Çakra Kitabı

Enerji ve Süptil Bedenin İyileştirici Gücü

OSHO

Çakra Kitabı

OSHO

Çakra Kitabı

Enerji ve Süptil Bedenin İyileştirici Gücü

Telif Hakkı ©2016 by OSHO International Foundation, Switzerland.
www.osho.com/copyrights
©2021 BUTİK YAYINCILIK ve KİŞİSEL GELİŞİM HİZ. TİC. A.Ş.

Bu kitabın tüm yayın hakları Türkiye'de BUTİK YAYINCILIK'a aittir.
Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının izni olmaksızın
hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Eserin Orijinal ismi
"The Chakra Book"
olup eser birebir olarak çevrilmiştir.

OSHO; Osho International Foundation'ın
tescilli markasıdır. www.osho.com/trademarks

Kitaptaki metinler Osho'nun canlı konuşmalarından seçmelerdir.
Osho'nun tüm konuşmaları kitaplara basılmış olarak ve ayrıca
orijinal konuşma kayıtları olarak mevcuttur.
Canlı konuşmalar ve metinleri online olarak www.osho.com adresi
üzerinden OSHO Library'den alınabilir.

Daha fazla bilgi için: www.osho.com

Yayıncı Sertifika No: 45507

Editör: Birol Gündoğdu
Türkçeye Çeviren: Merve Duygun
Düzelti: Fulya Tükel

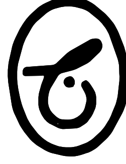
Dizgi: Mizanpaj: Mistral Görsel İletişim Hizmetleri

Dizgi, Mizanpaj: Mineral Görsel İletişim Hizmetleri
Tel: 0212 289 30 10
www.mineraltasarim.com

Baskı ve Cilt:

YILDIZ MÜCELLİT MATBAACILIK VE YAYINCILIK SAN. TİC. A.Ş.

MALTEPE MAH. GÜMÜŞSUYU CAD. DALGIÇ ÇARŞISI APT. NO:3/4
ZEYTİNBURNU/İSTANBUL
Tel: (0212) 613 17 33 Faks: (0212) 501 31 17
Sertifika No: 46025

BUTİK YAYINCILIK VE KİŞİSEL GELİŞİM HİZ. TİC. A.Ş.
Mithatpaşa Mah. Abdülhamithan Cad. No: 37
Kemerburgaz-Eyüpsultan-İstanbul Tel: 0212 612 05 00 Faks: 0212 612 05 80
www.butikyayincilik.com • info@butikyayincilik.com

"İnsanın çakralar hakkında bilgi sahibi olması değil, çakraları hissetmesi gerekir. Hissetmek zorundasın; içinde dokunaçlar, antenler görmek zorundasın. Sadece çakralarını ve kundalinini ve onun geçişini hissettiğin zaman faydalıdır; aksi takdirde fayda sağlamaz. Hatta bilgi, içsel dünya söz konusu olduğunda çok yıkıcıdır. Ne kadar fazla bilgi edinir-

sen gerçek, özgün şeyleri hissetme olasılığın o kadar azdır."

Osho

"Çakra dinamik bir şey anlamına gelir. Çakra sözcüğü 'çark', hareket eden çark demektir. Dolayısıyla bir çakra benliğindeki dinamik bir merkezdir, neredeyse bir girdap, bir hortum gibidir. Dinamiktir, çevresinde bir enerji alanı yaratır."

Osho

İçindekiler

Giriş 9

BİR: BENLİĞİN YEDİ MERKEZİ
1. Yaşamın Değişen Mevsimleri 19

2. İnsan Bir Gökkuşağıdır 41
3. Çakraları ve Kundaliniyi Anlamak 57
4. Yedi Süptil Beden ve Nefes Enerjisi 69
5. Çakralarda Uyku ve Uyanıklık 85
6. Süptil Bedenlerde Ölüm ve Yaşam Deneyimi 97

İKİ: FARKLI YOLLAR İÇİN FARKLI HARİTALAR
7. Kalp Sutra ve Buda'nın Yolu 105
8. Patanjali ve Yoga Yolu 135
9. Patanjali'ye Göre Süptil Bedenler 163
10. Tantra ve Çakralar Dünyası 193

ÜÇ: ÇAKRA MEDİTASYONLARI
11. OSHO Çakra Nefes Meditasyonu 225
12. OSHO Çakra Ses Meditasyonu 229
13. İnternetteki Kaynaklar 233

Osho Hakkında 235

Osho Uluslararası Meditasyon Merkezi 237

Giriş

Osho,
Çakralar, kolektif bilinçsizlik, enerji alanları gibi ezoterik konularda bilgi sahibi olmak bize bu yolda yardımcı olur mu? Yoksa gereken her şey bana kendi zamanında, deneyimle mi gelecek?

Gereken her şey kendiliğinden, kendi zamanında gelecek. Çakralar, enerji alanları, kundalini, astral bedenler hakkındaki tüm bu sözde ezoterik bilgiler, bilginin kendisi kadar tehlikelidir. Bir deneyim olarak tamamen farklı bir şeydir. Bunu bilgi olarak alma. Eğer spiritüel büyümen için gerekliyse sana doğru zamanda gelecek ve o zaman bu bir deneyim olacak.

Eğer edinilmiş, ödünç bilgiye sahipsen o zaman bu sana engel olacaktır. Örneğin, Hindu Yoga yedi çakraya inanır, Caynist yazıtlar dokuz çakradan söz eder ve Budist metinler düzinelerce çakra bulunduğunu ve bunların sadece farklı ekoller tarafından seçilmiş önemli çakralar olduğunu söyler.

Belirli bir sayı vermezler. Edinilmiş bilgi aklını karıştırır: Kaç tane çakra var? Ve diyelim yedi tane veya dokuz, hatta düzinelerce. Bu bilgiyle ne yapacaksın? Bilginin yardımı olmaz; sadece engel olur.

Ben kendi deneyimimi esas alırsam, belki de Buda'nın deneyimi doğrudur – ve bu, Hindu Yoga veya Cayna Yoga'nın hatalı olduğu anlamına gelmez. Buda omurganın en altından başının tepesine kadar girdap gibi dönen enerji alanları olduğunu söyler. Bir sürü vardır; şimdi mesele, hangilerinin önem teşkil ettiğini söyleyen belirli bir öğreti bulmaktır. O belirli öğreti onları seçer. Hindular yedi tane seçtiler, Caynistler dokuz. Birbirleriyle çelişkili değildirler, sadece öğretinin vurgulamak istediği çakralara odaklanmışlardır.

Bana sorarsan sadece gerçekten önemli olan dört çakra göreceksin.

Birincisi elbette seks merkezin. İkincisi, onun hemen üzerinde, hiçbir Hint düşünce okulu tarafından tanınmayan, sadece Japonya'da tanınan *hara*'dır. *Hara*, göbek deliğin ile seks merkezin arasındadır. *Hara*, ölüm çakrasıdır.

Benim deneyimlediğim kadarıyla seks merkezi olan yaşam ve *hara* olan ölüm çok yakın olmalıdır ve öyledirler.

Japonya'da, bir insanın intihar etmesine *harakiri* adı verilir. Japonya hariç dünyanın hiçbir yerinde böyle bir şey olmaz. İntihar her yerdedir ama bir bıçakla? Göbek deliğinin beş santimetre altına Japonlar bir bıçak saplar ve bu en mucizevi ölümdür; ne kan vardır ne de acı. Ve kişi ânında ölür.

Dolayısıyla birinci çakra yaşam çakrasıdır; girdap gibi dönen enerjidir. Çakra, çark demektir, hareket eden çark. Yaşam çakrasının hemen üzerinde ölüm çakrası vardır.

Üçüncü önemli çakra kalp çakrasıdır. Buna sevgi çakrası diye-

bilirsin, çünkü yaşam ve ölüm arasında, bir kadının veya erkeğin başına gelebilecek en önemli şey sevgidir. Ve sevginin pek çok şekli vardır; meditasyon sevginin şekillerinden biridir, dua sevginin şekillerinden bir diğeridir. Bu üçüncü önemli çakradır.

Dördüncü önemli çakra Hindu Yoga'nın *agna* çakra adını verdiği çakradır – alnında, iki gözünün tam ortasındadır. Bu dört çakra en önemli olanlarıdır.

Dördüncüsü, enerjinin insanlığı aşıp kutsallığa uzandığı yerdedir. Başının tepesinde bir çakra daha vardır ama yaşam yolculuğun boyunca o çakrayla karşılaşmayacaksın. Bu yüzden onu saymıyorum. Dördüncü çakradan sonra bedeni, zihni, kalbi, sen olmayan her şeyi aşmış olursun – geriye sadece benliğin kalır. Ve böyle bir insan ölümü yaşadığında...

Bu yüzden Hindistan'da *hara* dikkate alınmaz; Hindu, Cayna veya Budist Yoga'da, insanlar bu şekilde ölen insanların intihar ettiklerini düşünmezler, onların enerjilerini fizikselden tinsele dönüştüren insanlar olduklarını düşünürler.

Beşinci çakra *sahasrar*'dır. Caynistler bu çakrayı sayarlar, Hindular da öyle – çünkü dördüncü çakrayı aştıktan sonra ölen bir insan... Onun enerjisi, benliği bedenden ayrılır; kafatasını ikiye ayırarak ayrılır; bu, *sahasrar* çakradır ama bu senin yaşam deneyimin olmadığı için ben saymam. İlk dördü yaşam deneyimindir. Bu beşinci çakra, aydınlanmış bir insanın ölümüdür. O *hara*'dan ölmez.

Bu yüzden Hindistan'da hiçbir okul *hara* çakrayı dikkate almaz. Ama Japonya'da dikkate alırlar, çünkü Japonya'da intihar bir adabı muaşeret türüydü.

Şaşıracaksın: Japonların tüm dünyadan tamamen farklı bir kültürleri, en ufak şeylerden büyük şeylere kadar kendilerine özgü bir yaklaşımları vardır.

Bir olay geldi aklıma. Bir Japon utanç dolu bir hayat yaşamaktansa küçük şeyler için bile intihar edebilir. Eğer mahcubiyet hissederse bu hayatını sonlandırmak için yeterlidir – ve sen hayatı yok saymasına sebep olan hangi küçük şeyleri düşündüğünü idrak bile edemezsin.

Japonya'da çok başarılı bir okçu olan bir usta kral tarafından çağırılmış. Kral oğlunun da en az usta kadar büyük bir okçu olmasını istiyormuş.

Japonya'da iki insanın dövüşecekken birbirlerini öldürecek bile olsalar, önce ellerini birleştirip birbirlerinin kutsallığına başlarını eğerek hürmet etmeleri bir kuraldır. Öldürmeden önce birbirlerine saygı gösterirler. Dolayısıyla Japonya'da gündelik hayatta bile birbirlerine başlarını eğen insanlar görürsün – yolda, restoranda, her yerde. Tabii modern Batı etkisi tüm dünyayı değiştirirken, bu da giderek kaybolmaktadır.

Ama usta okçu o kadar egoistmiş ki kralın huzurunda bile beklemiş: Önce kral ellerini önünde birleştirmeliymiş, sonra...

Kral ustayı ölüme mahkûm etmiş ve şöyle demiş: "Büyük bir ayıp işledin. Şimdi git ve harakiri yap." Bu çok büyük bir şey değilmiş ama saray söyledi mi, tüm ülke duyarmış.

Usta saraydan çıkıp evine gitmiş ve harakiri yapmış.

Ustanın üç yüz öğrencisi varmış. Öğrenciler ustanın böyle

büyük bir ayıp işlediğini duyunca toplanıp harakiri yapmışlar, çünkü ustalarının böyle davranması onlar için bile bir utanç kaynağıymış.

Şimdi bu dünyanın başka hiçbir yerinde olmaz. Eğer usta utanç verici bir şey yapmışsa – gerçi o kadar utanç verici bir şey bile değil bu ama öyle bile olsa öğrenciler kesinlikle masumdur.

Ama onlar o ustanın öğrencisi olduklarından, bu utanç hissetmeleri için yeterliydi ve böyle bir adamın izinden gittiler.

İnsanlar Japonya'da yüzyıllardır harakiri yapmaktadırlar. Bu yüzden Budizm Japonya'ya ilk kez, yaklaşık bin dört yüz yıl önce ulaştığında ve o insanlar meditasyon yapmaya başladıklarında, *hara* merkezini keşfeden ilk insanlar oldular, çünkü bu merkezi yüzyıllardır kullanmaktaydılar. Onların *hara* merkezi capcanlıydı.

Yani yerine göre değişir. Farklı kültürlerde merkezin nerede olduğu farklılık gösterebilir.

Örneğin Japonlar *sannyas* olmak için bana gelmeye başladıklarında şaşkına döndüm, çünkü tüm dünyada evet demek istediğinde başını yukarı aşağı sallarsın. Japonlar ise evet demek istedikleri zaman başlarını sağdan sola sallarlar – ki bu hayır demektir. Tüm dünyada bu hayır anlamına gelir ama bu onlar için evet demektir, başı yukarı aşağı sallamak ise hayır anlamına gelir.

Dolayısıyla ne zaman onlara bir şey soracak olsam şaşkına dönerdim; onların *sannyas* olmak için geldiklerine inanamazdım. Karşımda otururlardı ve ben "*Sannyas* olmak için

hazır mısınız?" diye sorardım, onlar da başlarını iki yana sallarlardı. "O zaman neden geldiniz?" derdim. "Japonya'dan kalkıp buraya geldiniz, bu amaç için karşıma oturuyorsunuz ve hayır mı diyorsunuz?"

Sonra tercümanım duruma açıklık getirdi: "Anlamıyorsun; bu adam evet diyor. Japonya'da başı iki yana sallamak evet demektir; yukarı aşağı sallamak ise hayır." Dolayısıyla Japonlarla konuşurken bunu hatırlasan iyi edersin. Aksi takdirde her şey karman çorman olur – sen bir şey dersin, onlar başka bir şey anlar. Konuşamazlar ama anlayabilirler.

Gurdjieff'in doğduğu yer olan Kafkasya'da, Kafkasların biraz daha farklı bir çakra sistemleri vardır. Bu Kafkas halkı ve diğer insanlar arasındaki fark olabilir.

Hindistan'da üç din vardır; Hinduizm, Caynizm ve Budizm. Ve üç dinde de aynı noktalar söz konusudur. Onlar beş, yedi veya dokuz merkez sayabilirler ama yerleri tamamen aynıdır. Yüzyıllar onların bedenlerini farklı bir şekilde etkilemiştir.

Kafkasya'da, yüz elli yaşını aşmış binlerce insan yaşar. Kafkasya, tüm dünyadaki en yaşlı insanları barındıran yerdir ve onlar yaşlı bile değildirler. Yaşı yüz seksendir ama kişi hâlâ gençtir. Genç bir adam gibi çiftlikte çalışmaya devam eder.

Kafkasya'da insanlar hep çok genç ölürler; yaşlanmazlar. Doğal olarak bedenleri farklı bir şekilde gelişmiştir. Yedikleri besinler, iklim, coğrafya, toprak, hepsi etkilidir. Hepsi farklı bir fizyoloji yaratmıştır.

Tüm dünyada ortalama ölüm yaşının yetmiş olduğu düşünülür – bu ortalamadır; beş yıl erken, beş yıl geç ölebilirsin

ama ortalama yetmiştir.

George Bernard Shaw yetmiş yaşına geldiğinde, Londra'nın etrafındaki küçük köylerin mezarlıklarını dolaşıp mezar taşlarına bakmaya başlamış. Bir arkadaşı, "Sen delisin," demiş. "Neden zamanını boşa harcıyorsun?"

"Yetmiş yaşımda ölmek istemiyorum," demiş Shaw. "Hiçbir şeyde ortalama bir insan olmadım ve ölümde de ortalama olamam. Bu yüzden ortalama ölüm yaşının yetmiş olduğuna inanmayan insanların olduğu bir yer arıyorum. O yerin kendine özgü bir fizyolojisi vardır."

Sonunda, pek çok mezar taşında şu sözün yazılı olduğu bir köy bulmuş: Bu adam yüz sekiz sene yaşadı ve zamansız öldü."

Yetmiş yıl sonra, yetmiş yıl boyunca yaşadığı Londra'dan o köye taşınmış. Ve yüz yıl yaşamış. O köyün bir psikolojisi olduğunu, o köyün bir titreşimi olduğunu, o köyün yüz yılın bile az olduğunu düşündüğünü kanıtlamış.

İnsanlara yüz yaşına kadar yaşayıp yaşamayacağını sorduğunda, insanlar şöyle dermiş: "Yüz sene ne ki! Yüz sene herkes yaşar. Mezarlığa git de bak – yüz kırk, yüz otuz; insanlar kolaylıkla uzun seneler yaşayabilirler. Yüz sene mi? Yüz sene çok erken."

Shaw da yüz sene yaşadı.

Bir şeyi kesinlikle ispatladı: psikolojinin, aklının, bedeninin içinde yaşadığın titreşimlerden etkilendiğini.

Dolayısıyla çakraları deneyimleyeceksin, enerji alanlarını

deneyimleyeceksin ama bilgili olmamak daha iyidir, çünkü bu zor bir problemdir. Beş bin yıl önce belirli tarzda bir insan tarafından yazılan bir kitabı okuyabilirsin ve aynı kategoriye dahil olmayabilirsin. O çakrayı aynı yerde bulamayabilirsin ve gereksiz yere hüsrana uğrarsın. Ve bir çakrayı kitaplarda sözü geçmeyen bir yerde bulabilirsin; işe o zaman kendini anormal hissedersin, bir sorun olduğunu düşünürsün. Oysa hiçbir sorun yoktur.

Enerji alanları, çakralar ve tüm ezoterik şeyler deneyimlenmelidir. Ve zihnini tüm bilgilerden arındır ki hiçbir beklentin olmasın; her ne yaşarsan yaşa, onu kabul etmeye hazır ol.

Her bireyin farklılıkları vardır ve farklılıklar, idrak bile edemeyeceğin kadar küçük şeylerde ortaya çıkar. Örneğin, Doğu'da insanlar yerde otururlar. Soğuk ülkelerde yerde oturamazlar, sandalye kesinlikle gereklidir. Doğal olarak bel-
kemikleri, omurgaları, yerde oturan insanlarınkinden farklı

bir şekil alır ve kundalini deneyimleri de farklı olacaktır.

Günde bir kez yemek yiyen insanlar vardır. Binlerce yıldır günde birden fazla yemek yedikleri görülmedi. Güney Afrika'da, yirmi dört saat içinde bir kez yemek yiyen kabileler var. Amerikalı misyonerlerle karşılaştıklarında çok eğlenmişler. "Bu aptallar günde beş kez yemek yiyor! Bütün gün sürekli bir şey yiyorlar; sonra bir kahve molası, bir çay molası, hiç bitmiyor... Ve aralarda da sakız çiğniyorlar. Bu insanlar
bize dini öğretmeye geldiler ama resmen delirmişler!"

Bir anlamda haklıydılar, çünkü onların vücutları çok güzeldir, daha uzun yaşarlar, şişmanlamazlar. Onların vücut-

güzeldir, daha uzun yaşarlar, şişmanlamazlar. Onların vücutları bir ceylanınki gibidir; bir ceylan gibi koşarlar – koşmak zorundadırlar, çünkü avcıdırlar. Gözleri çok berraktır, çok net görürler; bedenleri çok orantılıdır.

Şimdi bu insanların tamamen farklı bir fizyoloji deneyimleri vardır. Et yiyen insanlar ile vejetaryenler arasında da bu gibi farklılıklar vardır.

Dolayısıyla kutsal metinleri ezberlememek daha iyidir. Bu yazılar belirli insanların, belirli dönemlerin, belirli koşulların deneyimleridir; onlar senin için yazılmadılar.

Senin için kutsal olan metni sadece sen, sadece kendi deneyimlerinle yazabilirsin.

KISIM BİR

BENLİĞİN YEDİ MERKEZİ

Yaşamın Değişen Mevsimleri

Yaşamın içsel bir kalıbı vardır; bunu anlaman gerekir. Fizyologların söylediğine göre, her yedi senede bir beden ve zihin bir kriz ve bir değişim yaşar. Her yedi senede bir bedendeki tüm hücreler değişir, tamamen yenilenir. Hatta ortalama sınır olan yetmiş yaşını görsen, bedenin on kez ölmüş demektir. Her yedi senede bir her şey değişir. Bu tıpkı değişen mevsimler gibidir. Yetmiş yılda döngü tamamlanır. Doğumdan başlayan çizgi ölüme ulaşır. Döngü yetmiş yılda tamamlanır. On bölümdür.

İnsan yaşamı çocukluk, gençlik ve yaşlılık olarak üçe bölünmemelidir; bu bilimsel bile değildir, çünkü her yedi senede bir yeni bir adım atılır.

İlk yedi sene boyunca çocuk benmerkezcidir. Dünyanın merkezi olduğunu düşünür. Tüm aile onun etrafında döner. Onun ihtiyaçları her ne ise hemen giderilmelidir, aksi takdirde

çocuk öfke nöbeti geçirir; öfke, kızgınlık... Bir imparator, gerçek bir kral gibi yaşar. Annesi, babası – herkes onun hizmetkârıdır ve tüm aile yalnızca onun için yaşar. Ve elbette çocuk tüm dünya için aynı şeyi düşünür. Ay onun için yükselir, güneş onun için doğar, mevsimler onun için değişir. Bir çocuk yedi sene boyunca tamamen egoist, benmerkezci kalır. Psikologlara sorsan bir çocuğun yedi sene boyunca mastürbasyon yaptığını, hep kendini tatmin ettiğini söylerler. İlk yedi sene çocuğun hiçbir şeye, hiç kimseye ihtiyacı yoktur. O bir bütün olduğunu hisseder.

Yedi sene sonra bir atılım gerçekleşir. Çocuk artık benmerkezci değildir; eksantrik olur, kelimenin tam anlamıyla. Eksantrik – sözcük merkezden çıkmak anlamına gelir. Ötekilere yönelir. Öteki önemli bir fenomen olur – arkadaşlar, gruplar... Artık kendisiyle pek ilgilenmez; ötekiyle, büyük dünyayla ilgilenir. "Ötekinin" kim olduğunu öğrenmek için bir serüvene atılır. Soruşturma başlar.

Yedinci yıl sonunda, çocuk soru sormayı öğrenmiştir. Her şeyi sorgular. Müthiş bir skeptik olur, çünkü sorar; milyonlarca soru sorar. Sorularıyla annesi ve babasını boğar, çileden çıkarır. Hep ötekilerle ilgilenir ve her şey ona ilginç gelir. Ağaçlar neden yeşildir? Tanrı dünyayı neden yarattı? Bu neden böyle? Giderek daha filozofik olur; soruşturma, kuşkuculuk – hep bir şeylerin üstüne gider.

İçinde ne olduğunu görmek için bir kelebeği öldürür, nasıl çalıştığını görmek için bir oyuncağı parçalar, içine bakmak, nasıl tik tak yaptığını anlamak için saati kırar – içinde ne vardır? Ötekiyle ilgilenir ama öteki hep hemcinsidir. Erkek

kızlarla ilgilenmez. Diğer erkekler kızlarla ilgileniyorsa onların süt çocuğu olduğunu düşünür. Kızlar erkeklerle ilgilenmez.

Eğer bazı kızlar erkeklerle ilgileniyor ve onlarla oynuyorlarsa o zaman o kız erkek fatmadır, normal değildir, ortalama değildir; bir sorun vardır. Psikanalistler ve psikologlar, bu ikinci aşamanın homoseksüel evre olduğunu söylerler.

On dördüncü senenin sonunda üçüncü bir kapı açılır. Erkek artık erkeklerle ilgilenmemeye başlar, kızlar kızlarla ilgilenmemeye başlar. Yine naziktirler ama ilgilenmezler. Bu yüzden yedinci ila on dördüncü yıllar arasında oluşan dostluklar en derin olanlardır, çünkü zihin homoseksüeldir ve hayat boyunca bir daha böyle dostluklar kuramazsın. Bu dostlar sonsuza dek dost kalırlar; bu o kadar derin bir bağdır. İnsanlarla arkadaş olursun ama sadece arkadaş olursun. Yedi ila on dördüncü seneler arasında meydana gelen o derin fenomen olmaz.

On dördüncü yıldan sonra bir erkek erkeklerle ilgilenmez. Eğer her şey normal giderse, eğer çocuk bir yerde takılıp kalmazsa kızlarla ilgilenmeye başlar. Şimdi heteroseksüel olmaya başlar – sadece ötekilerle değil, gerçekten ötekiyle ilgilenir, çünkü bir erkek erkeklerle ilgilendiğinde, o erkek yine öteki olabilir ama sonuçta kendisi gibi bir erkektir, tam olarak öteki değildir. Bir erkek bir kızla ilgilenmeye başladığı zaman gerçekten karşı cinsle, gerçek ötekiyle ilgilenir. Bir kız bir erkekle ilgilenmeye başladığında dünyayla ilgilenir.

On dördüncü yıl büyük devrimci yıldır. Cinsiyet olgunlaşır, kişi cinselliği düşünmeye başlar, rüyalarında seksle ilgili

şir, kişi cinselliği düşünmeye başlar, rüyalarında seksle ilgili fanteziler baskındır. Çocuk bir Don Juan olur, kur yapmaya başlar. Şiirselleşir, romantikleşir. Dünyaya girer.

Yirmi birinci yılda –eğer her şey normal giderse ve çocuk toplum tarafından doğal olmayan bir şey yapmaya mecbur edilmezse– çocuk sevgiden çok hırsa yönelir. Bir Rolls Royce

ister, büyük bir saray ister. Başarı ister, bir Rockefeller olmak, bir başbakan olmak ister. Hırs baskın gelir; geleceği, başarılı olmayı arzular. Nasıl başaracağı, nasıl rekabet edeceği, nasıl ilerleyeceği tek kaygısı olur.

Şimdi yalnızca doğa dünyasına girmekle kalmaz, insanlık dünyasına, pazaryerine girer. Şimdi bir delilik dünyasına girer. Şimdi pazaryeri en baskın şey olur. Tüm benliği pazaryerine yönelir; paraya, güce, prestije yönelir.

Eğer her şey yolunda giderse –ki asla gitmez ama ben tamamen doğal bir fenomenden söz ediyorum– yirmi sekizinci yılda, bir erkek asla maceracı bir hayat sürmeye çalışmaz. Yirmi birden yirmi sekize kadar maceralarla yaşar; yirmi sekizinci yıl geldiğinde, insan tüm arzuların gerçek olmayacağının bilincine varır. Pek çok arzunun imkânsız olduğu anlayışına erişir. Eğer aptalsan, o arzuların peşinden gidebilirsin. Ama zeki insanlar, yirmi sekizinci senede bir başka kapıdan girerler. Macera ve hırsla daha az, güvence ve rahatlıkla daha çok ilgilenirler. Yerleşmeye başlarlar. Yirmi sekizinci yaş hipiliğin sonudur.

Yirmi sekiz yaşında hipiler sakinleşir, devrimciler devrimci olmaktan çıkar; yerleşmeye başlarlar. Rahat bir yaşam, biraz da sağlam bir banka hesabı isterler. Rockefeller olmak istemezler; o bitmiştir, o arzu gitmiştir. Küçük bir ev isterler;

istemezler, o bitmiştir, o arzu gitmiştir. Küçük bir ev isterler, küçük ama rahat, keyifli bir ev, güvence – en azından bu kadarına sahip olmak isterler; küçük bir banka hesabı. Yirmi sekiz yaşına geldiklerinde bir sigorta şirketine giderler. Yerleşmeye başlarlar. Artık hovarda, hovarda değildir. Bir ev satın alır, yaşamaya başlar... Medenileşir. Medeniyet anlamına gelen *civilization* sözcüğü *civis*, *citizen* kökünden gelir; vatandaş. Artık bir mahallenin, bir şehrin, bir düzenin bir parçası olur. Bir hovarda, bir berduş değildir. Artık Katmandu'ya ve

Goa'ya gitmez. Hiçbir yere gitmez – yeterince seyahat etmiş, yeterince görmüştür; şimdi yerleşmek, düzen kurmak ve biraz dinlenmek ister.

Otuz beşinci yıla geldiğinde, yaşam enerjisi omega noktasına ulaşır. Döngünün yarısı tamamlanmıştır ve enerjiler düşmeye başlar. Artık insan güvence ve rahatlık bir yana, gelenekçi, muhafazakâr olur. Devrimlerle ilgilenmemek bir yana, anti-devrimci olur. Artık her türlü değişime karşıdır. O bir konformisttir. Tüm devrimlere karşıdır; statüko ister, çünkü şimdi o bir düzen kurmuştur ve eğer bir şey değişirse tüm düzen yerle bir olur. O şimdi hipilere karşı gelir, isyankârlara karşı gelir; şimdi o gerçekten bir düzenin parçasıdır.

Ve bu doğaldır. Bir şeyler ters gitmediği sürece, bir insan sonsuza dek hipi kalamaz. Bu bir evredir, yaşaması iyi bir evredir ama o evreye takılıp kalmak kötüdür. Bu, belirli bir evrede sıkışıp kaldığın anlamına gelir. Yedi ila on dört yaşları arasında homoseksüel zihin olmak iyidir ama eğer insan tüm hayatı boyunca homoseksüel zihin kalırsa bu, büyümediği, yetişkin olmadığı anlamına gelir. Bir kadınla ilgilenmek zorundadır, bu

olmadığı anlamına gelir. Bir kadınla ilgilenmek zorundadır, bu yaşamın bir parçasıdır. Öteki cins önemli olmak zorundadır, çünkü ancak o zaman zıtlıkların uyumunu, çatışmayı, mutsuzluğu ve coşkuyu öğrenirsin, acıyı ve coşkuyu öğrenirsin. Bu bir eğitimdir, hem de gerekli bir eğitimdir.

Otuz beşinci yılda, insan geleneksel dünyanın bir parçası olmak zorundadır. Geleneklere, geçmişe, Vedalara, İncil'e inanmaya başlar. Değişime kesinlikle karşıdır, çünkü her değişim, kendi yaşamının rahatsız edileceği anlamına gelir; o zaman kaybedecek çok şeyin vardır. Devrimden yana olamazsın; korumak istersin... İnsan yasalardan, mahkemelerden ve devletten yana olur. Anarşistliği bırakır; devletin, kuralların,

yasaların, disiplinin yanında olur.

Kırk ikinci senede, her türlü fiziksel ve zihinsel rahatsızlık ön plana çıkar, çünkü şimdi yaşam düşüşe geçmiştir. Enerji ölüme doğru ilerler.

Nasıl başlangıçta enerjiler yükselmişse ve sen giderek daha canlı, daha enerji dolu, giderek daha güçlü olmuşsan şimdi tam tersi olmaktadır; her gün zayıflarsın.

Ama alışkanlıkların sürer. Otuz beş yaşına kadar yeterince yemişsindir; bu alışkanlığını sürdürürsün. Kilo almaya başlarsın. Şimdi o kadar yemeğe ihtiyaç yoktur. Eskiden vardı ama artık gerekmez, çünkü yaşam ölüme doğru ilerler, vücudunun o kadar besine ihtiyacı yoktur. Eğer karnını eskisi gibi doyurmaya devam edersen her türlü hastalık baş gösterir: yüksek tansiyon, kalp krizi, uykusuzluk, ülser – hepsi aşağı yukarı kırk iki yaşlarında olur. Kırk iki en tehlikeli nokta-

lardan biridir. Saçlar dökülmeye, aklaşmaya başlar. Yaşam ölüme dönmektedir.

Ve yine kırk iki yaşlarına geldiğinde, din ilk kez önem kazanmaya başlar. Daha önce dinle azar azar ilgilenmişsindir ama şimdi din ilk kez önem kazanır – çünkü din ölümle yakından ilişkilidir. Artık ölüm yaklaşmaktadır ve din için ilk kez arzu duyarsın.

Carl Gustav Jung tüm hayatı boyunca, ona kırklı yaşlarında gelen insanların hep dine ihtiyaç duyduklarını gözlemlediğini yazdı. Deli, psikotik veya nevrotik olmaları halinde, dine bağlanmadan iyileşmeleri mümkün değildir. Dine ihtiyaçları vardır; temel ihtiyaçları dindir. Ve eğer laik bir toplumda ve dine uzak yaşamışsan en büyük zorluğu kırk iki yaşına geldiğinde yaşarsın – çünkü toplum sana herhangi bir kapı, herhangi bir boyut sunmaz.

Sen on dört yaşındayken toplum iyiydi, çünkü yeterince seks vardı – tüm toplum cinsellik odaklıdır; seks her metada saklı olan tek metadır. On tonluk bir kamyon satmak istesen çıplak bir kadın kullanmak zorundasın. Bir diş macunu satmak istesen yine aynı şey. Kamyon veya diş macunu, fark etmez. Her zaman gülümseyen çıplak bir kadın vardır. Aslında satılan da kadındır. Kamyon satılmaz, diş macunu satılmaz; kadın satılır. Ve kadın orada olduğu için –diş macunuyla birlikte onun tebessümü de gelir– diş macununu almak zorundasındır. Her yerde seks satılır.

Dolayısıyla bu toplum, bu laik toplum genç insanlar için iyidir. Ama onlar da sonsuza dek genç kalmayacaklar. Kırk

iki yaşına geldiklerinde, aniden toplum onları arafta bırakır. Ne yapacaklarını bilemezler. Nevrotik olurlar, çünkü bilmezler, asla eğitilmemişlerdir, ölümle yüzleşecekleri bir disiplin almamışlardır. Toplum onları yaşama hazırlamıştır ama kimse ölüm için hazır olmalarını sağlamamıştır. Yaşam için olduğu kadar, ölüm için de eğitime ihtiyaç duyarlar.

Bana izin verilseydi üniversiteleri iki bölüme ayırırdım; biri genç insanlar için, diğeriyse yaşlılar için. Genç insanlar yaşam sanatını öğrenmek için gelirlerdi; seks, hırs, mücadele. Sonra yaşlanıp kırk iki yaş sınırına ulaştıklarında, ölümü, Tanrı'yı, meditasyonu öğrenmek için üniversiteye geri dönerlerdi, çünkü o zaman eski üniversitenin onlara yardımı olmazdı. Onların yeni bir eğitime, yeni bir disipline ihtiyaçları vardır, ancak bu şekilde yaşadıkları yeni evreye uyum sağlayabilirler.

Bu toplum onları arafta bırakır, bu yüzden Batı'da bu kadar çok akıl hastanesi vardır. Doğu'da o kadar sık göremezsin. Neden mi? Çünkü Doğu hâlâ din eğitimi vermektedir. Tamamen kaybolmadı; ne kadar sahte de olsa, yanlış da olsa, hâlâ

vardır. Ortalık yerde değildir, yaşamın merkezinde değildir, kenardadır ama orada bir tapınak vardır. Yaşamın kendisinden uzakta ama yine de vardır. Birkaç adım atar ve sonra tapınağa ulaşırsın. Yine vardır.

Batı'da din artık hayatın bir parçası değildir. Neredeyse kırk iki yaşına geldiğinde, her Batılı psişik sorunlar yaşamaya başlar. Olabilecek bin türlü nevroz vardır. Ve ülser. Ülserler azmin ayak izleridir. Azimli bir adamın ülser olması kaçınılmazdır; ülser ısırır, kendini yer. Bir ülser, kendi ken-

dini yemektir. Öyle gerginsindir ki kendi mide zarını yemeye başlamışsındır. Gerginsindir, miden gergindir, asla gevşemez. Zihin ne zaman gergin olsa, mide de gergindir. Ülserler azmin, hırsın ayak izleridir. Ülserin varsa, bu senin çok başarılı bir insan olduğunu gösterir.

Ülserin yoksa yoksulsundur; hayatın bir başarısızlık örneğidir, başarısız olmuşsundur. İlk kalp krizini kırk iki yaşlarında geçirirsen çok başarılısındır: En azından bir kabine üyesi, zengin bir endüstri prensi ya da meşhur bir aktör olmalısın; aksi takdirde bu kalp krizini nasıl açıklayacaksın? Bir kalp krizi bir başarı göstergesidir. Tüm başarılı insanlar kalp krizi geçirirler. Kalp krizi geçirmek zorundadırlar.

Tüm sistem zehirli unsurlarla doludur: azim, arzu, gelecek, yarın – olmayan her şey. Hayallerle yaşamışsındır. Artık sistemin bu durumu tolere edemez. Geleceği öyle gergin bir şekilde beklersin ki gerginlik senin yaşam tarzına dönüşür. Derinden yer etmiş bir alışkanlık olur.

Kırk iki yaşına geldiğinde bir atılım daha gerçekleşir. İnsan dini, öteki dünyayı düşünmeye başlar. O zaman hayat çok kısa gelir gözüne. Az zaman kalmıştır. Tanrı'ya, nirvanaya, aydınlanmaya nasıl ulaşabilirsin? Reenkarnasyon teorisi de

bundandır: Korkma, tekrar doğacaksın, tekrar tekrar, hayat çarkı dönmeye devam edecek. Korkma: Yeterince zaman var, yeterince ebediyet var – ulaşabilirsin.

Bu yüzden Hindistan'da üç din doğdu –Caynizm, Budizm ve Hinduizm– ve bu üç dinin uzlaştığı hiçbir konu yoktur, reenkarnasyon dışında. Diğer hiçbir konuda uzlaşmazlar.

reenkarnasyon dışında. Diğer hiçbir konuda uzlaşmazlar. Tanrı gibi önemli bir teoride bile uzlaşma yoktur. Caynalar Tanrı yok derler, Budistler Tanrı yok derler. Tanrı'dan daha önemli bir teoride, ruh teorisinde bile – Budistler ruh yoktur derler. Hep uzak teoriler! Temel noktalarda bile uzlaşmazlar: Tanrı, benlik... Ama hepsi reenkarnasyon teorisi konusunda uzlaşırlar. Bunun bir anlamı olmalı.

Hepsinin zamana ihtiyacı vardır, çünkü brahmana ulaşmak için –Hindular buna *brahman* derler– çok zaman gerekir. Bu büyük bir azimdir ve kırk iki yaşına geldiğinde ilgilenmeye başlarsın. Geriye sadece yirmi sekiz yıl kalmıştır.

Ve bu sadece ilginin başlangıcıdır. Kırk iki yaşına geldiğinde, din dünyasında tekrar çocuk olursun. Sadece yirmi sekiz yıl kalmıştır. Zaman çok azdır; o zirvelere ulaşmak için yeterince zaman yoktur. Hindular buna *brahman* der. Caynalar *moksha*, tüm geçmiş karmalardan uzakta mutlak özgürlük. Geçmişte binlerce, milyonlarca hayat yaşanmıştır; senin her şeyle yirmi sekiz senede baş etmen mümkün mü? Tüm geçmişi nasıl geri alacaksın? Koca bir geçmiş – kötü ve iyi karmalar. Yirmi sekiz yıl içinde tüm günahlarından nasıl arınacaksın? Bu hiç adil değil. Tanrı çok talepkâr, bu mümkün değil. Yalnızca yirmi sekiz yılın kalmışsa hüsrana uğrarsın.

Ve Budistler –Tanrı'ya inanmayan, ruha inanmayan Budistler– reenkarnasyona, nirvanaya, nihai boşluğa, mutlak boşluğa inanırlar. Bir sürü yaşam boyunca kendini bir sürü saç-

malıkla doldurduktan sonra tüm yüklerinden yirmi sekiz yıl içinde nasıl arınacaksın? Bu kadarı fazla, bu görev imkânsız.

Ve bu üç din tek bir konuda hemfikirdir: Daha fazla gelecek, daha fazla zaman gerekir.

Azimli olduğun her an, zaman gerekir. Ve benim için, dindar insan, zamana ihtiyaç duymayan insandır. O şimdi ve burada özgürdür, şimdi ve burada brahmana erişir, şimdi ve burada *mukta*'dır, özgürdür, aydınlanmıştır. Dindar bir insanın zamana ihtiyacı yoktur, çünkü din zamansız bir anda meydana gelir. Şimdi olur, her zaman olur. Başka hiçbir şekilde olmamıştır, olamaz.

Kırk iki yaşında ilk dürtüyü hissedersin; belirsiz, karmaşık. Neler olduğunun farkında bile değilsindir ama tapınağa meraklı gözlerle bakmaya başlarsın. Bazen, bu arada, arada bir kiliseye de gelirsin. Bazen, zamanın varsa yapacak bir şeyler aradığında, masanın üzerinde toz toplayan İncil'e göz gezdirmeye başlarsın. Belirsiz, ne olduğu belli olmayan, tıpkı seks konusunda belirsiz olup kendi cinsel organıyla oynamaya başlayan, ne yaptığını bilmeyen küçük bir çocuk gibi. Belirsiz bir dürtü... Bazen sessizce oturur, aniden huzurlu hissedersin ne yaptığını bilmeden. Bazen çocukluğunda duyduğun bir mantrayı söylemeye başlarsın. Büyükannen söylerdi; endişeli duygularla tekrarlamaya başlarsın. Veya bir guru, sana yön verecek bir rehber aramaya koyulursun. Bir mantra öğrenir, bazen tekrar eder, sonra birkaç gün unutur ve sonra yine tekrar edersin. Ne olduğu belirsiz bir dürtüyle.

Kırk dokuzuncu yıl, arayış netleşir; arayışın netleşmesi tam yedi yıl sürer. Şimdi bir kararlılık doğar. Artık ötekilerle ilgilenmezsin, özellikle de her şey yolunda gittiyse – bunu tekrarlamak zorundayım, çünkü her şey asla yolunda gitmez.

Kırk dokuz yaşında kadınlarla ilgilenmemeye başlarsın. Bir kadın erkeklerden uzaklaşır – menopoz, kırk dokuzuncu yıl... Erkek cinselliğe olan ilgisini kaybeder. Tüm cinsellik olayı gençliğe özgüdür, olgunluğu çağrıştırmaz.

Ama toplum mecbur edebilir... Doğu'da insanlar sekse karşı oldu ve cinselliği bastırdılar. Bir çocuk on dört yaşına geldiğinde toplum cinselliği bastırır ve o erkeğin hâlâ bir çocuk olduğuna inanmak ister; erkek kızları düşünmez. Öteki erkekleri belki – onlar her zaman sokaktadır ama senin oğlun asla. O masumdur, bir çocuk gibi, bir melek gibi masumdur. Ve çok masum görünür ama bu doğru değildir. O da hayal kurar. Kız bilincine girmiştir bir kere, girmek zorundadır –bu doğaldır– ve çocuk bunu saklamak zorundadır. Mastürbasyon yapmaya başlar ve bunu da saklamak zorundadır. Islak hayalleri vardır ve o saklamak zorundadır.

Doğuda on dört yaşında bir çocuk suçluluk hissini öğrenir. Yanlış giden bir şeyler vardır – sadece onda, çünkü herkesin her yerde aynı şeyi yaptığını bilemez. Ve ondan beklenti yüksektir – o bir melek, bir bakir olarak kalmalı, kızları düşünmemeli, kızların hayalini bile kurmamalıdır. Ama ilgilenmeye başlamıştır bir kere ve toplum onu bastırır.

Batı'da bu baskı kayboldu ama bir başka baskı geldi – ve bunu iyi anlamak gerekir, çünkü ben toplumun asla baskıdan vazgeçebileceğine düşünmem. Bir baskıyı değiştirse hemen bir başka baskıya geçer. Batı'da bir diğer baskı kırk dokuz yaşlarında gelir: İnsanlar cinselliği sürdürmek için baskı görürler, çünkü öğreti bunu söyler: "Ne yapıyorsun? Bir erkek doksan yaşına kadar seks yapabilir!" Bunu büyük otoriteler söyler. Ve eğer iktidarlı değilsen ve ilgilenmiyorsan suçlu hissetmeye başlarsın. Kırk dokuz yaşında bir erkek olması gerektiği

başlarsın. Kırk dokuz yaşında bir erkek, olması gerektiği

kadar seks yapmadığı için suçluluk duymaya başlar.

Bu öğretiyi yaymaya devam eden insanlar vardır: "Bu saçmalık. Sevişebilirsin, doksan yaşına kadar seks yapabilirsin. Sevişmeye devam et." Ve eğer seks yapmazsan iktidarını kaybedeceğini söylerler. Eğer devam edersen, o zaman organların da çalışmaya devam eder. Bırakırsan, onlar da bırakırlar. Ve seksi bir kez bıraktığında yaşam enerjin düşer, ölürsün.

Eğer koca seksi bırakırsa karısı onu rahat bırakmaz: "Sen ne yapıyorsun?" Eğer kadın bırakırsa kocası peşini bırakmaz: "Bu psikologların söylediklerine aykırı ve sapkınlığa yol açabilir!"

Doğu'da biz bir aptallık yaptık ve Batı'da da aynı hatayı yaptılar. On dört yaşında bir çocuğun cinsel anlamda yeterliliğini kazanması dine aykırıydı – oysa bu doğaldır. Çocuk hiçbir şey yapamaz, bu onun kontrolünün de ötesindedir. Ne yapabilir ki? Nasıl yapabilir? Ve on dört yaşında *brahmacharya* hakkındaki tüm öğretiler saçmalıktır. Sen bastırırsın. Ama eski otoriteler, gelenekler, gurular, *rishi*'ler, psikologlar ve dindar insanlar – hepsi karşıydı, tüm otorite karşıydı. Bir çocuk bastırıldı. Suçluluk yaratıldı. Doğaya izin verilmedi.

Şimdi öteki uçta bunun tam tersi oluyor. Kırk dokuz yaşında, psikologlar insanları sevişmeye devam etmeleri için zorluyor; aksi takdirde ölürsün. Ve kırk dokuz yaşında... Nasıl on dört yaşında seks doğal olarak yükseliyorsa kırk dokuz yaşında da doğal olarak azalır. Azalmak zorundadır, çünkü her döngü tamamlanmak zorundadır.

Bu yüzden Hindistan'da, elli yaşında bir adamın bir

vanprasth olmaya başlaması gerektiğine karar vermiştik. Gözleri ormana, sırtı pazaryerine bakmalıydı. *Vanprasth* çok güzel bir sözcüktür; Himalayalar'a, ormana bakmaya başlayan insan demektir. Şimdi sırtı yaşama, arzulara,

hırslara dönüktür. Bitmiştir. Yalnızlığa, kendisi olmaya doğru ilerlemektedir.

Bundan önce, hayat fazlasıyla doluydu ve yalnız kalamazdı; yerine getirilmesi gereken sorumluluklar, yetiştirilecek çocuklar vardı. Şimdi çocuklar genç insanlar oldular. Evlendiler – sen kırk dokuz yaşına geldiğinde, çocukların evlenir, yerleşir. Artık hipi değildirler, yirmi sekiz yaşına yaklaşmaktadırlar. Onlar yerleşirler – sense tekrar ayaklanırsın. Şimdi evinin ötesine geçebilir, evsiz olabilirsin. Kırk dokuz yaşında, ormana bakmalı, içe dönmeli, içedönük olmalı, giderek daha fazla meditasyon yapmalı, daha fazla dua etmelisin.

Elli altında yaşında bir değişim, bir devrim daha gelir. Artık Himalayalar'a bakmak yetmez, insan seyahat etmek, gitmek zorundadır. Hayat biter, ölüm yaklaşır. Kırk dokuz yaşında insan karşı cinse olan ilgisini kaybeder. Elli altı yaşında ötekilere, topluma, sosyal zorunluluklara, kulüplere olan ilgisini kaybeder. Elli altı yaşında insan tüm Rotarylerden, tüm Lionlardan vazgeçmelidir; bunlar artık aptalca, çocukça görünür. Bir Rotary kulübüne git ve giyinip kuşanmış insanları gör. Çok ergen, çok çocukça görünür; ne yaparlar? Lionlar – adı bile saçmadır. Küçük bir çocuk iyidir. Şimdi çocuklar için Yavru Aslanlar, kadınlar içinse Lioness kulüpleri var. Yavru aslanlar tamam da Lions ve Lioness de nedir? Bunlar, zihinlerin vasat

seviyede olduğunu gösterir. Onlar zekâdan yoksundur.

Elli altı yaşında, insan öyle olgun olmalıdır ki tüm toplumsal bağlardan kurtulmalıdır. Bitmelidir! Yeterince yaşamış, yeterince öğrenmiştir; şimdi, herkese teşekkürlerini iletir ve ayrılır. Elli altı, kişinin doğal olarak bir *sannyasin* olacağı zamandır. *Sannyas* olmalı, her şeyden feragat etmelidir. Hayatın bir girişi, bir de çıkışı olmalıdır; aksi takdirde boğucu olur.

Girer ve asla çıkamazsan, boğulursun. Acı içinde boğulursun.

Bir çıkış vardır ve bu da *sannyas*'tır. Çıkarsın. Elli altı yaşında ötekilerle bile ilgilenmezsin.

Altmış üç yaşına geldiğinde, yine bir çocuk gibi olur, sadece kendinle ilgilenmeye başlarsın. Meditasyon budur – içe dönmek, sanki geriye hiçbir şey kalmamış gibi. Sadece sen var olursun. Yine bir çocuk olursun – elbette, yaşamla zenginleşmiş, çok olgun, anlayışlı, zeki. Şimdi tekrar masum olursun. İçe dönmeye başlarsın. Sadece yedi yıl kalmıştır ve senin ölüme hazırlanman gerekir. Ölmek için hazır olman gerekir.

Peki, ölme hazırlılığı nedir?

Kutlayarak ölmek ölme hazırlılığıdır. Mutlu, sevinçli, istekli, severek ölmek hazır olmaktır. Varoluş sana öğrenmek ve olmak için bir fırsat verdi ve sen öğrendin. Şimdi dinlenmek istersin. Şimdi nihai yuvana ulaşmak istersin.

Yaşam geçici bir ikametti. Yabancı topraklarda dolaştın, yabancı insanlarla yaşadın, yabancıları sevdin ve çok şey öğrendin. Artık zamanı geldi: Prens kendi krallığına dönmek zorundadır.

Altmış üç, insanın tamamen kendine döndüğü zamandır.

Tüm enerji içe döner. Hiçbir yere kıpırdamayan bir enerji çemberi olursun. Okumaz, çok konuşmazsın. Giderek daha sessiz olursun, giderek daha çok kendinle kalırsın, etrafında olup biten her şeyden bağımsız yaşarsın. Enerji yavaş yavaş azalır.

Yetmiş yaşına geldiğinde hazırsındır. Ve eğer bu doğal kalıbı izlemişsen ölümünden hemen önce, ölümünden dokuz ay önce ölümün farkına varırsın. Nasıl bir çocuk ana rahminde dokuz ay geçirmek zorundaysa aynı döngü aynı şekilde tekrarlanır, bütünüyle tekrarlanır. Ölüm gelmeden tam dokuz ay önce sen farkına varırsın. Şimdi tekrar rahme dönersin. Ama bu rahim

artık annede değil, kendi içindedir.

Hintliler en içsel tapınağa *garbha* adını verirler. Bir tapınağa gittiğinde, tapınağın en derin, en içsel bölümü *garbha*'dır, rahimdir. Bu isim çok sembolik, çok anlamlıdır; insanın girmesi gereken rahimdir. Son evrede –dokuz ay– insan kendine girer, kendi bedeni rahim olur. İnsan, alevin her zaman tüttüğü, alevin her zaman yandığı, tapınağın var olduğu, Tanrı'nın yaşadığı içsel tapınağa girer.

Bu, doğal süreçtir. Bu doğal süreç için gelecek gerekmez. Doğal bir şekilde bu anda yaşıyor olmak zorundasın. Bir sonraki an kendiliğinden gelir – bir çocuğun büyüyüp genç olması gibi. Plan yapmak gerekmez, çocuk genç olur; bu doğaldır, olur. Tıpkı bir nehrin akıp okyanusa karışması gibi sen de akar ve okyanusa karışırsın. Ama insan doğal kalmalı, akmalı, anda olmalıdır. Geleceği, hırsı ve arzuyu bir kez düşünmeye başladın mı ânı kaçırırsın. Ve bu kaçırdığın an sapkınlığa neden olur, çünkü hep bir şeyler eksik kalır; hep bir boşluk olur.

Eğer bir çocuk çocukluğunu iyi yaşamamışsa o yaşanmamış çocukluk gençliğine nüfuz eder – çünkü başka nereye gidebilir? Yaşanmak zorundadır. Ve bir çocuk dört yaşına geldiğinde, dans edip zıplamaya, kelebekler kovalamaya başladığında, bu güzeldir. Ama yirmi yaşına genç bir adam kelebeklerin peşinden koştuğunda delidir. O zaman onu hastaneye yatırman gerekir; onun akli dengesi yerinde değildir. Bunu dört yaşında yapmak gayet normaldir, doğaldır. Yapılacak şeydir. Yapılması doğru olan şeydir; çocuk kelebekleri kovalamasa bir terslik var, derdim. Psikanaliste gitmesi gerekir, derdim.

Çocukken normaldir ama yirmi yaşına geldiğinde ve kelebekleri kovaladığında, bir şeylerin ters gittiğinden, onun büyümediğinden kuşkulanmak zorundasın. Bedeni geliş-

miştir ama zihni geri kalmıştır. Çocukluğunda bir yerlerde olmalı – çocukluğunu yaşamasına izin verilmemiştir. Eğer çocukluğunu doyasıya yaşarsa o zaman genç bir adam olur: güzel, taze, çocukluktan uzak. Çocukluğundan, tıpkı eski derisinden sıyrılan bir yılan gibi sıyrılır. Taptaze olur. Genç bir adamın zekâsına sahip olur ve geri zekâlı gibi görünmez.

Gençliği doyasıya yaşa. Doğu'nun ve antik çağların otoritelerine kulak asma. Hepsinden kurtul. Yolda onlarla karşılaşırsan onları hemen öldür. Onlara kulak asma, çünkü onlar gençliği öldürdüler, gençliği bastırdılar. Onlar cinselliğe karşıdır ve eğer bir toplum cinselliğe karşıysa cinsellik hayatının dört bir yanına yayılır. Zehir olur. Cinselliği yaşa! Keyfini çıkar!

On dört ila yirmi bir yaşları arasında bir erkek cinselliğinin

üst seviyelerine ulaşır. Hatta on yedi veya on sekiz yaşlarında cinselliğin zirvesindedir. Hiçbir zaman bu kadar iktidarlı olmayacaktır. Ve eğer o anlar kaçarsa on yedi veya on sekiz yaşlarında erişebileceği o güzel orgazma bir daha asla ulaşamayabilir.

Burada ciddi bir sıkıntı vardır, çünkü toplum seni en azından ilk yirmi bir sene boyunca bakir olmaya zorlar. Bu da sekse ulaşma, seksi öğrenme, sekse girme olasılığının en yüksek olduğu zamanların kaçması anlamına gelir. Yirmi bir, yirmi iki yaşına geldiğinde, cinsellik açısından çoktan yaşlanmış olursun! On yedi, on sekiz yaşlarında zirvedesindir – öyle iktidarlı, öyle güçlüsündür ki orgazm, cinsel orgazm tüm hücrelerine yayılır. Tüm bedenin ebediyetle kutsanır.

Ve ben seksin *samadhi* olabileceğini söylerken bunu yetmiş yaşındaki insanlar için söylemiyorum, unutma. On yedi yaşındaki insanlar için söylüyorum. Yaşlı insanlar bana gelir ve şöyle derler: "*Seksten Süper Bilince* isimli kitabını okuduk ama biz asla böyle bir şeye ulaşmadık," derler.

Nasıl ulaşabilirsin ki? Sen zamanı kaçırdın ve zamanı geri getiremezsin. Ve bundan ben sorumlu değilim, toplum sorumlu. Sen de toplumu dinledin.

Eğer on dört ila yirmi bir yaşları arasındaki bir çocuğun özgürce, tamamen özgürce seks yapmasına izin verilse o çocuk cinselliği asla sorun etmez. Tamamen özgür olur. *Playboy* ve *Playgirl* dergilerine bakmaz. Çıplak, çirkin, müstehçen fotoğrafları dolabında veya İncil'in içinde saklamaz. Kadınlara laf atmakla, sarkıntılık etmekle uğraşmaz. Popo çimdikleyenlerden olmaz. Bunlar çirkindir, çok çirkindir ama

sen bunları hoşgörüyle karşılamaya ve neler olduğunu, herkesin neden nevrotik olduğunu anlamamaya, hissetmemeye devam edersin.

Bir kadının vücuduna sürtünme fırsatı yakaladığın anda bu fırsatı asla kaçırmazsın. Ne çirkinlik ama! Bir bedene sürtünmek. Senin içinde tatmin olmamış bir şeyler var demektir. Ve yaşlı bir adam şehvetli gözlerle baktığında, bunun hiçbir açıklaması yoktur; yaşlı bir adam şehvetli gözlerle baktığında bu dünyadaki en çirkin şeydir. Artık onun gözleri masum olmalıdır, çoktan o defteri kapatmış olmalıdır. Seksin çirkin bir şey olduğunu söylemiyorum, unutma. Seks çirkindir demiyorum. Seks kendi zamanında ve mevsiminde güzeldir ve mevsimi geçtiğinde, zamanı geçtiğinde çirkindir. Seks, doksan yaşında bir adamın gözlerindeyken bir hastalıktır. Pistir.

Genç bir adam güzeldir, çekicidir. Yaşamı, canlılığı yansıtır. Yaşlı bir adam, cinsellik yüklü yaşlı bir adam yaşanmamış bir hayatı, boş bir hayatı yansıtır. O fırsatı kaçırmıştır ve şimdi hiçbir şey yapamaz ama seks hakkında düşünmeye, fanteziler yaratmaya devam eder.

Unutma, on dört ila yirmi birinci seneler arasında, doğru

bir toplum konu cinsellik olduğunda mutlak özgürlüğe izin verir. Ve sonra toplum otomatik olarak giderek cinsellikten uzaklaşır. Bu zamanın ötesinde seks olmaz; hastalık olmaz. An henüz olgunken seksi yaşa ve sonra o an geçtiğinde seksi de unut. Ama bunu ancak yaşamışsan yapabilirsin; aksi takdirde unutamaz ve bağışlayamazsın. Tutunursun, içinde bir

yaraya dönüşür.

Doğu'da, otoriteler ne derse desin, kulak verme. Doğaya kulak ver. Doğa sevmek zamanı dediğinde sev. Doğa vazgeçmek zamanı dediğinde vazgeç. Ve Batı'daki budala psikanalist ve psikologları da dinleme. Ne kadar incelikli cihazları –Masters, Johnson ve diğerleri– olsa da ve kaç vajina görmüş ve test etmiş olurlarsa olsunlar, hayatı bilmezler.

Aslında ben Batı'daki bu Mastersların, Johnsonların ve Kinseylerin röntgenci olduklarından kuşkulanıyorum. Kendileri seks konusunda hastadırlar; yoksa kim oturup cihazlarla bin tane vajinayı izler ki? Kim bir kadın sevişirken vajinasının içinde olup bitenleri izler? Kim zahmet eder? Ne saçma! Ama cinsellik çarpıtıldığı zaman bu tip şeyler olur. Şimdi Mastersslar ve Johnsonlar uzman oldular, nihai otorite oldular. Cinsel sorunların varsa gidilecek nihai otorite onlardır. Ve ben onların gençliklerini es geçtiklerinden, cinsel hayatlarını doğru bir şekilde yaşamadıklarından kuşkulanıyorum. Bir yerlerde bir şey eksik ve onlar bu eksiği bu numaralarla kapatmaya çalışıyorlar.

Ve bir şey bilim kisvesi altına girdiğinde her şeyi yapabilirsin. Şimdi sahte, elektrikli penisler ürettiler ve o elektrikli penisler titreyerek gerçek vajinalara giriyor ve o bilim insanları da kalkmış, içeride neler olduğunu öğrenmeye, orgazmın klitoral mi, yoksa vajinal mi olduğunu, hangi hormonların harekete geçtiğini, hangi hormonların harekete geçmediğini

ve bir kadının ne kadar uzun süre sevişebileceğini bulmaya çalışıyorlar. "Sonuna kadar," diyorlar. Bir kadın ölüm döşeğinde bile sevişebilir.

Hatta onların söylediklerine göre menopoz sonrası bir

kadın çok daha iyi seks yapabilir – yani kırk dokuz yıldan sonra. Neden böyle söylerler? Çünkü, söylediklerine göre kırk dokuz yaşından önce her kadın her zaman hamile kalmaktan korkar. Hap kullanıyor bile olsa, hiçbir hap yüzde yüz garanti değildir; hep bir korku vardır. Kırk dokuzuncu yıla gelindiğinde, menopoz geldiğinde ve regl bittiğinde korku da kalmaz; kadın tamamen özgürdür.

Onların öğretisi kadınların vampirlere dönüşeceğini ve yaşlı kadınların korkusuz olup erkekleri kovalayacağını söyler. Hatta kadınların işte o zaman zevk alacaklarını söyler – sorumluluk olmadan. Erkekler için de aynı şeyi söylerler. Ve altmış yaşında, hâlâ günde beş kez seks yapan erkeklerle karşılaştılar – dolayısıyla artık ortalama bir yaş olmadığını da söylüyorlar. Bu adam çılgın olmalı. Hormonlarında ve vücudunda bir sıkıntı olmalı. Altmış yaşında! Bu doğal değildir, çünkü bana sorarsan –ve bunu yaşadığım onca hayattaki deneyimlerime dayanarak söylüyorum– kırk dokuzuncu yıl itibarıyla doğal bir erkek kadınlarla ilgilenmez; ilgi kaybolur. Geldiği gibi gider.

Gelen her şey gitmek zorundadır. Yükselen her şey alçalmak zorundadır. Kabaran her dalga kaybolmak zorundadır. Gittiği bir zaman olmalıdır. On dört yaşında gelir; kırk dokuz yaşında da gider.

Ama altmış yaşında günde beş kez sevişen bir adam – bir sorun vardır, ciddi bir sorun vardır. Bedeni olması gerektiği gibi çalışmıyordur. Bu da iktidarsızlığın bir diğer ucudur. On

dört yaşında bir çocuk cinsellikten uzak olduğunda, on sekiz

dört yaşında bir çocuk emzikten uzak olduğunda, on sekiz yaşında bir adamın hiçbir arzusu olmadığında bir sorun vardır. Tedavi olması gerekir. Altmış yaşında bir adam günde beş kez seks yaptığında bir sorun vardır. Bedeni raydan çıkmıştır. Doğru, doğal çalışmıyordur.

Eğer bütünüyle anda yaşarsan o zaman gelecek için endişelenmene gerek kalmaz. Doğru yaşanmış bir çocukluk seni doğru, olgun bir gençliğe taşır – canlı, taze, çılgın, vahşi bir enerji okyanusu. Doğru yaşanmış bir gençlik seni çok sakin ve dingin bir yaşama taşır. Sakin ve dingin bir yaşam seni dindar bir arayışa götürür. Yaşam nedir? Yaşamak yetmez, insanın gizeme nüfuz etmesi gerekir. Sakin ve dingin bir yaşam seni meditatif anlara götürür. Meditasyon seni, şimdi gereksiz, lüzumsuz olan her şeyden vazgeçmeye sevk eder. Yaşamın tümü gereksiz olur; geriye gerçekten, ebediyen değerli tek bir şey kalır. O da senin farkındalığındır.

Yetmişinci senede, ölmeye hazır olduğunda –eğer her şeyi doğru yaşadıysan, ânında, zamanında yaşadıysan, hiçbir şeyi ertelemediysen, asla gelecek hayali kurmadıysan ve bütünüyle anda yaşadıysan– ölümünden dokuz ay önce farkındalığa erişirsin... Öyle farkındalıklısındır ki görebilirsin: Şimdi ölüm yaklaşmaktadır.

Pek çok aziz ölümlerini önceden duyurdu ama ben, ölümün dokuz ay önceden haber verildiği tek bir olayla karşılaşmadım. Tam olarak dokuz ay önce, farkındalıklı bir insan, geçmişin yüklerinden arınmış bir halde – çünkü geleceği asla düşünmeyen insan geçmişi de asla düşünmez. Onlar birliktedirler; geçmiş ve gelecek birliktedir, iç içedir. Geleceği düşündüğün zaman, bu geçmişin yansımasından başka bir şey değildir; geçmişi düşündüğünde, geçmiş geleceğe plan yapmaktan

başka bir şey değildir. Onlar birliktedirler. Mevcut zaman ikisinin dışındadır. Anda yaşayan bir insan geçmişin ve geleceğin yükünü taşımaz. Yüklerinden arınmıştır. Taşıyacak yükü bile yoktur, rahatlıkla ilerler. Yerçekimi onu etkilemez. Hatta yürümez bile, uçar. Kanatları vardır onun.

Ölmeden önce, tam olarak dokuz ay önce ölümün yaklaştığını fark eder. Ve bundan keyif alır, kutlar ve insanlara der ki: "Benim gemim geliyor ve bu kıyıda çok az zamanım kaldı. Yakında yuvama dönüyor olacağım. Bu yaşam çok güzeldi, garip bir deneyimdi. Sevdim, öğrendim, yaşadım, zenginleştim. Buraya bir hiç olarak geldim ve şimdi bir sürü deneyimle, olgunlukla gidiyorum."

O, yaşanan her şey için minnettar olur – iyi ve kötü, doğru ve yanlış, çünkü o her şeyden ders almıştır, yalnızca doğrulardan değil, yanlışlardan da. Karşılaştığı bilgelerden ders almıştır; günahkârlardan da, evet, onlardan da. Onlar da yardım etmiştir. Onu soyan insanlar yardım etmiştir, ona yardım eden insanlar yardım etmiştir, dost olanlar yardım etmiştir, düşman olanlar yardım etmiştir. Her şey yardım etmiştir. Yaz ve kış, tokluk ve açlık, her şey yardım etmiştir. İnsan her şeye minnettar olabilir.

İnsan her şeye minnettar olduğunda ve yaşama fırsatını kutlayarak ölüme hazırlandığında ölüm güzelleşir. O zaman ölüm düşman değil, en büyük dost olur. Çünkü ölüm hayatın zirvesidir. Hayatın eriştiği en yüksek tepedir. Hayatın sonu değil, doruğudur. Sonu gibi görünür, çünkü sen hayatı hiç bilmedin. Hayatı bilen insan için, ölüm hayatın zirvesi, doruğu, en yüksek tepesi gibi görünür.

Ölüm zirvedir. Hayat ölümde sona ermez; hatta hayat ölümde çiçek açar, ölüm çiçektir. Ama ölümün güzelliğini bilmek

için insan ona hazır olmalıdır, sanatı öğrenmek zorundadır. Ben bu yüzden sana nasıl öleceğini öğretmek için burada olduğumu söyleyip duruyorum. Bir usta bir ölümdür. O senin, onda ölmene izin verir. O senin her an geçmişe ölmene yardım eder ve senin yüklerden arınmış bir anda –bu anda– yaşamana yardım eder.

BÖLÜM 2

İnsan Bir Gökkuşağıdır

İnsan bir gökkuşağıdır, hem de yedi rengiyle birlikte. Bu onun güzelliğidir ve aynı zamanda sorunudur da. İnsan çok yüzlüdür, çok boyutludur. Onun benliği basit değil, müthiş bir karmaşadır. Ve bu karmaşadan bizim Tanrı adını verdiğimiz uyum doğar: kutsal melodi.

Dolayısıyla insan hakkında anlaşılması gereken ilk şey,

insanın henüz olmamasıdır. İnsan sadece bir olasılıktır, bir potansiyeldir. İnsan olabilir, insan bir vaattir. Köpek olmuştur, kaya olmuştur, güneş olmuştur – insan olabilir. Bu yüzdendir kaygı ve acılar. İnsan kaçırabilir de; kesin bir şey yoktur. Çiçek açabilirsin, açmaya da bilirsin. Bu yüzdendir titremeler, sarsılmalar, içten içe kasılmalar: "Bunu yapıp yapamayacağımı kim bilebilir?"

İnsan, hayvan ve kutsal güç arasında bir köprüdür. Hayvanlar müthiş mutludurlar – elbette farkındalıksız, bilinçli olarak değil

ama müthiş mutlu, tasasız, kaygısız. Tanrı müthiş mutlu ve bilinçlidir. İnsan ikisi arasında, araftadır – olmak ya da olmamak?

İnsan bir gökkuşağıdır diyorum, çünkü bir gökkuşağı sana bir insanı tepeden tırnağa anlamana olanak verecek bir perspektif verir. Gökkuşağının yedi rengi vardır, insanın benliğinin yedi merkezi vardır. Yedi benzetmesi antik çağlara uzanır. Hindistan'da bu, yedi çakra formunu almıştır: En alttaki *muladhar*, en yukarıdaki *sahasrar* ve bu ikisi arasında beş adım, beş çakra daha vardır. Ve insan yedi çakranın tamamından geçmelidir – kutsal güce doğru yedi adım.

Biz en alt kademedeyiz. İlk üçü –*muladhar*, *svadhishthan* ve *manipura*– hayvan çakralardır. Eğer ilk üçünde yaşarsan hayvandan farksızsındır ve o zaman bir suç işlemiş olursun. Fiziksel anlamda bir suç işlemekten bahsetmiyorum – suç işlemiş olursun, çünkü o zaman olman gerekeni olamazsın; olasılığı kaçırırsın. Eğer bir tohum büyüyüp bir çiçek olamazsa bir suç işlemiş demektir – kimseye karşı değil; kendine karşı. Ve insanın kendine karşı işlediği günah en büyüğüdür. Öyle ki

başkalarına karşı günahı ancak ilk, temel günahı kendimize karşı işlediğimiz kadar işleriz.

İlk üç çakra yemek, para, güç, hâkimiyet, seksle ilişkilidir. Yemek en alt seviye, seks en yüksek seviyedir. Bunu anlamalısınız. Yemek en alt seviyedir – yemek takıntılı insan hayvanların en alt kategorisidir. O sadece hayatta kalmak ister. Hiçbir amacı yoktur, hayatta kalmış olmak için hayatta kalmak ister. Sebebini sorsan sana verecek bir yanıtı yoktur.

Bir gün Nasreddin Hoca bana, "Keşke daha çok toprağım olsaydı," dedi.

"Ama neden?" diye sordum. "Yeterince toprağın var."

"Daha çok inek yetiştirirdim," diye yanıtladı.

"Daha çok inekle ne yapardın?" diye sordum.

"Onları satıp daha çok para kazanırdım," dedi.

"Ve sonra? O kadar parayla ne yapacaksın?"

"Daha çok toprak alacağım."

"Ne için?"

"Daha çok inek yetiştirmek için."

Bu böyle gider; asla içinden çıkamadığın bir kısırdöngü: Yaşamak için yersin, yemek için yaşarsın. Bu en düşük olasılıktır. En düşük yaşam formu amiptir. Amip sadece yer, o kadar. Bir amipin seks yaşamı yoktur, bir amip bulabildiği her şeyi yer – amip tam da en alt seviyedeki insanın sembolüdür. Amibin başka hiçbir organı yoktur; bir tek ağzı vardır. Tüm bedeni ağız görevi görür. Gördüğü her şeyi, yaklaştığı her şeyi

sindirir. Tüm bedeniyle emer, tüm bedeni ağızdır. Giderek daha fazla, giderek daha büyük olur; sonra öyle bir noktaya gelir ki artık çok büyümüştür ve baş edemez – ikiye ayrılır. Sonra bir yerine iki amip olur ve aynı şeyi yapmaya başlarlar. Amip sadece yer ve yaşar ve hep daha çok yemek için yaşar.

Çok az insan bu düşük seviyede yaşar. Dikkatli ol – hayat sana daha fazla şey verebilir. Mesele sadece hayatta kalmak değildir, mesele önemli bir şey için hayatta kalmaktır. Hayatta kalma içgüdüsü gereklidir ama başlı başına bir amaç değildir; sadece araçtır.

Yemek saplantılı insandan biraz daha yüksekte olan ikinci tip güç manyağıdır, siyasetçidir. O insanlar üzerinde hâkimiyet kurmak ister. Ne için? İçten içe öyle derin bir aşağılık kompleksi vardır ki dünyaya göstermek ister: "Ben biriyim; ben hâkimiyet kurabilirim, sana haddini bildirebili-

rim." O kendine haddini bildirmemiştir ama dünyaya haddini bildirmek ister. O ego-saplantılı insandır. Her yöne gidebilir: paraya doğru giderse para istifler – para onun güç sembolüne dönüşür. Siyasete yönelirse kendine hâkim olamaz ve sonuna kadar gider ve sonu hiçliktir.

Gerçek insan kendini fethetmeye çalışır, başkalarını değil. O kendini tanımak ister. İçsel bir boşluğu başkaları üzerinde hâkimiyet kurarak doldurmaya çalışmaz. Gerçek insan kendisi ve başkaları için özgürlüğü sever.

Üçüncüsü sekstir – ve ben bunun yemekten, siyasetten daha iyi olduğunu söylerim, çünkü biraz daha yüce bir niteliği vardır: Paylaşır. Daha üstün bir şeye sahiptir. Yemekte sadece

yersin, paylaşmazsın. Hâkimiyette yok edersin, yaratmazsın. Seks, alt düzlemin en yüksek olasılığıdır – paylaşırsın, enerjini paylaşırsın ve yaratıcı olursun. Hayvanlar âlemi söz konusu olduğunda, seks en yüksek değerdir. Ve insanlar bu üçü arasında bir yerde takılıp kalmışlardır.

Dördüncüsü *anahata* çakradır. İlk üçü hayvandır, son üçü kutsaldır ve bu ikisi arasındaki dördüncü –*anahata*– kalp çakra, kalbin lotusu, sevgi çakrasıdır. Ve bu, köprüdür. Sevgi, hayvan ve kutsal güç arasındaki köprüdür. Bunu mümkün olduğunca derin bir şekilde anlamaya çalış. Kalbin altında insan hayvandır; kalbin üstünde insan kutsallık olur. İnsan sadece kalpte insandır. Bu yüzden hissedebilen, sevebilen, dua edebilen, ağlayabilen, gülebilen, paylaşabilen, merhamet duyabilen bir insan gerçek insandır. İnsanlık onun üzerine doğmuştur, güneşin ilk ışıkları ona nüfuz etmiştir.

Sonra beşincisi *vishuddha*, altıncısı *agya* ve yedincisi *sahasrar*'dır. Beşinci çakrayla sevgi daha meditatif, daha derindir. Altıncıyla sevgi artık bir ilişki değildir. Bir dua bile değildir

– bir olma haline dönüşür. Bir insanı sevmezsin, hayır. Artık sen sevginin ta kendisi olursun. Mesele sevmek değildir – senin enerjin sevgidir. Aksi olmaz. Şimdi sevgi doğal bir akıştır; tıpkı nefes alman gibi, tıpkı sevmen gibi; koşulsuz bir evredir. Ve yedincisi *samadhi*, *sahasrar*'dır; yuvaya dönmüşsündür.

Hıristiyanlıkta aynı benzetmeyi, Tanrı'nın dünyayı altı günde yarattığını ve yedinci günde dinlendiğini söyleyen hikâyede bulursun. Bu altı gün altı çakradır – altı benlik merkezidir. Yedincisi dinlenmedir; Kişi yuvaya varmıştır, dinlenir.

Yedincisi dilenmemedir. Kişi yuvaya varmıştır, dilenemez.

Bu benzetme iyi anlaşılmamıştır. Hıristiyanlar ve özellikle Hıristiyan ilahiyatçılar asla çok derine inmezler. Onların anlayışı hep yüzeysel kalır – en iyi ihtimalle mantıksaldır, teoriktir ama asla gerçek noktaya değinmez. Tanrı dünyayı yarattı: Önce maddeyi ve en son insanı yarattı. Beş gün boyunca diğer her şeyi yarattı –madde, hayvanlar, kuşlar– ve altıncı gün insanı yarattı. Ve altıncı günün sonunda kadını yarattı. Şimdi bu çok semboliktir: Kadın son eseridir – insan bile değil. Ve bu benzetme daha da güzeldir, çünkü Tanrı'nın kadını erkekten yarattığını söyler. Bu, kadının erkeğin rafine hali, daha saf bir formu olduğu anlamına gelir.

Önce: Kadın sezgi demektir, şiir, hayal gücü demektir. Erkek irade, düzyazı, mantık demektir. Bunlar sembollerdir: Erkek daha agresif bir nitelik, kadın ise alıcılık demektir. Alıcılık en yüce olandır. Erkek mantık, analiz, felsefe demektir; kadın din, şiir, hayal gücü – daha akışkan, daha esnek. Erkek Tanrıyla savaşır. Bilim saf bir erkek yan ürünüdür – savaşan, mücadele eden, fethetmeye çalışan erkeğin yan ürünü. Kadın asla savaşmaz; o sadece kucak açar, bekler, teslim olur.

Ve Hıristiyanlık Tanrı'nın önce erkeği yarattığını söyler. Erkek, hayvan krallığının en üst basamağıdır – ama insanlık

açısından bakıldığında, kadın daha yüksektedir. Hıristiyan ilahiyatçılar bunu tamamen yanlış bir şekilde yorumlamışlardır – şovenist bir bakış açısıyla yaklaşırlar. Onlar erkeğin daha önemli olduğunu, bu yüzden Tanrı'nın önce erkeği yarattığını düşünürler. O zaman hayvanlar çok daha önemli olmalı! Bu

mantık yanlıştır. Onlar erkeğin temel olduğunu, kadının ise bir eklentiden ibaret olduğunu düşünürler. Son anda, Tanrı bir şeylerin eksik olduğunu hissetmiş olmalı ki erkekten bir kemik aldı ve kadını yarattı. Kadının çok önemli olduğu düşünülmez – sadece bir yardım eli, ancak bu şekilde erkek kendini iyi hisseder. Aksi takdirde yalnız kalacaktır. Hikâye öyle analiz edilir ki sanki kadın erkekten daha az önemliymiş gibi görünür – erkeğin oynayabileceği bir oyuncakmış gibi, sırf yalnız kalmasın diye. Tanrı erkeği öyle çok sevdi ki yalnız ve üzgün olacağını düşündü. Hayır, bu doğru değildir.

Hayal gücü yalnızca irade teslim edildiğinde gelir. İrade olan aynı enerji hayal gücüne dönüşür ve saldırgan olan aynı enerji alıcılığa dönüşür, savaşan aynı enerji işbirliğine dönüşür. Öfke olan aynı enerji merhamete dönüşür. Merhamet öfkeden doğar; öfkenin rafine halidir, öfkeden doğan daha yüce bir senfonidir. Sevgi seksten doğar; daha yüksek, daha saf bir noktadır.

Tanrı kadını erkeği yarattıktan sonra yarattı, çünkü kadın sadece sonra yaratılabilirdi. Önce ham enerjiyi yaratmak zorundasın, sonra onu geliştirebilir, rafine edebilirsin. Geliştirme önce olamaz. Ve bu benzetme mesaj budur – her insanın yedinci seviyeye ulaşmadan önce efeminen olması gerektiği. Bu altıncı merkezdedir. Yogada, altıncı merkeze *agya* çakra adı verilir – irade merkezi anlamına gelir. *Agya* düzen, komuta demektir. Bu altıncı seviye en güçlü merkezdir ve pek çok

insan burada takılıp kalır. Sonra spiritüel enerjilerle oynamayı, saçma sapan şeyler yapmayı sürdürürler. Altıncı merkezde

insan bir kadına dönüşmelidir ve tüm iradesi yalnızca tek bir şey için kullanılmalıdır – teslim olmayı istemek. Teslimiyeti istemek dünyadaki en yüce şeydir ve bu yalnızca irade gücüne sahipsen yapılabilir – ama sıradan bir irade gücü değil, olağanüstü bir irade gücü gerekir.

Normalde teslim olan insanların iradesiz olduklarını düşünürsün – yanılıyorsun. Yalnızca çok güçlü insanlar teslim olabilirler, teslimiyet güç gerektirir, hem de büyük bir güç. Acizlikten teslim olursan teslimiyetin anlamsız, iktidarsızdır. Güçlülükten teslim olursan o zaman teslimiyetinin bir anlamı, bir önemi vardır. Altıncı merkezde, irade nihai odağa ulaştığında teslimiyet mümkündür. İradeden teslim yaratıldı; erkekten Tanrı kadını yarattı.

Altıncı merkezde... Şimdi gidip beyin cerrahlarına sorsan onlar da benimle hemfikir olurlar – beynin iki yarımküreye ayrıldığını söylerler: erkek ve kadın, sol ve sağ. Sol beyin erkek ve sağ beyin dişidir. Sağ beyin sol elle bağlantılıdır; bu yüzden sol el takdir edilmez, hatta lanetlenir. Sağ el sol beyinle ilişkilidir – bu yüzden sağ taraf doğrudur ve sol hep yanlış gibidir. Bu insan odaklı, erkek odaklı bir dünyadır. Sağ el erkeğin sembolüdür, sol ise dişinin. Ve beynin iki yarımküreye bölünmüştür.

Bir şair, bir mantıkçıya kıyasla beyninin farklı bir bölümünden işlev gösterir. Bir şair daha efeminendir. Büyük şairlere baktığında, müthiş bir feminenlik, incelik, güzellik, cazibe, muazzam bir çekim, bir karizma, efeminen bir karizma bulman tesadüf değildir. Ressamlara bak; onların biraz daha efeminen olduklarını göreceksin; kıyafetleri, uzun saçları, yürüyüşleri daha efeminendir.

Bir hikâye duymuştum...

Hindistan'da, çok merhametli bir *bodhisattva* varmış ama Budizm Çin'e ulaştığında, bunun bir erkek olabileceğine inanamamışlar: Bir erkekte böyle bir merhamet görülmüş şey değilmiş. Onun heykellerini bir kadın olarak yapmışlar. Bu heykellere Kuan Yin denir ve hâlâ kutsaldırlar. Bu hikâye çok güzeldir.

Buda'nın mesajını Çin'e götüren Budist rahipler açıklamaya çalışmışlar: "Sen aptalsın. Bu bir kadın değil, bir erkek."

Ama heykeltıraşlar yanıtlamış: "Biz onu yapamayız. Bizim anlayışımıza göre böyle bir merhamet yalnızca bir kadında mümkündür, bir erkekte değil." Bu yüzden onu bir kadın olarak betimlemişler.

Hikâye çok önemlidir. Buda bir erkekten çok bir kadın gibi görünür – yüzü, zarafeti. Altıncı merkez teslim edilmiştir. Mantık sevgiye, argüman duyguya teslim edilmiş, saldırganlık alıcılık olmuştur. Çatışma işbirliğine dönüşmüştür. Artık parça ve bütün arasında mücadele yoktur; parça bütünle birlikte ilerler, parça bir vazgeçiş içindedir – bütün ona sahip olmuştur.

Tanrı'nın önce erkeği ve sonra kadını erkekten yarattığını söyleyen Hıristiyan olgusunun anlamı budur. Bu, dişi niteliklere muazzam bir saygıyla yaklaşmaktır: Onlar erkekten daha üstündür, onlar erkekten yaratılırlar, erkekten çiçek açarlar. Ve sonra, yedinci günde, Tanrı dinlenir. Yuvaya vardığında başka ne yapabilirsin? *Sahasrar* dinlenme merkezidir – mutlak dinlenme merkezidir. Varmışsındır; artık gidecek başka bir yer yoktur.

En düşük seviye *–muladhar–* huzursuzluk merkezidir, en

yüksek seviye dinlenme merkezidir ve bu ikisinin arasında yedi bölüm vardır. Onlara yedi renk de diyebilirsin – evet, insan bir gökkuşağıdır. Ya da onlara müziğin yedi notası da diyebilirsin. Doğu müziği sesleri yedi notaya ayırır: *sa, re, ga, ma, pa, dha, ni.* Bunlar yedi temel notadır. Ve müzik bu yedi temel notadan üretilir – tüm senfoniler, tüm melodiler, tüm şarkılar, tüm danslar.

Unutma, yedi çok önemli bir sayıdır.

Ve bir şey daha: Daha modern ve çağdaş olmak için ben bu yedi merkezi de bu şekilde ayırmak isterim: İlkine zihinsizlik derim. Zihinsizlik, zihnin derin bir uykuda olduğu anlamına gelir – *muladhar.* Zihin oradadır ama öyle derin uykudadır ki tespit bile edemezsin. Bir kayada Tanrı derin uykudadır. Bir insanda biraz daha uyanıktır – az, çok değil. Bir kayada derin uykudadır, horlar. Dikkatli dinlersen horladığını duyabilirsin – Tanrı horlar. Bu yüzden kayalar çok güzeldir, çok sessizdir, tasasız, endişesiz, gidecek yersiz. Ben buna zihinsizlik derim.

Zihinsizlik derken, zihinlerinin olmadığını söylemiyorum; sadece zihnin henüz oluşmadığını söylüyorum. Zihin tohum evresinde beklemededir, zihin uyanmaya hazırlanır, zihin dinlenir. Er ya da geç gün doğar ve kaya bir kuş olur ve uçmaya başlar ya da bir ağaç olur ve çiçek açar.

İkinci evreye bilinçsiz zihin derim. Ağaçlarda zihin oradadır – kayanın aksine, Tanrı biraz daha farklıdır. Bilinçli değil, bilinçsizdir. Ağaçlar hisseder – hissettiklerini hissedemezler ama hissederler. Farkı gör. Bir ağaca çarparsan o bunu hisse-

der ama hissettiğini hissedemez. O kadar farkındalığı yoktur. His gelmiştir, ağaç duyarlıdır. Ve şimdi bunu kanıtlayan, ağaçların son derece duyarlı olduklarını gösteren modern deneyler vardır.

Ben buna bilinçsiz zihin derim. Zihin oradadır – neredeyse bir insanın uyuması gibi. Sabah güzel bir gece olduğunu hatırlar: "Derin uyudum, uykum çok derindi." Ama bunu sabah hatırlarsın, uyku esnasında fark etmezsin; sonradan, geriye dönük düşündüğünde hatırlarsın. Zihin uykuda oradadır ama işlevsizdir; sadece geriye dönük işler, sonradan. Sabah hatırlarsın – güzel bir gece, dingin ve pürüzsüz bir gece, çok derin bir sessizlik ve büyük bir mutluluk – ama sen bunu sabah fark edersin.

Üçüncü evre bilinçaltı zihindir. Bilinçaltı zihin kuşlarda, hayvanlardadır. Rüya görmek gibidir. Bir rüyada, uykuda olduğunun biraz daha bilincinde olursun. Kayaların bir koma halinde olduğunu düşün; sabah uykunun ne kadar derin olduğunu bile hatırlamazlar – bu bir komadır. Ağaçlar uykudadır; uyandıklarında hatırlarlar. Kuşlar ve hayvanlar rüya görürler – onlar insanlığa çok yakındırlar. Ben buna bilinçaltı derim.

Dördüncü bilinçli zihindir. Burası, insanın olduğu yerdir. Çok bilinçli değil; çok az, küçük bir bilinç dalgası sadece – ve bu da yalnızca büyük bir tehlike altındayken olur; aksi takdirde olmaz. Eğer biri aniden elinde bir hançerle seni öldürmeye kalkarsa bilinçli olursun. O an muazzam bir farkındalık, zekâ olur. Düşünme eylemi durur. Sen bir alev olursun. Sadece ender zamanlarda gerçekten bilinçli olursun; aksi takdirde bir uyurgezer gibi yaşarsın.

Bir keresinde duymuştum...

1959 yılında, Fransa'nın Vienne kentinde iki sarhoş sokağa açılan kapı olduğunu düşündükleri şeyi açmışlar. Bu aslında dördüncü kattaki bir odanın penceresiymiş. Dudaklarında keyifli bir melodiyle kol kola girip pencerenin pervazından dışarı adım atmışlar.

Gümbürtüyü duyup yardım etmeye koşan bir polis memuru, sarhoşların hâlâ şarkılar söyleyerek salına salına ayağa kalktıklarını görünce şaşkına dönmüş. "Boşa bastık," demiş sarhoşlar.

Kesinlikle farkında değildiler. Farkında olsalardı ölmüş olabilirlerdi. Farkında değildiler; sadece boşa bastıklarını düşündüler. Dört kat!

Ve senin durumun da bu. Tüm hayatın boyunca bir sarhoş gibisin. Sendeleyip duruyor, arada bir boşa basıyorsun. Tüm hayatın acı üstüne acıyla, sendeleyerek, birilerine çarparak geçiyor. Sen buna sevgi diyebilirsin ama özünde birilerine çarpmaktan ibaret. Bu da acıya sebep oluyor.

Sadece bilinç coşku verebilir. Coşku bilincin gölgesidir. Bu, normalde insanların yaşadıkları ve öldükleri dördüncü evredir. Tam bir ziyandır. Kayalar bağışlanabilir, ağaçlar bağışlanabilir ve kuşlar bağışlanabilir ama insan asla – çünkü sen o tohuma sahipsin; şimdi onu büyütmek, sağlamlaştırmak, güçlendirmek senin sorumluluğundur. Bir kayaya, "Iskaladın," diyemezsin ama bir insana dersin: "Iskaladın."

İnsan sorumlu olan tek hayvandır – ona sorabilsin, o da

yanıtlamak zorundadır: Sorumluluğun anlamı budur. Bir gün Tanrı'ya ya da bu varoluşun merkezine ya da varoluşun kendisine cevap vermek zorunda kalacak: "Nasıl ıskaladın? Sana temel bir başlangıç verildi, onu büyütebilirdin. Sana tohum verildi, çiçek açabilirdin. Neden ıskaladın?"

Bu, insanın endişesi, ıstırabı, kederidir, çünkü insan, bu dünyaya coşku duyabilen, bilinçli mutluluğa ulaşabilen, *sat-chit-anand* olabilen, hakikat, bilinç, benlik olabilen, nihai olana varabilen tek hayvandır.

Ben beşinci bilinç evresine süper-bilinçaltı zihin derim. Dör-

düncü evrede –bilinçli zihin– bilincin titrek, çok anlık, geçici bir şeydir. İstikrar yoktur, gelir ve gider ve senin gücünün ötesindedir; gerektiğinde onu çağıramazsın. Tüm dinler bilinçli ve süper bilinçli zihin arasında var olur. Tüm yoga teknikleri, hatta tüm teknikler, bilincini süper bilince dönüştürmek için vardır. Gurdjieff, buna kendi kendini hatırlama der. Kabir, Surati Yoga adını verir – *surati* sözcüğü de hatırlamak anlamına gelir. İsa defalarca tekrarlar: "Farkında ol! Farkında ol! İzle!" Buda, "Uyanık ol," der. Krişnamurti farkındalık hakkında konuşur; kırk yıl boyunca tek bir şey hakkında konuştu ve bu da farkındalıktır. Tek sözcük bütün mesajdır: O sözcük bilinçli zihin ve süper bilinçli zihin arasındaki köprüdür.

Bilincin senin içinde sabit bir unsura, entegre bir unsura, kristalleşmiş bir unsura dönüştüğünde ona güvenebilirsin... Şu anda güvenemezsin. Bilinçli bir şekilde yürüyorsun ve biri sana vuruyor.– aniden bilinç gider; bilince güven olmaz. Biri

basit bir söz söyler, sana, "Sen aptal mısın?" der ve bilinç gider. Sadece aptal sözcüğü ile gözlerin kilitlenir ve sen ölmeye ya da öldürmeye hazır olursun.

Çok uyanık, çok temkinli ve çok farkında gibi görünen insanlar bile sadece durumlardan kaçtıkları için temkinli ve farkında olabilirler. Onların uyanıklığı gerçek değildir. Himalayalar'a gidebilirsin, bir mağarada oturabilirsin – kimse gelip sana aptal demez. Kim sana aptal demek için Himalayalar'a gelme zahmetine girer ki? Elbette öfkelenmezsin. Bir Himalaya mağarasındaki farkındalık evren beş para etmez, çünkü orada bunu test edemezsin, yok etme olasılığı yoktur. Bu yüzden Kabir, "Dünyada ol. Dünyadan olma ama dünyada ol, dünyada yaşa," der. Her şeyin bilincini kaybetmeni tetiklediği ve herkesin bilinçli olman için sana yardım ettiği sıradan durumları yaşa.

Eğer bunu anlarsan dünya Tanrı'nın seni daha bilinçli yapacak müthiş aracıdır. Düşmanın dostundur, lanetler nimetlerdir ve talihsizlikler talihe dönüşebilir. Bu yalnızca tek bir şeye bağlıdır: farkındalığın anahtarını bilmeye. O zaman her şeyi altına dönüştürebilirsin. Biri sana hakaret ettiğinde, bu uyanık olma ânıdır. Eşin bir başkasına baktığında ve sen incindiğinde, bu uyanık olma ânıdır. Üzgün, kasvetli, depresif hissettiğinde, tüm dünyanın sana karşı olduğunu hissettiğinde, bu uyanık olma ânıdır. Etrafından karanlık bir geceyle kuşatıldığında, bu ışığını yakma ânıdır. Ve tüm bu durumlar sana yardımcı olur – var olmalarının amacı budur.

Bilinçli zihinden süper bilinçli zihne giden yol yoga, meditasyon, dua, farkındalıktır. Süper bilinçaltı zihin entegre bir

fenomendir ama yine onu da bazen kaybedersin. Uyanık olduğun zamanlarda değil ama onu uyuduğunda kaybedersin. Süper bilinçaltı zihin sana, sen uyanıkken yardım eder. Bazen rüyalarda bile hatırlayabilirsin – ama derin bir uykuda olmaz. Krişna Gita'ya, "Yogi tüm dünya uyurken bile uyanıktır," dediğinde, benim altıncı evre dediğim daha yüksek bir evreden söz eder – süper bilinçli zihin. O zaman insan uyurken bile farkındadır; derin uykudadır ama farkındalık süregelir.

Bu altıncıdır. Ve altıncı evreden yedinci evre kendiliğinden oluşur – onun için bir şey yapman gerekmez.

Bu yedinci evreye işte zihinsizlik der, döngüyü tamamlarım. İlki bir kayanın zihinsizliğidir, sonuncusu ise bir Tanrının zihinsizliği. Bu bütünlüğü göstermek için tanrıları taşlara kazıdık. Bu bütünlüğü, bu bütün döngüyü göstermek için taşın ilk ve tanrının son olduğunu ve ikisinin bir yerde buluştuğunu göstermek için taştan tanrı heykelleri yaptık. Yine –zihinsizlik– buna ruh de, tanrı de, aydınlanma de, nirvana de... ne dersen de.

Bunlar yedi evredir. Ve insan bir gökkuşağıdır.

Bir şey daha var: Tek bir renk bile inkâr edilmez. Tüm renklerin gökkuşağına kapılması gerekir; tüm notaların, yedi notanın da melodinin parçaları olması gerekir ve *muladhar*'dan *sahasrar*'a yedi çakranın da birlik olması gerekir. Bazı çakraları inkâr etmen gerektiğini düşünme, çünkü inkâr edilen çakra asla senin bütün olmana izin vermez ve bütün olmayan asla kutsal olamaz. Hepsinin bir hiyerarşi, bir bütünlük oluşturması gerekir; hepsi tek bir merkeze ait olmalıdır.

Gerçek bir din adamı taştan kayaya gökkuşağında yaşar –

bir uçta zihinsizlikten diğer uçtaki zihinsizliğe kadar. O bütün bir spektrumdur. O hayatı bütünüyle yaşar. Hiçbir şey inkâr edilmez, her şey kullanılır. Kesinlikle hiçbir şey inkâr edilmez; eğer bir şey kulağına detone geliyorsa bu sadece onu tam anlamıyla kullanamadığın anlamına gelir. Onu kullanabilirsin, zehri ilaca dönüştürebilirsin – onu nasıl dönüştüreceğini bilmek zorundasın. Ve bazen, nasıl kullanacağını bilmediğin takdirde nektar bile zehir olabilir.

Öfkeyi nasıl kullanacağını biliyorsan öfkenin sana keskin bir olma hali verdiğini görürsün – sanki biri kılıcı keskinleştirmiştir. Doğru kullanılan öfke sana bir keskinlik, bir ışıltı, muazzam bir canlılık verir. Doğru kullanılan seks seni öyle sevgiyle doldurur ki paylaşır durursun ve asla tükenmez. Doğru kullanılan seks yeniden doğmanı sağlar. Olağan olan çocuk yaratmasıdır; olağandışı olduğunda içsel benliğini yaratır.

Elinde ne varsa hepsini kullanmak zorundasın; hiçbiri işe yaramaz değildir. Hiçbir şeyi atma, aksi takdirde bir gün pişman olursun. Her şeyin kullanılması gerekir. Sadece daha anlayışlı, daha dikkatli ol; daha farkında ol ve içsel benliğinde taşıdıklarına bakmaya başla; onları nasıl daha yüksek

bir uyuma taşıyabileceğini düşün – hepsi bu. Şu anda sen bir kalabalıksın. Şu anda sen bir birey değilsin. Sen bir gökkuşağı değilsin – tüm renkler ayrı boyutlara dağılıyor, birbirlerinden uzaklaşıyorlar; bir merkezleri bile yok. Şu anda sen bir gürültüsün, müzik değil. Ama unutma, gürültüde tüm notalar vardır. Yeniden düzenlendiklerinde, daha iyi, daha estetik,

daha sanatsal bir düzenlemeyle harika bir müziğe dönüşürler.
Gereken tek şey, benliğine doğru derin, estetik bir bakıştır.

BÖLÜM 3

Çakraları ve Kundaliniyi Anlamak

Kundaliniye dair teorik bilgilerin ve kundaliniyi anatomik olarak gözünde canlandırmanın hiçbir yardımı veya önemi yoktur. Bunu söylediğim zaman, kundalini veya çakralar gibi bir şey olmadığını söylemiyorum. Kundalini oradadır, çakralar oradadır ama hiçbir bilginin yardımı olmaz. Aksine, bilgi engel olabilir. Pek çok sebepten bir bariyer olabilir.

Sebeplerden biri, kundalini veya ezoterik biyoenerji yolları *–elan vital'*in içsel yolları– hakkında her türlü bilginin genelleştirilmiş olmasıdır. Oysa bu bireyden bireye farklılık gösterir; kök asla aynı değildir. A ile bir şey olur, B ile farklı bir şey olur, C ile başka bir şey olur. İçsel yaşamının bir bireyselliği vardır, dolayısıyla sen teorik bilgiler yardımıyla bir şey edindiğinde bunun yardımı olmaz, engel olabilir – çünkü seninle ilgili değildir. Seninle ilgili olamaz. Sen sadece içeri döndüğün zaman kendinle ilgili olanı bilebilirsin.

Çakralar vardır ama sayısı her bireye göre değişir. Bir insanın yedi çakrası vardır, bir başkasının dokuz olabilir; kiminin daha çok, kiminin daha az vardır. Bu kadar farklı ve çok geleneğin gelişmiş olmasının sebebi budur. Budistler dokuz çakradan bahseder, Hindular yedi, Tibetliler dört – ve hepsi haklıdır!

Kundalinin kökü, kundalinin içinden geçtiği yol da her bireyde farklıdır. Örneğin, yüzün bedeninin en bireysel parçasıdır ve yüzde gözler çok daha bireyseldir. Yüz, vücudun diğer herhangi bir parçasından daha canlıdır; bu yüzden bir bireyselliği vardır. Belirli bir yaşla –özellikle cinsel olgunlukla– yüzünün aşağı yukarı bütün hayatın boyunca koruyacağın bir şekle büründüğünü fark etmemiş olabilirsin. Cinsel olgunluk öncesinde yüz çok fazla değişir ama cinsel olgunlukla bireyselliğin sabitlenir, bir kalıba oturur ve bundan sonrasında aşağı yukarı aynı kalır.

Gözler yüzden bile daha canlıdır ve onlar öyle bireyseldir ki her an değişirler. Bir insan aydınlanmaya erişmedikçe gözler asla sabitlenmez. Aydınlanma bir diğer olgunluk türüdür.

Cinsel olgunlukla yüz sabitlenir ama gözlerin de sabitlendiği bir diğer olgunluk daha vardır. Buda'nın gözlerinde herhangi bir değişim göremezsin: Bedeni yaşlanır, Buda ölür ama gözleri hep aynı kalır. Bu, göstergelerden biridir. Bir insan nirvanaya eriştiğinde, gözler, diğer insanların o kişinin gerçekten aydınlandığını anlamasına izin veren tek işarettir. Artık gözler asla değişmez. Her şey değişir ama gözler aynı kalır. Gözler iç dünyayı ifade eder.

Ama kundalini bundan da derindir.

Ama kundalini bundan da derindir.

Teorik bilgilerin yardımı olmaz. Biraz teorik bilgiye sahip olduğunda, bu bilgileri kendine dayatmaya başlarsın. Bir

şeyleri sana öğretildiği şekilde hayal edersin ama bunlar senin bireysel durumunla örtüşmeyebilir. O zaman aklın karışır.

İnsanın çakraları hissetmesi gerekir, bilmesi değil. Hissetmek zorundasın; içine duyargalar göndermelisin. Sadece çakralarını hissettiğinde, kundalinini ve onun yolunu hissettiğinde faydalıdır; aksi takdirde fayda sağlamaz. Hatta söz konusu içsel dünya olduğunda, bilgi her zaman yıkıcı olmuştur. Ne kadar çok bilgi varsa gerçek, özgün olanı hissetme olasılığı o kadar düşüktür.

Bildiğin şeyleri kendine dayatmaya başlarsın. Biri sana, “Çakra burada, merkez burada,” derse o zaman o noktada çakranı hayal edersin ve kesinlikle orada olmayabilir. O zaman hayali çakralar yaratırsın. Yaratabilirsin; zihin bu kapasiteye sahiptir. Hayali çakralar yaratabilirsin ve sonra, hayal gücün yüzünden, kundaliniyle ilgisi olmayan, sadece hayal gücünden ibaret olacak bir akış başlar – tamamen hayal ürünü bir fenomen.

Merkezleri gözünde canlandırıp hayali bir kundalini yarattığında her şeyi yaratabilirsin. Ardından hayali deneyimler gelir ve sen içinde çok sahte bir dünya geliştirirsin. Bu dünya illüzyondur ama kendi içinde yarattığın dünya kadar değil.

İçinde var olan her şey illa gerçek veya doğru değildir, çünkü hayal gücü de içindedir, hayaller de öyle. Zihnin çok güçlü bir hayal kurma, illüzyonlar yaratma, yönlendirme becerisi

vardır. Bu yüzden meditasyonda kundaliniden, çakralardan tamamen habersiz bir şekilde ilerlemek bu kadar iyidir. Onlara denk gelirsen iyi. Bir şey hissedebilirsin; ancak o zaman sor. Bir çakranın çalıştığını hissetmeye başlayabilirsin ama önce duygunun gelmesine izin ver. Enerjinin yükseldiğini hissedebilirsin ama önce duygunun gelmesine izin ver. Hayal

etme, düşünme, önceden anlamak için entelektüel bir çaba sarf etme; önceden hazırlanmış bir düşünceye gerek yoktur. Gerek olmaması bir yana, zararlıdır da.

Ve bir şey daha: Kundalini ve çakralar senin anatomine, senin fizyolojine ait değildir. Çakralar ve kundalini senin süptil bedenine, *suksma sharira*'na aittir, bu bedene değil. Elbette onlara karşılık gelen noktalar vardır. Çakralar senin *sukshma sharira*'nın parçalarıdır ama fizyoloji ve anatominde onlara karşılık gelen noktalar vardır. Eğer içsel bir çakra hissedersen ancak o zaman ona karşılık gelen bir nokta hissedebilirsin; aksi takdirde tüm vücudunu parçalara da ayırsan çakra falan bulamazsın.

Fiziksel bedeninin kundalini veya çakralara sahip olduğunu söyleyen tüm bilimsel iddialar, sözüm ona deliller ve argümanlar saçmalıktır. Fiziksel bedende onlara karşılık gelen noktalar vardır ama bu noktalar yalnızca sen gerçek çakraları hissettiğin zaman hissedilebilirler. Fiziksel bedenini parçalara ayırsan hiçbir şey bulamazsın; hiçbir şey yoktur. Dolayısıyla mesele bir anatomi meselesi değildir.

Bir şey daha: çakralardan geçmek gerekmez. Buna gerek yoktur; onları pas geçebilirsin. Ayrıca aydınlanmadan önce kundaliniyi hissedeceksin diye bir şey yoktur. Bu fenomen,

senin düşündüğünden çok farklıdır. Kundalini yükseldiği için hissedilir sanma; kundalini yalnızca çok net bir geçidin yoksa hissedilir. Eğer geçit tamamen açıksa o zaman enerji akar ama sen onu hissedemezsin.

Sen onu ancak enerji akışına direnen bir şey varsa hissedebilirsin. Eğer enerji yukarı akarsa ve senin geçidinde engeller varsa ancak o zaman hissedersin. Dolayısıyla daha fazla kundalini hisseden insan aslında tıkalıdır; geçitte bir sürü engel vardır, bu yüzden kundalini geçemez.

Direnç olduğunda kundalini hissedilir. Direnç olmadıkça enerjiyi doğrudan hissedemezsin. Elimi hareket ettirirsem ve direnç yoksa, hareketi hissetmem. Hareket ancak hava direndiği zaman hissedilir ama örneğin bir taş direndiğinde daha fazla hissedilir. Eğer engel taşsa o zaman hareketi daha fazla hissederim. Ve bir girdapta hareketi hiç hissetmem – dolayısıyla bu görelidir.

Buda kundaliniden hiç bahsetmedi. Bunun sebebi vücudunda kundalini olmaması değildi. Ama geçit, yol öyle açıktır ki direnç yoktu. Bu yüzden Buda onu hiç hissetmedi. Mahavira da kundaliniden hiç bahsetmedi. Bu yüzden çok yanlış bir düşünce doğdu ve sonra Mahavira'nın takipçileri olan Caynistler kundalinin saçmalık olduğunu, kundalini diye bir şey olmadığını düşündüler. Böylece, Mahavira da kundaliniyi hissetmediği için yirmi beş yüzyıllık Cayna geleneği, kundalininin var olmadığını iddia ederek onu inkâr etmeye devam etti. Ama Mahavira'nın kundaliniden bahsetmeme sebebi çok farklıydı. Bedeninde hiçbir engel olmadığı için onu asla hissetmedi.

Dolayısıyla kundaliniyi hissetmen gerekmez. Kesinlikle his-

setmeyebilirsin. Ve kundaliniyi hissetmezsen, o zaman çakraları da pas geçersin, çünkü çakraların çalışması sadece engelleri kaldırmak için gereklidir. Aksi takdirde onlar da gerekmez.

Bir engel olduğunda ve kundalini tıkalıysa o zaman en yakındaki çakra hareket etmeye başlar. Dinamik olur. Çakra, engellenen kundalini yüzünden hareket etmeye başlar ve öyle hızlı hareket eder ki bu hareket yüzünden, engeli kaldıran belirli bir enerji yaratılır.

Eğer yol açıksa çakraya gerek kalmaz ve sen hiçbir şey hissetmezsin. Aslında çakraların var olma amacı sadece sana yardım etmektir. Eğer kundalini tıkalıysa o zaman en yakındaki çakra yardıma koşar. Çakra engellenen enerjiyi alır. Eğer

enerji hareket etmezse geri çekilir ama geri çekilmeden önce çakra enerjiyi tamamen emer ve kundalini çakrada hareket eder. Bu hareketle enerji canlanır ve tekrar engele geldiğinde onu kırabilir. Dolayısıyla bu, sadece bir yardım düzenidir.

Eğer kundalini hareket ederse ve hiçbir engelle karşılaşmazsa o zaman sen çakraların hiçbirini hissedemezsin. Bu yüzden kimi dokuz çakra hisseder, kimi on çakra hisseder, kimiyse üç veya dört hissederken bazıları hiç hissedemez. Bu kişiye bağlıdır. Aslında sonsuz sayıda çakra vardır ve her harekette, kundalininin her adımında, bir çakra yardım etmek için hazır bekler. Eğer yardım gerekirse çakra devreye girer.

Ben bu yüzden teorik bilgilerin yardım etmeyeceğini söylerim. Ve meditasyonun kundaliniyle bir ilgisi yoktur. Kundalini gelirse bu başka bir şey – ama meditasyonun kundaliniyle hiçbir ilgisi yoktur. Meditasyon, kundaliniden söz

etmeden de açıklanabilir; kundalini gerekmez. Ve kundaliniden söz ederek meditasyonu açıklamak için daha fazla çelişki doğar. Meditasyon doğrudan açıklanabilir; çakraları dert etmen gerekmez, meditasyonla başlarsın. Eğer yol engelliyse kundaliniyi hissedebilirsin. Çakralar orada olacaktır ama bu tamamen istemsizdir. Bunun istemsiz olduğunu hatırlamalısın; senin istemin gerekmez.

Yol ne kadar derinse, hareket o kadar istemsizdir. Ben elimi hareket ettirebilirim –bu, istemli harekettir– ama kanımı hareket ettiremem. Deneyebilirim. Kan dolaşımını istemli bir harekete dönüştürme kapasitesine sahip olmak uzun yıllar süren bir eğitim gerektirir – *Hatha* Yoga bunu yapabilir; daha önce yapıldı, imkânsız değildir ama beyhude bir çabadır. Sırf kan hareketini kontrol etmek için otuz sene süren bir eğitim anlamsız ve aptalcadır, çünkü bu kontrol sana hiçbir şey

kazandırmaz. Kan dolaşımı istemsizdir; iraden gerekmez. Besini alırsın ve besini yuttuğun anda iraden gerekmez; beden makinesi, beden mekanizması onu almıştır ve gerekeni yapar. Uykun istemli değildir, doğumun istemli değildir, ölümün istemli değildir. Bunlar istemsiz mekanizmalardır.

Kundalini daha derindir; ölümünden, doğumundan, kanından daha derindir, çünkü kundalini ikinci bedeninin dolaşımıdır. Kan, fizyolojik bedeninin dolaşımıdır; kundalini ise eterik bedeninin dolaşımıdır. Bu kesinlikle istemsizdir; bir hatha yogi bile onunla istemli olarak hiçbir şey yapamaz.

Meditasyona girmen gerekir, ancak o zaman enerji hareket

etmeye başlar. Senin yaptığın kısım meditasyondur. Eğer meditasyonda derinlere inersen o zaman içsel enerji yukarı doğru hareket etmeye başlar ve sen akıntıdaki değişikliği hissedersin. Bu pek çok şekilde hissedilebilir; değişimi fizyolojik olarak bile hissedebilirsin.

Örneğin, genelde, biyolojik olarak ayaklarının sıcak ve başının serin olması bir sağlık göstergesidir. Biyolojik olarak bu sağlıklı bir işarettir. Bunun tersi olduğunda –ayaklar serin ve baş sıcak olduğunda– kişi hastadır. Ama aynı şey kundalini yukarı doğru hareket ettiğinde de olur: Ayaklar soğur.

Aslında ayaklardaki sıcaklık, seks enerjisinin aşağı inmesinden ibarettir. Yaşamsal enerji, kundalini yukarı doğru çıkmaya başladığı an, seks enerjisi onu takip eder. O da yukarı çıkmaya başlar: Ayaklar soğur ve baş ısınır. Biyolojik olarak ayakların baştan daha sıcak olması daha iyidir ama spiritüel olarak ayakların daha soğuk olması daha iyidir, çünkü bu, enerjinin yukarı doğru hareket ettiğinin bir göstergesidir.

Enerji yukarı doğru hareket etmeye başladığında pek çok hastalık ortaya çıkabilir, çünkü biyolojik olarak tüm organiz-

mayı rahatsız etmiş olursun. Buda öldüğünde çok hastaydı, Mahavira öldüğünde çok hastaydı, Raman Maharshi kanserden öldü; Ramakrişna kanserden öldü. Ve bunun sebebi, tüm biyolojik sisteme müdahale edilmiş olmasıdır. Daha pek çok sebep sunuldu ama o sebepler anlamsızdır.

Caynistler bir sürü hikâye ürettiler, çünkü Mahavira'nın hasta olabileceğini idrak edemediler. Benim için durum tam tersidir: Tamamen sağlıklı olabileceğini hayal bile edemi-

yorum. Olamazdı, çünkü bu onun son doğumu olacaktı ve tüm biyolojik sistem çökmek zorundaydı. Bin yıldır süregelen bir sistem çökmek zorundaydı. Sağlıklı olamazdı; sonunda çok hasta olmak zorundaydı. Ve öyleydi! Ama müritlerinin Mahavira'nın çok hasta olduğuna inanması çok zordu.

O günlerde hastalık için tek bir açıklama vardı. Eğer belirli bir hastalıktan mustaripsen bu, karmalarının kötü olduğunu gösterirdi. Eğer Mahavira bir hastalıktan mustarip olmuşsa bu, onun hâlâ bir karmik etki altında olduğu anlamına gelecekti. Bu doğru olamazdı; bu yüzden kurnaz bir hikâye tasarlandı: Mahavira'nın rakibi Goshalak'ın Mahavira'ya karşı kötü güçlerini kullandığı söylendi. Ama gerçek bambaşkaydı.

Biyolojik, doğal akış aşağı doğrudur; spiritüel akış yukarı doğrudur. Ve tüm organizma için olması gereken aşağı doğru akıştır.

Bedende pek çok değişiklik hissetmeye başlayabilirsin ama ilk değişiklikler süptil bedende yaşanır. Meditasyon sadece fizikselden süptile uzanan bir köprü yaratma aracıdır. Ben meditasyon dediğim zaman sadece bunu kastederim: Eğer fiziksel bedeninden ayrılabiliyorsan – meditasyonla kastedilen budur. Ama bunu gerçekleştirmek için fiziksel bedeninin yardımına ihtiyacın vardır; onu bir atlama taşı olarak kullanman gerekir.

Bu atlayışı herhangi bir uç noktadan gerçekleştirebilirsin.

İnsanı bir uca götürmesi için oruç kullanıldı. Uzun, daimi oruç süreciyle eşiğe gelirsin. İnsan bedeni normalde doksan gün aç kalabilir ama sonra beden tamamen tükendiğinde, acil durum rezervleri tamamen boşaldığında – işte o an iki şeyden biri mümkündür. Hiçbir şey yapmazsan ölüm gerçekleşebilir

ama bu ânı meditasyon için kullanabilirsen süptil bedene sıçrayabilirsin.

Hiçbir şey yapmazsan, oruç tutmaya devam edersen ölüm gerçekleşebilir. O zaman bu intihar olur. İnsanlık tarihinde oruçla en fazla deney yapan kişi olan Mahavira, müritlerinin spiritüel intiharına izin veren tek insandır. O buna *santhara* adını verdi: her ikisinin de mümkün olduğu eşik. Bir anda ölebilir ya da sıçrayabilirsin. Eğer bir teknik kullanırsan sıçrayabilirsin; o zaman Mahavira bunun bir intihar olduğunu, müthiş bir spiritüel patlama olduğunu söyler. Mahavira, cesaretin varsa intiharın bile spiritüel ilerleme için kullanılabileceğini söyleyen tek insandı, tek.

Eşikteki herhangi bir noktadan sıçramak mümkündür. Sufiler dansı kullandı. Dansta, doğaüstü hissetmeye başladığın bir an gelir. Gerçek bir Sufi semazenle dinleyici bile doğaüstü hissetmeye başlar. Beden hareketleriyle, ritmik hareketlerle, dansçı, semazen bedenden farklı olduğunu, bedenden ayrı olduğunu hissetmeye başlar. Kişi hareketi başlatmak zorundadır ama kısa sürede istemsiz bir mekanizma kontrolü ele geçirir.

Sen başlarsın ama eğer son da sana aitse o zaman dans sıradan bir danstır. Ama eğer sen başlarsan ve sonunda, dansın bir yerinde istemsiz bir mekanizma tarafından ele geçirildiğini hissedersen o zaman bu dervişlerin dansıdır. Öyle hızlı hareket edersin ki beden sarsılır ve istemsiz olur.

Bu, delirebileceğin ya da sıçrayabileceğin noktadır. Delire-

bilirsin, çünkü istemsiz bir mekanizma beden hareketini ele geçirmiştir. Hareket senin kontrolün dışındadır; hiçbir şey

yapamazsın. Sadece delirebilir ve bu istemsiz hareketten geri dönemeyebilirsin. Bu, ya deliliğin ya da eğer sıçrama tekniğini biliyorsan meditasyonun olduğu noktadır.

Bu yüzden Sufilerin hep deli oldukları düşünülür. Normalde delidirler. Bengal'de de, tıpkı Sufiler gibi bir mezhep vardır: Baul fakirleri. Onlar dans edip şarkılar söyleyerek köy köy gezerler. Baul sözcüğü deli demektir. Onlar da deli insanlardır.

Delilik pek çok kez olur ama eğer tekniği biliyorsan o zaman meditasyon olabilir. Meditasyon her zaman eşikte olur; bu yüzden mistikler her zaman "bıçak sırtı" ifadesini kullanırlar. Delilik de olabilir, meditasyon da olabilir ve her yöntem bedenini iki seçenekten birinin mümkün olduğu bir bıçak sırtı olarak kullanır.

Öyleyse meditasyona atlamak için gereken teknik nedir? İki teknikten söz ettim: oruç ve dans. Tüm meditasyon teknikleri seni atlayabileceğin o eşiğe taşır ama sıçrama eylemi çok basit, sistematik olmayan bir yöntemle gerçekleşir.

Eğer orucun seni ölümün kıyısına getirdiğinin farkında olabilirsen, eğer ölümün geleceği anın farkında olabilirsen, eğer farkında olabilirsen o zaman ölüm olmaz. Ve sadece bu kez ölüm olmamakla kalmaz, sonsuza dek ölüm olmaz. Sıçramışsındır! An, bir saniye içinde senin ötende olduğunu bilecek kadar yoğun olduğunda, bir saniye geçse bir daha asla dönemeyeceğini bildiğinde, farkında ol – ve sonra sıçra. Farkındalık metottur. Ve farkındalık metot olduğundan, Zen insanları metot olmadığını söyler. Farkındalık bir metot değildir. Bu yüzden Krişnamurti metot olmadığını söyler.

Elbette farkındalık aslında bir metot değildir ama yine de

metot olduğunu söylerim, çünkü eğer farkında olamazsan o zaman sıçrayışın mümkün olduğu o an kaybolursun. Bu yüzden eğer biri, “Sadece farkındalık yapabilir,” derse, bu on bin insandan biri için geçerli olabilir ama o insan, ya deliliğin ya da ölümün mümkün olduğu noktaya gelmiş insandır. O noktaya her halükârda gelmek zorundadır.

Ve diğerleri için, insanların büyük bir çoğunluğu için farkındalık hakkında konuşmanın bir yardımı olmaz. Önce, eğitilmeleri gerekir. Sıradan durumlarda farkında olmak yeterli değildir. Ve sıradan durumlarda farkında olamazsın. Zihnin aptallığının uzun bir geçmişi vardır – uyuşukluğunun, tembelliğinin, bilinçsizliğinin. Bu öyle uzun zamandır devam eder ki sadece Krişnamurti'yi, beni veya bir başkasını dinleyerek farkında olmayı umut edemezsin. Ve defalarca farkındalıksız bir şekilde yaptığın onca şeyin farkında olmak çok zordur.

Ofise hareket ettiğinden bile tamamen habersiz, farkındalıksız bir şekilde geldin: Döndün, yürüdün, kapıyı açtın. Bunu hayatın boyunca yaptın, yapıyorsun. Bu artık istemsiz bir mekanizmaya dönüştü; bilincinden tamamen çıktı.

Krişnamurti, “Yürürken farkında ol,” der. Ama sen farkında olmadan yürüyorsun. Alışkanlık öyle derine yer etmiş ki kan ve kemiklerin bir parçası olmuş. Artık farkına varmak çok zordur.

Yalnızca acil durumlarda, çok acil durumlarda farkında olabilirsin. Biri göğsüne bir silah dayar; farkına varırsın, çünkü bu senin daha önce hiç yaşamadığın bir durumdur. Ama duruma aşinaysan farkında olmazsın.

Oruç tutmak bir aciliyet yaratmak içindir ve sen böyle bir aciliyeti hiç yaşamadın. Dolayısıyla uzun zamandır oruç tutan

bir insana yardım etmek imkânsızdır; onun oruç tutmak

için uzun bir zaman dilimine ihtiyacı vardır. Ya da hiç dans etmediysen dans konusunda kolaylıkla yardım alabilirsin; ama eğer uzman bir dansçıysan Sufi derviş dansının yardımı olmaz. Yardımı olmaz, çünkü sen öyle kusursuz, öyle verimlisindir ki o şey artık zihnin istemsiz bölümüyle yapılmaktadır. Verimlilik budur.

Bu yüzden tam yüz on iki tane meditasyon metodu geliştirildi. İçlerinden biri sana fayda sağlamayabilir, diğeri sağlayabilir. Ve en çok fayda sağlayacak metot, sana tamamen yabancı olan metottur. Eğer belirli bir metotta eğitim almadıysan o zaman aciliyet kısa sürede ortaya çıkar. Ve o aciliyette farkında ol!

Dolayısıyla sen meditasyonla ilgilen, kundaliniyle değil. Ve farkında olduğunda, bir şey olmaya başlayacak. İlk kez, evrenden daha büyük, daha engin, daha kapsamlı olan bir içsel dünyanın farkına varacaksın; yabancı enerjiler, tamamen yabancı enerjiler içinde akmaya başlayacak. Hiç duyulmamış, asla hayal edilmemiş fenomenler olmaya başlayacak. Ama bunlar her insana göre değişir, bu yüzden bunlardan bahsetmemek en iyisidir.

BÖLÜM 4

Yedi Süptil Beden ve Nefes Enerjisi

Prana enerjidir – içimizdeki canlı enerji, içimizdeki yaşamdır. Bu yaşam, fiziksel beden açısından bakıldığında, aldığımız ve verdiğimiz nefes gibi kendiliğinden oluşur. Bunlar iki zıt şeydir; biz onları tek bir şey olarak kabul ederiz. “Nefes” deriz – ama nefesin iki karşıt yönü vardır: alınan nefes ve verilen nefes. Her enerjinin kutuplukları vardır, her enerji iki zıt kutupta var olur. Başka türlü var olamaz. Zıt kutuplar, gerilim ve uyumlarıyla enerji yaratırlar – tıpkı man-

kutuplar, gerilim ve ayrılmalarıyla enerji yaratırlar – tıpkı man-

yetik kutuplar gibi.

Alınan nefes, verilen nefesin karşıtıdır ve verilen nefes de alınan nefesin karşıtıdır. Tek bir anda, alınan nefes doğum ve verilen nefes ölüm gibidir. Tek bir anda her ikisi de olur; nefes aldığında doğarsın, nefes verdiğinde ölürsün. Tek bir anda doğum ve ölüm vardır. Bu kutupluluk yükselen ve alçalan yaşam enerjisidir.

Fiziksel bedende yaşam enerjisi bu oluşumu alır. Yaşam enerjisi doğar ve yetmiş sene sonra ölür. Bu da aynı fenomenin daha

üstün bir oluşumudur: alınan nefes ve verilen nefes – gün ve gece.

Yedi bedenin tamamında –fiziksel, eterik, astral, zihinsel, spiritüel, kozmik ve nirvanik– ona karşılık gelen bir alma ve verme fenomeni olacaktır.

Zihinsel beden açısından bakıldığında, gelen düşünce ile giden düşünce, alınan nefes ile verilen nefes fenomeniyle aynıdır. Her an zihnine bir düşünce gelir ve başka bir düşünce

gider. Düşüncenin kendisi enerjidir. Zihinsel bedende, enerji gelen düşünce ve giden düşünce olarak oluşur; fiziksel bedende alınan nefes ve verilen nefes olan cisimleşir. Bu yüzden nefes alırken düşüncelerini değiştirebilirsin. Bu bir karşılıktır.

Eğer nefes almayı kesersen düşüncenin gelmesi de engellenir. Fiziksel bedende nefesini durdur ve zihinsel bedende düşünce duracaktır. Ve fiziksel beden huzursuzlaştıkça, zihinsel bede-

nin de huzursuz olur. Fiziksel beden nefes almak ister; zihinsel beden düşünce almak ister.

Nasıl nefes dışarıdan alınırsa ve hava senin dışında varsa

aynı şekilde senin dışında bir düşünce okyanusu vardır. Düşünce gelir ve düşünce gider. Nefesin bir sonraki an benim nefesim olabilir ve düşüncen benim düşüncem olabilir. Sen her nefes verdiğinde, aynı şekilde düşünce de verirsin. Nasıl hava varsa düşünce de vardır; nasıl hava kirlenirse, düşünce de kirlenebilir; nasıl hava kontamine olursa düşünce de kontamine olabilir.

Nefesin kendisi *prana* değildir. *Prana*, kendini gelen ve giden bu kutupluklarla oluşturan yaşam enerjisi demektir. Nefesi içeri alan enerji *prana*'dır, nefesin kendisi değil. Nefesi içeri alan enerji, nefesi içeri alan ve sonra onu dışarı veren enerji *prana*'dır.

Düşünceyi içeri alan ve düşünceyi dışarı veren enerji de

prana'dır. Yedi bedenin tamamında, bu süreç vardır. Ben şu an sadece fiziksel ve zihinsel bedenlerden bahsediyorum, çünkü bizim bildiklerimiz onlardır; onları kolaylıkla anlayabiliriz. Ama benliğinin her katmanında aynı şey geçerlidir.

İkinci bedenin, eterik beden, kendine özgü bir gelme ve gitme sürecine sahiptir. Bu süreci yedi bedenin her birinde hissedeceksin ama bunu tıpkı gelen nefes ve giden nefes gibi hissedeceksin, çünkü sen sadece fiziksel bedeni ve onun *prana*'sını biliyorsun. Bu yüzden her zaman yanlış anlayacaksın.

Ne zaman sana bir başka bedenden veya onun *prana*'sından bir his gelse sen onu gelen ve giden nefes olarak anlayacaksın, çünkü senin bildiğin tek deneyim budur. Sen *prana*'nın bu oluşumunu biliyorsun. Ama eterik düzlemde ne nefes vardır ne de düşünce, sadece etki vardır. Gelen etki ve giden etki.

Daha önce hiç tanışmadığın bir insanla bir anda bağ kurabilirsin. Seninle konuşmamıştır bile ama ona dair bir şey gelir.

Onu ya içine alırsın ya da dışarı verirsin. Süptil bir etki vardır: Sen buna sevgi veya nefret diyebilirsin – çekici veya itici.

Çekildiğinde veya itildiğinde, bu senin ikinci bedenindir. Ve her an bu süreç devam eder; asla bitmez. Sen her zaman etkiler alır ve etkiler verirsin. Diğer kutup her zaman orada olacaktır. Eğer birini sevmişsen sonra belirli bir anda itileceksin. Eğer birini sevmişsen nefes almışsındır; şimdi nefes verirsin ve o kişi seni iter. Dolayısıyla her sevgi ânının ardından bir itme ânı gelir.

Yaşamsal enerji kutupluklarla var olur. Asla tek bir kutupta var olmaz. Olamaz! Ve ne zaman olması için uğraşsan imkânsızı denersin.

Bir insanı, aynı zamanda ondan nefret etmeden sevemezsin. Nefretin oradadır, çünkü yaşamsal kuvvet tek bir kutupta var olamaz. Karşıt kutuplarda var olabilir, bu yüzden bir dost bir

düşman olmak zorundadır – ve bu böyle devam edecektir. Bu gelme ve gitme süreci yedinci bedene kadar devam eder. Hiçbir beden bu süreç olmadan var olamaz – bu gelme ve gitme süreci gereklidir. Aksi olamaz, tıpkı fiziksel bedenin nefes alma ve nefes verme süreci olmadan var olamayacağı gibi.

Fiziksel beden açısından bakıldığında biz bu şeyleri asla karşıtlık olarak görmeyiz, bu yüzden rahatsız olmayız. Hayat, alınan nefes ile verilen nefes arasında bir ayrım yapmaz. Ahlaki bir ayrım yoktur. Seçilecek bir şey yoktur; ikisi aynıdır. Fenomen doğaldır.

Ama ikinci beden açısından bakıldığında, nefret olmamalı, sevgi olmalıdır. O zaman seçmeye başlarsın. Seçmeye başlamışsındır ve bu seçim sorun yaratır. Bu yüzden fiziksel beden

genelde ikinci bedenden, eterik bedenden daha sağlıklıdır. Eterik beden her zaman çelişki içindedir, çünkü orada ahlaki bir seçim yapma isteği vardır.

Sevgi geldiğinde sağlıklı hissedersin ama nefret geldiğinde hasta hissedersin. Ama gelmek zorundadır – dolayısıyla bilen bir insan, kutuplukları anlamış bir insan, nefret geldiğinde rahatsız olmaz. Kutuplukları bilen bir insan rahattır, dengededir. Bunun kaçınılmaz olduğunu bilir, bu yüzden ne sevmezken sevmeye çalışır ne de nefret yaratır. Hisler gelir ve gider: Ne gelenle çekilir ne de gidenle itilir. O sadece bir tanıktır. “Aldığım ve verdiğim nefes gibi,” der.

Budistlerin meditasyon metodu Anapanasati Yoga bunu esas alır. Gelen ve giden nefesine tanık olmanı söyler. Sadece tanık ol ve fiziksel bedenden başla. Anapanasati Yoga’da diğer altı bedenden söz edilmez, çünkü onlar kendiliğinden gelecektir.

Bu kutupluğa ne kadar aşina olursan –bu eşzamanlı ölme

ve yaşama haliyle, bu eşzamanlı doğum ve ölümle– ikinci bedenin farkına o kadar çok varırsın. Nefrete karşı, der Buda, *upeksha* ol. Kayıtsız ol. İster sevgi olsun ister nefret, kayıtsız ol. Ve kimseye bağlanma, çünkü eğer bağlanırsan diğer kutba ne olacak? O zaman “hasta” olacaksın. Hastalık olacak; rahat olmayacaksın.

Buda der ki: “Sevgilinin gelişi sevinçle karşılanır ama sevgilinin gidişi gözyaşlarıyla doludur. İtici olan bir insanla buluşmak bir ıstıraptır ve itici bir insandan ayrılmak bir mutluluktur. Ama sen kendini bu kutupluklara bölmeye devam

edersen cehenneme olacaksın, cehennemde yaşayacaksın."

Eğer bu kutuplar karşısında sadece bir tanık olursan o zaman, "Bu doğal bir fenomen. Söz konusu beden için çok doğal," dersin. Yedi bedenden biri için. "Beden bu yüzden vardır; aksi takdirde var olamaz." Ve onun farkına vardığın an, bedeni aşarsın. Eğer ilk bedeni aşarsan o zaman ikinci bedenin farkına varırsın. İkinci bedeni aşarsan üçüncü bedenin farkına varırsın.

Tanıklık her zaman yaşam ve ölümün ötesindedir. Aldığın nefes ve verdiğin nefes iki ayrı şeydir ve eğer tanık olursan o zaman ikisi de olmazsın. O zaman üçüncü bir kuvvet var olur. Şimdi prananın fiziksel bedendeki oluşumu olmazsın: *Prana* olursun, tanık olursun. Şimdi yaşamın bu kutupluk sebebiyle fiziksel düzlemde oluştuğunu görürsün ve eğer bu kutupluk biterse fiziksel beden var olamaz. Var olması için gerilim gerekir – bu daimi gelme ve gitme gerilimi, bu daimi doğum ve ölüm gerilimi. Fiziksel beden bu sebeple vardır. Her an iki kutup arasında gidip gelir; aksi takdirde var olmazdı.

İkinci bedende "sevgi ve nefret" temel kutupluktur. Bu pek çok şekilde ortaya konur. Temel kutupluk bu sevme ve

sevmeme halidir ve her an sevgin sevgisizlik, sevgisizliğin sevgi olur – her an! Ama sen bunu asla görmezsin. Sevgin sevgisizlik olduğunda, eğer sevgisizliğini bastırır ve aynı şeyleri seviyormuş gibi yapmaya devam edersen sadece kendini kandırırsın. Ve eğer bir şeyi sevmiyorsan kendine asla onu sevdiğin zamanları görme şansı vermeden onu sevmemeye

devam edersin. Düşmanlarımıza duyduğumuz sevgiyi bastırırız. Dostlarımıza duyduğumuz nefreti bastırırız. Sürekli bastırırız. Biz yalnızca tek bir harekete, tek bir kutba izin veririz ama o geri geldiği için rahatızdır. Geri döner, biz rahatlarız. Ama bu daimi değildir; asla daimi değildir. Olamaz.

Yaşamsal kuvvet kendini ikinci bedende sevgi ve sevgisizlik olarak ortaya koyar. Ama bu tıpkı nefes gibidir: Fark yoktur. Etki buradaki aracıdır; hava, fiziksel bedendeki aracıdır. İkinci beden bir etkiler atmosferinde yaşar. Mesele sadece birinin seninle temas kurması ve senin onu sevmen değildir. Kimse gelmese ve sen bir odada yalnız olsan bile seviyor-sevmiyor olacaksın. Bu hiçbir şeyi değiştirmeyecek: Sevmek ve sevmemek daima devam edecek.

Eterik beden bu kutupluk sayesinde var olur; tıpkı nefes gibidir. Eğer ona tanık olursan o zaman sadece gülebilirsin. O zaman ne düşman kalır ne de dost. O zaman bunun sadece doğal bir fenomen olduğunu bilirsin.

Farkına varır ve ikinci bedene –sevmek ve sevmemek– tanık olursan o zaman üçüncü bedeni bilebilirsin. Üçüncü beden, astral bedendir. Tıpkı eterik bedenin "etkileri" gibi astral bedenin "manyetik kuvvetleri" vardır. Onun manyetizması nefesidir. Bir an güçlüsündür ve bir sonraki an güçsüz; bir an umutlusundur ve bir sonraki an umutsuz; bir an kendinden eminsindir ve bir sonraki an tüm özgüvenini kaybedersin. Bu,

sana gelen ve senden giden bir manyetizmadır. Tanrı'ya bile meydan okuduğun zamanlar vardır, bir gölgeden bile korktuğun zamanlar da.

Manyetik kuvvet içinde olduğunda, sana geldiğinde, müthiş olursun; senden gittiğinde bir hiç olursun ve bu sürekli değişir, gece ve gündüz gibi; çark döner. Dolayısıyla Napoléon gibi bir insanın bile iktidarsız anları ve korkak bir insanın bile cesur anları vardır.

Judoda, bir insanın güçsüz olduğunu bilmek için bir teknik vardır. Bu, ona hamle yapma ânıdır. O güçlüyken mağlup olman kaçınılmazdır, bu yüzden manyetik gücünün çekildiği ânı bilmek ve o an hamle yapmak zorundasın. Ve sonra senin manyetik kuvvetin yeni geldiğinde karşındakini sana hamle yapması için kışkırtmak zorundasın.

Bu gelen ve giden manyetik kuvvet nefesine karşılık gelir. Bu yüzden, zor bir şey yapmak zorunda olduğunda nefesini tutarsın. Örneğin, eğer ağır bir taş kaldıracaksan bunu nefes verirken yapamazsın. Yapamazsın! Ama nefes alırken ya da nefesini tuttuğunda yapabilirsin. Nefesin, üçüncü bedende olan bitene karşılık gelir. Bu yüzden nefes verirken –eğer karşındaki insan seni kandıracak şekilde uzman değilse– bu onun manyetik kuvvetinin dışarı gittiği andır; bu, hamle yapman gereken andır. Ve bu, judonun sırrıdır. Senden daha güçlü bir insan bile onun ne zaman korku dolu ve güçsüz olduğu sırrını bildiğin takdirde mağlup edilebilir. Manyetik kuvvet onu terk ettiğinde güçsüz olması kaçınılmazdır.

Üçüncü beden, tıpkı hava gibi, manyetik bir kürede yaşar. Dört bir yanda manyetik kuvvetler vardır: Onları nefesinle içine çeker ve nefesinle dışarı verirsin. Ama eğer bu gelip giden manyetik kuvvetin farkına varırsan o zaman ne güçlü ne de

güçsüz olursun. Her ikisini de aşarsın.

Sonra dördüncü beden vardır, zihinsel beden: Düşünce gelir ve düşünce gider. Ama bu "düşünce gelir" ve "düşünce gider" sürecinin de paralelliği vardır. Nefes alırken aklına bir düşünce geldiğinde, sadece bu anlarda orijinal düşünceler doğar. Nefes verdiğinde, o anlar iktidarsızlık anlarıdır: O anlarda orijinal düşünceler doğamaz. Orijinal bir düşüncenin var olduğu anlarda, nefes bile durur. Orijinal bir düşünce doğduğunda, o zaman nefes durur. Bu, düşünceye karşılık gelen bir fenomendir.

Giden düşüncede hiçbir şey doğmaz. O ölüdür. Ama gelen ve giden düşüncelerin farkına varırsan o zaman beşinci bedeni tanıyabilirsin.

Dördüncü bedene kadar anlamak zor değildir, çünkü onları anlamak için temel olabilecek bazı tecrübelere sahibiz. Dörtten sonra işler çok tuhaf bir hal alır – ama yine de bazılarını anlayabilirsin. Ve dördüncü bedeni aştığın zaman daha fazla anlayacaksın.

Beşinci bedende – nasıl denir? Beşinci beden için atmosfer yaşamdır – tıpkı düşüncenin, nefesin, manyetik kuvvetin, sevgi ve nefretin düşük bedenler için atmosferler olması gibi.

Beşinci beden için yaşamın kendisi atmosferdir. Dolayısıyla beşinci seviyede, gelen bir yaşam ânıdır ve giden bir ölüm ânıdır. Beşincide, yaşamın senin için olan bir şey olmadığını fark edersin. Sana gelir ve senden gider. Yaşamın kendisi senin içinde değildir; o sadece gelir ve gider, tıpkı nefes gibi.

Bu yüzden nefes ve *prana* eşanlamlıdır – beşinci bedenden dolayı. Beşinci bedende, prana sözcüğü anlamlıdır. Gelen yaşamdır ve giden yaşamdır. Bu yüzden ölüm korkusu sürekli peşimizdedir. Her zaman ölümün yakınlarda olduğunun farkındasındır. O her zaman oradadır, bekler. Seni her zaman

bekleyen bu ölüm duygusu –bu güvensizlik hissi, bu ölüm, karanlık hissi– beşinci bedenle ilişkilidir. Bu çok karanlık bir duygudur, çok belli belirsizdir, çünkü onun tam olarak farkında değilsindir.

Beşinci bedene geldiğinde ve onun farkına vardığında, o zaman yaşam ve ölümün beşinci bedenin nefesleri olduğu bilirsin – gelir ve gider. Ve bunun farkına vardığında, ölmeyeceğini bilirsin, çünkü ölüm içsel bir fenomen değildir; yaşam da öyle. Yaşam ve ölüm senin dışında, senin başına gelen fenomenlerdir. Sen asla canlı olmadın, sen asla ölü olmadın; sen ikisini de tamamen aşan bir şeysin. Ama bu aşkınlık hissi sana yalnızca, beşinci bedendeki yaşam kuvvetinin ve ölüm kuvvetinin farkına vardığın zaman gelebilir.

Freud, bir şekilde buna dair bir his yakaladığını söyledi. Yogada uzman değildi, aksi takdirde anlayabilirdi. O buna, "ölme iradesi" dedi ve her insanın bazen yaşam özlemi, bazen de ölüm özlemi çektiğini vurguladı. Bunlar insanda var olan iki zıt iradedir: bir yaşama iradesi ve bir ölme iradesi. Batılı zihin için bu tamamen saçmadır: Bu iki çelişkili irade bir insanda nasıl var olabilir? Ama Freud, intiharın mümkün olduğu gibi bir de ölme iradesi olması gerektiğini söyledi.

Hiçbir hayvan intihar etmez, çünkü hiçbir hayvan beşinci bedenin farkına varamaz. Hayvanlar intihar edemezler, çünkü canlı olduklarının farkına varamaz, canlı olduklarını bilemezler. İntihar etmek için tek bir şey gereklidir: yaşamın farkında olmak – ve onlar yaşamın farkında değildirler. Ama bir şey daha gereklidir: İntihar etmek için aynı zamanda ölümün farkında olmaman gerekir.

mün farkında olmaman gerekir.

Hayvanlar intihar edemezler, çünkü hayvanlar yaşamın farkında değildirler ama biz intihar edebiliriz çünkü yaşamın

farkında olup ölümün farkında değilizdir. Eğer bir insan ölümün farkına varırsa o zaman o kişi intihar edemez. Bir buda intihar edemez, çünkü gereksizdir; saçmalıktır. Aslında kendini öldüremeyeceğini, sadece öldürmüş gibi yapacağını bilir. İntihar sadece bir pozdur, çünkü aslında ne canlı ne de ölüsündür.

Ölüm beşinci düzlemde, beşinci bedendedir. Belirli bir enerjinin çıkışı ve belirli bir enerjinin gelişidir. Bu geliş ve gidişin olduğu kişi sensin. Eğer sen ilkiyle özdeşleşirsen, ikinciyi yapabilirsin. Eğer yaşamla özdeşleşirsen ve eğer yaşam imkânsız olursa "İntihar edeceğim," diyebilirsin. Bu, beşinci bedenin kendini ortaya koyduğu bir diğer niteliktir. Bir noktada intihar etmeyi düşünmemiş tek bir insan yoktur – çünkü ölüm, yaşamın diğer yüzüdür. Bu diğer yüz ya intihar olabilir ya da cinayet; ikisinden biri olabilir.

Eğer yaşamı saplantıya dönüştürdüysen, eğer yaşama ölümü tamamen inkâr etmek isteyecek kadar bağlandıysan bir başkasını öldürebilirsin. Bir başkasını öldürerek ölüm arzunu tatmin edersin: ölme iradeni. Bu numarayla onu tatmin edersin ve şimdi başkası öldüğü için ölmek zorunda kalmayacağını düşünürsün.

Büyük cinayetler işlemiş tüm insanlar –Hitler, Mussolini– hâlâ ölümden deli gibi korkarlar. Onlar her zaman ölüm korkusu yaşarlar ve bu ölümü başkalarına yansıtırlar. Bir başkasını öldürebilen bir insan, ölümden daha güçlü olduğunu hisseder: Başkalarını öldürebilir. Sihirli bir şekilde, sihirli

bir formülle, öldürebildiği için ölümü aştığını, başkalarına yapabildiği bir şeyin kendisine yapılamayacağını düşünür. Bu, ölümün yansıtılmasıdır ama sana geri dönebilir. Eğer bir sürü insan öldürür ve sonunda intihar edersen, bu yansımanın sana dönmesidir.

Beşinci bedende, yaşam ve ölümün sana gelmesiyle –yaşamın

gelip gitmesiyle– insan kimseye bağlanamaz. Eğer bağlanmışsan bu kutupluluğu bütünüyle kabul etmiyorsundur ve hastalanırsın.

Dördüncü bedene kadar çok zor değildir ama ölümü idrak etmek ve onu yaşamın bir diğer niteliği olarak kabul etmek en zor eylemdir. Yaşam ve ölümü paralel olarak –aynı olarak, bir şeyin iki yüzü olarak– kabul etmek en zor eylemdir. Ama beşincide, bu kutupluktur. Bu, beşincideki pranik varoluştur.

Altıncı bedenle işler daha da zor bir hale gelir, çünkü altıncı artık yaşam değildir. Altıncı beden için – ne söylemeli? Beşinciden sonra "ben" gider, ego gider. Ego kalmaz; bütünle bir olursun. Şimdi gelen ve giden senin bir şeyin değildir, çünkü ego yoktur. Her şey kozmik olur ve kozmik olduğu için kutupluk yaratılış ve yıkım formu alır – *srishti* ve *pralaya*. Bu yüzden altıncıyla daha zorlaşır: Atmosfer "yaratıcı kuvvet ve yıkıcı kuvvettir". Hindu mitolojisinde onlar bu kuvvetlere Brahma ve Shiva derler.

Brahma yaratılış tanrısı, Vishnu idame tanrısı ve Shiva, her şeyin orijinal kaynağına döndüğü ölüm –yıkım veya çözünme– tanrısıdır. Altıncı beden o engin yaratıcılık ve yıkıcılık küresindedir: Brahma kuvveti ve Shiva kuvveti.

Her an yaratılış sana gelir ve her an her şey çözünmeye

başlar. Bu yüzden bir yogi, "Yaratılışı gördüm ve *pralaya*'yı, sonu gördüm; dünyanın benliğe gelişini gördüm ve dünyanın benliksiz kalışını gördüm," derken altıncı bedenden söz etmektedir. Ego orada değildir: Gelen ve giden her şey sensindir. Her şeyle bir olursun.

Bir yıldız doğar: Gelen senin doğumundur. Bir yıldız söner: Bu senin gidişindir. Bu yüzden Hindu mitolojisinde, bir yaratılışın Brahma'nın bir nefesi olduğu söylenir – tek bir nefes! Bu nefes alan kozmik kuvvettir. O, Brahma nefes aldığında,

yaratılış var olur: Bir yıldız doğar, kaostan bir yıldız doğar – her şey var olur. Ve nefes verdiğinde, her şey gider, her şey durur: Bir yıldız ölür – varoluş yokluğa döner.

Bu yüzden altıncı bedenin çok zor olduğunu söylerim. Altıncı egosantrik değildir; kozmiktir. Ve altıncı bedende, yaratılış hakkında her şey bilinir – hem de dünyanın tüm dinlerinin konuştuğu her şey. Bir insan yaratılıştan söz ettiğinde altıncı bedenden ve onunla ilişkili bilgiden söz ediyordur. Ve bir insan büyük tufandan, sondan, kıyametten söz ettiğinde yine altıncı beden hakkında konuşuyordur.

Yahudi-Hıristiyan'ın büyük tufanıyla, Babil mitolojisiyle, Suriye mitolojisiyle ya da Hinduların *pralaya*'sıyla, tek bir verilen nefes vardır – o da altıncı bedendedir. Bu bireysel değil, kozmik bir deneyimdir. Bu, kozmik bir deneyimdir; sen orada yoksun!

Altıncı bedende olan bir insan – altıncı bedene ulaşmış bir insan – ölen her şeyi kendi ölümü olarak görür. Bir Mahavira bir karıncayı öldüremez. Ama şiddetten uzak olduğu için değil, karıncanın ölümü kendi ölümü olduğu için. Ölen her

şey kendi ölümüdür.

Sen bunun, yaratılışın ve yıkımın –her an varoluşa giden ve varoluştan giden şeylerin– farkına vardığında, o farkındalık altıncı bedendedir. Ne zaman bir şey varoluştan çıksa, bir başkası varoluşa girer: Bir güneş ölür, başka bir yerde bir diğeri doğar; bu dünya ölecek, bir başka dünya gelecek.

Altıncı bedende bile bağlı kalırız. "İnsanlık ölmemeli!" Ama doğan her şey ölmelidir, insanlık bile. Hidrojen bombaları insanlığı yok etmek için yaratılacak. Ve biz hidrojen bombası yarattığımız an, hemen bir sonraki an, bir başka gezegene gitmek için bir özlem yaratacağız, çünkü bomba, dünyanın ölümüne yaklaştığı anlamına gelir. Bu dünya ölmeden, başka

bir yerde yaşam evrimleşmeye başlayacak.

Altıncı beden kozmik yaratılış ve yıkım hissidir – yaratılış-yıkım; gelen nefes, giden nefes. Bu yüzden "Brahma'nın nefesi" kullanılır. Brahma bir altıncı-beden kişiliğidir; altıncı bedende Brahma olursun. Gerçekten, Brahma ve Shiva'nın, iki kutupluluğun farkına varırsın. Ve Vishnu kutupluğun ötesindedir. Onlar *trimurti*yi, kutsal üçlüyü oluştururlar: Brahma, Vishnu ve Mahesh – ya da Shiva.

Bu üçlü, tanıklık üçlüsüdür. Brahma ve Shiva'nın farkına varırsan, yaratıcının ve yok edicinin farkına varırsan – eğer bu ikisinin farkına varırsan o zaman üçüncüyü de, Vishnu'yu da bilirsin. Vishnu senin altıncı bedendeki gerçekliğindir. Bu yüzden Vishnu bu üçlünün en baskın olanıdır. Brahma hatırlanır ama her ne kadar o yaratılış tanrısı olsa da sadece bir veya iki tapınakta yer alır. Ona ibadet edilmelidir ama bunun

gerçekleştiğini söyleyemeyiz.

Shiva'ya Vishnu'dan bile çok ibadet edilir ve sebebi ölüm korkumuzdur. Ona yapılan ibadet bizim ölüm korkumuzdan gelir. Ama neredeyse kim Brahma'ya, yaratılış tanrısına ibadet etmez, çünkü orada korkulacak bir şey yoktur; sen çok yaratıldın, bu yüzden Brahma'yı umursamazsın. Bu yüzden ona ithaf edilmiş tek bir büyük tapınak yoktur. O yaratıcıdır, bu yüzden tüm tapınakların ona adanması gerekir ama hayır.

Shiva, en çok mümini olan tanrıdır. O her yerdedir, çünkü ona adanmış bir sürü tapınak vardır. Onu sembolleştirmek için tek bir taş bile yeterlidir; aksi takdirde onun bu kadar çok heykelini yaratmak imkânsız olurdu. Bu yüzden tek bir taş yeterlidir. Bir yere bir taş koy ve Shiva oradadır. Zihin ölüm korkusuyla dolup taştığından Shiva'dan kaçamazsın; ona ibadet etmen gerekir ve edersin de.

Ama Vishnu daha mühim bir tanrıdır. Bu yüzden Rama Vishnu'nun bir enkarnasyonudur, Krişna Vishnu'nun enkarnasyonudur, her avatar –kutsal enkarnasyon– Vishnu'nun bir enkarnasyonudur. Ve Brahma ile Shiva bile Vishnu'ya tapar. Brahma yaratıcı olabilir ama o Vishnu için yaratır; Shiva yok edici olabilir ama o Vishnu için yok eder. Bunlar Vishnu'nun iki nefesidir, gelen ve giden: Brahma gelen nefestir ve Shiva giden nefestir. Ve Vishnu altıncı bedendeki gerçekliktir.

Yedinci bedende, işler daha zor bir hale gelir. Buda yedinci bedene *nirvana kaya*, yani aydınlanma bedeni adını verdi, çünkü hakikat, mutlak hakikat yedinci bedendedir. Yedinci

beden son bedendir, bu yüzden burada yaratılış ve yıkım değil, olmak ve olmamak vardır. Yedincide, yaratılış her zaman başka bir şeydendir, senden değil. Yaratılış başka bir şeydendir, yıkım başka bir şeydendir, senden değil. Olmak ise sendendir, olmamak senden.

Yedinci bedende olmak ve olmamak –varoluş ve yokluk– iki nefestir. İnsan her ikisiyle de özdeşleştirilmemelidir. Tüm dinler yedinci bedene ulaşmış insanlar tarafından başlatılmıştır ve sonunda dil iki sözcüğe indirgenebilir: olmak ve olmamak. Buda olmama dilinden, giden nefesten söz eder ve şöyle der: "Hiçlik gerçekliktir." Shankara ise olma dilinden söz eder ve *brahma*'nın nihai gerçeklik olduğunu söyler. Shankara pozitif ifadeler kullanır, çünkü o gelen nefesi seçer. Ve Buda negatif ifadeler kullanır, çünkü o giden nefesi seçer. Ama bunlar dil açısından bakıldığında tercihlerden ibarettir.

Üçüncü seçenek, söylenemeyen gerçekliktir. En fazla "mutlak olma hali" ya da "mutlak olmama hali" diyebiliriz. Bu kadar söylenebilir, çünkü yedinci beden bunun ötesindedir. Aşkınlık hâlâ mümkündür.

Dışarı çıksam bu oda hakkında bir şey söyleyebilirim. Bu odayı aşsam ve başka bir odaya ulaşsam bunu hatırlayabilir, bununla ilgili bir şey söyleyebilirim. Ama bu odadan çıksam ve bir boşluğa, deliğe düşsem o zaman bu oda hakkında bile hiçbir şey söyleyemem. Şu âna kadar, her bedenle, üçüncü bir nokta sözcüklerle aktarılabilir, sembolleştirilebilirdi, çünkü onun ötesinde beden oradaydı. Oraya gidip geriye bakabilirdin. Ama bu sadece yedinci seviyeye kadar mümkündür.

Yedinci bedenin ötesinde hiçbir şey söylenemez, çünkü yedinci son bedendir; onun ötesi “bedensizliktir”.

Yedinci bedenle kişi olmak ya da olmamak arasında bir tercih yapmalıdır – ya olumsuzlama dili ya da olumlama dili. Ve sadece iki seçenek vardır. Biri Buda’nın seçeneğidir: O, “Hiçbir şey kalmaz,” der. Ve diğeri Shankara’nın seçeneğidir: O “Her şey kalır,” der.

Yedi boyutta –yedi bedende– insan ve de dünya açısından bakıldığında, yaşam enerjisi çok boyutlu âlemlerde cisimlenir. Her yerde, yaşamın olduğu her yerde gelen ve giden süreçler de olacaktır. Yaşamın olduğu her yerde süreç olacaktır. Yaşam bu kutupluk olmadan var olamaz.

Bu yüzden *prana* enerjidir, kozmik enerjidir ve onunla ilk tanışmamız fiziksel bedendedir. Önce nefes olarak ortaya çıkar ve sonra nefes olarak başka formlarda ortaya çıkmaya devam eder: etkiler, manyetizma, düşünceler, yaşam, yaratılış, olma hali. Devam eder ve eğer insan onun farkına varırsa her zaman üçüncü bir noktaya ulaşmak için onu aşar. Bu üçüncü noktaya ulaştığın an, bu bedeni aşar ve bir sonraki bedene girersin. İlk bedenden ikinciye girersin, ikinciden üçüncüye, vesaire.

Aşmaya devam edersen yedinciye kadar hâlâ bir beden vardır ama yedincinin ötesi bedensizliktir. O zaman saf olursun.

O zaman bölünmezsin; orada kutupluk olmaz. O zaman bu *advait*’tir, iki değil: O zaman birliktir.

Çakralarda Uyku ve Uyanıklık

Her çakranın bir uyku parçası vardır, son çakra hariç – *sahasrar*. Yedinci çakrada farkındalık mutlaktır: Saf farkındalıktır. Bu yüzden Gita'da Krişna, "Yogi asla uyumaz," der. "Yogi" benliğinin son merkezine, son çiçeklenmesine ulaşan insan demektir: lotus olan insan. O asla uyumaz. Bedeni uyur, zihni uyur: O asla uyumaz. Bir buda uyurken bile benliğinin en içsel çekirdeğinin derinliklerinde bir ışık yanmaya devam eder.

Yedinci çakrada bir uyku parçası yoktur, diğer altı çakrada her ikisi de vardır: yin, yang. Bazen uyurlar, bazen uyanıktırlar: gündüz, gece – onlarda her iki nitelik de vardır. Acıktığını hissettiğinde açlık merkezi uyanıktır. Daha önce oruç tutmayı denediysen şaşırmış olmalısın. Oruç tutmayı denesen ilk iki veya üç gün açlık hissedersin. Ama sonra bazen açlık hissi tamamen kaybolur. Tekrar gelir, yine kaybolur, sonra tekrar

gelir... Günlerce bir şey yemezsin, bu yüzden, "Açlık kayboldu, çünkü bir şeyler yedim," de diyemezsin. Açsındır: Bazen açlık tüm gücüyle gelir, seni etkisi altına almaya çalışır – ve eğer sen tepkisiz kalırsan gider. Çakra uykuya dalmıştır – gün doğup da sırası geldiğinde yine uyanacaktır ve sonra tekrar uykuya dalacaktır.

Aynı şey seks merkezi için de geçerlidir. Sevgiye aç olduğunu hissedersin, sonra seks yaparsın ve aniden o arzu kaybolur. Çakra uykuya dalmıştır. Hiçbir baskı olmaksızın cinselliğe son vermeyi denersen şaşırırsın. Cinsel arzunu bastırmazsan sadece izle... Üç ay dene – sadece izle. Arzu geldiğinde sessizce otur, orada olmasına, kapıları yumruklamasına izin ver, onu dinle, yanında ol – ama ona kapılma. Orada olmasına izin ver; onu bastırma, ona boyun eğme. Tanık ol – ve yine şaşıracaksın. Bazen arzu öyle yoğun bir şekilde gelir ki insan delireceğini sanır. Ve sonra otomatik olarak kendiliğinden kaybolur ve anlamsız olur. Tekrar gelir, tekrar gider. Çakra hareket etmeyi sürdürür: Bazen gündüzdür, o zaman seks yükselir; bazen gecedir, o zaman seks uykuya dalar.

Ve bu, yedinci çakranın altındaki diğer altı çakra için de geçerlidir. Uykunun ayrı bir çakrası yoktur: Uyku her çakra ile emsaldir, *sahasrar* hariç. Dolayısıyla anlaman gereken bir şey daha: Çakralarında yükseldikçe daha kaliteli bir uyku çekersin, çünkü daha yüksek çakra, daha derin bir rahatlama kalitesine sahiptir. Birinci –*muladhar*– çakrada yaşayan bir insan derin uyuyamaz. Onun uykusu çok yüzeyseldir, çünkü o fizikselle, materyal olanla yaşar.

Bu çakraları şöyle de açıklayabilirim: Birincisi, materyal – *muladhar*. İkincisi, yaşamsal – *svadhishthan*. Üçüncüsü,

cinsel, elektriksel – *manipura*. Dördüncü, ahlaki, estetik –

anahata. Beşinci, dini – *vishuddha*. Altıncı, spiritüel – *agya*. Ve yedinci, kutsal – *sahasrar*.

Çakralarda yükseldikçe uykun daha derin olacak ve yeni bir nitelik kazanacak. Yemeyi saplantı haline getirmiş ve sadece yemek için yaşayan bir insanın uykusu çok rahatsız geçer. Uykusunda sessizlik yoktur, huzur yoktur; müzik yoktur. Onun uykusu uykudan çok kâbusa benzer. Yemek bağımlısından biraz daha yukarıdaki insan, nesnelerden çok insanlarla ilgilenen insanın uykusu daha derindir ama çok derin değil. Cinsellik odaklı yaşayan insan, en düşük âlemde en derin uykuyu uyur. Bu yüzden seks neredeyse bir uyuşturucu görevi görür. Uyuyamıyorsan seks yap – ve anında uykuya dalarsın. Sevgi seni tüm gerginliklerden arındırır. Batı'da, doktorlar uykusuzluk çeken insanlara seks yapmalarını söylerler. Şimdi kalp hastalığı olan insanlara bile çare olarak seks veriyorlar, çünkü seks rahatlatır, sana derin bir uyku verir.

En düşük düzlemde, seks sana en derin uykuyu verir. Sonra eğer biraz daha yukarı çıkarsan dördüncü çakrada –*anahata*– uyku müthiş dingin, sessiz, çok arındırıcı ve rafine olur. Bir insanı sevdiğin zaman, müthiş rahatlarsın. Yalnızca birinin seni sevdiği ve senin de birini sevdiğin fikri seni rahatlatır; tüm gerginlikler gider. Artık dünya yabancı bir yer değil, senin yuvandır. Sevgiyle ev bir yuvaya dönüşür ve yabancı dünya yakın bir topluluk olur ve hiçbir şey uzak değildir. Sevdiğin insan aracılığıyla Tanrı sana çok yaklaşmıştır. Sevgi dolu bir insan derin bir uykunun ne olduğunu iyi bilir. Nefretle

uykundan olursun. Kızgınlıkla uykunu özlersin – daha aşağı düşersin. Sev, merhametli ol ve çok derin uyuyacaksın.

Beşinciyle uyku neredeyse dine dönüşür. Bu yüzden, dünyanın tüm dinleri yatmadan önce dua etmeni söyler. Duayı

uykuyla özdeşleştir. Asla dua etmeden uyuma. Dua ettiğinde, duanın ritmi uykunda titreşmeye devam eder. Duanın titreşimleri uykunu dönüştürür. Beşincisi dua merkezidir ve eğer dua edebilirsen ve eğer dua ederken uykuya dalabilirsen sabah şaşırırsın: Uyanırsın ve dua ederek uyanırsın. Uyanıklığın bile bir çeşit dua olur. Beşinciyle uyku dua olur. Artık sıradan bir uyku değildir. Yalnızca uykuya dalmaz, aynı zamanda Tanrı'ya doğru süptil bir yola girersin.

Uyku, egonu unuttuğun zaman bir kapıdır ve uykudayken Tanrı'ya dalmak, uyanıkken olduğundan daha kolaydır, çünkü uyanıkken ego çok güçlüdür. Derin uykuda olduğunda, şifa güçlerin en yüksek seviyede işlev gösterir. Bu yüzden doktorlar, eğer bir insan hastaysa ve uyuyamıyorsa iyileşme olasılığının olmadığını söylerler – çünkü şifa insanın içinden gelir. Şifa, ego tamamen ortadan kalktığında gelir; ego olmadığında şifalı güçler içeriden yükselir. Beşinciye, *vishudda* çakraya –dua çakrasına– geçmiş bir insanın yaşamı bir lütuftur. Görebilirsin: yürüdüğü zaman bile, hareketlerinde, tavırlarında bir rahatlama niteliği hissedersin.

Altıncı çakra *–agya–* uykunun kusursuz olduğu son çakradır, altıdan sonrasına uyku gerekmez; iş bitmiştir. Altıncıya kadar uyku gereklidir. Altıncıyla birlikte uyku meditatif olur

– dini bile değil, meditatif – çünkü duada bir ikilik vardır:

ben ve sen, inançlı ve Tanrı. Altıncıyla bu ikililik de kaybolur. Uyku engindir, ölüm kadar derindir. Hatta ölüm derin bir uykudan başka bir şey değildir. Uyku ise küçük bir ölümden ibarettir. Altıncıyla uyku en derin çekirdeğine nüfuz eder ve sonra iş bitmiştir. Altıncıdan çıkıp yedinciye ulaştığında uykuya gerek kalmaz. İkililiğin ötesine geçmişsindir. Artık asla yorulmazsın, bu yüzden uykuya gerek yoktur.

Yedincinin bu evresi, saf mutlak farkındalık evresidir – ona İsa evresi, Buda evresi, Tanrı evresi diyebilirsin.

Biri bu konuyla ilgili bir soru sordu:

> Eğer seks sevgiye dönüşürse hâkimiyet kurma arzusu iradeye mi dönüşür, yoksa bilinçli olma çabasına mı?

Bunun da anlaşılması gerekir. En alt seviyedeki ilk üç merkez ikinci kısımla – üst seviyedeki üç merkezle – yakından ilişkilidir.

İlki, *muladhar*, *svadhishthan*, *manipura*: bunlar ilk üç merkezdir. İkinci üç merkez ise *anahata*, *vishuddha* ve *agya* dır. Bunlar iki çifttir. Birbirlerine derinden bağlıdırlar ve bunun anlaşılması gerekir – bu, sana ve yolculuğuna yardım edecektir.

İlk çakra yemekle ve dördüncü çakra sevgiyle ilişkilidir. Sevgi ve yemek ise birbirlerine bağlıdır. Bu yüzden ne zaman biri seni sevse çok yemezsin. Eğer bir kadın sevilirse ince, zayıf, güzel kalır. Sevilmezse şişmanlamaya, çirkinleşmeye başlar; aşırı yemek yer. Ya da tam tersi: Eğer bir kadın sevilmek istemezse çok yemek yer. Bu, bir korumaya dönüşür – kimse

onu beğenmeyecektir.

Hiç gördün mü? Sevdiğin insan evine geldiğinde, bir arkadaşın geldiğinde ve sen çok mutlu olduğunda, o gün iştahın kaçar. Yemek istemezsin – sanki yemekten daha süptil bir şey seni doyurmuştur, içinde yemekten daha süptil bir şey vardır ve boşluk gitmiştir. Dolusundur, tok hissedersin. Mutsuz insanlar çok yerler, mutlu insanlar çok yemezler. Bir insan ne kadar mutluysa yemeğe o kadar az bağımlıdır – çünkü onun gıdası başkadır: sevgi. Sevgi daha yüksek bir düzlemdeki gıdadır. Eğer yemek beden için gıdaysa sevgi de ruh için gıdadır.

Şimdi bilim insanları bile bundan kuşkulanıyor. Bir çocuk

doğduğu zaman anne sadece süt verebilir. Sevgi veremeyebilir – o zaman çocuk acı çeker; bedeni büyür ama ruhu gelişmez. Dolayısıyla fiziksel beslenme yeterli değildir: Spiritüel beslenme şarttır. Eğer bir anne sadece süt verir ve sevgi vermezse o zaman o bir anne değil, bir hemşiredir. Ve çocuk hayatı boyunca acı çeker – bir şeyler eksik, geri, yetersiz kalır. Çocuğun yemeğe ihtiyacı vardır, çocuğun sevgiye ihtiyacı vardır: Sevgiye yemekten daha çok ihtiyacı vardır.

Fark ettin mi? Eğer bir çocuğa sevgi verilirse o çocuk yemeğe bağlanmaz. Eğer anne çocuğu severse her zaman çocuğun gerektiği kadar süt içmediğinden endişelenir. Ama anne sevgisizse o zaman çocuk çok fazla süt içer. Hatta onu memeden almak zor olacaktır, çünkü çocuk korkar: Sevgi yoktur, dolayısıyla fiziksel besine bel bağlar – süptil gıda eksiktir.

Ve bu senin tüm hayatın boyunca olur. Ne zaman sevginin

eksik olduğunu hissetsen, bedenini yemekle doldurmaya baş-

eksik olduğunu hissetsen, bedenini yemekle doldurmaya başlarsın – yemeği sevginin yerine koyarsın. İnsanlar ne zaman boş hissetseler ve sevginin getirdiği o heyecandan, sevginin getirdiği o şevkten, sevginin saldığı o enerjiden mahrum kalsalar bedenlerini yemekle doldurmaya başlarlar. Çocukluklarına geri dönmüşlerdir; gerilemiş bir evrededirler.

Yeterince sevgi verilen çocuklar asla yemeğe bağlanmazlar. Onların ruhları doludur: Daha yücesi vardır – kim daha aşağıdakiyle ilgilenir ki?

Unutma, tüm dinlerin oruçtan söz etmesinin belirli bir sebebi vardır. Yemek saplantısından kurtulmadıkça dua olmaz. Bu yüzden, oruç dua etmek için insana büyük bir olasılık verir. Sana oruç tutmaya bağımlı hale gelmeni söylemiyorum. Kendine işkence yapmaya başlamanı da söylemiyorum. Ama eğer bir yemek bağımlısıysan o zaman oruç tutmak ilaçtır. Eğer çok yiyorsan,

bir denge getir. Çok yediğin zaman fiziksele bağımlı kalırsın ve gökyüzüne uçamazsın. Üzerinde çok fazla ağırlık vardır: Biraz oruç tutmak faydalı olacaktır. Ve oruç tutarken, insanlar dua etmenin çok kolay olduğunu fark ederler; bir sorun olmaktan çıkar. Çünkü vücudunu yemekle ve ağırlıkla doldurmadığında, ruhun hafifler, uçabilir: Ruhun kanatları vardır.

Bir ve dördüncü evreler ilişkilidir. Ve benim tecrübeme göre eğer insanların daha sevgi dolu olmalarına yardım edilirse zaman içinde yemeği unuturlar. Eski dinler oruç tutulması konusunda ısrarcıdır, ben sevgi konusunda ısrarcıyım – aradaki bağlantıyı görebilirsin. Eski dinler oruç için ısrarcıdır, böylece aşırı-yemek saplantından uzaklaşabilirsin. Ben sevgi için ısrarcıyım – benim tekniğim daha süptildir. O zaman,

farkına bile varmadan, eğer seversen yemek saplantından kurtulursun. Eski dinler bazen tehlikeli olabilir, çünkü yemek bağımlısı bir oruç bağımlısına dönüşebilir. Bir diğer nevrotik insana dönüşebilir: Önce çok yer, şimdiyse kendini aç bırakır. Her iki durum da doğrudan yemekle ilişkilidir.

Bir sürü Cayna rahibi izledim: Onlar sürekli yemek düşünürler. Oruca inanırlar, oruç tutarlar ama sürekli yemek düşünürler – ne yiyecekler, ne yemeyecekler, nasıl yiyecekler, ne zaman yiyecekler – tüm psikolojileri yemek üzerine kuruludur. Yemek onlar için büyük bir problemdir. Bu yüzden ben oruç konusunda ısrarcı değilim, ben sevgi konusunda ısrarcıyım ve oruç bir gölge olarak gelir. Eğer âşıksan, bir gün yemek istemediğini fark edersin. Sevgi öyle çoktur ki onu yok etmek istemezsin. Çok yüksektesindir, kendini doldurup aşağı çekmek istemezsin; bugün yere basmak istemezsin. Ve oruç doğal bir şekilde gelir – onu düşünmezsin, adak adamazsın, karar vermezsin: Aniden daha yüksek seviyede bir gıdanın var

olduğunu ve daha aşağı seviyedeki gıdaya ihtiyaç olmadığını hissedersin – ve oruç başlar. O zaman oruç güzeldir.

İkinci çakra beşinciyle ilişkilidir. İkinci çakra politiktir –hâkimiyet, başkaları üzerinde hâkimiyet– ve beşinci çakra spiritüel güçtür – kendi üzerinde hâkimiyet. İkinci çakra ile insanlar üzerinde hâkimiyet kurmaya çalışırken beşinci çakrada kendi üzerinde hâkimiyet kurmaya çalışırsın. İkinciyle başkalarını fethetmeye, beşinciyle kendini fethetmeye çalışırsın. İkinciyle politikacı olur, beşinciyle rahip olursun ve rahipler ve politikacılar her zaman birlikte kalmışlardır;

ve rahipler ve politikacılar her zaman birlikte kalmışlardır. Rahip ve politikacı arasında bir gizli bir anlaşma vardır. Krallar ve rahipler, politikacılar ve papalar – onlar birbirlerine bağlıdırlar. Farkında olmayabilirler ama ardındaki temel sebep budur: Politikacının rahibin desteğine ihtiyacı vardır ve rahip bir şekilde politikacıyla uyum içinde hisseder, çünkü her ikisi de güç peşindedir – biri diğerleri üzerinde, diğeri kendi üzerinde ama hedef güçtür.

Unutma, ben senin ne bir politikacı olmanı ne de bir rahip olmanı isterim. Çünkü ne başkaları üzerinde hâkimiyet kurmana gerek vardır ne de kendi üzerinde. Hâkimiyet tümüyle bırakılmalıdır: İnsan sadece olmalıdır. Hâkimiyet kurma düşüncesi egoisttir – ister başkaları üzerinde hâkimiyet kur ister kendi üzerinde, fark etmez. Kendi üzerinde müthiş bir kontrole sahip olduğunu hisseden bir insanın büyük bir egoist olduğunu fark etmedin mi? O kendini kontrol edebildiğini söyler durur. Egosu güçlenir – tehlike buradadır.

Hâkimiyetten tümüyle vazgeçilmelidir. Bir rahip olmamalısın. Dindar ol – rahip olma. Dindar olmak bir şeydir, rahip olmak başka bir şey. Rahip zaman içinde yalnızca kendi üzerinde değil, Tanrı üzerinde de güç sahibi olduğunu söyler.

Zaman içinde, spiritüel güçler, psişik güçler, ezoterik güçler üzerinde de güç sahibi olduğunu iddia eder. Giderek içsel güçleri büyük bir saplantıya dönüştürür. Ama güç baştan sona bir ego gösterisidir.

İkinciye dikkat et, beşinciye de: Tuzaklar vardır, tehlikeli olasılıklar vardır. Ve insan bir kez rahip olduğunda durur;

büyümesi durur. Bir kez rahip olduğunda artık dindar olmazsın; tüm enerjin durağanlaşır. Dindar insan her zaman akışkandır: Birden ikiye, ikiden üçe, üçten dörde, her zaman akışkandır. Yedinci çakraya kadar durmak bilmez – yolda duracak istasyon yoktur. Ve yedinciyle yine durmaz, çünkü yedinciyle kaybolur. Duracak kimse kalmaz.

Altıncıya kadar durabilir ve durağan olabilirsin. Her merkezle düşüp durağan olma olasılığın vardır. İlk çakrada durağan olursan sadece materyal olanı bilirsin. İkincide durağan olursan sadece politik olanı bilirsin. Üçüncüde durağan olursan sadece cinsel olanı bilirsin – vesaire. İkinci ve beşinci yakından ilişkilidir, üçüncü ve altıncı da öyle. Üçüncü çakra seks merkezidir, altıncı çakra ise Tantra merkezi.

Şimdi, her zaman hatırlanması gereken bir şey var: Eğer çok uyanık değilsen Tantra'ya geçtiğine inanmaya devam edebilir ve cinselliğini rasyonelleştiriyor olabilirsin – bahsettiğin şey Tantra terminolojisinde rasyonelleştirilen seks olabilir. Eğer sekse farkındalıkla geçtiysen bu Tantra'ya dönüşebilir. Tantra'ya farkındalıksız geçtiysen, bu sıradan sekse dönebilir. Hindistan'da oldu, çünkü bunu yalnızca Hindistan denedi.

Hindistan'daki tüm Tantra okulları, er ya da geç, seks partilerine dönüştü. Farkındalığı korumak çok zordur – neredeyse imkânsızdır. Eğer en başından disiplin ruhunun derinliklerine işlememişse kendini kandırmaya başlaman büyük bir olası-

lıktır. Hindistan'da Tantra okulları büyük bir enerji ve derin bir anlayışla yükseldi. Ve bir şeyleri vardı – çünkü bu, insanın erişebildiği son merkezdir: Yedinci çakra insanüstüdür, yedin-

ci kutsaldır. Altıncı spiritüel merkezdir.

Seksten Tantra'ya: İnsanda müthiş bir devrim, bir mutasyon mümkündür. Ve doğada, insanlar fark etti ki eğer sevişirken meditatif olursan, seksin niteliği değişir ve ona yeni bir şey dahil olur – seks tantrik olur, dini olur, meditatif olur, *samadhi* olur ve doğal bir akış gerçekleşir: Üçüncü çakradan altıncıya sıçrarsın – dördüncüyü ve beşinciyi pas geçersin. Bu müthiş bir cazibe, harika bir sıçrayıştır –pas geçebilir, kestirmeden gidebilirsin– ama tehlikelidir de, çünkü kendini kandırıyor olabilirsin. İnsan çok akıllıdır – geçerli sebepler üretme konusunda çok iyidir.

Bir keresinde duymuştum:

Dünyayı turlayan bir sinema yıldızının günlüğünden:

Pazartesi: Kaptan beni güvertede gördü ve yolculuğun geri kalanında onun masasında oturmam için davet etti.

Salı: Tüm sabahı kaptanla birlikte kaptan köşkünde geçirdim. "Yolcuların girmesi yasaktır" tabelasının önünde fotoğrafımı çekti.

Çarşamba: Bugün kaptan tüm centilmenliğini bir kenara bırakıp bana tekliflerde bulundu.

Perşembe: Kaptan tekliflerini kabul etmediğim takdirde gemiyi batırmakla tehdit etti.

Cuma: Bugün sekiz yüz kişinin hayatını kurtardım.

Mazeretler bulabilirsin. Cazibe hep oradadır – yanlış teşvikler için iyi sebepler bulabilirsin.

Tantra her an kılıfına uydurulmuş cinsellik olabilir; sadece cinsellik, Tantra kılığında cinsellik. O zaman tehlikelidir, sıradan seksten daha tehlikelidir – sıradan seks en azından dürüsttür. Numara yapmazsın, daha yüce bir şey olduğunu iddia etmezsin; sadece sıradan seks dersin. Ama Tantra tehlikeli olabilir: Olduğundan daha yüce bir şeymiş gibi göstermeye çalışırsın, daha insanüstü, bu dünyadan olmayan bir şeymiş gibi. Bunu unutma. Üç ve altıncı çakralar derinden ilişkilidir. Üçüncü çakra altıncı çakra olabilir, altıncı çakra üçüncü çakraya düşebilir. Büyük bir farkındalık şarttır.

İlk üç ve son üç, iki dengeleyici kuvvettir. Yedinci ötesidir. İlk üç, ikinci üçle dengelendiğinde – alttaki üç üstteki üçle dengelendiğinde, üsttekiler alttakileri etkisiz bıraktığında, üst ve alt aynı ağırlığa geldiğinde o zaman yedinci olur. O zaman aniden ikililik kaybolur. O zaman aşağıda bir şey kalmaz, yukarıda bir şey kalmaz; dışarıda ve içeride, dünyevi veya dünyevi olmayan hiçbir şey kalmaz; o zaman sadece bir kalır. Bu da tüm arayışın amacıdır.

BÖLÜM 6

Süptil Bedenlerde Ölüm ve Yaşam Deneyimi

Ruh iki beden arasında bulunur – süptil beden ve fiziksel beden. Ölüm ânında fiziksel beden ölür. Toprak ve sudan meydana gelen beden, et, kemik ve ilikten oluşan beden ölür. Ardından, süptil düşünceler, süptil duygular, süptil titreşimler, süptil bağlardan oluşan beden kalır. Tüm bu süptil şeylerden oluşan beden, ruhla birlikte bir kez daha bir yolculuğa koyulur ve yeni bir doğum için yeni bir fiziksel bedene girer. Yeni bir ruh ana rahmine girdiğinde, bu, süptil bedenin girdiği anlamına gelir.

Ölüm ânında yalnızca fiziksel beden çözünür, süptil beden değil. Ancak bizim *moksha* adını verdiğimiz nihai ölümün meydana gelmesiyle süptil beden de fiziksel bedenle birlikte çözünür. O zaman ruh için yeni doğumlar yoktur. O zaman ruh bütünle bir olur. Bu sadece bir kez olur. Bir damlanın okyanusa karışıp okyanusla bütünleşmesi gibidir.

Üç şeyin doğru anlaşılması gerekir. İlki, bu ruh elementidir. İki beden tipi –fiziksel ve süptil– bu ruh elementiyle temas kurduğunda, ikisi de aktif olur. Fiziksel bedeni biliyoruz; bir yogi süptil bedenle aşinadır ve yoganın ötesine geçenler ruhla aşinadır.

Sıradan gözler sadece fiziksel bedeni görebilir. Yogi gözleri süptil bedeni görebilir. Ama yoganın ötesinde olan, süptil bedenin ötesinde var olan yalnızca *samadhi*'de deneyimlenebilir. Meditasyonun ötesine geçen kişi *samadhi*'ye erişir ve kutsallığın deneyimlenmesi bu samadhi evresinde mümkündür. Sıradan insan fiziksel bedeni deneyimler, sıradan yogi süptil bedeni deneyimler, aydınlanmış yogi kutsallığı deneyimler. Tanrısallık tektir ama sayısız süptil beden ve sayısız fiziksel beden vardır.

Süptil beden nedensel bedendir; yeni fiziksel bedene bürünen bu bedendir. Burada bir sürü ampul görürsün. Elektrik tektir, enerji tektir ama farklı ampullerde hayat bulur. Ampullerin farklı bedenleri vardır ama ruhları tektir. Benzer bir şekilde, bizim aracılığımızla ortaya konan bilinç tektir ama bu bilincin oluşumunda iki araç vardır. Biri süptil araç, süptil bedendir; diğeriyse fiziksel araç, fiziksel bedendir.

Bizim deneyimimiz fiziksel bedenle sınırlıdır. Bu kısıtlı deneyim, tüm insani ıstırapların ve cehaletin nedenidir. Ama

fiziksel bedenin ötesine geçtikten sonra dahi süptil bedende durabilen insanlar vardır. Onlar, “Sonsuz sayıda ruh vardır,” derler. Ama süptil bedenin ötesine geçenler, “Tanrısallık tektir, ruh tektir, brahman tektir,” derler.

Ben ruhun girişinden bahsettiğimde, hâlâ süptil bedenle ilişkili olan ruhu kastettim. Bu, ruhun içine yerleştiği süptil bedenin henüz çözünmediği anlamına gelir. Bu yüzden nihai özgürlüğe ulaşan ruhun doğum ve ölüm döngüsünden çıktığını söyleriz. Aslında ruh için doğum ve ölüm yoktur – ruh asla

doğmamıştır ve asla ölmeyecektir. Doğum ve ölüm döngüsü süptil bedenin sona ermesiyle biter, çünkü yeni bir doğuma sebep olan süptil bedendir.

Süptil beden, düşüncelerimizden, arzularımızdan, özlemlerimizden, tecrübelerimizden ve bilgilerimizden oluşan entegre olmuş bir tohumdur. Bu beden, bizi süregelen yolculuğumuza götürmede araçtır. Ancak düşünceleri yok edilmiş, tutkuları kaybolmuş, arzuları tükenmiş, içinde hiçbir arzu kalmamış insan için gidecek yer yoktur, herhangi bir yere gitmek için sebep yoktur. O zaman onun tekrar doğması için de hiçbir sebep yoktur.

Ramakrishna’nın hayatında mükemmel bir hikâye vardır. Ona yakın olanlar, onun bir *paramahansa* olduğunu, aydınlanmış insan olduğunu bilenler, bir konuda çok dertliymiş. Ramakrishna gibi –*samadhi*’ye ulaşmış– aydınlanmış bir insanın yemeği bu kadar saplantı haline getirmiş olması onları çok rahatsız ediyormuş. Ramakrishna yemek konusunda çok takıntılıymış. Sık sık mutfağa girer, eşi Sharda Devi’ye “Bugün

takıntılıymış. Sık sık mutfağa girer, eşi Sharda Devi'ye "Bugün ne yemek var? Çok geç oldu!" dermiş. Spiritüel konularla ilgili ciddi görüşmelerin tam ortasında aniden kalkar ve ne yemek piştiğini sormak için mutfağa koşar, yemek aramaya başlarmış.

Mahcup olan Sharda onu nazikçe azarlar, "Ne yapıyorsun? İnsanlar ne düşünür – brahman hakkında konuşmayı kesip yemek hakkında konuşmaya başlıyorsun!" dermiş. Ramakrishna güler ve sessiz kalırmış.

En yakın öğrencileri bile onu uyarıyormuş. Ona, "Bu senin adını lekeliyor. İnsanlar, 'Yemeğe olan takıntısı bu kadar şiddetliyken nasıl bilgiye erişmiş olabilir?' diye soruyorlar," diyorlarmış.

Bir gün Sharda çok üzülmüş ve kocasına fırça çekmiş.

Ramakrishna şöyle karşılık vermiş: "Anlamıyorsun ama yemeğe karşı isteksiz olduğum gün bil ki üç günden fazla yaşamam."

"Ne demek istiyorsun?" diye sormuş Sharda.

Ramakrishna yanıtlamış: "Tüm arzu ve tutkularım kayboldu, tüm düşüncelerim gitti – ama insanlığın iyiliği için bu yemek arzusuna kasıtlı olarak tutunuyorum. Bu, bir sandalın son bir halatla kıyıya bağlanması gibi. O halat da kesildiğinde, sandal sonsuz yolculuğuna çıkacak. Ben kendi çabalarımla kalıyorum."

Belki de etrafındaki insanlar buna o kadar kafa yormamıştı. Ama Ramakrishna'nın ölümünden üç gün önce, Sharda elinde bir tabak yemekle içeri girdiğinde, Ramakrishna tabağa baktı, gözlerini kapadı ve sırtını döndü. Sharda bir anda Ramakrishna'nın ölümüyle ilgili sözlerini anımsadı. Tabak elinden düştü ve Sharda hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

Ramakrishna, "Ağlama," dedi. "Yemek saplantımdan vazgeçmemi istemiştin – dileğin gerçek oldu."

Bu olaydan tam üç gün sonra Ramakrishna öldü. Sadece biraz arzuyla tutunmaya çalışıyordu. Bu arzu, yaşam yolculuğunun sürekliliği için bir destek mekanizması olmuştu. Bu arzunun da kaybolmasıyla tüm destek son buldu.

Tirthankaras dediğimiz, Buda, Tanrı'nın evlatları, avatarlar dediğimiz insanlar – onlar tek bir arzuya tutunurlar. Onlar merhametle, sadece insanlığın iyiliği ve refahı için arzu duyarlar. Bu arzunun kaybolduğu gün, bedende yaşamı bırakırlar ve sonsuzluğa giden ebedi yolculuk başlar. Bu noktadan sonra daha fazla doğum yoktur, daha fazla ölüm yoktur. Bu noktadan sonra ne bir ne birden fazladır. Bundan sonra kalanlar hiçbir şekilde sayılamaz; bu yüzden bilenler, "Brahman tektir, kutsal güç tektir," bile demezler. Ardından "iki"

diyemeyeyecekken ikiyi ve üçü getiremeyecekken "bir" demek anlamsızdır. "Bir" demek sadece iki, üç ve dört de orada olduğunda anlamlıdır. "Bir" sadece diğer sayılar bağlamında önemlidir. Bu yüzden bilenler brahman birdir bile demezler; brahman tekildir, iki değildir, derler.

Söyledikleri oldukça çarpıcıdır. "Tanrısallık iki değildir; tanrısallığı sayılarla nicelendirmenin imkânı yoktur," derler. Ona bir demek bile, sayılarla nicelendirmeye teşebbüs etmektir ve bu yanlıştır. Ama bir olduğunu tecrübe etmek yine zordur. Şu anda biz hâlâ fiziksel beden seviyesinde, ebediyen çoklu şekiller alan beden seviyesindeyiz. Bu bedene girdiğimiz

zaman başka bir beden buluruz – süptil beden. Bu süptil bedenin ötesine geçtiğimizde, bir beden olmayan, bedensiz olan şey erişiriz – ruha.

KISIM İKİ

FARKLI YOLLAR İÇİN FARKLI HARİTALAR

BÖLÜM 7

Kalp Sutra ve Buda'nın Yolu

Bilgeliğin mükemmelliğine saygılar, sevgi dolu, kutsal!

Avalokita, yüce tanrı ve bodhisattwa, ötesine geçen bilgeliğin derin yolunda ilerliyordu. Semadan aşağı baktı, sadece beş öbek gördü ve onların kendi benliklerinde boş olduklarını fark etti.

İçindeki budayı selamlıyorum. Sen bunun farkında olmayabilirsin, daha önce hayal bile etmemiş olabilirsin – bir buda olduğunu, kimsenin başka bir şey olamayacağını, budalığın benliğinin temel özü olduğunu, bunun gelecekte olan bir şey olmadığını, halihazırda olduğunu düşünmemiş olabilirsin. Bu senin geldiğin kaynağın ta kendisidir; kaynak ve hedeftir. Biz budalıktan ilerler ve budalığa doğru gideriz. Bu tek sözcük –budalık– her şeyi içinde barındırır – tüm yaşam döngüsünü,

alfadan omegaya kadar.

Ama sen derin uykudasın, kim olduğunu bilmiyorsun. Bir buda olmak zorunda olduğundan değil, onu tanımak, kendi kaynağına dönmek, kendi içine bakmak zorunda olduğundan. Kendinle bir yüzleşme budalığını ortaya çıkaracak. İnsanın kendini gördüğü gün, tüm varoluş aydınlanır. Bu bir insanın aydınlanması değildir – bir insan nasıl aydınlanabilir? Bir insan olma düşüncesi, aydınlanmamış zihne aittir. Ben aydınlandım diye düşünme; insanın aydınlanabilmesi için önce "ben" sözcüğünün yok olması gerekir, öyleyse ben nasıl aydınlanabilirim? Bu saçmalıktır. Aydınlandığım gün, tüm varoluş aydınlandı. O andan beri budalardan başka bir şey görmedim – pek çok formda, pek çok isimde, binbir türlü sorunla ama yine de budalar.

Bu yüzden içindeki budayı selamlıyorum.

Bu kadar çok budanın burada toplanmış olmasından ötürü çok mutluyum. Sizin buraya, bana gelir olmanız bile farkındalığın başlangıcındır. Kalbinizde bana duyduğunuz saygı, kalbinizde bana duyduğunuz sevgi, kendi budalığınıza duyduğunuz sevgi ve saygıdır. Bana duyduğunuz güven, size yabancı bir şey değildir, bana duyduğunuz güven kendi kendinize duyduğunuz güvendir. Bana gelerek kendinize yaklaşmış olursunuz. Sadece bir farkındalığa erişmeniz gerekir. Elmas oradadır – onu unuttunuz ya da en başından itibaren hiç hatırlamadınız.

Emerson'ın çok meşhur bir sözü vardır: "İnsan viran olmuş bir Tanrı'dır." Aynı fikirdeyim ve değilim. Bu sözde bir

hakikat vardır – insan olması gerektiği gibi değildir. Anlayış var ama biraz tepetaklak. İnsan viran olmuş Tanrı değildir, insan yapım aşamasındaki Tanrı'dır; insan filizlenen budadır. Filiz oradadır, her an çiçek açabilir; biraz gayret, biraz yardım gerekir. Ve çiçek açmasına yardım sebep olmaz – o halihazırda

oradadır! Gayretin sadece ortaya çıkaracak, yardımın orada olanı gözler önüne serecektir. Bu bir keşiftir ama hakikat halihazırda oradadır. Hakikat ebedidir.

Bu sutraları dinle, çünkü bunlar Budist literatüründeki en önemli sutralardır. Bu yüzden onlara Kalp Sutra denir; Budist mesajın tam kalbidirler.

Ama ben en başından başlamak istiyorum. Bu noktadan itibaren yalnızca Budizm anlatacağım: bir buda olduğun gerçeğini yüreğine al. Küstahlık gibi görünebilir, çok kuramsal görünebilir, farkındayım; bütünüyle güvenemezsin. Bu doğaldır, anlarım. Orada olmasına izin ver ama bir tohum olarak. Bu gerçeğin etrafında pek çok şey olmaya başlayacak ve yalnızca bu gerçeğin etrafında bu sutraları anlayabileceksin. Sutralar inanılmaz güçlüdürler – çok küçük, çok yoğun, tohum gibi. Ama bu toprakla, zihinde bir buda olduğun vizyonuyla, filizlenen bir buda olduğun, potansiyel olarak bir buda olma kapasitesine sahip olduğun, hiçbir şeyin eksik olmadığı, her şeyin hazır olduğu, sadece bir şeylerin doğru yerine konması gerektiği, biraz farkındalığa ihtiyaç duyulduğu, biraz daha bilince ihtiyaç duyulduğu gerçeğiyle... Hazine oradadır; evine küçük bir lamba getirmek zorundasın. Karanlık bir kez kaybolduğunda, bir dilenci değil, bir buda olursun; bir

hükümdar, bir imparator olursun. Tüm bu krallık senindir ve istemen yeterlidir; sadece istemek zorundasın.

Ama eğer bir dilenci olduğuna inanırsan isteyemez, alamazsın. Bir dilenci olduğunu düşünüyorsan alamaz, almayı hayal bile edemezsin. Bu senin dilenci olduğun fikri, senin cahil, günahkâr olduğun fikri çağlar boyunca öyle aralıksız aktarıldı ki senin içinde derin bir hipnoza dönüştü. Bu hipnozun bozulması gerekir. Onu bozmak için ben şöyle başlarım:

İçindeki budayı selamlıyorum.

Benim için sizler budasınız. Aydınlanma yolundaki tüm gayretleriniz bu temel gerçeği kabul etmediğiniz takdirde gülünçtür. Bu, sizin bir buda olduğunuz gerçeği, tartışmasız bir anlayış olarak kabul edilmelidir! Bu doğru başlangıçtır, aksi takdirde yoldan saparsınız. Bu, doğru başlangıçtır. Bu vizyonla başlayın ve bunun bir tür ego yaratabileceğinden endişe etmeyin: "Ben bir budayım." Endişelenmeyin, çünkü tüm Kalp Sutra süreci size, egonun var olmayan tek şey olduğunu gösterecektir – var olmayan tek şey ! Geri kalan her şey gerçektir.

Dünyanın illüzyon olduğunu ve ruhun varoluşçu olduğunu söyleyen öğretmenler oldu – "ben" gerçektir ve geri kalan her şey illüzyondur, mayadır. Buda bunun tam tersini söyler: O sadece "ben"in gerçek olmadığını ve geri kalan her şeyin gerçek olduğunu düşünür. Ve ben Buda'yla aynı fikirdeyim. Buda'nın anlayışı çok etkilidir, en etkili olandır. Daha önce kimse bu âlemlere, gerçekliğin bu derinliklerine ve zirvelerine nüfuz etmedi.

Ama bu fikirle, etrafındaki bu iklimle, bu vizyonla başla.

Bunu bedeninin her hücresine ve zihninin her düşüncesine duyur; varoluşunun her kuytu köşesine söyle: “Ben bir budayım!” Ve “ben” için endişelenme, onunla ilgileneceğiz.

“Ben” ve budalık bir arada var olamazlar. Budalık ortaya çıktığında “ben” kaybolur, tıpkı ışık getirdiğinde karanlığın kaybolması gibi.

Sutralara girmeden önce, sistemi, yapıyı anlamanın yardımı olacaktır.

Budist kutsal yazıtlar yedi tapınaktan söz eder. Tıpkı Sufilerin yedi vadisi gibi ve Hinduların yedi çakrası gibi Budistler

de yedi tapınaktan söz eder.

İlk tapınak fiziksel, ikinci tapınak psikosomatik, üçüncü tapınak psikolojik, dördüncü tapınak psiko-spiritüel, beşinci tapınak spiritüel, altıncı tapınak spirituo-transandantal ve yedinci ve son nihai tapınak –tapınakların tapınağı– transandantaldır.

Sutralar yedinci tapınağa aittir. Bunlar, yedinci tapınağa, transandantala, mutlak olana girmiş insanın açıklamalarıdır. Sanskritçe sözcük *pragyaparamita*’nın anlamı budur – ötenin bilgeliği, öteden gelen, ötedeki bilgelik; yalnızca tüm kimlikleri

o

aştığın zaman gelen bilgelik – alt veya üst seviye olsun, veya bu dünyaya ait olan, her türden kimliği aştığın zaman, hiçbir kimlikle tanımlanmadığın zaman, sadece etrafı dumansız bir farkındalık alevi olduğunda. Bu yüzden budistler bu küçük, bu çok küçük kitaba taparlar ve buna Kalp Sutra derler – dinin kalbi, özü.

İlk, fiziksel tapınak, *muladhar* çakra ile Hindu haritasına

karşılık gelebilir; ikincisi, psikosomatik tapınak *svadhisthan* çakraya; üçüncüsü, psikolojik tapınak *manipura*'ya; dördüncü, psikospiritüel tapınak *anahata*'ya; beşinci, spiritüel tapınak *vishuddha*'ya; altıncı, spirituo-transandantal tapınak *agya*'ya ve yedinci, transandantal tapınak *sahasrar*'a karşılık gelir. *Sahasrar* bin yapraklı lotus demektir. Bu, nihai çiçeklenmenin sembolüdür; saklı hiçbir şey kalmaz, her şey ortaya çıkar. Bin yapraklı lotus çiçeği açmıştır ve tüm gökyüzü onun kokusuyla, onun güzelliğiyle, onun bereketiyle dolmuştur.

Modern dünyada, insanın en içsel çekirdeğinin arayışında büyük bir çalışma başladı. Bu, modern gayretlerin bizi ne kadar ileri götüreceğini anlamamız için iyidir.

Pavlov, B.F. Skinner ve diğer davranış bilimciler fiziksel olanın, *muladhar*'ın etrafında döner dururlar. İnsanın sadece bedenden ibaret olduğunu düşünürler. Birinci tapınağa öyle

bağlanırlar, fiziksel olanla o kadar çok ilgilenirler ki diğer her şeyi unuturlar. Bu insanlar, insanı yalnızca fizikselle, materyalle açıklamaya çalışırlar. Bu tutum engele dönüşür, çünkü açık değildirler. En başından bedenden başka bir şey olabileceğini inkâr ettiğin zaman, keşif yolculuğunu da inkâr etmiş olursun. Bu bir önyargıya dönüşür. Bir komünist, bir marksist, bir davranış bilimci, bir ateist –insanın sadece beden olduğuna inanan insanlar– onların inançları yüksek gerçekliklere açılan kapıları kapatır. Kör olurlar. Ve fiziksel oradadır, fiziksel en bariz olanıdır; ispat gerekmez. Fiziksel beden oradadır, onu kanıtlaman gerekmez. Kanıtlanması gerekmediğinden, tek gerçekliğe dönüşür. Bu saçmalıktır. O zaman insan tüm onurunu kaybeder. Eğer içeride büyütecek

zaman insan tüm onurunu kaybeder. Eğer içeride büyüyecek hiçbir şey yoksa, uğrunda büyüyecek hiçbir şey yoksa hayatta onur da olmaz. O zaman insan bir nesneye dönüşür. O zaman açık değilsindir, o zaman sana daha fazlası olmaz – sen bir bedensindir: Yer ve dışkılarsın; yer ve sevişir ve çocuk yaparsın; bu böyle devam eder ve bir gün ölürsün. Dünyevi, sıradan şeylerin mekanik bir tekrarı – burada nasıl bir önem, bir anlam, bir şiirsellik olabilir? Nasıl dans olabilir?

Skinner *Özgürlük ve Onurun Ötesinde* (*Beyond Freedom and Dignity*) isimli bir kitap yazdı. Kitabı adı, Özgürlük ve Onurun Aşağısında olmalıydı, Ötesinde değil. Bu aşağısıdır, insan hakkındaki en alçak noktadır, en çirkin olanıdır. Bedenle ilgili bir sorun yok, unutma. Ben bedene karşı değilim, beden güzel bir tapınaktır. Çirkinlik, bedenin her şey olduğunu düşündüğün zaman başlar.

İnsan, altı basamaklı bir merdiven olarak düşünülebilir ve sen ilk basamakla özdeşleşirsin. O zaman hiçbir yere gitmezsin. Ve merdiven oradadır, merdiven bu dünya ile

öteki arasında bir köprüdür; merdiven madde ile Tanrısallık arasındaki köprüdür. İlk basamak, tüm merdivenle bağıntılı olarak kullanıldığı takdirde gayet iyidir. Eğer ilk basamak, ilk adım olarak işlev gösterirse, çok güzeldir: Bedene minnet duymalısın. Ama eğer ilk basamağa tapmaya başlar ve geri kalan altı basamağı unutursan, tüm merdivenin varlığını unutur, kapanır, ilk basamağa mahkûm olursan, geriye basamak falan kalmaz; çünkü bir basamak sadece bir merdivenin parçası olduğu zaman basamaktır. Bu yüzden, materyalist olan insanlar her zaman sıkışıp kalırlar, hep bir şeylerin

olan insanlar her zaman sıkışıp kalırlar, hep bir şeylerin eksik olduğunu hissederler, bir yere gittiklerini hissetmezler. Daireler çizer, kısırdöngüler içinde yaşar ve dönüp dönüp aynı noktaya gelirler. Yorulur ve sıkılırlar. İntihar etmenin yollarını düşünmeye başlarlar. Ve hayattaki tüm çabaları bir heyecan yakalamaktır, böylece yeni bir şey olabilir. Ama "yeni" ne olabilir? Bizi meşgul eden, ilgilendiğimiz her şey, oynamamız için sunulmuş oyuncaklardır sadece.

Frank Sheed'in şu sözlerini düşün: "İnsan ruhu amaç veya anlam için gözyaşı döker. Ve sonra bir bilim insanı, 'İşte sana telefon,' der. Ya da, 'Bak! Televizyon!' Tıpkı annesi için ağlayan bir bebeği şeker çubukları sunarak ya da komik yüzler yaparak oyalamaya çalışmak gibi. Sıçrama yapan icatlar dizisi insanı meşgul tutmada, ona ıstırap veren şeyi hatırlamasına engel olmada müthiş etkili oldu."

Modern dünyanın sana sunduğu her şey şeker çubuklarından, oyuncaklardan ibarettir – oysa sen annen için ağlıyordun, sevgi için ağlıyordun ve bilinç için ağlıyordun, hayatta bir anlam bulmak için ağlıyordun. Ve onlar sana, "Bak! Telefon. Bak! Televizyon. Bak! Sana çok güzel şeyler getirdik," deyip durdular. Ve sen biraz oynadın; sonra yine bıktın, yine sıkıl-

dın ve oynayacak yeni oyuncaklar aramaya koyuldun.

Bu gidişat gülünçtür. Öyle saçmadır ki nasıl bu şekilde yaşamaya devam ettiğimizi idrak etmek neredeyse imkânsızdır. İlk basamakta kaldık.

Bedende olduğunu unutma, sen beden değilsin; bunun içinde daimi bir farkındalık olmasına izin ver. Sen bedende yaşıyor-

sun ve beden güzel bir meskendir. Unutma, ben bir an için bile senin bedene karşı olmanı, sözde spiritüalistlerin yüzyıllardır yaptıkları gibi bedeni inkâr etmeye başlamanı söylemiyorum. Materyalistler bedenin var olan her şey olduğunu düşünenler ve diğer uca geçen, bedenin illüzyon olduğunu, bedenin var olmadığını söyleyen insanlar vardır: "Bedeni yok et ki illüzyon sona ersin ve sen gerçekten gerçek olabilesin."

Bu, diğer uç bir tepkidir. Materyalist, spiritüalistte kendi tepkisini yaratır ama onlar aslında aynı yolda ilerleyen yoldaşlardır; onlar çok farklı insanlar değildirler. Beden güzeldir, beden gerçektir, beden yaşanmalıdır, beden sevilmelidir. Beden müthiş bir varoluşun hediyesidir. Bir an için bile bedene karşı olma ve bir an için bile sadece beden olduğunu düşünme. Sen çok daha büyüksün. Bedeni bir sıçrama tahtası olarak kullan.

İkinci tapınak: psikosomatik, *svadhisthan.* Freudcu psikanaliz burada devreye girer. Skinner ve Pavlov'dan bir basamak daha üste çıkar. Freud psikolojinin gizemlerine biraz daha girer. O yalnızca bir davranış bilimci değildir ama asla rüyaların ötesine geçmez. O rüyaları analiz eder durur.

Rüya, senin içinde bir illüzyon olarak vardır. Bir göstergedir, semboliktir; bilinçaltından bilince iletilen bir mesajdır. Ama rüyalara kapılmanın hiçbir anlamı yoktur. Rüyayı kullan ama rüya olma. Sen rüya değilsin.

Ve Freudcuların yaptığı gibi bu konuda yaygara koparma-

nın da bir anlamı yoktur. Onların tüm çabası, rüyalar âlemi boyutunda ilerlemektir. Buna dikkat et, çok net bir duruş sergile, mesajı anla. Ve rüyalarının analizi için başka birine

gitmene gerek olmadığını bil. Eğer sen rüyanı analiz edemiyorsan başka kimse yapamaz, çünkü rüyan senin rüyandır. Ve rüyan öyle kişiseldir ki başka kimse senin yaptığın gibi rüya göremez. Kimse senin gibi rüya görmedi, kimse senin gibi rüya görmeyecek; kimse sana rüyanı açıklayamaz. Onun yorumu onun yorumu olacaktır. Rüyana sadece sen bakabilirsin. Ve aslında bir rüyayı analiz etmenin de bir anlamı yoktur; rüyaya bütün olarak bak, net bir şekilde, farkındalıkla ve mesajı göreceksin. Öyle bariz ki! Üç, dört, beş, yedi yıl boyunca psikanalize gitmen gerekmez.

Her gece rüya gören ve uyandığında analiz için psikanaliste giden bir insan yavaş yavaş çevresini rüya alemiyle kuşatır. Nasıl ilki *muladhar*'ı, fizikseli saplantı haline getiriyorsa ikinci de cinselliği saplantıya dönüştürür – çünkü ikincisi, psikosomatik gerçeklik âlemi, sekstir. İkincisi her şeyi cinsellik anlamında açıklamaya başlar. Ne yaparsan yap, bir Freudcuya git ve o bunu cinselliğe indirgeyecektir. Onun için cinsellikten daha yüce bir şey yoktur. O çamurda yaşar, lotusa inanmaz. Ona bir lotus çiçeği götür, çiçeğe bakacak ve onu çamura indirgeyecektir. "Bu bir şey değil, bu sadece çamur. Çamurdan çıkmadı mı zaten? Eğer çamurdan çıktıysa o da çamurdur," der. Her şeyi nedenine indirger ve bu gerçektir.

Sonra her şiir cinselliğe indirgenir, güzel olan her şey cinselliğe ve sapkınlığa ve baskıya indirgenir. Michelangelo büyük bir sanatçı mı? O zaman onun sanatı cinselliğe indirgenmelidir. Ve Freudcular işi abartırlar. Michelangelo veya Goethe veya Byron'ın milyonlarca insana büyük keyif veren sanat

eserlerinin bastırılmış cinselliğin yansıması olduğunu söylerler – belki Goethe mastürbasyon yapacaktı ama engellendi.

Milyonlarca insanın mastürbasyon yapması engellenir ama onlar Goethe olmazlar. Bu saçmalıktır. Ama Freud tuvalet dünyasının ustasıdır. O orada yaşar, tuvalet onun tapınağıdır. Sanat patolojiye dönüşür, şiir patolojiye dönüşür, her şey sapkınlığa dönüşür. Eğer Freudcu analiz başarıya ulaşırsa o zaman geride Kalidas kalmaz, Shakespeare kalmaz, Michelangelo kalmaz, Mozart kalmaz, Wagner kalmaz, çünkü herkes normal olur. Bunlar anormal insanlardır, bunlar, Freud'a göre, psikolojik olarak hasta insanlardır. En büyükler en düşük seviyeye indirgenir. Buda, Freud'a göre hastadır, çünkü kimden bahsederse bahsetsin, özünde bastırılmış cinsellikten ibarettir.

Bu yaklaşım insan yüceliğini çirkinliğe indirger. Buna dikkat et. Buda hasta değildir; aslında hasta olan Freud'dur. Buda'nın sessizliği, Buda'nın neşesi, Buda'nın kutlaması hastalık değildir, refahın tam anlamıyla çiçeklenmesidir.

Ama Freud için normal insan asla şarkı söylememiş, asla dans etmemiş, asla kutlama yapmamış, asla dua etmemiş, asla meditasyon yapmamış, asla yaratıcı bir şey yapmamış insandır: İşe gider, eve gelir, yer, içer, uyur ve ölür; yaratıcılığına dair tek bir iz bırakmaz, hiçbir yerde tek bir imza bırakmaz. Bu normal insan çok vasat, sıkıcı ve ölüdür. Freud hakkında, kendi yaratamadığı için –yaratıcı bir insan değildi– yaratıcılığın kendisini patoloji olarak yaftaladığına dair bir kuşku vardır. Onun vasat bir insan olması büyük bir olasılıktır. Dünyanın tüm büyük insanları karşısında gücenen, onun vasatlığıdır.

Vasat zihin tüm büyüklükleri indirgemeye, küçültmeye çalışır. Vasat zihin, ondan daha üstün bir varlık olabileceğini kabul edemez. Bu canını acıtır. Tüm bu psikanalizler ve onun

insan yaşamı yorumları, vasatın intikamıdır. Buna dikkat et. İlkinden daha iyidir, evet, ilkinden bir adım öndedir ama insan ilerlemelidir, ötesine geçmelidir.

Üçüncüsü psikolojiktir. Adler psikoloji dünyasında yaşar, güç kurma iradesi; en azından bir şey – çok egoist ama hiç yoktan iyidir; Freud'dan biraz daha açık. Ama sorun şu ki nasıl Freud her şeyi sekse indirgerse Adler de her şeyi aşağılık kompleksine indirger. İnsanlar aşağılık duygusu hissettikleri için büyük olmaya çalışırlar. Aydınlanmaya çalışan bir insan, aşağılık duygusu hisseden bir insandır ve aydınlanmaya çalışan bir insan, güç gösterisi yapmaya çalışan bir insandır.

Bu kesinlikle yanlıştır, çünkü öyle insanlar gördük ki –bir Buda, bir İsa, bir Krişna– öylesine teslimiyet içindedirler ki onların gösterisine güç gösterisi demek yanlıştır. Ve Buda çiçek açtığında, üstünlük düşüncelerine kapılmaz. O tüm varoluş karşısında eğilir. Senden, ondan daha kutsal olduğunu düşünmez, hayır. Her şey kutsaldır, toz bile kutsaldır. Hayır, o üstün olduğunu düşünmedi ve üstün olmaya da çalışmadı. Aşağılık duygusu hissetmedi ki. O en başından beri zirvedeydi, aşağılık duygusu söz konusu bile değildi. O ülkedeki en zengin insandı, ülkesindeki en güçlü adamdı: Erişilecek başka güç yoktu, kazanılacak başka zenginlik yoktu. O, bu yeryüzüne gelen en güzel insanlardan biriydi, o en güzel kadınlardan birini sevdi. O her şeye sahipti.

Ama Adler bir tür aşağılık hissi aramaya devam eder, çünkü bir insanın egodan başka bir hedefi olabileceğine inanmaz. Bu daha iyidir – Freud'dan daha iyidir, bir adım daha yüksektir.

Ego, seksten biraz daha yüksektir; ama çok değil, az.

Dördüncüsü psiko-spiritüeldir, *anahata*'dır, kalp merkezidir. Jung, Assagiol ve diğerleri bu âleme girerler. Onlar Pavlov,

Freud ve Adler'den yukarı çıkarlar, onlar daha çok olasılık ortaya koyarlar. Mantıkdışı, bilinçaltı dünyasını kabul ederler; kendilerini mantığa mahkûm etmezler. Onlar daha mantıklı insanlardır – "mantıkdışıyı" da kabul ederler. Mantıkdışı inkar edilmez, kabul edilir. Modern psikolojinin durduğu yer burasıdır – dördüncü basamak. Ve dördüncü basamak tüm merdivenin tam ortasıdır; üç basamak bu yanda ve üç basamak diğer yandadır.

Modern psikoloji henüz bütün bir bilim değildir. Ortada kalmıştır. Oynak zemindedir, herhangi bir konuda net değildir. Deneysel değil, kuramsaldır. Var olmak için çabalamaktadır.

Beşincisi spiritüeldir: Hinduizm, Hıristiyanlık – organize dinler beşinci basamakta takılıp kalırlar. Spiritüelin ötesine geçmezler. Tüm organize dinler, kiliseler, buradadır.

Altıncısı spirituo-transandantaldır – yoga ve diğer metotlar. Dünyanın dört bir yanında, çağlar boyunca, bir kilise organizasyonu gibi olmayan, dogmatik olmayan ama daha deneysel olan pek çok yöntem geliştirildi. Bedenin ve zihninle bir şey yapmak zorundasın; kendi içinde belirli bir uyum yaratmak zorundasın ki o uyumla sıradan gerçekliğinden çok uzağa gidebilesin. Yoga bunu anlar; bu altıncıdır.

Ve yedincisi transandantaldır: Tantra, Tao, Zen. Buda'nın tutumu yedincidir – *pragyaparamita*. Transandantal olan, aşkın olan bilgelik demektir; sadece tüm bedenler çakıştığında

ve sen saf bir farkındalık olduğunda, bir tanık, saf bir öznellik olduğunda sana gelen bilgeliktir.

İnsan transandantala ulaşmadıkça, oyuncaklarla, şeker çubuklarıyla oyalanacak. Sahte anlamlarla ilerleyecek.

Daha geçen gün, bir Amerikan arabası reklamı gördüm. Güzel bir arabanın üzerinde şöyle yazıyordu: "İnanacak bir

şey." İnsan bu kadar düşmedi. İnanacak bir şey! Bir arabaya mı inanıyorsun? Evet, insanlar inanıyor – insanlar evlerine inanıyor, insanlar arabalarına inanıyor, insanlar banka hesaplarına inanıyor. Etrafına bir bak, şaşıracaksın – Tanrı yok oldu ama inanç yok olmadı. Artık Tanrı yok; şimdi bir Cadillac var, bir Lincoln var! Tanrı yok oldu ama insan yeni tanrılar yarattı – Stalin, Mao. Tanrı yok oldu ve insan yeni tanrılar yarattı – film yıldızları.

İnsan bilinci tarihinde insan ilk kez bu kadar düştü. Ve bazen Tanrı'yı hatırlasan bile bu sadece boş bir sözcüktür. Belki acı çekiyorsundur, belki hüsrana uğramışsındır, işte o zaman Tanrı'yı kullanırsın – Tanrı aspirinmiş gibi. Sözde dinlerin seni inandırdığı şey budur. "Günde üç kez Tanrı al ve hiçbir acı hissetmeyeceksin!" derler. Bu yüzden ne zaman acı çeksen Tanrı'yı hatırlarsın. Tanrı bir aspirin değildir, Tanrı bir ağrı kesici değildir.

Çok az insan Tanrı'yı alışılagelmiş bir şekilde hatırlar, çok az insansa Tanrı'yı profesyonel anlamda hatırlar. Bir rahip profesyonel anlamda hatırlar. Tanrı'yla işi yoktur, Tanrı için para alır. O bir uzman olmuştur. Çok az insan alışılagelmiş bir şekilde hatırlar, bazıları profesyonel anlamda hatırlar ama

bir şekilde hatırlar, bazıları profesyonel anlamda hatırlar ama kimse Tanrı'yı derin bir sevgide hatırlamaz. Bazı insanlar mutsuz olduklarında adını zikrederler; mutluyken, kutlamalar yaparken kimse Tanrı'yı hatırlamaz. Ve bu hatırlanması gereken doğru andır – çünkü sadece mutlu olduğunda, çok mutlu olduğunda Tanrı'ya yakınsındır. Mutsuz olduğunda çok uzak kalırsın, mutsuzken kapalısındır. Mutluyken açık olursun, çiçek açarsın; Tanrı'nın elini tutabilirsin.

Alışılagelmiş bir şekilde hatırlarsın, çünkü çocukluğundan beri sana bu öğretildi – bir tür alışkanlığa dönüştü, sigara

içmek gibi. Sigara içersen pek keyif almazsın; sigara içmezsen bir şeyin eksik olduğunu hissedersin. Tanrı'yı her sabah, her akşam hatırlıyorsan, hiçbir şeye erişmemişsindir, çünkü anımsama kalpten değildir – sözlüdür, zihinseldir, mekaniktir. Ama hatırlamazsan bir şeylerin eksik olduğunu hissedersin. Bu bir ritüel olmuştur. Tanrı'yı bir ritüele dönüştürmeye dikkat et ve Tanrı hakkında profesyonel olma.

Çok meşhur bir hikâye vardır:

Bu hikâye çok büyük, çok meşhur bir yogiyle ilgilidir. Bir kral bu yogiye söz vermiş: eğer yogi derin *samadhi*'ye girebilir ve bir sene boyunca yeraltında kalabilirse ona ödül olarak krallığındaki en iyi atı verecekmiş. Kral, yoginin atlara zaafı olduğunu, atları çok sevdiğini biliyormuş.

Yogi kabul etmiş: Bir sene canlı canlı gömülü yaşamış. Ama bir yıl içinde krallık devrilmiş ve kimse yogiyi oradan çıkarmayı akıl etmemiş.

On sene sonra birinin aklına gelmiş: "Yogiye ne oldu?" Kral birkaç kişiyi yoginin gömülü olduğu yere göndermiş. Toprağı kazıp yogiyi çıkarmışlar; yogi hâlâ derin bir trans halindeymiş. Kulağına önceden kararlaştırılan bir mantra fısıldanmış ve yogi uyanmış. Ve söylediği ilk şey şu olmuş:

"Atım nerede?"

Yerin altında, sessizlik içinde geçen on sene ama zihin değişmez – "Atım nerede?" Bu adam gerçekten transta mıydı, *samadhi*'de miydi? Tanrı'yı düşünüyor muydu? Herhalde atı daha çok düşünüyordu. O profesyoneldi, uzmandı. Nefes almayı bırakıp bir tür ölüme girmenin bir tekniğini öğrenmiş olmalıydı – ama bu sadece teknikti.

Derin bir sessizlik içinde geçen on yıl ve zihin biraz bile değişmez! Sanki on yıl geçmemiş gibidir. Eğer Tanrı'yı teknik olarak hatırlarsan, Tanrı'yı profesyonel olarak hatırlarsan, alışılagelmiş bir şekilde, mekanik olarak hatırlarsan o zaman hiçbir şey olmaz. Her şey mümkündür ama tüm olasılıklar kalpten geçer. Bu yüzden bu metnin adı budur: Kalp Sutra.

Bir şeyi büyük bir sevgiyle, müthiş bir varlıkla, büyük bir adanmışlıkla, samimiyetle, özgünlükle, bütün benliğinle yapmadığın sürece hiçbir şey olmaz.

Bazı insanlar için din suni bir uzuv gibidir; ne sıcaklık vardır ne de hayat. Ve her zaman sendelemelerine yardımcı olsa da asla onların bir parçası olmaz; her gün yeniden takılmalıdır.

Unutma, bu yeryüzünde milyonlarca insanın başına geldi, senin de başına gelebilir. Suni bir uzuv yaratma, gerçek uzuv-

ların büyümesine izin ver. Ancak o zaman yaşamında sıcaklık olur, ancak o zaman yaşamında neşe olur – dudaklarda sahte bir tebessüm değil, bir maske değil, üzerine geçirdiğin sahte bir mutluluk havası değil, gerçek. Normalde sen bunları giyip dolaşırsın: Biri güzel bir tebessüm giyer, bir başkası merhametli bir ifade giyer, kimi çok ama çok sevgi dolu bir kişilik giyer – ama bunlar üzerine giydiğin giysilerdir. İçten içe sen hep aynı kalırsın.

Bu sutralar bir devrim olabilir.

İlk şey, başlangıç, her zaman sorudur: "Ben kimim?" Ve insan sormaya devam etmek zorundadır. İlk sen sorduğunda, "Ben kimim?" *muladhar* yanıtlar: "Sen bir bedensin! Ne saçma bir soru! Bunu sormana gerek var mı? Zaten biliyorsun." Sonra ikincisi der ki: "Sen cinselliksin." Üçüncüsü, "Sen bir güç gösterisisin, sen egosun," der. Ve bu böyle gider.

Unutma, sadece yanıt gelmediğinde durabilirsin, daha

önce değil. Eğer bir yanıt varsa "Sen busun, sen şusun," o zaman bir merkezin sana yanıt verdiğini bil. Ve altı merkezin tamamı geçildiğinde ve tüm yanıtlar alındığında, sormaya devam et: "Ben kimim?" ve hiçbir yerden yanıt gelmez, mutlak sessizliktir. Sorun kendi içinde yankılanır: "Ben kimim?" Sessizlik olur, hiçbir yerden, hiçbir köşeden yanıt gelmez. Sen mevcutsundur, sen tamamen sessizsindir, bir titreşim bile yoktur. "Ben kimim?" ve sadece sessizlik. Sonra bir mucize olur; soruyu soramazsın bile. Yanıtlar saçma gelir; sonunda soru da saçma gelir. Önce yanıtlar kaybolur, sonra soru – çünkü ancak birlikte yaşayabilirler. Onlar bir madalyonun iki yüzü

gibidirler – bir taraf giderse diğeri kalamaz. Önce yanıtlar gider, sonra soru kaybolur. Ve sorunun ve yanıtın kaybolmasıyla sen fark etmeye başlarsın: Bu transandantaldır. Bilirsin, ancak söyleyemezsin; bilirsin ama kelimelere dökemezsin. Benliğinin özünden kim olduğunu bilirsin ama anlatamazsın. Bu yaşam-bilgisidir; kutsal metin değil, ödünç değil, başkalarından değil. Senin içinden doğmuştur.

Ve bu doğumla, sen buda olursun. Ve sonra gülmeye başlarsın, çünkü en başından beri bir buda olduğunu anlarsın; sadece hiç bu kadar derine bakmamıştın. Etrafta, benliğinin dışında koşturuyordun, hiç eve dönmemiştin.

Filozof Arthur Schopenhauer ıssız bir sokakta yürüyormuş. Düşüncelere gömülü bir halde yürürken kazara başka bir yayaya çarpmış. Sarsıntı ve filozofun umursamazlığı karşısında şaşıran yaya bağırmış: "Hey! Sen kim olduğunu sanıyorsun?"

Hâlâ düşünceler içinde kaybolmuş filozof yanıtlamış: "Ben kimim? Keşke bilsem."

Kimse bilmez. Bunu bilerek –kim olduğumu bilmiyorum– yolculuk başlar.

İlk sutra:

Bilgeliğin mükemmeliyetine saygılar, sevgi dolu, kutsal!

Bu bir zikirdir. Tüm Hint kutsal metinleri belirli bir sebep

için bir zikirle başlar. Bu diğer ülkelerde ve diğer dillerde böyle değildir; Yunanistan'da böyle değildir. Hint anlayışına göre, bizler içi boş bambularız ve sadece sonsuzluk içimizden geçer. Sonsuzluk zikredilmelidir; içimizden akması için onu çağırmamız gerekir. Bu yüzden kimse bu Kalp Sutra'yı kimin yazdığını bilmez. İmzalanmamıştır, çünkü yazan kişi de bu sutranın yazarı olduğuna inanmamıştır. O sadece bir araçtır. Tıpkı bir steno gibi; dikte edileni yazmıştır. Bu ona dikte edilmiştir, o inançla yazmıştır ama yazdıklarının yazarı değildir – en fazla, yazanıdır.

Bilgeliğin mükemmeliyetine saygılar, sevgi dolu, kutsal! Bu zikirdir, birkaç sözcüktür ama her sözcük anlamlara gebedir.

Bilgeliğin mükemmeliyetine saygılar... "Bilgeliğin mükemmeliyeti" *pragyaparamita* demektir. *Pragya* bilgelik anlamına gelir. Unutma, bilgi anlamına gelmez. Bilgi, zihinle gelen şeydir; bilgi dışarıdan gelen şeydir. Bilgi asla orijinal değildir. Doğası gereği orijinal olamaz, çünkü ödünçtür. Bilgelik senin orijinal vizyonundur: Dışarıdan gelmez, senin içinde büyür. Markete gidip satın aldığın suni plastik çiçekler gibi değildir.

Ağacında yetişen, ağaçla birlikte büyüyen gerçek bir güldür. Bu ağacın şarkısıdır. En içsel çekirdekten gelir; derinlerden yükselir. Bir gün ifade edilmez, ertesi gün ifade edilir; bir gün

meydana gelmez, ertesi gün meydana gelir.

Pragya bilgelik demektir ama bilgelik sözcüğünün çağrıştırdığı bir yan anlam daha vardır. Bilgi tecrübesiz anlamına gelir; üniversiteye gidersin, bilgi toplarsın. Bilgelik, yaşama gidip tecrübe toplamak demektir. Dolayısıyla genç bir adam

gidip tecrübe toplamak demektir. Dolayısıyla genç bir adam bilgili olabilir ama asla bilge olamaz, çünkü bilgelik zaman ister. Genç bir adamın dereceleri olabilir; o bir doktor olabilir –bu zor değildir– ama sadece yaşlı bir insan bilge olabilir. Bilgelik, kişinin tecrübeleriyle biriktirdiği bilgi anlamına gelir ama yine dışarıdan gelir.

Pragya ne bilgidir ne de sıradan anlamıyla bilgelik. *Pragya* içsel çiçeklenmedir – tecrübeyle değil, başkaları aracılığıyla değil, hayat ve hayatın getirdikleriyle değil – hayır. Sadece içe dönerek mutlak sessizliğe dalar ve orada saklı olan şeyin patlamasına izin verirsin. Sen içinde bilgeliği bir tohum olarak taşırsın; filizlenmek için ihtiyacı olan tek şey doğru topraktır. Bilgelik her zaman orijinaldir. Her zaman senindir, sadece senin.

Ama unutma, "senin" derken herhangi bir egodan söz etmiyorum. Kendi doğandan geldiği için senindir ama egoyla

bir ilgisi yoktur, çünkü yine ego zihnin bir parçasıdır, içsel sessizliğinin değil. *Paramita* ötesinin, öteden, zamanın ve yerin ötesinde anlamına gelir; zamanın kaybolduğu bir evreye geçtiğinde, boşluğun kaybolduğu içsel bir alana geçtiğinde, nerede olduğunu bilmediğinde ve hem yer hem de zaman referansları kaybolduğunda. Zaman senin dışındadır, yer de öyle. İçinde, zamanın kaybolduğu bir kesişme noktası vardır.

Biri İsa'ya sormuş: "Bize Tanrı'nın krallığıyla ilgili bir şey anlat. Orada özel ne olacak?" İsa'nın şöyle söylediği anlatılır: "Orada zaman olmayacak." Orada sonsuzluk vardır, zamansız an vardır. Bu ötesidir – yersiz bir yer ve zamansız bir an. Artık sınırlar içinde

değilsindir, bu yüzden nerede olduğunu söyleyemezsin.

Şimdi bana bak: Burada olduğumu söyleyemem, çünkü aynı zamanda oradayım. Ve Hindistan'da olduğumu söyleyemem, çünkü Çin'deyim de. Ve bu gezegende olduğumu söyleyemem, çünkü değilim. Ego kaybolduğunda, bütünle bir olursun. Her yerde ve hiçbir yerdesindir. Ayrı bir varlık olarak var olmazsın, çözünürsün.

Bak! Sabah, güzel bir yaprağın üzerinde, sabah güneşinde parlayan bir çiy damlası vardır. Çok güzel. Ve sonra damla kaymaya başlar ve okyanusa damlar. Orada, yaprağın üzerindeydi: Zaman ve yer vardı, bir tanımı, kendine özgü bir kişiliği vardı. Şimdi okyanusa bir kez düştü mü onu hiçbir yerde bulamazsın – yok olduğu için değil, hayır. O artık her yerdedir; bu yüzden onu hiçbir yerde bulamazsın. Bulamazsın, çünkü koca bir okyanus onun yeri olmuştur. O ayrı var olmaz.

Bütünden ayrı var olmadığın zaman, *pragyaparamita* ortaya çıkar, kusursuz olan, öteden gelen bilgelik.

Bilgeliğin mükemmeliyetine saygılar, sevgi dolu, kutsal! Güzel bir zikir. Der ki: Ötesine geçtiğin zaman gelen bilgeliğe saygılarımı sunuyorum. Ve bu bilgelik sevgi doludur ve kutsaldır – kutsaldır, çünkü bütünle bir olmuştur; sevgi doludur çünkü hayatında her türden çirkinliği yaratan ego artık yoktur. *Satyam, shivam, sundaram*: Bu doğrudur, bu iyidir, bu güzeldir. Bunlar üç niteliktir.

Bilgeliğin mükemmeliyetine saygılar... Hakikat... Hakikat budur: bilgeliğin mükemmeliyeti, sevgi dolu, güzel, kutsal, iyi.

Neden kutsal? Çünkü budalar ondan doğar. O budaların doğduğu ana rahmidir. Bu bilgelik mükemmeliyetinin bir parçası olduğun an bir buda olursun. Çiy damlası okyanusa karıştığı an, ayrı kalmadığı an, bütünle mücadele etmeyi bıraktığı, teslim

olduğu, bütünle olduğu an bir buda olursun. Bu yüzdendir doğayla olmanı söylememdeki ısrar. Asla doğaya karşı olma. Asla onu alt etmeye çalışma, onu fethetmeye çalışma, onu mağlup etmeye çalışma. Eğer onu mağlup etmeye çalışırsan başarısız olman kaçınılmazdır, çünkü parça bütünü alt edemez – ve bu herkesin yapmaya çalıştığı şeydir. Bu yüzden bu kadar hayal kırıklığı vardır, çünkü herkes başarısız olur. Herkes bütünü fethetmeye, akıntıyı itmeye çalışır. Doğal olarak bir gün yorulur, tükenirsin; sınırlı bir enerji kaynağın vardır, nehirse engindir. Bir gün sana gelir ama sen hüsran içinde pes edersin.

Eğer sevinçle pes edersen bu teslimiyet olur. O zaman bu artık mağlubiyet değil, zaferdir. Yalnızca varoluşla birlikte kazanabilirsin, varoluşa karşı değil. Ve unutma, varoluş seni mağlup etmeye çalışmaz. Senin yenilgin senin eserindir. Sen yenilirsin, çünkü savaşan sensin. Eğer mağlup olmak istiyorsan savaş; kazanmak istiyorsan teslim ol. Paradoks budur: Pes etmeye hazır olanlar kazanırlar. Kaybedenler bu oyundaki tek kazananlardır. Kazanmaya çalış ve yenilgin kesindir – bundan sonrası sadece an meselesidir ama mağlubiyet kaçınılmazdır.

Kutsaldır, çünkü sen bütünle birsindir. Onunla çarpar, onunla dans eder, onunla şarkılar söylersin. Rüzgârdaki bir yaprak gibisin; yaprak rüzgârla dans eder, kendi iradesi yoktur. Bu iradesizlik benim *sannyas* dediğim, sutranın kutsal dediği şeydir.

Kutsal sözcüğü Sanskritçede *bhagavati*'dir. Bu sözcük, kutsal sözcüğünden çok daha önemlidir. *Bhagavati*, *bhagavan* sözcüğünün feminen halidir. İlk olarak, sutra *bhagavan* sözcüğünü değil, *bhagavati* sözcünü kullanır – efeminen. Çünkü her şeyin kaynağı feminendir, maskülen değil. Yindir, yang değil. Annedir, baba değil.

değil. Annedir, baba değil.

Hıristiyanlık'ta, baba olan Tanrı kavramı bu kadar güzel

değildir, çünkü sadece erkek egosudur. Erkek ego Tanrı'nın bir dişi olabileceğini düşünemez; erkek ego Tanrı'nın bir erkek olmasını ister. Ve kutsal Hıristiyan üçlüsüne bak; hepsi erkektir – kadın yoktur. Tanrı baba, İsa oğul ve Kutsal Ruh. Erkekler kulübü gibi. Ve dişinin, hayatta erkekten çok daha temel olduğunu unutma, çünkü sadece kadının rahmi vardır; sadece kadın hayat verebilir, yeni hayat verebilir. Yeni hayat sadece dişiden gelebilir.

Neden dişiden gelir? Bu tesadüf değildir. Sadece dişiden gelir, çünkü sadece dişi gelmesine izin verebilir – çünkü dişi alıcıdır. Maskülen agresiftir, feminen dişidir, bir geçit olabilir.

Sanskrit sutra *bhagavati* der, *bhagavan* değil. Bu çok önemlidir. Tüm budaların geldiği bu kusursuz bilgelik feminen bir elementtir, bir annedir. Rahim bir anne olmak zorundadır. Tanrı'yı baba olarak düşündüğün zaman ne yaptığını anlayamazsın. Baba doğal olmayan bir enstitüdür. Baba doğada var olmaz. Baba sadece birkaç binyıl var oldu; baba bir insan enstitüsüdür. Anne ise her yerdedir, anne doğaldır.

Baba bu dünyaya özel mülklerle geldi. Baba ekonominin bir parçasıdır, doğanın değil. Ve özel mülkler bir kez kaybolduğunda –eğer bir gün kaybolursa– baba da yok olacak. Anne her zaman var olmaya devam edecek. Annesiz bir dünya hayal edemeyiz ama babasız bir dünyayı kolaylıkla hayal edebiliriz. Ve bu fikir çok agresiftir. Fark etmedin mi? Sadece Almanlar ülkelerine "baba vatan" derler. Onun dışında her ülke "ana-

vatan" der. Bunlar tehlikeli insanlardır! "Anavatan" tamam. Ülkene "baba vatan" diyerek tehlikeli bir şey başlatıyorsun, tehlikeli bir şeyi harekete geçiriyorsun. Er ya da geç saldırganlık başlar, savaş başlar. Tohumu atmış olursun.

Tanrı'yı baba olarak gören tüm dinler agresif dinler olmuştur.

Hıristiyanlık agresiftir, İslam da öyle. Ve Yahudi Tanrısının çok öfkeli ve küstah bir Tanrı olduğunu da iyi biliyorsun. Yahudi Tanrı der ki: "Eğer benden yana değilsen o zaman bana karşısın demektir ve ben seni yok edeceğim. Ve ben çok kıskanç bir Tanrı'yım; sadece bana ibadet et!" Tanrı'yı anne olarak düşünen insanlar her zaman şiddetten uzak insanlar olmuşlardır.

Budistler hiçbir zaman din adı altında savaşmadılar. Onlar tek bir insanı bile zorla Budist yapmaya çalışmadılar. Hıristiyanlar insanları Hıristiyan olmaları için her yoldan manipüle etmeye çalıştılar – bazen kılıçla, bazen ekmekle, bazen diğer ikna yollarıyla. Budizm, tek bir insanı bile rızası olmadan Budist yapmayan tek dindir. Yalnızca Budizm şiddetten uzak bir dindir, çünkü nihai gerçeklik kavramı dişidir.

Bilgeliğin mükemmeliyetine saygılar, sevgi dolu, kutsal! Unutma, hakikat güzeldir. Hakikat güzeldir, çünkü hakikat berekettir. Hakikat çirkin olamaz ve çirkin doğru olamaz; çirkin illüzyondur.

Çirkin bir insan gördüğün zaman bu çirkinlik seni yanıltmasın; biraz daha derine in ve orada güzel bir insanın saklı olduğunu göreceksin. Çirkinlik seni yanıltmasın. Çirkinlik senin yorumundadır. Yaşam güzeldir, hakikat güzeldir, varoluş güzeldir – çirkinlik bilmez.

Hakikat sevgi doludur, hakikat dişidir, hakikat kutsaldır.

Ama unutma, kutsal ile kastedilen şey sıradan bir kutsallık değildir – başka bir dünyadan gibi, sıradan ve dünyevi olanın karşısında kutsalmış gibi değil, hayır. Her şey kutsaldır. Sıradan veya dünyevi denebilecek hiçbir şey yoktur. Her şey kutsaldır, çünkü her şey bütünün parçasıdır.

Her yer budalarla doludur –buda-ağaçlar ve buda-köpekler ve buda-kuşlar ve buda-erkekler ve buda-kadınlar– ama hepsi

budadır. Hepsi yoldadır. İnsan viran olmuş Tanrı değildir, insan yapım aşamasındaki, yoldaki Tanrı'dır.

İkinci sutra:

> *Avalokita, yüce tanrı ve bodhisattwa, ötesine geçen bilgeliğin derin yolunda ilerliyordu.*
> *Semadan aşağı baktı, sadece beş öbek gördü ve onların kendi benliklerinde boş olduklarını fark etti.*

Avalokita bir Buda ismidir. Kelime anlamı yukarıdan bakan –*avalokita*– yukarıdan bakan, yedinci merkezde duran, *sahasrar*, transandantal olan ve oradan bakan demektir. Doğal olarak senin gördüğün her şey senin durduğun yerden, içinde bulunduğun noktadan kontaminedir.

Eğer birinci basamakta –fiziksel beden– yaşayan bir insan herhangi bir şeye bakarsa, o noktadan balar. Sadece fizikselde yaşayan bir insan, sana baktığında sadece bedenine bakar, ondan fazlasına bakamaz, ondan fazlasını göremez. Senin vizyonun, nereden baktığına bağlıdır.

Cinsel anlamda rahatsız, cinsel anlamda kendini fantezilere

kaptırmış bir insan sadece o noktadan bakar. Aç olan bir insan sadece o noktadan bakar. Kendini düşün. Bir şeylere bakarsın ve her baktığında farklı görünürler, çünkü sen farklısın. Sabah dünya sana akşam olduğundan biraz daha güzel görünür. Sabah tazesindir ve sabah harika bir uykunun derinliğinden, derin bir uykudan, rüyasız bir uykudan uyanırsın. Bilinçaltında bile olsa, transandantal bir şey tatmışsındır. Bu yüzden sabah her şey güzel görünür. İnsanlar daha merhametlidir, daha sevgi doludur; insanlar sabahları daha saftır, sabahları daha masumdur. Akşam geldiğinde bu aynı insanlar

daha yozlaşmış, daha kurnaz, zeki, manipülatif, çirkin, sahte

olurlar. Onlar aynı insanlardır ama sabah transandantala daha yakındırlar. Akşam olduğunda dünyevi âlemde, dünyada, fizikselde yaşamışlar ve oraya odaklanmışlardır.

Mükemmeliyetçi insan, bu yedi çakra arasında rahatlıkla ilerleyebilen –bu özgürlük insanıdır–, herhangi bir noktaya takılıp kalmayandır: Onu herhangi bir vizyona uyarlayabilirsin. *Mukta* dediğimiz şey budur, gerçekten özgür olan insandır. O tüm boyutlarda dolaşabilir ve hiçbirine takılmaz.

Saflığı asla kaybolmaz, saflığı hep transandantal kalır.

Buda gelebilir, bedenine dokunup bedenini iyileştirebilir. Bir beden olabilir ama bu onun özgürlüğüdür. Bir zihin olabilir ve seninle konuşabilir, sana bir şeyler açıklayabilir ama asla zihin değildir. Gelir ve zihnin arkasında durur, onu kullanır, tıpkı senin arabanı kullandığın gibi – sen asla araba olmazsın. O tüm bu basamakları kullanır, o bütün merdivendir. Ama onun

nihai duruş noktası transandantal kalır. Bu onun doğasıdır.

Avalokita, dünyanın ötesinden bakan insan demektir.

Avalokita, yüce tanrı ve bodhisattwa, ötesine geçen bilgeliğin derin yolunda ilerliyordu. Sutra, bu ötesi evresinin statik olmadığını söyler. Bu bir harekettir, bir süreçtir, nehir gibi. Bir isim değil, bir fiildir. Şekillenmeye devam eder. Bu yüzden Hindular buna bin yapraklı lotus derler: "Bin" sadece sonsuz anlamına gelir, bu sonsuzluğun sembolüdür. Yaprak üstüne yaprak açar durur, bitmez. Yolculuk başlar ama asla bitmez. Bu, ebedi bir yolculuktur.

Avalokita, yüce tanrı ve bodhisattwa, ötesine geçen bilgeliğin derin yolunda ilerliyordu. Sutra, bu ötesi evresinin statik olmadığını söyler. Bir nehir gibi öteki dünyaya akıyordu. Yüce tanrı ve bodhisattva tarafından çağırıldı. Yine Sanskritçe sözcüğü hatırlamalısın. Sanskritçe sözcük *iswara*

"yüce tanrı" anlamına gelir. Iswara kendi zenginliklerinden çok zengin olan, zenginlikleri kendi doğasından olan kişi demektir; kimse onları alamaz, kimse onları çalamaz, onlar kaybolamazlar. Sahip olduğun tüm zenginlikler kaybolabilir, çalınabilir, kaybolacaktır da – bir gün ölüm gelecek ve her şeyi alıp götürecek. Bir insan kendi benliği olan içsel elmasa ulaştığında, ölüm onu alıp götüremez. Ölüm onu etkileyemez. O çalınamaz, kaybolamaz. O zaman insan *iswara* olur, o zaman yüce tanrı olur. O zaman *bhagavan* olur.

Bhagavan sadece "kutsanmış olan" demektir. O zaman kişi kutsanmış olan olur. Şimdi onun bu kutsaması ebediyen onundur; hiçbir şeye bağlı değildir, bağımsızdır. Ona neden olan bir şey yoktur, bu yüzden alınamaz. Nedensizdir, bu

olan bir şey yoktur, bu yüzden anlamaz. Nedensizdir, bu onun içsel doğasıdır.

Ve ona *bodhisattva* denir. *Bodhisattva*, Budizm'de çok güzel bir kavramdır. Bir buda olan ama hâlâ kendini yer ve zaman dünyasında tutan insan demektir; amaç ise başkalarına yardım etmektir. *Bodhisattva* "özünde buda" demektir, bırakmaya ve kaybolmaya hazır, nirvanaya gitmeye hazır. Çözülecek bir şey kalmaz, onun tüm sorunları çözülmüştür. Onun burada olmasına gerek yoktur ama yine de buradadır.

Burada öğrenebileceği başka bir şey yoktur ama o yine de buradadır. Ve kendini beden formunda, zihin formunda tutar – o tüm merdiveni tutar. Ötesine geçmiştir ama tüm merdiveni tutar, sırf yardım etmek için, merhametinden.

Bir hikâyeye göre Buda nihai olanın, nirvananın kapılarına ulaşır. Kapılar açılır, onu karşılamak için melekler dans edip şarkılar söylemektedir – çünkü bir insanın bir buda olması çok enderdir, milyonlarca senede bir. Kapılar açılır ve o gün

doğal olarak bir kutlama günüdür. Tüm eski budalar toplanmıştır ve büyük bir eğlence düzenlenir. Yukarıdan çiçekler yağar, müzikler çalınır ve her yer süslerle donatılmıştır. Bu bir kutlama günüdür.

Ama Buda kapıdan içeri girmez. Ellerini önlerinde birleştirmiş budalar ondan içeri gelmesini, kapıdan girmesini isterler. "Neden dışarıda duruyorsun?" diye sorarlar.

Buda'nın şöyle yanıtladığı anlatılır: "Arkamdan gelen diğer insanlar da girmedikçe içeri girmeyeceğim. Dışarıda bekleye-

ceğim, çünkü bir kez içeri girdim mi kaybolacağım. O zaman bu insanlara yardımcı da olamayacağım. Milyonlarca insanın karanlıkta bocaladığını görüyorum. Ben de milyonlarca ömür boyunca aynı şekilde bocaladım. Onlara el uzatmak isterim. Lütfen kapıyı kapatın. Herkes geldiği zaman kapıyı ben çalacağım. O zaman beni içeri alırsınız."

Güzel bir hikâyedir. Buna bodhisattva evresi denir: yok olmaya hazır ama sırf başkalarına yardım etmek için beden-de, zihinde, dünyada, yer ve zamanda kalmaya devam eden.

Buda der ki: "Meditasyon sorunlarınızı çözmek için yeterlidir ama meditasyonda bir şey eksiktir – merhamet." Eğer merhamet de olursa o zaman başkalarının sorunlarını çözmesine yardım edebilirsin. Buda şöyle der: "Meditasyon saf altındır; kendine özgü bir mükemmeliyeti vardır. Ama merhamet de olursa, o zaman altının kokusu da olur – o zaman daha yüce bir mükemmeliyet, o zaman yeni bir mükemmeliyet türü, kokulu altın." Altın kendi başına yeterlidir –değerlidir– ama merhametle, meditasyonun koku kazanır.

Merhamet bir budanın bir bodhisattva olarak kalmasını, sınırda kalmasını sağlar. Evet, birkaç gün, birkaç sene

bekleyebilir ama çok değil – çünkü yavaş yavaş bir şeyler kendiliğinden kaybolmaya başlar. Bedenle bağlı olmadığında, oradan koparsın. Bazen, çabalayarak gelebilirsin. Bedeni, çabalayarak kullanabilirsin. Ama artık orada değilsindir. Artık zihinde değilsen onu bazen kullanabilirsin ama artık eskiden olduğu gibi işlev göstermez. Artık zihinde akmazsın.

Onu kullanmadığın zaman, o öylece durur: Bir mekanizmadır, tozlanmaya başlar.

Bir insan yedinci seviyeye ulaştığında, birkaç gün, birkaç sene belki, altı basamağı kullanabilir. Geri dönüp onları kullanabilir ama zaman içinde basamaklar dağılmaya başlarlar. Yavaş yavaş ölürler. Bir bodhisattva burada en fazla bir ömür kadar kalabilir. Sonra yok olmak zorundadır, çünkü mekanizma kaybolur.

Ama yedinci seviyeye erişen herkes, beden ve zihinde olanlara yardım etmek amacıyla beden zihin kullanmak için, yalnızca beden ve zihin dilini anlayan insanlara yardım etmek için, öğrencilere yardım etmek için elinden geldiğince denemiştir.

Avalokita, yüce tanrı ve bodhisattva, ötesine geçen bilgeliğin derin yolunda ilerliyordu. Semadan aşağı baktı, sadece beş öbek gördü ve onların kendi benliklerinde boş olduklarını fark etti. O noktadan baktığın zaman... Örneğin, ben sana içindeki budayı selamladığımı söylüyordum. Bu öteden bir vizyondur: Seni potansiyel bir buda olarak görmem. Bir başka vizyon ise seni boş kabuk olarak görmemdir.

Olduğunu düşündüğün şey, boş bir kabuktan ibarettir. Biri bir erkek olduğunu düşünür; bu boş bir fikirdir. Bilinç ne erkektir ne de kadın. Biri çok güzel bir vücudu olduğunu, güzel olduğunu, güçlü olduğunu, vesaire, düşünür – bu boş bir fikirdir, seni aldatan egonun oyunudur. Biri çok şey bildi-

ğini düşünür – bu çok anlamsızdır. Onun mekanizması anılar biriktirmiştir ve o anılara aldanır. Bunlar boş şeylerdir.

Dolayısıyla transandantaldan baktığında, bir yanda seni

filizlenen buda olarak görürüm, diğer yanda ise boş kabuk olarak görürüm.

Buda, insanın beş elementten, tamamı boş olan beş *skandha*'dan oluştuğunu söyler. Ve beşin kombinasyonu yüzünden ego, benlik adında bir yan ürün türer. Bu tıpkı bir saatin işleyişi gibidir: Tıklamaya devam eder. Dinlersin ve tık oradadır; saati açabilirsin, sesin nereden geldiğini bulmak için saati parçalarına ayırabilirsin. Tık nerededir? Onu hiçbir yerde bulamazsın. Tık bir yan üründür. Bu sadece birkaç şeyin kombinasyonudur. Birlikte çalışan birkaç şey bir tık sesi yaratır.

Bu, senin "ben" dediğin şeydir – birlikte çalışıp "ben" adındaki tık sesini yaratan beş unsur. Ama bu boştur, içinde hiçbir şey yoktur. Eğer gider ve içinde anlamlı bir şey bulmak istersen, hiçbir şey bulamazsın.

Bu, Buda'nın en derin sezgilerinden, anlayışlarından biridir: yaşamın boş olduğu, yaşamın bildiğimiz haliyle boş olduğu. Ve yaşam doludur da ama biz konuda hiçbir şey bilmiyoruz. Bu boşluktan doluluğa doğru ilerlemek zorundasın ama bu doluluk şu anda tasavvur edilemez – çünkü bu evreden doluluk sadece boş görünecektir. Bu evreden doluluğun boş görünür – bir kral bir dilenci gibi görünür; bilgili bir adam aptal, cahil görünür.

Küçük bir hikâye:

Kutsal bir adam yeni bir öğrenci kabul etmiş ve ona şöyle demiş: "Dindar yaşam hakkında anladığın her şeyi ve seni bu yaşama neyin getirdiğini yazmayı denersen bu işine yarayabilir."

Öğrenci gitmiş ve yazmaya başlamış. Bir sene sonra ustaya dönmüş ve "Bunun üzerinde çok çalıştım ve her ne kadar henüz tamam olmasa da bunlar mücadelemin temel sebepleridir," demiş.

Usta, üzerinde binlerce sözcük olan çalışmayı okumuş, sonra genç adama, "Bu güzel bir mantıkla açıklanmış ve ifade edilmiş ama çok uzun. Bunu biraz kısaltmayı dene," demiş. Bunun üzerine öğrenci gitmiş ve beş sene sonra birkaç yüz sayfayla geri dönmüş.

Usta gülümsemiş ve okuduktan sonra şöyle demiş: "Şimdi meselenin kalbine yaklaşmaya başladın. Düşüncelerin net ve güçlü. Ama hâlâ biraz uzun; toparlamaya çalış, evlat."

Öğrenci oradan üzgün bir şekilde ayrılmış, çünkü özüne ulaşmak için çok çalışmış. Ama on sene sonra geri dönmüş ve ustanın karşısında başını eğip ona sadece beş sayfa uzatmış, "Bu inancımın esası, hayatımın çekirdeği ve beni ona getirdiğiniz için sizden hayır duanızı istiyorum," demiş.

Usta beş sayfayı yavaş yavaş, dikkatli bir şekilde okumuş. "Bu gerçekten muazzam," demiş, "sade ve güzel ama hâlâ kusursuz değil. Son bir berraklığa daha erişmeye çalış."

Ve usta ona verilen sürenin sonuna gelip de ölmeye hazırlanırken öğrencisi bir kez daha gelmiş, hayır duasını almak için dizlerinin üzerine çökmüş ve ona üzerinde hiçbir şey yazmayan bir kâğıt uzatmış.

Usta ellerini arkadaşının başına koymuş ve "Şimdi..." demiş. "Şimdi anladın."

Bu transandantal vizyondan, sahip olduğun şey boştur. Senin vizyonundan, nevrotik vizyonundan, benim sahip olduğum boştur.

Buda sana boş görünür – saf boşluk. Fikirlerin yüzünden, tutunduğun materyaller yüzünden, sahip olma arzun yüzünden Buda boş görünür. Buda doludur: Sen boşsun. Ve onun vizyonu mutlaktır; senin vizyonun görelidir.

Sutra der ki:

> Avalokita, yüce tanrı ve bodhisattwa, ötesine geçen bilgeliğin derin yolunda ilerliyordu. Semadan aşağı baktı, sadece beş öbek gördü ve onların kendi benliklerinde boş olduklarını fark etti.

Boşluk Budizm'in anahtarıdır – *shunyata*. Bu sutraları düşün, meditasyon yap – sevgiyle, sempatiyle meditasyon yap. Mantıkla değil. Eğer bu sutralara mantıkla yaklaşırsan onların ruhunu öldürürsün. Onları parçalarına ayırma. Oldukları gibi anlamaya çalış ve zihnini katma – zihninin müdahale olacaktır.

Eğer bu sutralara zihnini katmadan bakabilirsen büyük bir netliğe erişeceksin.

BÖLÜM 8

Patanjali ve Yoga Yolu

Patanjali'nin ifade edilemezi ifade etmedeki becerisi muazzamdır. Kimse onu geçmeyi başaramadı. O bilincin içsel dünyasını mümkün olduğunda net bir şekilde haritalandırdı; neredeyse imkânsız bir iş çıkardı.

Ramakrishna hakkında bir hikâye vardır.

Bir gün Ramakrishna öğrencilerine, "Bugün size her şeyi anlatacağım ve hiçbir sır saklamayacağım," demiş.

Merkezleri ve onlara karşılık gelen tecrübeleri kalp ve

Merkezleri ve onlara karşılık gelen tecrübeleri kalp ve boğaza kadar anlatmış ve sonra kaşlarının arasındaki noktaya işaret edip, "Üstün benlik doğrudan bilinir ve birey, zihin buraya geldiğinde *samadhi*'yi tecrübe eder," demiş. "O zaman orada üstün benlik ile bireysel benliği ayıran ince, şeffaf bir perde kalır. *Sadhak* daha sonra..."

Bunu söylerken üstün benliğin farkındalığını detaylı bir

şekilde anlatmaya başladığı an, *samadhi*'ye dalmış ve bilincini kaybetmiş. *Samadhi* sona erdiğinde ve Ramakrishna geri döndüğünde, tekrar anlatmaya çalışmış ve yine *samadhi*'ye geldiğinde bilincini tekrar yitirmiş.

Birkaç girişimden sonra Ramakrishna gözyaşlarına boğulmuş ve öğrencilerine bundan bahsetmenin imkânsız olduğunu söylemiş.

Ama Ramakrishna denemiş, pek çok şekilde, farklı yönlerden denemiş ve hayatı boyunca hep aynı şey olmuş. Ne zaman üçüncü-göz merkezine gelse ve *sahasrar*'a yaklaşsa, içsel bir şeyin kontrolü altına girmiş ve yalnızca onu anlatma çabasıyla bilincini yitirmiş. Saatlerce bilinçsiz yatarmış. Bu doğaldır, çünkü *sahasrar*'ın mutluluğu budur, insan onun karşısında kendinden geçer. Mutluluk öyle büyüktür ki insan onun etkisi altına girer. Üçüncü gözü bir kez aştığında, insan kendi olmaktan çıkar.

Ramakrishna denedi ve başarısız oldu; anlatamadı. Pek çoğu denemedi bile. Lao Tzu hayatı boyunca bu sebepten Tao dünyası hakkında konuşmayı reddetti. Bu konuda hiçbir şey

söylenemez ve sen bir şey söylemeye çalıştığın an, içsel bir girdaba kapılırsın. Kaybolur, boğulursun. Bu güzellik karşısında öyle büyülenirsin ki tek kelime edemezsin.

Ama Patanjali imkânsızı başardı. *Sahasrar*'a kadar her adımı, her birleşmeyi, her çakrayı – her çakranın işlevini ve onu nasıl aşacağını mümkün olduğunca net bir şekilde anlattı. Ve hatta ötesini işaret etti. Her çakrada, her bir enerji çarkında, belirli bir birleşme olur.

Sana söyleyeyim: Seks merkezinde, birinci merkezde –en ilkel ama en doğal olan, herkesin erişebildiği merkez– birleşme

iç ve dış dünya arasında olur. Elbette anlıktır. Bir erkekle tanışan bir kadın veya bir kadınla tanışan bir erkek bir an için, birkaç saniyeliğinde, iç ve dış dünyanın buluştuğu ve birleştiği yere gelir. Bu, seksin, orgazmın, iki enerjinin, tamamlayıcı enerjilerin buluşması ve bir bütün olmasıdır. Ama bu anlık olacaktır, çünkü buluşma en fiziksel elementle olur; bedenle. Beden yüzeylere dokunabilir ama karşındakine gerçek anlamda nüfuz edemez. Buz küpleri gibidir. İki buz küpünü yan yana koyarsan birbirlerine dokunabilirler ama eğer eriyip su olurlarsa ancak o zaman buluşup birbirlerine karışabilirler. O zaman tam merkeze giderler. Ve eğer su buharlaşırsa o zaman buluşma çok derinleşir. O zaman ben kalmaz, sen kalmaz, iç kalmaz, dış kalmaz.

İlk merkez, seks merkezi, sana belirli bir birleşme sağlar. Bu yüzden seks için bu kadar yaygara kopar. Bu doğaldır. Kendi içinde faydalı ve iyidir. Ama eğer orada durursan bir sarayın verandasında durmuş olursun. Veranda iyidir, seni saraya

götürür ama mesken olacak yer değildir, sonsuza dek duracak yer değildir – ve seni diğer merkezlerin yüksek birleşmelerinde bekleyen mutluluğu kaçırırsın. Bu mutluluk ve neşe ve sevince kıyasla seksin güzelliği hiçbir şeydir, seksin verdiği keyif hiçbir şeydir. Sana sadece anlık bir işaret verir.

İkinci çakra *hara*'dır. *Hara*'da, yaşam ve ölüm buluşur. İkinci çakraya ulaşırsan, daha yüksek bir birleşme orgazmına ulaşırsın; yaşam ölümle buluşur, güneş ayla buluşur. Ve buluşma içseldir, bu yüzden daha kalıcı, daha istikrarlı olabilir, çünkü başka kimseye bağlı değilsindir. Şimdi kendi içsel kadınınla veya kendi içsel erkeğinle buluşursun.

Üçüncü merkez göbektir. Orada pozitif ve negatif buluşur – pozitif elektrik ve negatif elektrik. Onların buluşması yaşam

ve ölümden daha yücedir, çünkü elektrik enerjisi, *prana*, biyoplazma ya da biyoenerji yaşam ve ölümden daha derindir. Yaşamdan önce de var olur, ölümden sonra da. Yaşam ve ölüm biyoenerji sayesinde vardır. Göbekteki bu biyoenerji buluşması, *nabhi*, sana daha yüksek bir bütün olma deneyimi verir; birleşik, birlik.

Sonra kalp gelir: Kalp merkezinde, daha aşağıdaki ve daha yukarıdaki buluşur. Kalp merkezinde: *prakriti* ve *purusha*, cinsel ve spiritüel, dünyevi ve diğer dünyadan – ya da buna yeryüzü ile cennetin buluşması diyebilirsin. Hâlâ daha yüksekte, yukarıdadır, çünkü ilk kez şafakların ötesindedir – ufukta yükselen güneşi görebilirsin. Köklerin hâlâ yeryüzündedir ama dalların gökyüzüne yayılır. Bir buluşma olmuşsundur. Bu yüzden kalp var olan en yüksek ve en rafine deneyimi

verir – sevgi deneyimi. Sevgi deneyimi yeryüzü ile cennetin buluşmasıdır; bu yüzden sevgi bir anlamda dünyevi ve bir anlamda cennettendir.

İsa Tanrı'yı sevgi olarak tanımlamışsa sebep budur, çünkü insan bilincinde sevgi daha yüce bir işaret gibi görünmektedir.

Normalde insanlar asla kalp merkezin ötesine geçmezler. Kalp merkezine ulaşmak bile zor, neredeyse imkânsız görünür. İnsanlar seks merkezinde kalırlar. Eğer derin bir yoga, karate, aikido, tai chi eğitimleri varsa o zaman ikinci merkeze, *hara*'ya erişirler. Eğer derin bir nefes, *prana* mekanizması eğitimi almışlarsa o zaman göbek merkezine ulaşırlar. Ve eğer dünyanın ötesine bakmayı, bedenin ötesini görmeyi ve fiziksel bedenle sınırlı kalmayacak kadar derin ve duyarlı bir şekilde bakmayı biliyorsan ve süptil ilk ışıklarını senin üzerine düşürebilirse – ancak o zaman, kalp.

Tüm *takva* yolları –*Bhakti* Yoga– kalp merkezinde çalışır.

Tantra seks merkezinden başlar, Tao *hara* merkezinden başlar. Yoga göbek merkezinden başlar. *Bhakti* Yoga, *takva* ve sevgi yolları, Sufiler ve diğerleri, kalp merkezinden başlar.

Kalpten daha yüksekte boğaz merkezi vardır. Burada yine bir birleşme olur, çok daha üstün, daha süptil. Bu merkez, alma ve verme merkezidir. Çocuk doğduğu zaman boğaz merkezinden alır. İlk olarak, yaşam ona boğaz merkezinden girer – hava çeker, nefes alır; sonra annesinden süt emer. Çocuk boğaz merkezden işlev gösterir ama yarı işlev gösterir ve kısa sürede unutur. O sadece alır, henüz veremez; onun sevgisi pasiftir. Ve eğer sevgi istiyorsan o zaman ergen kalır-

sın, çocuksu kalırsın. Olgunlaşmadıkça –sevgi verebileceğin kadar olgunlaşmadıkça– bir yetişkin olamazsın. Herkes sevgi ister ve neredeyse kimse vermez. Tüm dünyanın içinde bulunduğu kederin sebebi budur. Ve isteyen herkes verdiğini düşünür, verdiğine inanır.

Binlerce insanı gözlemledim – herkes sevgiye aç, her sevgiye susuz ama kimse bir şekilde vermeye çalışmıyor. Ve hepsi verdiğine ama almadığına inanıyor. Bir kez verdin mi doğal olarak verirsin. Asla aksi olmaz. Verdiğin an, sevgi seline kapılırsın. Bunun insanlarla bir ilgisi yoktur; varoluşun kozmik enerjisiyle bir ilgisi vardır.

Boğaz merkezi, alma ve vermenin buluşmasıdır. Ondan alır ve ondan verirsin. İsa'nın, tekrar çocuk olmadıkça ile başlayan ifadesinin anlamı budur... Bunu yoga terminolojisinde yorumlamaya kalkarsak şu anlama gelir: Tekrar boğaz merkezine gelmedikçe... Çocuk zaman içinde unutur.

Freudcu psikolojiye bakarsan bir paralellik bulacaksın. Freud, çocuğun ilk evresinin oral, ikinci evresinin anal ve üçüncü evresinin genital olduğunu söyler. Freudcu psikolojinin bütünü

üçüncüyle biter. Elbette bu çok zayıf, çok ilkel, parçalı bir psikolojidir ve insanların en alt seviyede işlev göstermeleriyle ilişkilidir. Oral – evet, çocuk sırf almak için boğaz merkezini kullanır. Ve bir kez almaya başladı mı, benliği anal evreye geçer.

Bazı insanların hayatları boyunca, hatta ölümlerine kadar oral evrede takılıp kaldıklarını fark ettin mi? Bu insanları sigara içerken görürsün; bunlar oral insanlardır. Hâlâ devam

ederler… Sigara, puro, onlara anne sütü gibi sıcak bir şeyin boğaz merkezlerinden geçtiği hissini verir; orala mahkûm kalır ve veremezler. Eğer bir insan peş peşe sigara yakıyor ve çok sigara içiyorsa neredeyse her vakada onun sevgi vermeyen biri olduğunu anlarsın. Sevgi ister ama vermez.

Çok sigara içen insanlar her zaman kadınların memeleriyle ilgilenirler – bu kaçınılmazdır, çünkü bir sigara, meme ucunun yerine konur. Burada sigara içmeyen insanların kadınların memelerini önemsemediklerini söylemiyorum. Sigara içen insanlar önemserler; sigara içmeyenler de önemserler – onlar sakız çiğnerler, vesaire. Ya da pornografiye meraklı olabilir veya kadın memesini saplantıya dönüştürmüş olabilirler. Zihinlerinde, rüyalarında, hayal güçlerinde, fantezilerinde, meme… Etrafları kadın memeleriyle doludur. Bu insanlar oral insanlardır, oral evrede kalmışlardır.

İsa, tekrar bir çocuk olmak zorunda olduğunu söylerken boğaz merkeze geri dönmek zorunda olduğunu ama verecek yeni bir enerjiyle dönmek zorunda olduğunu söyler. Tüm yaratıcı insanlar vericidir. Senin için bir şarkı söyleyebilir, dans edebilir, bir şiir yazabilir, bir resim yapabilir ya da sana bir hikâye anlatabilirler. Tüm bunlar için, boğaz merkezi tekrar vermek için bir merkez olarak kullanılır. Alma ve verme buluşması boğazda olur. Alma ve verme kapasitesi, en büyük birleşmelerden biridir.

Sadece alma kapasitesine sahip insanlar vardır. Onlar hep mutsuzdurlar, çünkü sadece alarak asla zengin olamazsın. Vererek zengin olabilirsin. Hatta sadece verebildiğine sahip olabilirsin. Eğer onu veremiyorsan en fazla sahip olduğuna

inanırsın. Ama sahip olmazsın; sen bir efendi değilsin. Eğer paranı veremiyorsan, paranın efendisi değilsindir. O zaman efendi olan paradır. Eğer onu verebiliyorsan o zaman kesinlikle efendi olursun. Bu sana bir paradoks gibi görünebilir ama tekrarlamama izin ver: Sen sadece verebileceğin şeyin sahibisin. Verdiğin an, tam o an o şeyin sahibi olursun, zenginleşirsin; vermek seni zenginleştirir.

Cimri insanlar dünyadaki en mutsuz ve en fakir insanlardır – onlar fakirden daha fakirdir. Veremezler: Köşeye sıkışmışlardır. İstifler dururlar. Onların istifi omuzlarında bir yüke dönüşür – onları özgür bırakmaz. Oysa bir şeye sahipsen daha özgür olursun. Ama cimrilere bak. Çok şeyleri vardır ama yüklüdürler; özgür olamazlar. Dilenciler bile onlardan daha özgürdür. Peki, onlara ne oldu? Onlar boğaz merkezlerini sırf almak için kullandılar. Boğaz merkezlerini vermek için kullanmamak bir yana, ikinci Freudyen merkeze, anal merkeze hiç geçemediler. Bu insanlar her zaman kabızdır; istifçi, cimri, her zaman kabızlık geçerler. Unutma, kabızlık çeken tüm insanların cimri olduklarını söylemiyorum; başka sebepler olabilir. Ama cimriler istisnasız her zaman kabızdırlar.

Freud, altın ve dışkıda bir şey olduğunu söyler. Her ikisi de sarıdır ve kabız olan insanlar altına meraklı olurlar. Aksi takdirde altının hiçbir varoluşçu değeri yoktur – psikolojik bir değeri olabilir ama varoluşçu bir değeri yoktur. Onu yiyemezsin, onu içemezsin. Onunla ne yapabilirsin? Bir bardak su bile varoluş anlamında daha değerlidir. Peki, neden altın bu kadar

değerli oldu? İnsanlar neden kafayı altınla bozdular? Oraldan

anala geçemediler. Kendi içsel benliklerinde tıkandılar. Şimdi tüm yaşamları bu tıkanıklığı, bu kabızlığı yansıtır: Onlar altın istifçileridir. Altın semboliktir. Sarılık onlara bir fikir verir.

Küçük çocuklara dikkat ettin mi? Onları tuvalete gitmeye ikna etmek zordur, neredeyse zorla götürmen gerekir. Ve o zaman bile itiraz ederler: "Hiçbir şey olmuyor. Sonra deneyebilir miyim?" Cimriliğin ilk derslerini öğrenirler – tutmak, istiflemek. Tutmak, işe yaramayan bir şeyi bile vermemek, tutması tehlikeli olan bir şeyi bile istiflemek. Zehri bile – onlar için ayrılması, vazgeçmesi zordur.

İki Budist *bhikkhus* hakkında bir hikâye duymuştum…

"Şimdi hiç paran yoksa feribotun parasını da veremezsin," demiş istifçi. "Buna ne diyorsun? Sen istiflemeye karşısın. Eğer benim de param olmazsa ikimiz de ölürüz. Olayı anladın mı? Para gereklidir."

Vermeye inanan adam kahkaha atmış ama hiçbir şey dememiş. Sonra istifçi feribotun parasını ödemiş ve nehri geçip diğer kıyıya varmışlar.

"Bir dahaki sefere," demiş istifçi, "benimle tartışma. Gördün mü? Parasız olmaz. Paramız olmasaydı ölürdük. Bütün gece diğer kıyıda kalmak tehlikeli olurdu – vahşi hayvanlar var."

Diğer *bhikkhu* gülmüş ve şöyle demiş: "Ama biz nehri sen paradan vazgeçebildiğin için geçtik. Hayatta kalmış olmamızın sebebi senin parayı istiflemiş olman değil. Eğer parayı istiflemekte ısrarcı olsaydın ve feribota para ödemeseydik ölebilirdik. Sen vazgeçtiğin için hayattayız – paradan ayrılabildin, feribota para verebildin – bu yüzden hayattayız."

Bu tartışmanın hâlâ devam ettiğine eminim. Ama unutma, ben paraya karşı değilim. Ben paradan yanayım ama parayı kullan! Ona sahip ol ama senin sahipliğin sadece para verebilme kapasitesine sahip olduğunda ortaya çıkar. Boğaz merkezinde bu yeni sentez meydana gelir. Kabul edebilir ve verebilirsin.

Bir uçtan diğer uca geçen insanlar vardır. Önce vermeyi başaramazlar, sadece alabilirler; sonra değişirler ve diğer uca geçerler – bu kez verirler ama alamazlar. Bu da orantısızlıktır. Gerçek bir insan hediyeleri kabul edebilir ve hediye verebilir. Hindistan'da paraya dokunmayacak bir sürü *sannyasin*, bir sürü sözde *mahatma* vardır. Onlara para verirsen yılan veya zehirli bir şey görmüş gibi irkilirler. İrkilmeleri diğer uca geçtiklerini gösterir: Artık alma kapasitelerini yitirmişlerdir. Boğaz merkezleri yarı işlev göstermektedir ve bir merkez tam anlamıyla işlev göstermedikçe asla gerçek anlamda çalışmaz – tabii çark hareket etmeye devam edip enerji alanları yaratmadıkça.

Sonra üçüncü göz merkezi gelir: Üçüncü göz merkezinde sağ ve sol buluşur, *pingala* ve *ida* buluşur ve *sushumma* olur. Beynin iki yarımküresi üçüncü gözde buluşur: Bu, sadece iki göz arasındadır. Bir göz sağı ve diğer göz solu temsil eder ve bu hemen ortadadır. Sol ve sağ beyinlerin üçüncü gözde buluşması çok yüksek bir sentezdir. İnsanlar bu noktaya kadar açıklayabildiler. Bu yüzden Ramarishna üçüncü göze kadar açıklayabildi. Ve son, *sahasrar*'da olan nihai sentez hakkında konuşmaya başladığında, tekrar sessizliğe, *samadhi*'ye girdi. *Samadhi* içinde boğuldu; bu çok fazlaydı. Bir tufan gibiydi; okyanusa kapıldı. Bilincini koruyamadı, ayık kalamadı.

Nihai sentez *sahasrar*'da, taç çakrada olur. Bu *sahasrar*

yüzünden, dünyanın dört bir yanındaki krallar, imparatorlar, kraliçeler tacı kullanırlar. Artık resmileşmiştir ama temelinde

kabul edilme sebebi şuydu: Eğer *sahasrar* çalışmıyorsa, nasıl kral olabilirsin? Kendinin hâkimi olamadıysan nasıl başka insanlara hükmedebilirsin? Taç sembolünde bir sır saklıdır. Sır, taç merkeze ulaşan insanın kral veya kraliçe olabileceğidir, başka kimsenin değil. Yalnızca o başkalarına hükmedebilir, çünkü kendine hükmetmeyi başarmıştır. Kendi kendinin efendisi olmuştur; şimdi başkalarına da yardım edebilir.

Gerçekten, *sahasrar*'a vardığın zaman, içinde bir taç çiçek açar, bin yapraklı lotus açar. Hiçbir taç bununla kıyaslanamaz ama o zaman bu bir sembole dönüştü ve sembol dünyanın her tarafına yayıldı. Bu sadece, her yerde insanların o veya bu şekilde *sahasrar*'daki nihai sentezin farkına vardığını gösterir. Yahudiler takke kullanırlar – tam *sahasrar*'ın üzerindedir. Hindular tam da *sahasrar*'ın olduğu ya da olması gereken yerde bir tutam saç uzatır, bunun adına *choti* derler. Başın tam da o bölgesini kazıtan bazı Hıristiyan toplulukları vardır. Bir usta bir öğrenciyi kutsadığı zaman, elini *sahasrar*'ın üzerine koyar. Ve eğer öğrenci gerçekten alıcıysa, teslim olmuşsa o zaman seks merkezinden *sahasrar*'a yükselen bir enerji hisseder.

Bazen senin başına dokunduğumda ve sen aniden uyanan cinsel dürtülerinle irkildiğinde korkma, çünkü olması gereken budur. Enerji seks merkezindedir. Orada açılmaya başlar. Sen korkarsın, irkilirsin, onu bastırırsın – ne olduğunu anlayamazsın. Ve ustanın ayaklarının dibinde cinsel dürtülerinin uyandığını fark etmek biraz tuhaf, biraz utanç verici gelebilir.

Değildir. Bu duygulara izin ver, oluruna bırak ve kısa sürede ilk merkezi, ardından ikinci merkezi geçtiğini hissedersin ve eğer teslim olmuşsan, bir saniye içinde enerji *sahasrar*'a ulaşır ve sen içinde yeni bir çiçeklenme olduğunu hissedersin. Bu yüzden bir öğrenci başını eğer ki usta başına dokunabilsin.

Son sentez nesne ve öznenin, harici ve içselin buluşmasıdır. Cinsel bir orgazmda harici ve içsel buluşur ama bir an için. *Sahasrar*'da ebediyen buluşurlar. Bu yüzden ben insanın seksten *samadhi*'ye ulaşması gerektiğini söylerim. Sekste, yüzde doksan dokuz seks, yüzde bir *sahasrar*'dır; *sahasrar*'da yüzde doksan dokuz *sahasrar*, yüzde bir sekstir. İkisi birliktedir, derin enerji akımlarıyla buluşurlar. Bu yüzden eğer seksten keyif aldıysan bile orayı mesken tutma. Seks, *sahasrar*'a bir anlık bakıştır. *Sahasrar* sana bin katıyla, milyon katıyla mutluluk, nimet katar.

Harici ve içsel buluşur, "ben" ve "sen" buluşur, erkek ve kadın buluşur, yin ve yang buluşur ve bu buluşma mutlaktır. Sonra ayrılık olmaz, sonra boşanma olmaz.

Buna yoga denir. Yoga ikinin bire dönüşmesidir. Hıristiyanlık'ta mistikler buna *unio mystica* derler. Bu, yoganın tam tercümesidir – *unio mystica*: gizemli birleşme. *Sahasrar*'da alfa ve omega buluşur, başlangıç ve son. Başlangıç seks merkezindedir, seks senin alfandır; *samadhi* senin omegandır. Ve alfa ile omega buluşmadıkça, sen bu üstün birleşmeye ulaşmadıkça, mutsuz olacaksın, çünkü senin kaderin budur. Tatminsiz kalacaksın. Yalnızca bu sentezin en yüksek zirvesinde tatmin olabilirsin.

Gelelim sutralara.

İdrak güçlerinde samyama yapmak,
Gerçek doğa, egoizm, her yere yayılma hali,
Ve işlevler duyu organlarına ustalık katar.

Anlaman gereken ilk şey şudur: Duyuların var ama duyarlılığını kaybettin. Duyuların neredeyse ölüdür. Senin yanındadırlar ama içlerinden enerji geçmez; onlar benliğinin

canlı uzuvları değildir. Senin içinde bir şeyler öldü, soğudu, tıkandı. Bu, binlerce yıllık baskı yüzünden tüm insanlığın başına gelen bir durumdur. Ve bedene aykırı olan binlerce yıllık koşullanma ve ideolojiler seni kötürüm bıraktı. Sen yalnızca isim hatırına yaşarsın.

Bu yüzden yapman gereken ilk şey budur: Duyuların gerçekten canlı ve duyarlı olmak zorundadır. Ancak o zaman onların üzerinde hâkimiyet kurabilirsin. Görüyorsun ama derin görmüyorsun. Sadece yüzeysel bakıyorsun. Dokunuyorsun ama dokunuşlarında sıcaklık yok; dokunuşlarında hiçbir akıntı yok. Duyuyorsun da. Kuşlar cıvıldıyor ve sen duyuyor, "Evet, duyuyorum," diyorsun ve haklısın – duyuyorsun ama sesler asla benliğinin özüne ulaşmıyor. İçinde dans etmiyor, içindeki çiçeklenmeye, içindeki çözünmeye yardım etmiyor.

Bu duyuların yeniden canlandırılması gerekir. Yoga bedene karşı değildir, unutma. Yoga bedenin ötesine geç, der ama bedene karşı değildir. Yoga bedeni kullanmanı, bedenin seni kullanmasına izin vermemeni söyler ama bedene karşı değildir. Yoga bedenin senin tapınağın olduğunu söyler.

değildir. Yoga, bedenin senin tapınağın olduğunu söyler. Sen bedendesin ve beden çok güzel bir organizmadır, çok karmaşık, çok incelikli bir organizmadır ve onunla pek çok boyut açılır. Ve bunlar sadece kullanarak varoluşa ulaşacağın kapı ve pencerelerdir. Bu yüzden onları öldürme; onları canlı tut. Titreşmelerine izin ver ve Stanley Keleman'ın söylediği de budur: "Akmalarına izin ver." Bu kesinlikle doğru sözcüktür: Bir nehir gibi akmalarına izin ver. Hissi yakalayabilirsin. Elin, bir enerji akıntısına değmiş gibi olur: Bir karıncalanma hissi duyarsın, elinin içinde bir şeylerin çiçek açtığını, temas kurmak istediğini, seninle bağ kurmak istediğini hissedersin.

Bir kadını veya bir erkeği sevdiğin ve onun elini tuttuğun

zaman eğer elin akmıyorsa o sevgiden fayda gelmez. Eğer elin enerjiyle titremiyor ve kadınına ya da erkeğine enerji boşaltmıyorsa o zaman bu sevgi daha en başından ölüdür. O zaman bu bebek canlı doğmaz. Ve er ya da geç sen de bitersin – sen çoktan bitmişsin. Bunu fark etmek biraz zaman alır, çünkü zihnin çok durağandır; aksi takdirde ona giremezsin, çünkü halihazırda ölüdür. Niye giresin ki? Bir şeyleri tanımak için zaman ayırırsın, çünkü duyarlılığın, zekân, parlaklığın bulutlanmış, aklın karışmıştır.

Sadece akan bir sevgi bir mutluluk, sevinç ve keyif kaynağı olabilir. Ama bunun için duyularının akması gerekmektedir.

Bazen bu anlık bakışı da yakalarsın. Hatta çocukken herkes ona sahipti. Bir kelebeğin peşinden koşan bir çocuğu izle. O, sanki her an bedeninden zıplayıp çıkacakmış gibi akar. Bir güle bakan bir çocuğu izle. Gözlerini gör, gözlerine inen

parlaklığı, ışığı gör. Akar. Gözleri çiçeğin yapraklarında dans ediyor sanırsın.

Olacaksan böyle olmalısın: bir nehir gibi. Ve ancak o zaman bu duyulara hâkim olabilirsin. Oysa insanlar çok yanlış bir tutum içindedir. Duyuların üzerinde hâkimiyet kurmak istiyorsan, onları neredeyse öldürmen gerektiğini düşünürler. Ama o zaman hâkimiyet kurmanın anlamı ne ki? Öldürür ve usta olursun. Ve bir cesedin üzerinde hâkimiyet kurarsın. Ama o zaman usta olmanın anlamı nedir? Tabii bu daha kolaydır: Önce öldür, sonra usta ol, hâkim ol. Beden çok güçlüyse, oruç tut. Onu zayıflat ve sonra usta olduğunu hissetmeye başla – ama sen bedeni öldürdün! Unutma, hayatın üzerinde hâkimiyet kurabilirsin, ölü şeylerin değil. Ölü şeylerin hiçbir faydası olmaz.

Ama bunun kestirme olduğu fark edildi, bu yüzden dünya-

nın tüm dinleri bunu kullanmaktadır. Bedeni yavaş yavaş yok et. Kendini bedenden ayır. Kendinle temas kurma, uzaklaş, kayıtsız ol. Bedenin neredeyse ölü bir ağaca döndüğünde – ne yapraklar yeşerir ne çiçekler açar ne de kuşlar konar üzerine. Ölü bir kütük olur. Elbette üzerinde hâkimiyet kurabilirsin ama bu hâkimiyet sana ne kazandırır?

Sorun budur; bu yüzden insanlar Patanjali'nin ne anlama geldiğini anlamazlar.

İdrak güçlerinde samyama yapmak... Gözlerin görür, kulakların duyar, burnun koku alır, dilin tadar, ellerin temas kurar, ayakların yeryüzüyle bağ kurar – bu, idrakin gücüdür.

Idrak güçlerinde samyama yapmak... Ama güçlü olmak zorundadırlar. Aksi takdirde gücün ne olduğunu bile hissedemezsin. Bu duyular öyle güçlü olmalı, öyle çok güçle yükselmelidir ki sen *samyama* yapabilesin, meditasyon yapabilesin.

Şu anda sen bir çiçeğe baktığında çiçek oradadır ama hiç gözlerini hissettin mi? Çiçeği görürsün ama gözlerinin gücünü hissettin mi? Gücü mutlaka olmalıdır, çünkü sen çiçeği görmek için gözlerini kullanırsın. Ve elbette gözler tüm çiçeklerden daha güzeldir, çünkü tüm çiçekler gözler aracılığıyla gelir. Çiçekler dünyasının farkına gözlerinle varırsın ama hiç gözlerinin gücünü hissettin mi? Onlar ölüdür. Pasif olmuştur, tıpkı pencere gibi, alıcı. Hedeflerine gitmezler.

Ve güç, aktif olmak demektir. Güç gözlerinin gidip neredeyse çiçeğe dokunması, kulaklarının gidip neredeyse kuşların şarkılarına dokunması, ellerinin içindeki tüm enerjiyle gidip odaklanması ve sevdiğine dokunması demektir. Veya çimlere uzanırsın ve tüm bedenin, tüm gücüyle çimle temas kurar, çimle diyalog kurar. Ya da bir nehirde yüzer, nehirle fısıldar,

nehrin fısıltılarını dinlersin – birliktelik içindesindir – ama güç gereklidir.

Dolayısıyla senden yapmanı istediğim ilk şey, gördüğün zaman gerçekten görmen, gözler olmandır. Her şeyi unut. Tüm enerjinin gözlerden akmasına izin ver. Gözlerin içsel bir duşun altında temizlenir ve sen artık ağaçların aynı olmadığını, yeşilliklerin aynı olmadığını görürsün. Yeşiller daha yeşildir. Tozlar kalkmıştır. Tozlar ağaçlarda değil, gözlerindedir. Ve tozlar kalkınca ilk kez görür, ilk kez duyarsın.

İsa öğrencilerine hep aynı şeyi söyler: "Eğer kulakların varsa dinle. Gözlerin varsa gör." Tamamen kör ve sağır değildiler. O zaman İsa ne demek ister? Neredeyse kör ve neredeyse sağır olduğunu söyler. Görürsün ama aslında görmezsin. Duyarsın ama duymazsın. Bu bir güç değildir, enerji değildir, yaşamsal değildir.

İdrak güçlerinde samyama yapmak, gerçek doğa... O zaman duyularının gerçek doğasının ne olduğunu görebilirsin. Kutsaldır. Bedenin kutsallığı içinde barındırır. Gözlerinden bakan kutsallıktır.

Meister Eckhart'ın meşhur bir sözü vardır. Farkındalığa eriştiği ve aydınlandığı gün, arkadaşları, öğrencileri ve kardeşleri sormuş: "Ne gördün?" Eckhart gülmüş. O, tüm Hıristiyanlık aleminde Zen ustalara en çok yaklaşan, neredeyse bir Zen ustası olan tek insandır. Eckhart gülmüş. "Kutsallığı görmedim," demiş. "O benim aracılığımla kendini gördü. Kutsal benim aracılığımla kendini gördü. Bu gözler kutsallığın gözleri. Ve ne oyun, ne düzen. Benim aracılığımla kendi gördü," demiş.

Duyularının doğasını gerçek anlamda hissettiğinde, onun kutsal olduğunu da hissedeceksin. O, elin aracılığıyla ilerleyen varoluştur. O varoluşun elidir. Tüm eller onundur. Senin ara-

cılığınla seven varoluştur. Tüm aşklar varoluşundur. Ve aksi nasıl olabilir? Hindular buna *leela* derler – bir oyun. Guguk kuşu aracılığıyla sana seslenen varoluştur; senin aracılığınla dinleyen varoluştur. O odur ve tek başına her yere yayılır.

İdrak güçlerinde samyama yapmak, gerçek doğa, egoizm, her yere yayılma hali ve işlevler duyu organlarına ustalık

katar. Bu egoizm sözcüğü doğru anlaşılmalıdır, çünkü Sanskritçe'de ego için üç sözcük vardır, İngilizce'deyse bir. Bu sıkıntı yaratır. Sutrada geçen Sanskritçe sözcük *asmita*'dır, bu yüzden önce sana açıklamama izin ver.

Üç sözcük vardır: *ahankar, asmita, atma*. Hepsi *ben* anlamına gelir. *Ahankar* ego olarak tercüme edilebilir – en yoğun olanı, "ben" sözcüğünü en çok vurgulayandır. *Asmita* sözcüğünün İngilizce'de karşılığı yoktur. *Asmita* olma halidir. Ben; egoda vurgu bendir; *asmita*'da vurgu olma halidir. Olma hali, egodan daha saf. Hâlâ oradadır ama farklı bir formda. Olma hali. Ve *atma*; olma hali bile kaybolur. Egoda ben, *asmita*'da da sadece olma hali; *atma*'da o bile yoktur. *Atma*'da saf benlik vardır, ne ben ne de olma hali.

Bu sutrada *asmita* kullanılmıştır, olma hali. Unutma, ego zihindedir; duyuların egosu yoktur. Belirli bir olma halleri vardır. Bu yüzden derinin yerine bir başkasının ki konsa bedenin reddeder, çünkü beden "bu benim değil" der. Bedenine yine bedeninin başka bir yerinden deri nakledilmesinin sebebi de budur. Kendi derin konmalıdır, aksi takdirde beden reddeder. Kabul etmez: "Bu benim değil." Bedenin beni değil, olma halidir.

Kana ihtiyacın olsa herhangi birinin kanını alamazsın. Beden her türlü kabul etmez, sadece belirli bir kanı kabul eder. Onun kendi olma hali vardır. Onu kabul eder; diğerlerini

geri çevirir. Bedenin kendi benliğine dair bir hissi vardır – çok bilinçaltı, çok süptil ve saf ama oradadır.

Gözlerin senindir, tıpkı parmak izlerin gibi. Senin olan her

Gözlerin senindir, tıpkı parmak izlerin gibi. Senin olan her şey senindir. Şimdi fizyologlar, herkesin kalbinin farklı olduğunu, farklı bir şekilde olduğunu söylerler. Fizyoloji kitaplarında göreceğin resim gerçek görüntü değildir. Ortalama bir görüntüdür. Hayalidir. Aksi takdirde her insanın kalbinin şekli farklıdır. Her insanın böbreği bile farklı bir şekildedir. Bu parçaların hepsinde kendi imzaları vardır; her insan bu kadar eşsizdir. Bu olma halidir.

Bir daha asla burada olmayacaksın, daha önce hiç burada olmadın, bu yüzden temkinli, dikkatli ve mutlu bir şekilde ilerle. Sadece düşün: Benliğinin görkemini düşün. Düşün: Çok üstün ve eşsiz olduğunu düşün. Varoluş sana çok yatırım yaptı – asla taklit etme, çünkü bu ihanet olur. Kendin ol. Dininin bu olmasına izin ver. Diğer her şey politikadır. Hindu olma, Hıristiyan olma. Dindar ol ama tek bir din vardır ve bu din kendin olmaktır, tamamen kendin olmak.

İdrak güçlerinde *samyama* yapmak, gerçek doğa, –*asmita*, süptil olma hali– her yere yayılma hali ve işlevler duyu organlarına ustalık katar. Ve eğer bunlar üzerinde meditasyon yaparsan usta olursun. Meditasyon ustalık katar; hâkimiyet katar. Meditasyon dışında hiçbir şey hâkimiyet katmaz. Gözün için meditasyon yaparsan önce gülü görürsün, sonra zaman içinde gören gözü görmeye başlarsın. O zaman gözün hâkimi olursun. Gören gözü bir kez gördüğünde, hâkim olursun. Şimdi onun tüm enerjilerini kullanabilirsin ve o enerjiler her yere yayılırlar. Gözlerin, senin sandığın kadar kısıtlı değildir. Senin görmediğin daha pek çok şeyi görürler. Senin hayal bile edemeyeceğin sırlara nüfuz ederler. Ama sen

gözlerinin hâkimi değilsin ve onları ne yaptığını bilmeden, umursamadan kullandın.

Ve bu kadar çok objeyle temas halinde, gözlerinin öznelliğini unuttun. Bu, biriyle çok zaman geçirdiğin zaman olur – yavaş yavaş ondan etkilenirsin. Objelerle öyle çok temas kurdun ki duyularının içsel niteliğini unuttun. Bir şeyler görüyorsun ama gördüğünü görmüyorsun. Şarkıları duyuyorsun ama içinde süregelen süptil titreşimleri, benliğinin sesini duymuyorsun.

Sana bir anekdot anlatayım...

Kendinden fazlasıyla emin bir gezgin çok cüretkârmış. Fiyakalı bir restoranda büyük bir yemek yemiş ve yemeğini bitirdikten sonra restoran müdürüne şöyle demiş: "Dostum, yemek gerçekten harikaydı ama ne yazık ki parasını ödeyemeyeceğim. Üzerimde tek kuruş yok.

Sinirlenme sakın. Gördüğün gibi ben profesyonel bir dilenciyim. Aynı zamanda çok yetenekli bir dilenciyim. Şimdi gidip bir saat içinde bu yemeğin parasını toplayabileyim. Ancak doğal olarak sen benim geri gelip gelmeyeceğimden emin olamazsın ve bunu anlıyorum. Dilersen bana eşlik edebilir misin ama senin gibi meşhur bir restoran sahibinin benim yanımda görünmek isteyeceğini de sanmam. Hayır. Bu yüzden, bayım, küçük sorunumuz için harika bir çözümüm var. Ben burada bekleyeceğim ve sen gidip bu yemeğin ücreti kadar para dileneceksin."

Bir dilenciyle arkadaşlık edersen sen de dilenci olursun. Sana onun gibi olman için binbir yol önerir.

Nesnelerle öyle uzun zaman arkadaşlık ettik ki öznelliğimizi unuttuk. O kadar uzun zaman dışarı odaklandık ki insan olduğumuzu unuttuk. Nesnelerle olan bu uzun soluklu

ilişki, kendi imajını tamamen yok etti. Artık yuvaya dönmek zorundasın.

Yoga'da, gören gözünü görmeye başladığında, süptil bir enerjiyle karşılaşırsın. Onlar buna *tanmatra* derler. Gören gözünü görebildiğin zaman, gözlerinin hemen arkasında saklı duran enerjiyi görürsün – *tanmatra*, gözün enerjisi. Kulağın arkasında da muazzam bir enerji birikir, kulağın *tanmatra*'sı. Cinsel organlarının arkasında da muazzam bir enerji birikir, cinselliğin *tanmatra*'sı, vesaire. Duyularının arkasında kullanılmayan bir enerji havuzu vardır. Bir kez onun farkına vardığında, o enerjiyi gözlerine boşaltabilirsin ve o zaman bazen sadece şairlerin gördüğü, ressamların gördüğü vizyonlar görürsün. Bazen sadece müzisyenlerin duyduğu, şairlerin işittiği sesler duyarsın. Ve ender zamanlarda sadece sevgililerin bildiği şeylere dokunursun.

Canlanırsın, akışkan olursun.

Sana duyularını bastırman öğretildi, onları tanıman değil. Bu çok aptalcadır ama rahatlıktır da.

Bir keresinde oldu...

Bir köy düğününden sonra gelin ve damat at arabasına binmiş ve köy evlerine doğru yola koyulmuşlar. Bir buçuk kilometre kadar sonra at sendelemiş. "Bu bir!" diye bağırmış damat.

Yola devam etmişler ve at tekrar sendelemiş. "Bu iki!" diye bağırmış damat.

Köye yaklaştıklarında at bir kez daha sendelemiş. "Bu da üç!" diye bağırmış damat ve koltuğun arkasında duran taban-

üç!" diye bağırmış damat ve koltuğun arkasında duran taban-caya uzanıp atın beynini uçurmuş.

Gelin şoka girmiş. Sonra, gayet açık bir dille, yeni kocasına bu yaptığı şeyle ilgili ne düşündüğünü sormuş. Damat, gelin

sakinleşene kadar sessizce oturmuş, sonra tabancayı ona doğrultmuş ve bağırmış: "Bu bir!"

Çift altmış yıl boyunca mutlu bir evlilik sürdürmüş.

Ama bu mutluluk gerçek mutluluk olamaz. Bir namlunun ucunda bastırmak kolaydır ama bu iki insan arasında nasıl bir sevgi olabilir ki? Arada hep bir tabanca olur ve kadın, kocasının her an, "Bu iki! Bu üç!" demesinden korkar.

Duyularınla, bedeninle yaptığın şey budur – onu bastırdın. Ama çaresizdin. Duyularını bastırdığın için tüm suçun sende olduğunu söylemiyorum. Sen bu şekilde yetiştirildin, kimse duyularına özgürlük şansı vermedi. Sevgi adı altında yalnızca baskı devam eder. Anneler, babalar, toplum, bastırmaya devam ederler. Zamanla sana bir numara öğretirler ve bu numara kendini kabul etmemek, inkâr etmektir. Her şey uygunluğa, uyumluluğa indirgenir. Vahşiliğinin ruhunun karanlık bir köşesine atılması gerekir ve küçük bir köşe, insanları görebildiğin, insanlarla buluştuğun, yaşadığın ve vahşi benliğini unuttuğun; gerçek benliğini unuttuğun bir oda gibi temiz olmalıdır. Anneler ve babalar da sorumlu değildir, çünkü onlar da aynı şekilde yetiştirildiler.

Kimse sorumlu değildir ama sen bunu bir kez bildiğinde ve hiçbir şey yapmadığında, işte o zaman sorumlu olursun.

Benim yanımda olduğun sürece ben seni çok ama çok sorumlu yapacağım, çünkü biliyor olacaksın ve eğer o zaman hiçbir şey yapmazsan sorumluluğu da, suçu da başkasına atamazsın. O zaman sen sorumlu olacaksın!

Şimdi duyularını nasıl yok ettiğini bildiğine göre, onları nasıl yeniden canlandıracağını da biliyorsun. Bir şey yap. Tabancayı, baskıcı zihni tamamen yok et. Engellerini kaldır.

Tekrar akmaya başla, tekrar benliğinle bağ kurmaya başla, tekrar duyularınla bağ kurmaya başla. Sen bağlantısı kopmuş bir telefon hattı gibisin. Her şey iyi görünüyor, telefon hattı var ama hat kesik. Gözlerin orada, ellerin orada, kulakların orada ama hat kesik. Yeniden bağlan. Eğer hat kesilebiliyorsa yeniden bağlanması da mümkündür. Başka insanlar hattı kesti, çünkü onlara da bu şekilde öğretildi ama sen hattı yeniden bağlayabilirsin.

Tüm meditasyonlarımın amacı sana kesintisiz bir enerji vermektir. Bu yüzden onlara dinamik metotlar derim. Eski meditasyonlarda sessizce, hiçbir şey yapmadan oturulurdu. Ben sana aktif metotlar veriyorum, çünkü enerjiyle dolup taşarken sessizce oturabilirsin, bu da olur ama önce canlı olmak zorundasın.

Bununla beraber beden kullanımı olmaksızın anlık bir farkındalık gelir,
Tam pradhana, prakriti, materyal dünya üzerinde mutlak bir hâkimiyet.

Tanmatra'ları, duyularının süptil enerjilerini görebilirsen

daha büyük araçlar kullanmadan algını kullanabilir duruma gelirsin. Eğer gözün arkasında dolu bir enerji havuzu olduğunu bilirsen, gözlerini kapatabilir ve bu enerjiyi doğrudan kullanabilirsin. O zaman gözlerini açmadan görebilirsin. Telepati, durugörü, duruişiti budur.

Rusya'da, herhangi bir nesneden altı metre uzakta durup onu sadece enerjiyle çekebilen bir kadın bilimsel olarak incelendi. Bu kadın, tıpkı bir hipnoz uzmanı gibi altı metre uzaktan elleriyle hareketler yapar ve nesneyi kendine çeker. On beş dakika içinde nesneler ona doğru hareket etmeye

başlar. Kadın onlara dokunmaz. Bu fenomenle ilgili bir sürü araştırma yapıldı. Ve bu kadının, yarım saatlik bir deneyde en az iki yüz elli gram kaybettiği görüldü. Kuşkusuz bir tür enerji kaybetmektedir.

Yoganın *tanmatra* dediği şey budur. Normalde bir şeyi, bir taşı alacağın zaman enerjiyi elin aracılığıyla kullanırsın. O şeyi taşırsın; yine aynı enerjiyi elin aracılığıyla kullanırsın. Ama eğer enerjiyi doğrudan bilirsen, eli kullanmayı bırakabilirsin. Enerji nesneyi doğrudan doğruya hareket ettirebilir. Aynı şekilde – telepati: insanların düşüncelerini duyabilir veya okuyabilir ya da uzak sahneleri görebilirsin. *Tanmatra*'yı, gözlerinin kullandığı süptil enerjiyi bildiğinde, gözleri aradan çıkarabilirsin. İşlev gösteren şeyin duyu değil, enerji olduğunu anladığında duyularından kurtulur, özgür kalırsın.

Bir hikâye duymuştum...

Bir adam Cohen & Goldberg adındaki toptancılara telefon

etmiş.

"Bay Cohen ile konuşmak istiyorum."

"Ne yazık ki Bay Cohen çıktı, bayım," demiş santraldaki kız.

"O zaman Bay Goldberg ile konuşayım."

"Ne yazık ki Bay Goldberg şu an meşgul," diye yanıtlamış kız.

"Tamam, sonra tekrar ararım."

On dakika sonra bir daha aramış: "Bay Goldberg, lütfen."

"Ne yazık ki Bay Goldberg meşgul."

"Sonra tekrar ararım."

Yarım saat sonra: "Bay Goldberg ile konuşacağım."

"Çok üzgünüm, bayım ama Bay Goldberg hâlâ meşgul."

"Tekrar ararım."

Yarım saat sonra: "Bay Goldberg!"

"Bayım, üzgünüm ama Bay Goldberg hâlâ meşgul."

"Bak, bu çok saçma. Nasıl iş yapıyorsunuz siz? Ortaklardan biri bütün sabah yok ve diğeri de saatlerce meşgul. Orada neler oluyor?"

"İşte, bayım, ne zaman Bay Cohen dışarı çıksa Bay Goldberg'i meşgul tutuyor."

Senin içinde olup biten de budur. Ne zaman dışarı çıksan, gözlerinle, ellerinle, cinsel organlarınla, kulaklarınla – ne zaman dışarı çıksan, hep bir tür bağlayıcılık oluşur. Zaman içinde belirli duyularına bağlı hale gelirsin –gözler, kulaklar– çünkü tekrar tekrar dışarı çıkmana olanak veren şey bunlardır. Zaman içinde dışarı çıkan enerjiyi unutursun.

Duyulara bağlanmak tüm dünyanın derdidir, *samsara*.

Kendini duyulardan nasıl kurtarırsın? Ve bir kez duyulara bağlandığında, her şeyi onlar açısından değerlendirmeye başlarsın. Kendini unutursun.

Bir hikâye daha...

Bir öğrenci dünyadan feragat etmek ve gurusunun peşinden gitmek istemiş ama eşinin ve ailesinin onu çok sevdiğini ve bu yüzden evinden ayrılamayacağını söylemiş.

Guru bir plan yapmış. Adama belirli yogi sırları vermiş, böylece öğrenci, bedenine bakan herkese ölmüş izlenimi verebilecek bir düzen hazırlayabilecekmiş. Ertesi gün öğrenci gurunun talimatlarını uygulamış ve eşi ve ailesi onun öldüğünü düşüp kahrolmuş.

Guru bir sihirbaz kılığına girip sözde cenaze evine gelmiş ve aileye, eğer bu adamı çok seviyorlarsa onu tekrar hayata döndürebileceklerini söylemiş. Tek yapmaları gereken şey,

onun yerine ölecek birini seçmek ve gurunun elindeki iksiri içmekmiş.

Ailenin her bir üyesi, kendi hayatını korumak için bir mazeret üretmiş ve sonunda adamın karısı eklemiş: "Neyse, ölü zaten; bir şekilde baş ederiz."

Bununla birlikte yogi ayağa kalkmış ve "Kadın, eğer sen bensiz yaşayabiliyorsan ben de gurumla gidebilirim." Adam öğretmenine dönmüş ve, "Haydi gidelim, değerli Ustam. Yanınızdayım," demiş.

Duyulara olan tüm bu bağlılık, sanki sen duyularınmışsın gibi, onlarsız yaşayamazmışsın gibi, tüm hayatın duyularından ibaretmiş gibidir. Ama sen onlardan ibaret değilsin. Onlardan vazgeçebilir ve yaşamaya devam edebilir, hem de daha yüksek bir düzlemde yaşayabilirsin. Zor! Tıpkı bir tohumu ikna etmeye çalışmak gibi: "Öl ve yakında güzel bir bitki doğacak." Sana nasıl inanabilir? Ölü olacak zaten. Hiçbir tohum, kendi ölümüyle yeni bir çiçeğin filizleneceğini, yeni bir yaşamın doğacını bilmez. Nasıl inansın? Veya bir yumurtaya yaklaştığını ve içindeki kuşu ikna etmeye çalıştığını düşün: "Çık hadi." Ama kuş, yumurtasız bir yaşam olasılığının olduğunu nasıl bilebilir? Ya da anne karnındaki bir bebeğe, "Çık dışarı, korkma," dediğini düşün. Oysa o anne karnı dışındaki hayatı bilmez. Onun tüm yaşamı oradadır; o sadece onu bilir. Korkar. Durum aynıdır: Duyularla kuşatılmış bir halde, bir zindanda yaşarız.

İnsanın biraz daha cesur, cesaretli olması gerekir. Şu anda nerede olursa ol, kim olursan ol, sana hiçbir şey olmaz. Bu yüzden riske gir. Bilinmeyene git. Yeni bir yaşam biçimi bulmaya çalış.

Bununla beraber beden kullanımı olmaksızın ani bir farkındalık gelir ve *prakriti*, materyal dünya üzerinde mutlak bir hâkimiyet. Şu âna kadar materyal dünya tarafından kuşatıldın. Ama kendi enerjine, materyal dünyadan tamamen bağımsız bir şekilde kendi enerjine sahip olduğunu öğrendiğinde usta olursun. Artık dünya seni kuşatmaz, sen dünyayı kuşatırsın. Yalnızca feragat edenler gerçek ustalar olabilirler.

Yalnızca sattva ve purusha arasındaki
ayrımın farkındalığına eriştikten sonra
yükselir egemenlik ve bilgi
varoluşun tüm evreleri üzerinde.

Ve *sattva* ile *purusha* arasındaki incelikli ayrımı yapmak zorundasın – zekâ ve farkındalık. Kendini bedenden ayırmak çok kolaydır. Beden öyle fizikseldir ki hissedebilirsin, sen beden olamazsın. Onun içinde olmalısın. Gözler olamayacağını görmek kolaydır. İçeride, gözlerden bakan biri olmalısın; aksi takdirde gözlerden bakan kimdir? Gözlük bakamaz. Gözlüğün arkasında göz olmalıdır. Gözlerin de gözlük gibidir. Onlar gözlüktür; bakamazlar. Bakmak için senin de orada olman gerekir.

Ama en incelikli ayrım zekâdadır. Düşünme gücün, idrak gücün, anlayış gücün, en incelikli şeydir. Farkındalık ve zekâyı ayırt etmek çok güçtür. Ama ayırt edilebilir.

Yavaş yavaş, adım adım, önce bir beden olmadığını anla. Bu anlayışın derinleşmesine, kristalleşmesine izin ver. Sonra duyu olmadığını anla. Bu anlayışın büyümesine, kristalleşmesine izin ver. Ardından *tanmatra* olmadığını da bil. Sen duyuların ardındaki enerji havuzları değilsin. Bunun büyümesine ve kristalleşmesine izin ver. İşte o zaman, zekânın da

bir enerji havuzu olduğunu görebilirsin. Bu, gözlerinin enerjilerini boşalttığı, kulaklarının enerjilerini boşalttığı, ellerinin enerjilerini boşalttığı ortak havuzdur. Tüm duyular nehirler gibidir ve zekâ, onların bilgi getirip boşalttığı merkezdir.

Zihnin bildiği her şeyi duyulardan almıştır. Renkleri gördün: Zihnin renkleri bilir. Eğer renk körüysen, eğer yeşil rengi göremiyorsan o zaman zihnin de yeşille ilgili hiçbir şey bilmez.

Bernard Shaw tüm hayatını renk körü olduğunu bilmeden yaşadı. Bunun farkına varmak çok zordur ama rastlantısal bir olay, onun nihayet farkına varmasına yardım etti. Bir doğum gününde, biri ona bir takım elbise verdi ama kravat yoktu. Bunun üzerine Shaw takım elbiseye uygun olacak bir kravat almak için alışverişe gitti. Takım elbise yeşildi ve Shaw sarı bir kravat almaya yeltendi. Asistanı izliyordu ve sordu: “Ne yapıyorsunuz? Bu olmaz. Takım elbise yeşil, kravat ise sarı.”

Shaw sordu: “Bu ikisi farklı mı?”

Yetmiş sene boyunca sarı rengi göremediğini bilmeden yaşadı. Yeşil rengi görebiliyordu. Sarı veya yeşil, her ikisi de ona yeşil görünüyordu. Sarı zihninin bir parçası değildi; gözleri bu bilgiyi zihne asla iletmemişti.

Gözler hizmetçiler gibidir; bilgi toplayıcılar, halkla ilişkiler yöneticileri gibi tüm dünyayı araştırır, bir şeyler toplar, zihne iletirler. Zihni beslemeyi sürdürürler; zihin merkez havuzdur.

Önce göz olmadığının, gözün arkasında saklanan enerji olmadığının farkına varmak zorundasın, işte o zaman her duyunun zihne boşaldığını görebilirsin. Ama sen zihin de değilsin. Sen, bilginin zihne boşaldığını gören kişisin. Sen kıyıda durursun ve tüm nehirler okyanusa karışır – sen izleyi-

cisin, tanıksın.

Swami Ram der ki: "Bilimin tanımlanması zordur ama belki de en temel niteliği, gözlemciye harici olan bir şeyin incelenmesini gerektirmesidir. Meditasyon teknikleri de kişinin kendi içsel evrelerine yabancı, uzak, harici kalmasına olanak veren bir yaklaşım sunar."

"Meditasyon teknikleri, kişinin kendi içsel evrelerine harici kalmasına olanak veren bir yaklaşım sunar" – ve meditasyonun amacı, bildiğin ne varsa, senin o olmadığını bilmektir. Bilinen bir objeye indirgenebilecek her ne varsa, sen o değilsin, çünkü sen bir objeye indirgenemezsin. Sen ebediyen özne olarak kalırsın – bilen, bilen, bilen. Ve bilen asla bilinene indirgenemez.

Bu *purusha*'dır, farkındalıktır. Bu, yogadan doğan nihai anlayıştır. Bunu düşün.

BÖLÜM 9

Patanjali'ye Göre Süptil Bedenler

Patanjali'nin yoga sistemi, felsefi bir sistem değildir. Deneyseldir; yardımcı olacak bir araçtır – ama yine de bir felsefesi vardır. Bu da nereye gittiğine, ne aradığına dair entelektüel bir anlayış verme amacını taşır. Ama felsefe keyfidir, faydacıldır, sadece keşfedeceğin toprakların kapsamlı bir resmini sunma amacı güder; ama felsefenin anlaşılması gerekir.

Patanjali'nin felsefesi hakkında bilmen gereken ilk şey, insan kişiliğini beş tohuma, beş bedene ayırmasıdır. Tek bir bedenin olmadığını söyler; katman katman bedenin olduğunu, beş katmanın olduğunu öne sürer.

İlk bedene *annamay kosh* adını verir: besin bedeni, dünyevi beden, topraktan üretilen ve daima gıdayla beslenmesi gereken fiziksel beden. Besin topraktan gelir. Besin almayı bırakırsan *annamay kosh* adını verdiği bedenin çürüyüp gider. Bu yüzden insan ne yediğine çok dikkat etmelidir, çünkü ne yediğin

seni meydana getirir ve seni milyonlarca şekilde etkiler. Er ya da geç besin besin olmakla kalmaz – senin kanın, kemiğin, kemik iliğin olur. Benliğinde sirküle olur ve seni etkilemeyi sürdürür. Bu yüzden besinin saflığı saf bir *annamay kosh* yaratır – saf besin bedeni.

Ve eğer ilk beden safsa, hafifse ve ağır değilse o zaman ikinci bedene girmek kolaydır; aksi takdirde zor olurdu, yüklü olurdun. Çok fazla yediğin zaman, özellikle ağır yemekler yediğinde fark etmişsindir. Ânında bir tür uyuşukluğa kapılır, uyuklamaya başlarsın. Gidip yatmak istersin; farkındalık hemen kaybolmaya başlar. İlk beden yüklü olduğunda, büyük farkındalık yaratmak zordur. Bu yüzden oruç tutmak tüm dinlerde büyük önem kazanmıştır. Ama oruç tutmak bir bilimdir ve insan orucu hafife almamalıdır.

Daha geçen gece bir *sannyasin* bana geldi ve oruç tuttuğunu, şimdi tüm bedeninin, tüm benliğinin rahat olduğunu söyledi.

Artık midesi doğru çalışmıyordu ve mide doğru çalışmadığında her şey zayıflar; canlılık gider ve sen canlı olamazsın. Giderek daha hissiz ve ölü olursun.

Ama oruç tutmak önemlidir. Oruç çok dikkatli yapılmalıdır; insan *annamay kosh* denen bedenin işleyişini doğru anlamalıdır – ancak o zaman. Ve oruç tutma eylemi, kendi

annamay kosh bedeninin tüm evrelerinden geçmeyi başarmış birinin rehberliğinde yapılmalıdır. Bu rehber bedenin ötesine geçmeyi başarmış ve *annamay kosh*'a bir tanık gibi bakabilen biri olmalıdır; aksi takdirde oruç tutmak tehlikeli olabilir. Bu durumda, doğru miktarda gıda ve doğru nitelikte gıda kullanılmalıdır, oruç tutmak gerekmez.

Ama bu önemlidir, çünkü bu senin ilk bedenindir ve o veya bu şekilde insanlar ilk bedenlerine tutunurlar; asla ikinci

bedene geçmezler. Milyonlarca insan ikinci bir bedene, daha derin, ilk kılıfın altında saklı bir diğer bedene sahip olduğundan bile haberdar değildir.

İkinci bedene Patanjali *pranamay kosh* adını verir – enerji bedeni, elektrik beden. İkinci beden elektrik alanlarından oluşur. Akupunktur burada devreye girer. İkinci beden ilk bedenden daha süptildir ve ilk bedenden ikinci bedene doğru ilerlemeye başlayan insanlar enerji alanlarına dönüşür: son derece çekici, manyetik, hipnotik enerji alanları. Onlara yaklaştığınızda, canlandığını, enerjiyle yüklendiğini hissedersin.

Yalnızca besin bedeninde yaşayan bir insanın yanına gittiğinde tükenirsin – o kişi senin enerjini tüketir. Bu insanlarla pek çok kez karşılaşır ve onların seni tükettiğini hissedersin. Onlar gittikten sonra kendini tükenmiş, yoksun hissedersin. İlk beden tüketici, emicidir ve fizikseldir. Eğer ilk beden-odaklı insanlarla çok fazla zaman geçirirsen kendini her zaman yorgun, gergin, uykulu, enerjiden yoksun, hep en düşük enerji seviyesinde hissedersin ve yüksek büyüme için kullanabileceğin enerjin olmaz.

kullanabileceğin enerjin olmaz.

Bu tip, ilk dip, *annamay kosh* odaklı insan yemek için yaşar. Yer, yer, yer ve bu onun tüm yaşamıdır. Bir anlamda çocuksu kalır. Bir çocuğun dünyada yaptığı ilk şey hava emmek ve sonra süt emmektir. Bir çocuğun dünyada yapmak zorunda olduğu ilk şey besin bedenine yardım etmektir ve eğer bir insan yemeğe bağımlı kalırsa çocuksu kalır; büyüme süreci zarar görür.

İkinci beden, *pranamay kosh* sana yeni bir özgürlük, daha fazla alan verir. İkinci beden ilk bedenden daha büyüktür; fiziksel bedeninle sınırlı değildir. Fiziksel bedenin içinde

ve dışındadır; seni süptil bir iklim, bir enerji aurası gibi

kuşatır. Şimdi Rusya'da bu enerji bedeninin fotoğraflarının çekilebildiğini keşfettiler. Onlar buna "biyoplazma" diyorlar ama aslında tam anlamı *prana*'dır – enerji, *elan vital* ya da Taoistlerin *chi* dediği şey. Fotoğraflanabilir; şimdi neredeyse bilimsel olmuştur.

Rusya'da çok büyük bir keşif yapıldı; o da fiziksel bedenin bir hastalığa yakalanmadan önce –altı ay önce– o hastalığa enerji bedeninin yakalandığı ve hastalığın daha sonra fiziksel

bedene geçtiğidir. Eğer tüberküloz veya kanser veya başka bir
hastalığa yakalanacaksan, altı ay önce enerji bedenin bunun belirtilerini göstermeye başlar. Bu, fiziksel bedene yapılan hiçbir testte ortaya çıkmaz ama elektrik beden göstermeye başlar. Önce *pranamay kosh*'ta ortaya çıkar, sonra *annamay kosh*'a girer.

Bu yüzden şimdi, bir insanı hastalanmadan önce tedavi

etmenin mümkün olduğunu söylerler. Bu gerçekleştiğinde, insanlığın hastalanmasına gerek almaz. Sen hasta olduğunu fark etmeden önce, Kirlian metot ile çekilen fotoğrafların, fiziksel bedeninde bir hastalık olacağını gösterir; dolayısıyla *pranamay kosh*'ta önlenebilir.

Yoga'nın nefesin saflığında ısrarcı olmasının sebebi budur, çünkü *pranamay kosh*, nefesle birlikte içinde dolaşan süptil bir enerjiden oluşur. Eğer doğru nefes alırsan *pranamay kosh* sağlıklı, bütün ve canlı kalır. Böyle bir insan asla yorgun hissetmez; her şeyi yapabilir. Böyle bir insan her zaman tepkiseldir, âna tepki vermeye, her türlü mücadeleyle baş etmeye hazırdır. Her zaman hazırdır. Hiçbir zaman onu hazırlıksız yakalayamazsın. Kendini geleceğe göre planladığını sanma, hayır – ama öyle çok enerjisi vardır ki her ne olursa olsun o yanıt vermeye hazırdır. Dolup taşan bir enerjiye sahiptir. Tai chi *pranamay*

kosh'ta çalışır. *Pranamayam pranamay kosh*'ta çalışır.

Nasıl doğal bir şekilde nefes alacağını bilirsen ikinci bedenine geçersin. Ve ikinci beden ilk bedenden daha güçlüdür. Ve ikinci beden ilk bedenden daha uzun yaşar.

Bir insan öldüğü zaman, neredeyse üç gün boyunca biyoplazmasını görebilirsin. Bazen bunun onun hayaleti olduğu sanılır. Fiziksel beden ölür ama enerji bedeni hareket etmeye devam eder. Ve ölüm hakkında derin deneyler yapmış insanlar, ilk üç gün boyunca ölen insanın öldüğüne inanmasının çok zor olduğunu söylerler, çünkü aynı form –ama her zamankinden daha canlı, daha sağlıklı, daha güzel– etrafını sarar. Bu, biyoplazmanın ne kadar büyük olduğuna göre değişir; bazen

onun yaşam süresi on üç gün veya daha fazla sürebilir.

Yogi *samadhi*'lerinde – Hindistan'da biz *samadhi*'ye ulaşmış herkesin bedenini yakarız; *samadhi*'ye ulaşmış insanın bedenini ise belirli bir sebepten yakmayız. Bedeni yaktığın zaman, biyoplazma yeryüzünden uzaklaşmaya başlar. Onu birkaç gün boyunca hissedebilirsin ama sonra kozmosta kaybolur. Ama eğer fiziksel beden kalmışsa o zaman biyoplazma fiziksel bedene tutunur. Ve *samadhi*'ye ulaşmış, aydınlanmış bir insanın biyoplazması *samadhi*'nin yakınlarında bir yerde kalabilirse o zaman pek çok insan bundan fayda sağlar. İnsanların gurularının biçimlerini görmeleri de bu şekilde olur.

Aurobindo aşramında Aurobindo'nun bedeni bir *samadhi*'ye konuldu, yok edilmedi, yakılmadı. Pek çok insan onun etrafında Aurobindo'yu gördüğünü hissetti. Ya da bazen tıpkı Aurobindo'nun yürüdüğünde olduğu gibi ayak seslerini duyduklarını düşündüler ve bazen tam karşılarında gördüler. Bu Aurobindo değil, biyoplazmadır. Aurobindo gitmiştir ama biyoplazma, *pranamay kosh*, yüzyıllarca kalabilir. Eğer bir

insan *pranamay kosh* ile gerçekten uyum içindeyse biyoplazma kalabilir. Kendine ait bir varoluş gösterebilir.

Doğal nefesin iyi anlaşılması gerekir. Küçük çocukları izle – onlar doğal bir şekilde nefes alıp verirler. Bu yüzden küçük çocuklar enerji doludur; ebeveynleri yorgundur ama çocuklar yorulmazlar.

Bir çocuk diğerine şöyle demiş: "Öyle enerji doluyum ki ayakkabılarımı yedi günde eskitiyorum."

Diğer yanıtlamış: "O da ne ki! Ben öyle enerji doluyum ki giysilerimi üç günde eskitiyorum."

Ve üçüncü çocuk lafa girmiş: "Bunlar ne ki! Ben öyle enerji doluyum ki annemleri bir saatte tüketiyorum."

Amerika'da bir deney yaptılar: Çok güçlü bir adama –yüksek enerjili, atletik vücutlu bir adama– küçük bir çocuğu izleyip taklit etmesi söylendi. Çocuk ne yaparsa bu atlet de onu yapmak, sekiz saat boyunca taklit etmek zorundaydı. Dört saat içinde atlet tükendi, yere yapıştı, çünkü çocuk bundan o kadar keyif aldı ve öyle şeyler yapmaya başladı ki – zıpladı, koştu, bağırdı, çığlık attı, vs. Ve atlet hepsini yapmak zorundaydı... Çocuk dört saat sonra hâlâ enerji doluydu; atlet gitmişti. "Beni öldürecek!" dedi. "Sekiz saat! Bittim! Daha fazla devam edemem." Adam müthiş bir boksördü ama boks yapmak başka bir şeydir. Bir çocukla yarışamazsın.

Peki, bu enerji nereden gelir? *Pranamay kosh*. Bir çocuk doğal bir şekilde nefes alır ve elbette daha fazla *prana*, daha fazla *chi* alır ve bunu karnında biriktirir. Karın birikim alanıdır, rezervdir. Bir çocuğu izle, nefes almanın doğru yolunu göreceksin. Karnı yükselir ve alçalır. Sanki karnından nefes

alıyor gibidir. Tüm çocukların küçük bir göbekleri vardır; o göbeğin olmasının sebebi, nefes ve enerji rezervleridir.

Nefes almanın doğru yolu budur; göğsünü çok fazla kullanmamaya dikkat et. Bazen, acil durumlarda –örneğin canını kurtarmak için koşarken– göğsünü kullanabilirsin. Göğüs bir acil durum aracıdır; o zaman sığ, hızlı bir şekilde nefes alıp vere-

bilir ve koşabilirsin. Ama normalde göğüs kullanılmamalıdır. Ve şunu unutma: Göğüs sadece acil durumlarda kullanılmak üzere tasarlandığından – doğal nefes alıp verdiğin zaman öyle sakin ve dingin olursun ki koşamazsın, savaşamazsın. Bir buda gibi sakin olursun... Ve bir acil durumda –ev yanıyor diyelim– eğer doğal nefes alıp verirsen hiçbir şeyi kurtaramazsın. Ya da ormanda üzerine bir kaplan atlarsa ve sen doğal nefes alıp vermeye devam edersen uğraşmazsın. "Tamam, bırakalım da ne istiyorsa yapsın," dersin. Kendini koruyamazsın.

Bu yüzden doğa sana bir acil durum aracı verdi; göğüs bir acil durum aracıdır. Bir kaplan sana saldırdığı zaman doğal nefesi bir kenara bırakman ve göğüsten nefes alman gerekir. O zaman koşmak, savaşmak, enerjiyi hızlı bir şekilde yakmak için gereken kapasiteye sahip olursun. Ve acil bir durumda sadece iki alternatif vardır – kaç veya savaş. Her ikisinde de çok sığ ama yoğun bir enerjiye ihtiyacın vardır.

Şimdi eğer sürekli göğüsten nefes alıp verirsen zihninde tansiyon yükselir. Sürekli göğüsten nefes alıp verirsen hep korku içinde yaşarsın, çünkü göğüsten nefes almak sadece korku dolu durumlar için geçerlidir. Ve eğer sen bunu bir alışkanlığa dönüştürmüşsen o zaman sürekli korku içinde, gergin, her zaman kaçmaya hazır yaşarsın. Düşman yoktur ama sen düşmanın orada olduğunu hayal edersin; paranoya böyle yaratılır.

Batı'da da birkaç insan bu fenomenle karşı karşıya geldi – Alexander Lowen ve biyoenerji üzerinde çalışan başka bilim

insanları. Bu, *prana*'dır. Korkan insanlarda göğsün gergin olduğunu ve bu insanların çok sığ nefes alıp verdiklerini gördüler. Nefes derinleşebildiği, karna, *hara* merkezine inebildiği takdirde korku kayboluyordu. Kas sistemleri gevşediği zaman, Rolfing'de yapıldığı gibi... Ida Rolf, bedenin içsel yapısını değiştirmek için en güzel metotlardan birini icat etti, çünkü uzun yıllar yanlış nefes alıp vermişsen bir kas sistemi geliştirmişsindir ve bu kas sistemi sana engel olup doğru veya derin nefes almana izin vermez. Ve birkaç saniye için hatırlasan ve derin nefes alsan bile tekrar işine döndüğünde sığ-göğüs nefesine dönersin. Dolayısıyla bu kas sisteminin değişmesi gerekir. Kas sistemi bir kez değiştiğinde, korku ve gerginlik kaybolur. Rolfing son derece faydalıdır; ama aynı zamanda *pranamay kosh*, ikinci biyoplazma bedeni, biyoenerji bedeni, *chi* bedeni ya da adına her ne dersen de, onda çalışmak da öyle.

Bir çocuğu izle; bu doğal nefes alma yöntemidir ve senin de bu şekilde nefes alman gerekir. Nefes aldığında karnının yükselmesine ve nefes verdiğinde karnının alçalmasına izin ver. Ve bunu öyle bir ritimde yap ki enerjinde neredeyse bir şarkıya, bir dansa dönüşsün, ritimli, uyumlu. Ve o zaman sen kendini öyle rahatlamış, öyle canlı hissedersin ki böyle bir canlılığın mümkün olduğuna şaşırırsın.

Sonra üçüncü beden, *manomay kosh* gelir – zihin bedeni. Üçüncü ikinci bedenden daha büyük, ikinci bedenden daha süptil, ikinci bedenden daha yüksektir. Hayvanların da ikinci bedeni vardır ama üçüncü bedenleri yoktur. Hayvanlar çok yaşamsaldır: Yürüyen bir aslanı izle – ne kadar güzel, ne kadar zarif, ne kadar görkemli! İnsan her zaman kıskanmış-

tır. Koşan bir ceylanı izle – nasıl bir hafiflik, nasıl bir enerji, ne müthiş bir enerji fenomeni! İnsan her zaman kıskanmıştır ama insanın enerjisi daha yükseğe çıkar.

Üçüncü beden *manomay kosh*, yani zihin bedenidir. Bu beden ikinci bedenden daha büyük, daha engindir. Ve eğer üçüncü bedeni büyütmezsen, sadece bir insan olasılığı olarak kalırsın. *Manomay* sözcüğü *man* (insan) kökünden gelir. İnsan için Hintçe sözcük *manushya*'dır; bu da aynı *man* kökünden gelir; zihin. Seni insan yapan şey zihindir ama sende neredeyse yoktur. Onun yerine koyduğun için koşullu bir mekanizmadır. Taklit ederek yaşarsın: O zaman zihnin yoktur. Kendi başına, kendiliğinden yaşamaya başladığında, yaşam sorunlarını kendi başına ele alabildiğinde, sorumlu olduğunda, *manomay kosh*'ta büyümeye başlarsın. O zaman zihin-beden büyür.

Normalde eğer bir Hindu veya bir Hıristiyan isen o zaman ödünç bir zihinle yaşarsın: Bu senin zihnin değildir. Belki İsa büyük bir *manomay kosh* patlamasına erişmiştir ve sonra insanlar da onu taklit etmeye başlamış olabilir. Bu tekrar senin içinde bir büyümeyi tetiklemez. Bu tekrar sana engel olur. Tekrar etme; aksine anlamaya çalış. Hep daha canlı, daha özgün, daha tepkisel ol. Yoldan çıkma olasılığın varsa hemen çık. Çünkü hata yapmaktan korkarak büyüyemezsin. Hatalar iyidir; hata yapmak zorundasın. Asla aynı hatayı iki kez yapma ama hata yapmaktan da korkma. Hata yapmaktan korkan insanlar asla büyüyemezler. Onlar kıpırdamaktan korkarak köşelerinde otururlar. Canlı değildirler.

Zihin, sen olaylarla kendi başına yüzleştiğin zaman büyür. Onları çözmek için kendi enerjini kullan. Sürekli tavsiye isteme. Hayatının dizginlerini kendi eline al; kendi işini yap

isteme. Hayatının dizginlerini kendi eline al, kendi işini yap

derken kastettiğim budur. Başın belaya girer – başkalarını takip etmek, toplumu, rutini, geleneksel olanı, kutsal kitapta yazanı uygulamak daha kolay, daha güvenlidir. Bu çok kolaydır, çünkü herkesin yaptığı budur – sen sadece sürünün ölü bir parçası olur ve o nereye giderse onunla birlikte ilerlersin; senin sorumluluğun değildir ama o zaman zihin bedenin, *manomay kosh*, çok ciddi zarar görür, büyüyemez. Kendi zihnini yaratamazsın ve hayatta çok güzel bir şeyden, büyüme için bir köprü görevi gören müthiş bir şeyden mahrum kalırsın.

Bu yüzden unutma, ben sana ne dersem diyeyim, sen hep iki şekilde al. Söylediklerimi otoriteme yorabilirsin: "Osho diyor, demek ki doğru" – ama o zaman acı çekersin, büyüyemezsin. Ben ne söylersem söyleyeyim, sen dinle, anlamaya çalış, hayatına uygula, nasıl işlediğine bak ve sonra kendi hesaplamalarını yap. Aynı olabilirler, aynı olmayabilirler. Asla aynı olmayabilirler, çünkü senin farklı bir kişiliğin, eşsiz bir benliğin vardır. Benim söylediğim her şey benimdir. Kökleri benim içindedir. Sen benzer sonuçlara varabilirsin ama tamamen aynı olamazlar. Bu yüzden benim çıkarımlarım senin çıkarımların olamaz. Sen beni anlamaya çalışmalısın, öğrenmeye çalışmalısın ama benden bilgi almaya çalışmamalısın, benden çıkarımlar toplamamalısın. O zaman zihin-bedenin büyür.

Ama insanlar kestirmeleri tercih ederler. "Sen biliyorsan bitmiştir. Benim deneyip test etmeme ne gerek var? Ben sana inanıyorum," derler. İnanan bir insanın *manomay kosh* bedeni olmaz. Onun, kendi benliğinden gelmeyen, dışarıdan

dayatılan sahte bir *manomay kosh* bedeni vardır.

Ve sonra, *manomay kosh*'tan daha yüksek, *manomay kosh*'tan daha büyük olan beden *vigyanamay kosh*'tur – sezgisel beden. Bu beden çok büyüktür. İçinde akıl yoktur; aklın ötesine

geçer, çok süptildir. Sezgisel bir anlayıştır. Bir şeylerin doğasını doğrudan görmektir. Üzerine düşünmeye çalışmak değildir.

Bahçedeki selvi ağacı; sadece bakarsın. Üzerine düşünmezsin; sezgisel bir durum yoktur. Sadece orada olursun, alıcı olursun ve gerçeklik sana onun doğasını sunar. Yönlendirmezsin. Herhangi bir argüman, herhangi bir çıkarım aramazsın. Hiçbir şey aramazsın. Sen sadece beklersin ve gerçeklik ortaya çıkarır – bu bir ifşadır. Sezgisel beden seni uzak ufuklara götürür ama hâlâ bir beden daha vardır.

Bu da beşinci bedendir: *anandmay kosh* – kutsal beden. O gerçekten çok uzaktadır! Saf enerjidir. Sezgiler bile aşılmıştır.

Bu beş tohum sadece tohumdur, unutma. Bu beşinin ötesinde senin gerçekliğin yer alır. Bunlar sadece seni çevreleyen tohumlardır: İlki çok fizikseldir; yüz yetmiş, yüz seksen santimetre boyundaki bir bedene hapsolmuşsundur. İkincisi bundan daha büyüktür, üçüncüsü daha büyük, dördüncüsü onlardan büyük ve beşincisi en büyük; ama yine de bunlar sadece tohumdur. Hepsi sınırlıdır. Ve eğer tüm tohumlar bir kenara konup sen kendi gerçekliğinde çırılçıplak durursan o zaman ebediyet olursun. Yoganın söylediği şey budur: Sen Tanrısalsın – *aham brahmashmi*. Sen çok brahmansın. Şimdi ebedi gerçekliksin; tüm bariyerler yok olur.

Bunu anlamaya çalış. Bariyerler orada, etrafını çember

çember sararlar. Ilk bariyer çok serttir. Ondan çıkmak çok zordur. İnsanlar fiziksel bedenlerine hapsolur ve fiziksel yaşamlarının var olan her şey olduğunu düşünürler.

Bununla yetinme... Fiziksel beden sadece enerji bedene giden bir adımdır. Enerji bedeni de zihin bedenine giden bir adımdır. Bu da kendi içinde, sezgi bedenine giden bir adımdır. O da kutsal bedene. Ve kutsal bedenden sıçrama yaparsın –artık

adım kalmaz–, benliğinin ebediyet olan boşluğuna sıçrarsın.

Bunlar beş tohumdur.

Yogada, bu beş tohuma karşılık gelen bir başka doktrin vardır; beş *bhuta*, beş büyük element. Nasıl bedenin besinden, topraktan yaratıldıysa toprak ilk elementtir. Bunun bu dünyayla hiçbir ilgisi yoktur, unutma. Element sadece, madde olan her yerde toprak olduğunu söyler; madde topraktır, kitle topraktır. Senin içinde bu bedendir; senin dışında her şeyin bedenidir. Yıldızlar topraktan yapılır. Var olan her şey topraktan yapılır. İlk kabuk topraktır. Beş *bhuta* beş büyük element demektir: toprak, ateş, su, hava ve eter.

Toprak ilk bedene, *annamay kosh*, besin bedene karşılık gelir. Ateş ikinci bedene, enerji bedene, biyoplazmaya, *chi*'ye, *pranamay kosh*'a karşılık gelir; ateş niteliğine sahiptir. Üçüncüsü sudur. Üçüncü bedene, *manomay* bedene, zihin-bedene karşılık gelir; su niteliğine sahiptir. Zihni izle; nasıl akışkan olduğunu, nasıl bir nehir gibi aktığını gör. Dördüncüsü havadır, neredeyse görünmezdir; onu göremezsin ama oradadır. Onu sadece hissedebilirsin. Bu sezgisel bedene karşılık gelir, *vigyanamay kosh*. Ve sonra *akash* vardır, eter; onu hissede-

mezsin bile. Havadan daha süptildir. Ona sadece inanabilir, orada olduğuna güvenebilirsin. O saf havadır; bu kutsallıktır.

Ama sen saf havadan daha saf, saf boşluktan daha süptilsin. Senin gerçekliğin neredeyse yok gibidir. Bu yüzden Buda *anatta* der – benliksiz. Benliğin benliksizlik gibidir; varlığın neredeyse yokluk gibi. Neden? Çünkü tüm elementlerden çok uzağa gitmiştir. Bu, saf olma halidir. Bu konuda hiçbir şey söylenemez, onu anlatmaya kelimeler yetmez.

Bunlar beş *bhuta*, içindeki beş *kosh*'a, beş bedene karşılık gelen beş büyük elementtir.

Ve sonra üçüncü doktrin gelir – tüm bunları anlamanı istiyorum, çünkü şimdi ele alacağımız sutraları anlamana yardımcı olacaklar.

Sonra yedi çakra gelir. Çakra sözcüğü merkez anlamına gelmez, merkez sözcüğü çakrayı anlatamaz, açıklayamaz, yorumlayamaz, çünkü biz "merkez" dediğimizde, bu daha statik bir şeydir. Ve çakra dinamik bir şeydir. Çakra sözcüğü "çark" anlamına gelir, dönen, hareket eden bir çarktır. Dolayısıyla bir çakra, benliğinde sanki bir girdap gibi, bir kasırga gibi hareket eden dinamik bir merkezdir. Dinamiktir; etrafında bir enerji alanı yaratır.

Yedi çakra. İlki bir köprüdür ve sonuncusu da bir köprüdür; geri kalan beş çakra beş *mahabhuta*'ya karşılık gelir; büyük elementler ve beş tohum. Seks bir köprüdür, sen ve fiziksel olan arasında – *prakriti*, doğa. *Sahasrar*, yedinci çakra da bir

köprüdür, sen ve boşluk arasında – nihai. Bu ikisi köprüdür.
Geri kalan beş merkez beş elemente ve beş bedene karşılık gelir:

Bu, Patanjali'nin sisteminin ana yapısıdır. Bunun keyif olduğunu unutma. Bir araç olarak kullanılması gerekir, bir dogma olarak kabul etme. Bu herhangi bir teolojideki bir doktrin değildir. Sadece faydacıl bir haritadır. Bir bölgeye, yabancı bir ülkeye gider ve yanına bir harita alırsın. Harita gerçek anlamda o bölgeyi temsil etmez; bir harita bir bölgeyi nasıl temsil etsin? Harita çok küçüktür, bölge ise büyük. Haritada şehirler sadece noktalardan ibarettir. O noktalar nasıl büyük şehirlere karşılık gelebilir? Haritada yollar çizgilerdir. Yollar nasıl çizgiler olabilir? Dağlar işaretlenir, nehirler işaretlenir ve küçük olanlar dışında kalır. Sadece büyük olanlar işaretlenir. Bu, bir haritadır; bir doktrin değil.

Sadece beş beden yoktur, bir sürü beden vardır çünkü iki

beden arasında onları bağlayan bir başka beden vardır, vesaire. Sen bir soğan gibisin, katman katmansın ama bu beşi yeterlidir. Bunlar ana bedenlerdir. O yüzden dert etme – Budistler yedi beden olduğunu söylerler, Caynistler ise dokuz. Burada hata yoktur, çelişki yoktur, çünkü bunlar sadece haritalardır. Sen bir dünya haritasına baktığında, büyük şehirler bile yok olur, büyük nehirler bile görünmez. Bir ülkenin haritasına bakarsan o zaman dünya haritasında yer almayan yeni şeyler görürsün. Ve eğer bir şehrin haritasına bakarsan o zaman daha çok şey görürsün. Bir ilçenin haritasına bakarsan elbette daha çok şey. Bir evin haritasıysa sana daha çok şey verir. Her şey, neye baktığına bağlıdır.

Caynistler dokuz beden olduğunu söylerler. Buda yedi. Patanjali beş. Sadece üç beden olduğunu söyleyenler vardır. Ve

Patanjali beş. Sadece üç beden olduğunu söyleyenler vardır. Ve bunların hepsi doğrudur, çünkü onlar bir argüman tartışmazlar; sadece sana çalışırken kullanabileceğin birkaç araç sunarlar.

Ben beşin neredeyse kusursuz olduğunu düşünüyorum, çünkü beşten yukarısı çok fazla, beşten aşağısı çok azdır. Beş kusursuz bir sayıdır ve Patanjali çok dengeli bir düşünürdür.

Şimdi bu çakralar hakkında birkaç önemli nokta vardır. Birinci çakra, ilk dinamik merkez, sekstir – *muladhar*. Seni doğayla buluşturur, seni geçmişle buluşturur, seni gelecekle buluşturur. Sen iki insanın cinsel oyunlarıyla doğdun. Anne ve babanın cinselliği, doğumunun sebebi oldu. Sen ebeveynlerine ve onların ebeveynlerine, ve onlarınkine... seks merkezi aracılığıyla bağlısın. Sen tüm geçmişe seks merkeziyle bağlısın. O hat seks merkezinden geçer ve eğer sen çocuk doğurursan o zaman geleceğe bağlanırsın.

İsa pek çok kez, çok kaba bir dille şöyle der: “Eğer annenden ve babandan nefret etmiyorsan benimle gelemezsin.” Bu, İsa

gibi bir adamdan asla beklemeyeceğin bir ifadedir. Neden böyle sert ifadeler kullansın ki? Ve İsa merhamettir, sevgidir. Neden, “Eğer benimle gelmek istiyorsan annenden nefret et, babandan nefret et,” der? Anlamı şudur: Cinsel içeriği bırak. Söylediği şey, aslında sembolik olarak seks merkezinin ötesine geçmedir. O zaman geçmişle bağın kesilir, gelecekle bağın kesilir.

Seni zamanın bir parçası yapan şey cinselliktir. Cinselliğin ötesine geçtiğinde, zamanın değil, ebediyetin bir parçası olursun. O zaman anıden sadece yaşadığın an var olur. Sen yaşadığın an olursun ama eğer kendini seks merkezinden görürsen o

zaman aynı zamanda geçmiş olursun, çünkü gözlerinde, annen ve babanın rengi vardır; bedeninde milyonlarca neslin atomları ve hücreleri vardır. Tüm yapın, tüm biyolojin yapın, uzun bir sürekliliğin bir parçasıdır. Sen büyük bir zincirin bir parçasısın.

Hindistan'da, çocuk doğurmadıkça ebeveynlerine olan borcunu asla ödeyemeyeceğin söylenir. Geçmişe olan borcunun kapanmasını istiyorsan gelecek yaratmak zorundasın. Eğer gerçekten borcunu ödemek istiyorsan başka yolu yoktur. Annen seni sevdi, baban seni sevdi – şimdi onlar gittiğine göre ne yapabilirsin? Çocuklarına anne, baba olabilir ve doğaya, ebeveynlerinin geldiği, senin geldiğin, çocuklarının geleceği aynı rezerve olan borcunu ödeyebilirsin.

Seks büyük bir zincirdir. Dünyanın, *samsara*'nın zinciridir ve başkalarıyla olan bağdır. Hiç fark ettin mi? Cinsel dürtülerinin uyanmaya başlamasıyla sen bir başkasını düşünmeye başlarsın; cinsel dürtülerin uykudayken başkasını düşünmezsin. Cinselliği aşan bir insan başkalarının da ötesindedir. Toplumda yaşayabilir ama toplumda değildir. Kalabalıklar içinde yürüyebilir ama o yalnız yürür. Seksüel bir insan Everest'in tepesinde tek başına oturabilir ama başkalarını düşünür.

Meditasyon yapmak için Ay'a gidebilir ama yine başkalarını düşünür.

Cinsellik başkalarıyla aramızda olan köprüdür. Cinsellik kaybolduğunda zincir kırılır. İlk kez bir birey olursun. Bu yüzden pek çok insan cinselliği bir saplantıya dönüştürmüştür ama onlar asla mutlu değildirler, çünkü bu durum iki ateş

arasıdır. Seni başkalarıyla bağlar ama bir birey olmana asla izin vermez. Seni kendin olmana izin vermez. Seni kalıplara, esaretlere, prangalara mecbur eder. Ama eğer onu nasıl aşacağını bilmiyorsan enerjini kullanmanın tek yolu budur – bir emniyet vanasına dönüşür.

Birinci merkezde, *muladhar*'da yaşayan insanlar, sadece saçma bir sebep için yaşarlar. Enerji yaratmaya devam eder ve sonra o enerjinin altında ezilirler. Sonra enerjiyi atmaya başlarlar. Yerler, çalışırlar, uyurlar, enerji yaratmak için bir sürü şey yaparlar. Sonra, "Şimdi bununla ne yapmalı? Bu çok ağır," der ve atarlar – bu, kısır bir döngüdür! Enerjiyi attıklarına kendilerini yine boş hissederler. Yeni yakıtla, yeni besinle, yeni işle dolarlar ve enerji topladıklarında, "fazla dolu" hissettiklerini söylerler. Bu enerjiyi bir yerde boşaltmaları gerekir. Ve cinsellik bir salıverme yöntemidir: enerji toplama, enerji atma, enerji toplama, enerji atma... Kısır bir döngü. Saçma görünür.

İçinde o enerjiyi götürebileceğin –yaratıcı bir şekilde kullanabileceğin– daha yüksek merkezler olduğunu bilmediğin sürece, cinselliğin kısır döngüsüne mahkûm olursun. Bu yüzden tüm dinler bir tür cinsellik kontrolünde ısrarcıdır. Baskıcı olabilir, tehlikeli olabilir. Eğer yeni merkezler açılmıyorsa ve sen enerjiyi lanetlemeye, zorlamaya, bastırmaya devam ediyorsan o zaman bir volkanın üzerindesindir. Her

an patlayabilirsin; her an nevrotik bir insana dönüşebilirsin. Aklını yitirebilirsin. O zaman enerjiyi atmak daha iyidir. Ama enerjiyi emebilecek merkezler vardır ve önünde daha büyük olasılıklar belirlemeye başlar.

Unutma, son birkaç gündür, seks merkezi yakınlarındaki ikinci merkezin *hara*, ölüm merkezi olduğunu söylüyoruz. Bu yüzden insanlar seks merkezinin ötesine geçmeye korkuyorlar. Çünkü enerji seks merkezinin ötesine geçtiği anda *hara* merkezine dokunur ve insan korkar. Bu yüzden insanlar körü körüne âşık olmaya bile korkarlar, çünkü âşık olduğun zaman, seks merkezi öyle dalgalar yaratır ki bu dalgalar *hara* merkezine girer ve korku doğar.

Bir sürü insan bana gelir ve "Neden karşı cinsten –erkek veya kadından– bu kadar korkuyoruz?" diye sorarlar. Karşı cinsten değil, cinsellikten korkuyorsun, çünkü cinselliğin derinliklerine indiğinde, merkez daha dinamik olur, daha büyük enerji alanları yaratır ve bu enerji alanları *hara* merkeziyle kesişmeye başlar. Hiç fark ettin mi? Cinsel bir orgazm sırasında, göbeğinin hemen üzerinde bir şey titreşmeye başlar. Bu titreşme, seks merkezinin *hara* ile kesişmesidir. Bu yüzden insanlar seksten de korkarlar. Özellikle de derin bir yakınlıktan, orgazmın kendisinden korkarlar.

Ama bu ikinci merkeze girmek, nüfuz etmek, onu açmak zorundasın. İsa, ölmeye hazır olmadıkça yeniden doğamazsın derken bunu kastediyordu.

Daha birkaç gün önce, Paskalya'da, biri bir soru sordu: "Bugün Paskalya, söyleyecek bir şeylerin var mı?" Söyleyecek tek bir şeyin var, o da her günün Paskalya olduğudur, çünkü Paskalya İsa'nın yeniden dirildiği gündür – çarmıha gerilişi, yeniden dirilişi, ölümü ve yeniden doğuşu. *Hara* merkezine

geçmeye hazırsan her gün bir Paskalya'dır. Önce çarmıha

göçmeye hazırsan her gün bir Paskalya'dır. Önce çarmıha gerileceksin – çarmıh orada, *hara* merkezindedir. Sen onu halihazırda içinde taşırsın; sadece ona doğru ilerlemek ve orada ölmek zorundasın. O zaman yeniden dirilirsin.

Hara merkezinde öldüğünde, ölüm yok olur; sonra ilk kez yeni bir dünyanın, yeni bir boyutun farkına varırsın. O zaman *hara*'dan daha yüksek bir merkez görürsün; bu, göbek merkezidir. Ve göbek merkezi yeniden diriliş olur, çünkü bu, en fazla enerji muhafaza eden merkezidir. Başlı başına enerji rezervidir.

Ve seks merkezinden *hara* merkezine geçtiğini bildiğin zaman, bir içe dönme olasılığı olduğunu da bilirsin. Kapıyı açmışsındır. Şimdi tüm kapıları açmadıkça huzur bulmazsın. Artık verandada kalamazsın; saraya girmişsindir. Sonra bir kapı daha açarsın ve bir kapı daha.

Tam ortada kalp merkezi bulunur. Kalp merkezi aşağıdakiler ile yukarıdakileri böler. İlk merkez seks merkezidir, sonra *hara*, sonra göbek ve sonra kalp merkezi gelir. Altında üç merkez, üstünde üç merkez vardır: Kalp tam ortadadır.

Süleyman'ın mührünü görmüşsündür. Yahudilik'te, özellikle Kabalist düşüncede, Süleyman'ın mührü en önemli sembollerinden biridir. Süleyman'ın mührü kalp merkezinin sembolüdür. Seks aşağı doğru hareket eder, dolayısıyla seks ucu aşağı dönük bir ters üçgen gibidir. *Sahasrar* yukarı doğru ilerler, bu yüzden *sahasrar* ucu yukarı dönük bir üçgendir. Ve kalp tam ortada, seks üçgeninin *sahasrar* üçgeniyle buluştuğu yerdedir. İki üçgen buluşur, birbirinin içine girer ve altı uçlu bir yıldızı oluşturur. Bu, Süleyman'ın mührüdür. Kalp Süleyman'ın mührüdür.

Kalbi bir kez açtığında, kendini en yüksek olasılıklara açmış olursun. Kalbin altında insan kalırsın; kalbin ötesinde

üstün insan olursun.

Kalp merkezinden sonra boğaz merkez gelir, sonra üçüncü-göz merkezi ve sonra *sahasrar* bulunur.

Kalp sevgiyi hisseder. Kalp sevgiyi özümser, sevgi olur. Boğaz ifadedir, iletişimdir, paylaşmaktır, sevgiyi başkalarına vermektir. Ve eğer başkalarına sevgi verirsen o zaman üçüncü-göz merkezi çalışmaya başlar. Vermeye başladığında yükselirsin. Sürekli alan bir insan hep alçalır. Sürekli veren bir insan hep yükselir. Bir cimri, bir insanın düşebileceği en kötü olasılıktır ve paylaşan bir insan, bir insanın olabileceği en yüksek olasılıktır.

Beş beden, beş *mahabhuta* ve beş merkez, artı iki köprü; bu, iskelettir, haritadır. Bu sistemin ardında yoginin *samyama*'yı her bir köşeye taşıma gayreti saklıdır, böylece insan aydınlanır, ışıkla dolar.

Gelelim, Patanjali'nin sutralarına. O der ki:

Zihinsel bedenin, manomay sharirin dışında kalan
ve dolayısıyla idrak edilemeyen bilinç evresiyle
İletişim kurma gücüne
Mahavideha denir.
Bu güç sayesinde
ışığın üzerindeki örtü kalkar.

Beden-zihnin ötesine geçtiğinde, ilk kez zihin değil, tanık olduğunun farkına varırsın. Zihnin altında onunla özdeşleşirsin. Düşüncelerin, zihinsel imgelerin, fikirlerin sadece objeler olduğunu, bilincinde uçuşan bulutlar olduğunu anladığında, onlardan hemen ayrılırsın.

Zihinsel bedenin dışında kalan ve dolayısıyla idrak edilemeyen bilinç evresiyle iletişim kurma gücüne *mahavideha*

denir. Bedenin ötesine geçersin. *Mahavideha,* bedenin ötesinde olan, herhangi bir bedene hapsolmayan, kendisinin bir beden olmadığını, fiziksel veya süptil, bilen, ebediyet olduğunu, sınırsız olduğunu bilen insan demektir. *Mahavideha,* sınırlarının olmadığını hissetmeye başlayan insandır. Tüm sınırlar zindandır, esarettir ve o onları yok edebilir, onlardan kurtulabilir ve sonsuz gökyüzüyle bir olabilir.

Kendinin sonsuzluk olarak farkına vardığın an önemlidir: Bu güç sayesinde ışığın üzerindeki örtü kalkar. O zaman ışığını saklayan örtü kaybolur. Sen örtülerin altında saklı kalan bir ışık gibisin ve yavaş yavaş tüm örtüler yok olmak zorundadır; o zaman daha çok ışık verecektir.

Manomay kosh, zihinsel beden, bir kez bırakıldığında meditasyon olursun, zihinsizlik olursun. Bizim buradaki tüm çabamız *manomay kosh*'un ötesine geçmek, farkına varmaktır: "Ben düşünce süreci değilim."

Fiziksel, sabit, süptil, her yere yayılan
ve işlevsel evrelerinde samyama yapmak
panchabhuta –beş element– üzerinde hâkimiyet getirir.

Bu, Patanjali'nin en potansiyel sutralarından biridir ve gelecek bilim için çok önemlidir. Bir gün bilim bu sutranın anlamını keşfedecek.

Bilim halihazırda o yolda yürümektedir. Bu sutra, dünyada

Bilim halihazırda o yolda yürümektedir. Bu sutra, dünyadaki tüm elementlerin, *pancha mahabhuta* –toprak, hava, ateş, vesaire– hiçlikten ortaya çıktığını ve yine hiçliğe döndüğünü söyler. Her şey hiçlikten geldi ve yorulduğunda, dönüp yine hiçliğe gider.

Bilim, özellikle de fizikçiler, bununla hemfikirdir: Mad-

denin hiçlikten ortaya çıktığını kabul ederler. Maddenin derinliklerine indikçe madde diye bir şey olmadığını gördüler. Derinlere indikçe madde giderek belirsizleşir ve sonunda avuçlarından kayıp yok olur. Geriye hiçbir şey kalmaz, sadece boşluk, saf boşluk. Saf boşluktan her şey meydana gelir. Çok mantıksız göründüğünü biliyorum ama yaşam mantıksızdır. Tüm modern bilim mantıksızlaştı, çünkü eğer mantık yolunda ısrarcı olursan gerçekliğe geçemezsin. Gerçekliğe geçersen mantığı bırakmak zorundasın. Ve elbette, mantık ve gerçeklik arasında bir tercih yapman gerektiğinde, mantığı nasıl seçebilirsin? Mantıktan kurtulman gerekir.

Daha elli sene önce, bilim insanları elektrik partiküllerinin çok anlamsız bir şekilde hareket ettiğini, bir Zen ustası gibi davrandıklarını –inanılmaz, saçma–, bazen dalgalara, bazen partiküllere benzediklerini fark ettiler. O zamanlar, bir şeyin ya bir dalga ya da bir partikül olabileceği anlayışı hâkimdi. İki aynı şey aynı zamanda var olamaz. Bir dalga ve bir partikül? Bu aynı zamanda bir şeyin hem bir nokta hem de bir çizgi olabileceği anlamına gelir. İmkânsız! Euclides (Öklit) kabul etmezdi. Aristoteles inkâr ederdi – delirdiğini söylerdi. Bir nokta noktadır ve bir çizgi bir sıra halindeki pek çok

noktadan oluşur, öyleyse bir nokta nasıl bir çizgi olup aynı zamanda bir nokta olarak kalabilir? Saçmalık – ve Öklit ile Aristoteles galip geldi.

Sadece elli sene önce onların tüm düşünce yapısı çöktü, çünkü bilim insanları elektrik partiküllerinin eşzamanlı olarak her iki şekilde davranış gösterdiklerini saptadılar.

Mantıkçılar argümanlar ürettiler, "Bu imkânsız," dediler. Fizikçiler, "Ne yapabiliriz? Bu bir olasılık meselesi değil. Öyle! Hiçbir şey yapamayız. Eğer kuantum Aristoteles'in izinden

gitmiyorsa bizim yapabileceğimiz bir şey yok. Ve eğer kuantum Öklitçi bir şekilde davranmıyorsa, Öklit'in geometrisine uymuyorsa biz ne yapabiliriz? Gerçek ve gerçekliğin davranışına kulak vermek zorundayız," diyerek karşılık verdiler.

Bu, insan bilinci tarihindeki en kritik anlardan biridir. Her zaman bir şeyin bir başka şeyden ortaya çıktığına inanıldı. Basit ve doğal. Bir şey nasıl hiçten doğabilir? Sonra madde kayboldu ve bilim insanlar, her şeyin hiçlikten doğduğu ve her şeyin yine hiçliğe döndüğü sonucuna vardılar. Şimdi kara deliklerden söz ediyorlar. Kara delikler, muazzam hiçlik delikleridir. Ben buna "muazzam hiçlik" derim, çünkü hiçlik sadece bir yokluk değildir. Enerjiyle doludur ama hiçlik enerjisiyle. Bulacak hiçbir şey yoktur ama enerji vardır.

Şimdi varoluşta kara delikler olduğunu söylüyorlar. Bu kara delikler yıldızlara paraleldir – yıldızlar pozitiftir ve her yıldıza paralel bir kara delik bulunur. Yıldız vardır; kara delik yok. Her yıldız tükendiğinde bir kara delik olur. Ve her kara delik, olgunlaştığında bir yıldız olur.

Madde, maddedışı değişmeye devam eder. Madde maddedışı olur, maddedışı madde olur. Yaşam ölüm olur; ölüm yaşam olur. Sevgi nefret olur; nefret sevgi olur. Kutupluklar sürekli değişir.

Bu sutra der ki: *Fiziksel, sabit, her yere yayılan ve işlevsel evrelerinde samyama yapmak panchabhuta –beş element– üzerinde hâkimiyet getirir.* Patanjali şunu der: Eğer sen gerçek tanıklık doğanı anlarsan ve sonra konsantre olursan –herhangi bir maddeye *samyama* getirirsen– onu ortaya çıkarabilir veya yok edebilirsin. Bir şeylerin materyalleşmesine yardım edebilirsin çünkü onlar hiçlikten doğar. Ve sen bir şeylerin maddeden hiçliğe dönüşmesine yardım edebilirsin.

Şimdi, bunun mümkün olup olmadığını fizikçiler henüz ortaya koymadı. Maddenin değiştiği ve maddedışı olduğu veya maddedışının değiştiği ve madde olduğu gerçektir. Bu elli sene içinde pek çok saçma şey ortaya koydular. Bu, pek çok şeyin dışarı çıktığı ve bu şeyleri bir sisteme hapsetmenin neredeyse imkânsız olduğu en potansiyel çağlardan biridir. Nasıl olup da bir sistem yaratabilirsin? Sadece elli sene önce kendine yeten bir sistem yaratmak çok kolaydı ve şimdi bu imkânsızdır. Gerçeklik burnunu her yere soktu ve tüm doktrinleri, sistemleri, dogmaları yok etti. Gerçeklik sandığımızın ötesinde olduğunu kanıtladı.

Bilim insanları bunun yaşandığını söylüyor. Patanjali yaşanmasının sağlanabileceğini söylüyor. Eğer şu anda oluyorsa neden olması sağlanmasın? Sadece izle. Suyu ısıtırsın; yüz derecede buhar olur. Bu hep böyleydi, ateş keşfedilmeden

önce de. Güneş ışınları deniz ve nehirlerden su buharlaştırıyordu, bulutlar oluşuyor ve su tekrar nehirlere dönüyor, tekrar buharlaşıyordu. Sonra insan ateşi keşfetti, sonra suyu ısıtmaya, suyu buharlaştırmaya başladı.

Her ne oluyorsa onun olmasını sağlamak için yollar ve araçlar bulunabilir. Eğer halihazırda oluyorsa, o zaman gerçekliğe aykırı değildir, o zaman gerçekten olmasını nasıl sağlayacağını bulmak zorundasın. Eğer madde maddedışı oluyor, maddedışı madde oluyorsa, eğer kutupluklar değişiyorsa, eğer bir şeyler hiçliğe karışıyor ve hiçlikten doğuyorsa –eğer bunlar halihazırda oluyorsa– o zaman Patanjali, bunların olmasını sağlamak için araçlar ve yollar bulunabilir, diyor. Ve yolunu da gösteriyor: Eğer benliğini, beş tohumun ötesindeki benliğini keşfedersen bir şeyleri maddeleştirme ve maddeden hiçliğe dönüştürme kapasitesine erişebilirsin.

Bunun mümkün olup olmadığını bulmak bilim insanlarına kalmış ama akla yatkın görünüyor.

Bundan sonra anima, vesaire,
bedenin kusursuzluğuna erişmek ve
elementlerin bedeni engelleyen gücünün
ortadan kaldırılması gelir.

Ve sonra sekiz *siddhi*, yogilerin sekiz gücü geldi. İlki *anima*'dır, sonra *laghima*, *garima* ve diğerleri gelir. Yoginin sekiz gücüyle, bedenlerini yok edebilir ya da bedenlerini görünmez olacak kadar küçültebilir veya diledikleri kadar büyütebilirler. Bedeni küçük veya büyük yapmak, tamamen

yok etmek ya da eşzamanlı olarak birden fazla yerde görünmesini sağlamak onların kontrolündedir.

İmkânsız görünür ama imkânsız görünen şeyler zamanla mümkün olur. İnsanın uçması imkânsızdı; kimse inanmadı. Wright kardeşlerin deli olduğunu düşündüler. İlk uçaklarını inşa ettiklerinde, insanlara söylemeye bile korktular. Birileri duysa onları akıl hastanesine kapatırdı. İlk uçuş herkesten gizli bir şekilde yapıldı. Ve ilk uçaklarını bir bodrum katında gizlenerek yaptılar, böylece kimse ne yaptıklarını bilmedi. Herkes onların tamamen delirdiklerini düşündü – kim uçabilirdi ki? İlk uçuş sadece altmış saniye sürdü –sadece altmış saniye– ama tüm tarihi, insanlık tarihini inanılmaz bir şekilde değiştirdi. Uçmak mümkün oldu.

Kimse atomun bölünebileceğini düşünmezdi. Bölündü ve insan bir daha asla eskisi gibi olmadı.

İmkânsız olduğu düşünülen pek çok şey oldu. Ay'a ulaştık; Ay imkânsızlığın sembolüydü. Tüm dillerde "Hedefin Ay olmasın," gibi ifadeler vardır. Bu, imkânsızı istemek demektir.

Şimdi bu ifadeleri de değiştirmeliyiz. Ve hatta Ay'a ulaştığımıza göre, şimdi hiçbir şey imkânsız değildir. Şimdi her şey mümkündür; sadece zaman meselesidir.

Einstein, eğer ışık hızında giden bir araç icat edebilirsek o zaman insanın sürekli seyahat edebileceğini ve asla yaşlanmayacağını söylemişti. Örneğin, otuz yaşında bir insan ışık hızında seyahat eden bir uzay aracına binse, otuz sene sonra döndüğünde yine otuz yaşında olur. Akranları altmış yaşına gelir, bazı arkadaşları çoktan ölmüş olur ama bu kişi otuz

gelir, bazı arkadaşları çoktan ölmüş olur ama bu kişi otuz yaşında kalır. Ne saçmalıyorsun? Einstein, insan ışık hızında seyahat ettiğinde zamanın ve zamanın etkilerinin kaybolacağını söyler. Bir insan uzayda yüzyıllarca seyahat edebilir ve beş yüz yıl sonra dönebilir. Buradaki herkes gitmiş olur, kimse onu tanımaz, o kimseyi tanımaz ama o aynı yaşta kalır. Sen dünyanın hızından dolayı yaşlanırsın. Eğer hız ışık hızında olursa o zaman hiç yaşlanmazsın.

Patanjali, beş bedenin ötesine geçtiysen beş elementin ötesine geçtiğini söyler. Şimdi, dilediğin her şeyi kontrol edebildiğin bir evredesindir. Sadece küçük olmak istersen küçük olabilirsin; büyük olmak istersen büyük olursun; ortadan kaybolmak istersen kaybolabilirsin.

Bu sadece yogilerin yapabileceği bir şey değildir ama budaların yaptığı duyulmamıştır. Patanjali'nin yaptığı da bilinmez. Patanjali sadece olasılıkları sıralar.

Nihai benliğine ulaşmış bir insan, neden küçülmek istesin ki? Ne için? Bu kadar aptal olamaz. Amacı ne olabilir? Ve insan neden kaybolmak istesin? Amacının insanları eğlendirmek ya da kafalarını karıştırmak olabileceğini sanmıyorum. O bir sihirbaz değildir. İnsanların ona alkış tutmaları onu zerre kadar ilgilendirmez. O zaman ne için? Hatta bir insan

benliğinin en yüksek noktasına ulaştığında, tüm arzular kaybolur. *Siddhi*'ler, arzular yok olduğunda ortaya çıkar. İkilem budur: Güçler sen onları kullanmak istemediğinde gelirler. Hatta sadece, onları her zaman isteyen kişi ortadan kaybolduğunda gelirler.

Patanjali'nin Yoga Sutralarının bu kısmı, senin bir şeylerin mümkün olduğunun ama asla gerçekleşmediklerinin, çünkü onu isteyen, her zaman bu güçlerle egosunu tatmin etmek isteyen insanın artık orada olmadığının farkına varmanı amaçlar. Mucizevi güçler, sen onlarla ilgilenmediğin zaman gelir. Bu, varoluş ekonomisidir. Arzularsan kudretsiz kalırsın. Arzulamazsan sonsuza dek kudretli olursun. Ben buna bankacılık yasası derim: Eğer paran yoksa hiçbir banka sana para vermez; eğer paran varsa her banka sana daha fazlasını vermek için hazırdır. İhtiyacın olmadığında her şey önündedir; ihtiyacın olduğunda hiçbir şey bulamazsın.

Güzellik, zarafet, güç ve elmas sertliği
Kusursuz bedeni oluşturur.

Patanjali bu bedeni kastetmez. Bu beden güzel olabilir ama asla kusursuz bir güzelliğe sahip değildir. İkinci beden bundan daha güzel olabilir, üçüncüsü daha çok, çünkü onlar merkeze daha yakındırlar. Güzellik merkezdedir. Merkezden uzaklaştıkça daha kısıtlı olur. Dördüncü beden çok daha güzeldir. Beşinci beden neredeyse yüzde doksan dokuz güzeldir.

Ama benliğin olan –gerçek sen– güzellik, zarafet, güç ve elmas sertliğindedir. Hem elmas sertliği hem de bir lotus çiçeğinin yumuşaklığıdır. Güzeldir ama narin değildir – güçlüdür. Güçlüdür ama sadece sert değildir – tüm zıtlıklar onda buluşur.

Sanki bir lotus çiçeği elmastan yapılmıştır ve bir elmas lotus çiçeğinden; çünkü kadın ve erkek orada buluşur ve aşkınlığa

erişir; Güneş ve Ay orada buluşur ve aşkınlığa erişir.

Yoga için eski ifade *hatha*'dır. *Hatha* sözcüğü çok ama çok önemlidir. *Ha* Güneş demektir, *tha* ise Ay; *Hatha,* Güneş ve Ay'ın buluşmasıdır. Güneş ve Ay'ın buluşması yogadır – *unio mystica.*

Hatha yogilerine göre insan bedeninde üç enerji kanalı vardır. Biri *pingala* olarak bilinir; bu sağ kanaldır, sol beyine bağlıdır – güneş kanalı. Diğer kanala *ida* denir; sağ beyne bağlı olan sol kanal – ay kanalı. Ve bir de üçüncü kanal vardır, ortadaki kanal, *sushumna*; güneş ve aydan meydana gelir.

Normalde enerjin ya *pingala* ya da *ida*'dan geçer. Yogilerin enerjisi *sushumna* kanalını kullanır. Buna, enerjinin bu iki kanal arasında ilerlemesine *kundalini* adı verilir. Bu kanallar omurgana karşılık gelen noktalarda bulunurlar. Enerji orta kanaldan ilerlemeye başladığında dengeli olursun. O zaman bir insan ne erkektir ne de kadın, ne serttir ne de yumuşak; her ikisidir – kadın ve erkek, sert ve yumuşak. *Sushumna*'da tüm kutupluklar kaybolur ve *sahasrar*, *sushumna*'nın zirvesidir.

Eğer benliğinin en alt seviyedeki noktasında yaşıyorsan bu *muladhar*'dır, seks merkezidir ve o zaman ya *ida*'da ya da *pingala*'da, ya güneş kanalında ya da ay kanalında hareket edersin ve bölünürsün. Ve hep diğerini aramaya, diğerini sormaya devam edersin – kendini eksik hissedersin, hep diğerine bağımlısındır.

Kendi enerjilerin içeride buluştuğu zaman, müthiş bir orgazm olur. Bu, kozmik bir orgazmdır. *İda* ve *pingala* *sushumna*'da buluşur – o zaman insan coşkulanır, her zaman coşkuludur; bu coşkunun sonu yoktur. O zaman insan asla aşağı inmez; asla alt seviyelere düşmez, hep yüksekte kalır. Bu

yükseklik noktası, kişinin içsel çekirdeği, benliği olur.

Unutma diye tekrar ediyorum: Bu, genel yapıdır. Biz burada fiili şeylerden söz etmiyoruz. *İda* ve *pingala*'nın nerede olduğunu görmek için insan bedenini ikiye ayırmaya çalışan aptal insanlar vardır. "*Sushumna* nerede?" diye sorarlar. Bulamazlar. Bunlar sadece göstergedir, semboliktir.

Bedeni parçalarına ayırıp merkezlerin nerede olduğunu anlamaya çalışan aptal insanlar vardır. Bir doktor hangi merkezin psikologlara göre bedende hangi kompleks olduğunu kanıtlamak için bir kitap bile yazdı. Bunlar saçma girişimlerdir.

Yoga bu anlamda bilimsel değildir, mecazidir. Müthiş bir mecazdır. Bir şey gösterir ve sen içe dönersen onu bulursun ama bir bedeni parçalarına ayırarak bulmanın imkânı yoktur. Otopsi yaparak bunları bulamazsın. Bunlar yaşamsal fenomenlerdir. Ve bu sözler sadece göstergedir – sözcüklere bağlı kalma, onları bir saplantıya ya da doktrine dönüştürme. Akışkan ol. İpucunu al ve yolculuğuna devam et.

Son bir sözcük daha: *urdhvaretas*. Bu, enerjinin yukarı doğru yolculuğu anlamına gelir. Şu anda sen seks merkezinde var olursun ve bu merkezden enerji aşağı doğru inmeye başlar. *Urdhvaretas*, enerjinin yukarı doğru ilerlediği anlamına gelir. Bu çok hassas, çok narin bir fenomendir ve onunla çalışırken çok uyanık olmak zorundasın. Eğer uyanık olmazsan sapkın birine dönüşme olasılığın yüksektir. Bu tehlikelidir; bu yüzden yogiler buna "sapkın güç" derler. Tehlikelidir. Bir yılan gibidir – bir yılanla oynamaya benzer. Nasıl yapılacağını, ne yapılacağını bilmiyorsan tehlikelidir – zehirle oynarsın.

Ve pek çok insan sapkın oldu, çünkü *urdhvaretas* olmak için, yukarı çıkmak için seks enerjilerini bastırmayı denediler. Asla

yukarı çıkmadılar. Normal insanlardan bile daha sapkın oldular.

Bu yüzden bir usta gerekir – nerede olduğunu, nereye gittiğini ve sırada ne olacağını bilen; geleceğini görebilen ve doğru kanalın açılıp açılmadığını görebilen bir usta gerekir. Aksi takdirde, tüm dünya bir cinsel sapıklık karmaşasının içine girer.

Asla bastırma. Normal ve doğal olmak, sapkın olmaktan çok daha iyidir. Ama sadece normal olmak yetmez; daha fazlası mümkün: dönüş. Baskı *urdhvaretas*'ın yolu değildir, dönüşümdür. Bu yalnızca bedenini arındırdığın, zihnini arındırdığın takdirde yapılabilir; beden ve zihinde topladığın tüm gereksiz şeylerden kurtulursun. Sadece saflıkla, ışıkla, hafiflikle enerjinin yukarı çıkmasını sağlayabilirsin.

Normalde bu kıvrılmış bir yılan gibidir; bu yüzden *kundalini* veya *kundali* adı verilir. *Kundali* "kıvrılmış" demektir. Başını kaldırıp yukarı doğru hareket ettiğinde, deneyim muazzamdır. Ne zaman daha yüksek bir merkezden geçse sen daha yüksek deneyimler yaşarsın. Her merkezde sana pek çok şey ifşa edilir; sen harika bir kitap olursun. Ama enerji merkezlerden geçmek zorundadır; ancak o zaman o merkezler sana güzelliklerini, vizyonlarını, şiirlerini, şarkılarını, danslarını ifşa edebilirler. Ve her merkezde, bir öncekine kıyasla daha yüksek bir orgazm vardır.

Cinsel orgazm en düşük seviyede olandır. Bir üstünde *hara* orgazmı vardır. Sonra *nabhi* orgazmı gelir. Ardından sevgi – kalp orgazmı. Onun üzerinde boğaz orgazmı vardır – yaratıcılık, paylaşım. Bir üzerinde üçüncü gözün orgazmı

bulunur, yönlendirme olmadan, hayatı olduğu gibi gösteren vizyon – gerçeği görme netliği. Ve en yüksekte *sahasrar* orgazmı – yedinci merkez.

Bu, haritadır. İstersen yukarı doğru ilerleyebilir, *urdhva-*

retas olabilirsin ama asla *siddhi*'ler için *urdhvaretas* olmaya çalışma – onlar saçmadır. Kim olduğunu bilmek için *urdhvaretas* olmayı dene: güç için değil, huzur için. Hedefin hep huzur olsun, güç değil.

Patanjali bu bölüme *Vibhuti Pada* adını verdi; *vibhuti* "güç" demektir. O bu bölümü dahil etti ki öğrencileri ve onu takip eden insanlar, güçlerin yolda olduğunu ama güce hiçbir zaman boyun eğmemen gerektiğini fark etsinler. Güce bir kez boyun eğdiğinde, bir güç gösterisine dönüştüğünde, başın belada demektir. O noktaya sabitlenirsin ve uçuşun sona erir.

Ve insan uçmaya devam etmeli, sonuna kadar uçmalıdır. Ta ki boşluk açılana ve sen tekrar kozmik ruha karışana dek.

Hedefin huzur olsun.

BÖLÜM 10

Tantra ve Çakralar Dünyası

Tantra özgürlüktür – tüm zihin yapılarından, tüm zihin oyunlarından, tüm yapılardan, ötekinden özgürlüktür. Tantra bir olma yeridir. Tantra özgürlüktür.

Tantra sıradan anlamıyla bir din değildir. Din de yine bir zihin oyunudur, din sana belirli bir kalıp verir. Bir Hıristiyan'ın

belirli bir kalıbı vardır, bir Hindu'nun da öyle. Din sana belirli bir tarz, bir disiplin verir. Tantra tüm disiplinleri alıp götürür.

Disiplin olmadığı zaman, dayatılmış bir düzen olmadığı zaman, içinde tamamen farklı tipte bir düzen belirir. Lao Tzu'nun Tao dediği, Buda'nın *dhamma* dediği şey yükselir. Bu, senin yaptığın bir şey değil, sana olan bir şeydir. Tantra sadece içinde bunun olması için bir yer yaratır. Davet bile etmez, beklemez; sadece bir yer yaratır. Ve o yer hazır olduğunda, bütün içeri dolar.

Çok güzel, çok eski bir hikâye duymuştum...

Bir kasabaya çok uzun zaman yağmur yağmamış – her şey kurumuş. Sonunda o kasabanın sakinleri bir yağmur yağdıran çağırmaya karar vermiş. Yağmur yağdıranın yaşadığı uzak kasabaya, bir önce gelmesi ve çorak tarlalarına yağmur yağdırmasını rica etme göreviyle bir heyet gönderilmiş.

Yaşlı bir adam olan yağmur yağdıran gelmeye söz vermiş ama bir şartı varmış: Üç gün boyunca tek başına kalacağı, rahatsız edilmeyeceği küçük bir köy evinin tahsis edilmesini istemiş – yiyecek veya içecek istemeyeceğini söylemiş. Sonra neler yapılabileceğine bakacakmış. Kasabalılar hemen yaşlı adamın talebini yerine getirmişler.

Üçüncü günün sonunda bereketli bir yağmur yağmış ve bu mucize karşısında minnettar olan kasaba sakinleri, yaşlı adama tahsis ettikleri eve gidip sormuşlar, "Nasıl yaptın? Anlat bize."

"Çok basit oldu," diye yanıtlamış yağmur yağdıran. "Üç gün boyunca yaptığım tek şey kendimi düzene sokmak oldu.

Çünkü ben düzene girdiğimde, dünyanın da düzene gireceğini biliyordum. Kuraklık da yağmura razı olacaktı."

Tantra, eğer sen düzen içindeysen tüm dünya senin için bir düzene girer. Sen uyumluyken, tüm varoluş senin için uyum içindedir. Senin düzenin bozulduğunda, tüm dünyanın düzeni bozulur. Ve düzen sahte bir düzen olmamalıdır, zoraki bir düzen olmamalıdır. Sen kendine bir düzen dayattığında bölünürsün; içten içe o düzensizlik devam eder.

Bunu gözlemleyebilirsin: Eğer öfkeli bir insansan öfkeni zorlayabilir, bilinçaltının derinliklerine gömebilirsin ama öfken kaybolmaz. Belki farkındalığından tamamen çıkabilir ama oradadır ve sen onun orada olduğunu bilirsin. O senin altında çalışır, benliğinin karanlık bodrumundadır ama oradadır.

Gülümseyerek üzerine oturabilirsin ama her an patlayabileceğini bilirsin. Ve gülümsemen çok derin olamaz, çok gerçek olamaz; sadece kendine karşı gösterdiğin bir gayret olabilir. Düzeni kendine dayatan bir insan düzensizlik içinde kalır.

Tantra bir başka düzen türü olduğunu söyler. Herhangi bir düzen dayatmazsın, herhangi bir disiplin dayatmazsın; sadece tüm yapılardan kurtulur, doğal ve spontane olursun. Bu, bir insandan atması istenebilecek en büyük adımdır. Bu adımı atmak büyük cesaret gerektirir, çünkü toplum bundan hoşlanmaz, toplum ölümüne karşı çıkar. Toplum belirli bir düzen ister. Topluma ayak uydurursan toplum senden yana mutlu olur. Eğer biraz yoldan saparsan toplum sinirlenir – çete sinirlenir.

Tantra bir isyandır. Ben buna devrimci demem, çünkü için-

de politika barındırmaz. Ve devrimci demem, çünkü dünyayı değiştirmek, devleti ve toplumu değiştirmek gibi bir planı yoktur. İsyankârdır, bireysel bir isyandır. Tüm yapılardan ve esaretten bireysel bir sıyrılmadır. Ama esaretten sıyrıldığın an, etrafında daha önce hissetmediğin başka bir varoluş hissetmeye başlarsın – sanki uzun zamandır gözlerinin önünde perde varmış ve aniden o perde kalkmış, gözlerin açılmış gibi bambaşka bir dünya görürsün.

Gözlerindeki bu perde senin zihin dediğin şeydir – düşüncelerin, önyargıların, bilgin, kutsal metinlerin, hepsi kalın bir perde oluşturur. Görmeni engeller, cansız yaşamana sebep olurlar.

Tantra canlı olmanı ister – ağaçlar kadar canlı, nehirler kadar canlı, güneş ve ay kadar canlı. Bu senin doğuştan sahip olduğun bir haktır. Gözündeki perdeyi kaldırarak hiçbir şey kaybetmezsin; her şeyi kazanırsın. Ve eğer her şeyi kazanarak kaybedeceksen o zaman hiçbir şey kaybetmemişsin demektir. Her bir mutlak özgürlük ânı tatmin etmek için yeterlidir. Ve

bir esir gibi yaşanmış yüz yıllık uzun bir ömür anlamsızdır.

Tantra dünyasında olmak cesaret gerektirir: maceracıdır. Şu ana kadar çok az insan bu yolda yürümeyi başardı. Ama gelecek umut vaat eder. Tantra giderek daha önemli olacak. İnsan esaretin ne olduğunu şimdi daha iyi anlıyor, hiçbir siyasi devrimin devrimci olmadığını daha net görüyor. Tüm siyasi devrimler eninde sonunda anti-devrimci hareketlere döner. Devrimciler bir kez iktidara geldiler mi anti-devrimci olurlar. Güç anti-devrimcidir. Dolayısıyla güçte yerleşik mekanizma vardır: Herhangi birine güç ver ve o anti-devrimci olur. Güç

kendi dünyasını yaratır. Bu yüzden bugüne kadar dünyada bir sürü devrim yapıldı ve hepsi başarısız oldu; hiçbir devrimin yardımı oldu. İnsanlar şimdi bunun farkına varıyorlar.

Tantra farklı bir perspektif verir. Devrimci değil, isyankârdır. İsyan bireysel anlamına gelir. Tek başına isyan edebilirsin, bunun için bir parti organize etmen gerekmez. Tek başına isyan edebilirsin. Bu, topluma karşı bir mücadele değildir, unutma; sadece toplumun ötesine geçmektir. Anti-sosyal değildir, asosyaldir; toplumla hiçbir ilgisi yoktur. Esarete karşı değildir, özgürlükten yanadır.

Kendi yaşamına bir bak. Sen özgür bir insan mısın? Değilsin: Etrafında binbir türlü pranga var. Onlara bakmayabilirsin, utanç vericidirler; onları tanımayabilirsin, canını acıtırlar. Ama bu durumu değiştirmez: Sen bir esirsin. Tantra boyutuna geçmek için esaretini tanıman gerekir. Esaretinin kökleri çok derinlere uzanır ama esaretten kurtulman gerekir ve esaretin farkına varmak, ondan kurtulmana yardımcı olur.

Kendini yatıştırıp durma, kendini teselli etmeye çalışma. "Her şey yolunda," deme. Yolunda değil. Hiçbir şey yolunda değil, senin tüm hayatın tam bir kâbus. Bir baksana! Şiir yok,

şarkı yok, dans yok, sevgi yok, dua yok. Kutlama yok. Neşe? Sadece sözlükteki bir kelimeden ibaret. Kutsama? Evet, duydun bir yerlerde ama ne olduğuna dair hiçbir fikrin yok. Tanrı? Tapınaklarda, kiliselerde. Evet, insanlar ondan bahsedip duruyorlar. Konuşanlar, bilmiyorlar; duyanlar, bilmiyorlar. Güzel olan her şey anlamsız görünüyor ve anlamsız olan her şey çok ama çok önemli görünüyor.

Bir insan sürekli para biriktirir ve çok önemli bir şey yaptığını düşünür. İnsan aptallığı sınırsızdır. Bunun farkına var, yoksa tüm hayatını yok edecek. Çağlar boyunca milyonlarca insanın hayatını yok etti bile. Farkındalığının kontrolünü eline al – bu, aptallıktan sıyrılmanın tek yolu budur.

Tantra'nın kurucusu Saraha'nın sutralarına değinmeden önce Tantra'nın içsel bilinç haritasıyla ilgili açıklamam gereken bir şey vardır.

Birincisi: Tantra hiçbir erkeğin sadece erkek ve hiçbir kadının sadece kadın olmadığını söyler. Her erkek hem erkek hem kadındır; her kadın hem kadın her erkektir. Âdem'in içinde Havva vardır, Havva'nın içinde Âdem. Hatta kimse sadece Âdem değildir, kimse sadece Havva değildir. Hepimiz Âdem-Havva'yız. Bu, erişilen en büyük anlayışlardan biridir.

Bu dünyadaki en büyük keşiflerden biridir, çünkü bu anlayışla içselliğine doğru ilerleyebilirsin; aksi takdirde içselliğine yönelemezsin. Neden bir erkek bir kadına âşık olur? Çünkü içinde bir kadın taşır, aksi takdirde âşık olmazdı ki. Ve neden belirli bir kadına âşık olursun? Binlerce kadın vardır ama neden, aniden neden belirli bir kadın senin için bu kadar önem kazanır? Sanki diğer tüm kadınlar yok olur ve o dünyadaki tek kadın olarak kalır? Neden? Neden seni sadece belirli bir adam kendine çeker? Neden bazen ilk görüşte âşık olursun?

Tantra, içinde bir kadın imgesi, bir erkek imgesi taşıdığını söyler. Her erkek içinde bir kadın ve her kadın içinde bir erkek taşır. Dışarıdan bir insan senin içsel imgene uyum sağladığında âşık olursun – aşkın anlamı budur.

da aşık olursun – aşkın anlamı budur.

Anlamazsın; sadece omuz silker ve "Oldu işte," dersin. Ama burada incelikli bir mekanizma vardır. Neden başka kadınlara değil de o kadına âşık oldun? Bir şekilde içsel imgen uyum sağlar, o kadın ona benzer. Bir şey içsel imgene denk gelir. "Bu benim kadınım," ya da "Bu benim erkeğim," dersin; bu duygu aşktır. Ama dışarıdaki o kadın tatmin olmaz, çünkü hiçbir kadın senin içsel kadınınla yüzde yüz uyumlu olmaz. Gerçekler öyle değildir. Belki biraz uyumludur – bir cazibe, bir çekim vardır ama er ya da geç tükenir. Kısa süre içinde o kadında sevmediğin bin bir türlü şey olduğunu fark edersin. Bunun farkına varmak biraz zaman alır.

Önce abayı yakarsın. Benzerlik öyle çoktur ki aklını başından alır. Ama zaman içinde, uyumlu olmayan, yerine oturmayan binbir ayrıntı takılır gözüne, yabancı olduğunuzu anlarsın. Evet, onu yine seversin ama aşk aklını başından almaz, o romantik vizyon kaybolmaktadır. Ve o da sende cazip bir şeyler olduğunu fark eder ama bütünlüğün cazip değildir. Bu yüzden her koca eşini ve her kadın kocasını değiştirmeye çalışır. Ne yapmaya çalışırlar? Neden? Neden bir kadın sürekli kocasını değiştirmek için uğraşır? Ne için? O bu adama âşık olmuştur, neden aniden onu değiştirmeye başlar? Şimdi farklılıkların farkına varmaya başlamıştır. O farklılıkları yok etmek ister; idealindeki adama birebir uyması için birkaç değişiklik yapmak ister. Ve koca da uğraşır – kadın kadar ısrarcı, kadın kadar inatçı değildir, çünkü erkek çabuk yorulur – kadın daha uzun süre uğraşır.

Kadın düşünür: "Bugün veya yarın veya bir sonraki gün

Kadın düşünür: "Bugün veya yarın veya bir sonraki gün – bir gün değişecek." Karşındaki insanı değiştiremeyeceğin gerçeğini fark etmek neredeyse yirmi-yirmi beş yıl sürer. Elli yaşına gelip de kadın menopoz dönemini geçtiğinde, her ikisi de yaşlanmaya başladığında, yavaş yavaş hiçbir şeyin değişmediğini fark ederler. Çok uğraşmışlardır, her yolu denemişlerdir; kadın aynı kalmıştır, adam aynı kalmıştır. Kimse kimseyi değiştiremez. Bu var olacak müthiş bir deneyim, üstün bir anlayıştır.

Bu yüzden yaşlı insanlar daha hoşgörülü olurlar: Hiçbir şey yapılamayacağını bilirler. Bu yüzden yaşlı insanlar daha ağırbaşlıdır; her şeyi olduğu gibi kabul ederler. Bu yüzden yaşlı insanlar daha anlayışlıdır. Genç insanlar çok öfkelidir, kabullenmek istemezler; onlar her şeyi değiştirmek isterler; dünyayı olmasını istedikleri gibi yapmak isterler. Çok mücadele ederler ama bu asla olmadı. Olamaz, hayatın doğasında yoktur.

Gördüğün adam asla içindeki adamla uyumlu olmaz ve gördüğün kadın asla içindeki kadınla aynı olmaz. Bu yüzden aşk hem zevk hem de acı verir, bu yüzden hem mutluluk hem de mutsuzluk verir. Ve mutsuzluk mutluluktan daha fazladır. Tantra'nın bu konudaki önerisi nedir, ne yapılması gerekir?

Tantra, gördüğün insanla tatmin olmanın hiçbir yolu olmadığını, bu yüzden içe dönmen gerektiğini söyler. İçsel kadınını ve içsel erkeğini bulmak zorundasın; kendi içinde bir cinsel birleşmeye erişmek zorundasın. Bu, muazzam bir katkıdır.

Bu nasıl olabilir? Bu haritayı anlamaya çalış. Ben, yedi çakradan, yoga-Tantra fizyolojisinden bahsettim. Erkekte *muladhar* erkek ve *svadhishthan* dişidir. Kadında *muladhar* dişi ve *svadhishthan* erkektir. Yedi çakrada, altıncı çakraya kadar ikililik baki kalır; yedinci çakra ikili değildir.

Senin içinde üç çift vardır: ***muladhar-svadhishthan*** evlenmek zorundadır; ***manipura-anahata*** evlenmek zorundadır; ***vishuddha-agya*** evlenmek zorundadır.

Enerji dışarı ilerlediğinde, dışarıda bir kadına ihtiyaç duyarsın.. Bir an için yakalarsın da – çünkü dışarıdaki bir kadınla cinsel birleşme kalıcı olamaz, sadece anlık olabilir. Bir an için kendinizi birbirinizde kaybedersiniz. Sonra sen yine kendine döner, bir intikam duygusuyla dönersin. Bu yüzden her sevişmeden sonra belirli bir hüsran vardır; yine başarısız olmuşsundur; yine senin istediğin şekilde olmamıştır. Evet, bir zirveye ulaşırsın ama daha sen farkına bile varmadan düşüş başlar. Daha zirveyi fethetmeden vadi gelir. Daha sen kadınla veya erkekle buluşmadan ayrılır gelir. Bu evlilikte boşanma öyle hızlı gerçekleşir ki hayal kırıklığına uğrarsın. Tüm sevgililer hüsrana uğramış insanlardır: Çok şey beklerler, deneyimlerine rağmen beklerler, sürekli beklerler – ama hiçbir şey olmaz. Gerçeklik yasalarını yok edemezsin. Bu yasaları anlamak zorundasın.

Dışarıdaki buluşma sadece anlık olabilir ama içsel buluşma ebedi olabilir ve ne kadar yükseğe çıkarsan, buluşma o kadar ebedidir. İlk çakra, *muladhar*, erkekte erkektir. Bir kadınla sevişirken bile Tantra, içindeki hatırlamanı söyler. Dışarıdaki kadınla seviş ama içindekini hatırla. Bilincinin içe dönmesine izin ver. Dışarıdaki kadını tamamen unut. Orgazm ânında kadını veya erkeği tamamen unut. Gözlerini kapat ve içeride ol, bunu bir meditasyona dönüştür. Enerji harekete geçtiğinde, bu fırsatı kaçırma. Bu, bir temas kurabileceğin, içsel bir yolculuk yapabileceğin andır.

yolculuk yapabileceğin andır.

Normalde içe bakmak zordur ama bir aşk ânında bir boşluk olur, normalin dışına çıkarsın. Bir aşk ânında sen maksimum

seviyeye ulaşırsın. Orgazm olduğunda, tüm beden enerjin dansla coşar; her hücre, her doku bir ritimle, uyum içinde, normal hayatta bilmediğin bir coşkuyla dans eder. Bu o andır, bu uyum ânıdır; bunu içe giden bir geçit olarak kullan. Sevişirken meditatif ol, içeri bak.

O anda bir kapı açılır – bu, Tantra deneyimidir. O anda bir kapı açılır ve Tantra sana, mutlu hissetmenin sebebinin kapının açılması ve içsel mutluluğuna dair bir şeylerin sana doğru akması olduğunu söyler. Bu seviştiğin kadından gelmez, seviştiğin erkekten de gelmez; senin en içsel çekirdeğinden gelir. Yanındaki insan sadece bir mazerettir.

Tantra, dışarıdaki insanla sevişmenin bir günah olduğunu söylemez, sadece çok etkili olmadığını söyler. Seksi lanetlenemez, doğallığını kabul eder ama sana bu sevgi dalgasını içeri girmek için kullanabileceğini söyler. O heyecan ânında, yeryüzünde olmazsın: Uçabilirsin. Okun yayı hedefe doğrultabilir.

Eğer sevişirken meditatif olursan sessizleşirsin, içe bakmaya başlarsın, gözlerini kapatırsın, dışarıdaki adamı veya kadını unutursun, sonra olur. *Muladhar*, içindeki erkek merkez dişi merkeze doğru ilerlemeye başlar – dişi merkez *svadhishthan*'dır – ve orada bir birleşme olur, içinde bir birleşme olur.

Bazen bu sen farkında olmadan meydana gelir. Bir erkek bana sürekli yazıp duruyor ve muhtemelen neden cevap vermediğimi merak ediyordur. Şu âna kadar harita yoktu, şimdi sana

bir harita veriyorum. Beni her dinlediğinde orgazm yaşayacak gibi olduğunu söylüyor. Tüm bedeni titremeye başlıyor ve bir kadınla sevişirken yaşadığı aynı deneyimi yaşıyor. Bu yüzden kafası çok karışık, doğal olarak. Ne dinlediğini unutuyor – her şeyi unutuyor ve heyecan öyle yoğun, neşe öyle fazla ki endişeye kapılıyor. Ne oluyor diye soruyor? İçinde neler oluyor?

Bu oluyor işte: *Muladhar svadhishthan* ile buluşuyor, erkek merkezin dişi merkezinle buluşuyor. Meditasyona girdiğinde, dua ettiğinde sevinç budur, içsel kutlama mekanizman budur. Ve *muladhar* ile *svadhishthan* buluştuğu an, enerji salınır. Tıpkı kadınınla seviştiğin zaman olduğu gibi enerji boşalır, *svadhishthan* ve *muladhar* buluştuğu zaman enerji boşalır ve o enerji en yüksek merkeze, *manipura*'ya ulaşır.

Manipura erkektir, *anahata* ise dişi. İçindeki erkek ve kadının ilk buluşmasına tanık olduktan sonra, bir gün aniden ikinci buluşma gerçekleşir. Bunun için herhangi bir şey yapman gerekmez; sadece birinci buluşmada salınan enerji ikinci buluşma için olasılık yaratır. Ve ikinci buluşmayla enerji yaratıldığında, bu üçüncü buluşma için olasılık yaratır.

Üçüncü buluşma *vishuddha* ve *agya* arasında olur. Ve üçüncü buluşma meydana geldiğinde, dördüncü için enerji yaratılır ama bu bir buluşma değil, bir birleşme değildir, bir birlikteliktir. *Sahasrar* yalnızdır; orada erkek-dişi yoktur. Âdem ve Havva birbirlerinin içinde kaybolmuşlardır. Erkek kadın olmuş, kadın erkek olmuştur; tüm ayrımlar kaybolur. Bu mutlak, ebedi buluşmadır. Bu Hinduların *sat-chit-anand* dedikleri şeydir. İsa buna “Tanrının Krallığı” der.

Aslında yedi sayısı tüm dinler tarafından kullanılmaktadır. Yedi gün semboliktir ve yedinci gün kutsaldır. Tanrı altı gün çalışmış ve yedinci gün dinlenmiştir. Altı çakrada çalışmak zorundasın ama yedinci büyük bir dinlenme, mutlak dinlenme evresidir – yuvaya dönmüşsündür.

Yedinciyle birlikte ikililiğin parçası olarak kaybolursun; tüm kutupluklar kaybolur, tüm ayrımlar kaybolur. Gece artık gece değildir, gün artık gün değildir. Madde artık madde değildir ve zihin artık zihin değildir – ötesine geçmişsindir.

Bu, Buda'nın nirvana dediği aşkın yerdir.

İçindeki bu üç toplantının ve dördüncüye erişmiş olmanın bir başka boyutu daha vardır. Sana daha önce dört evreden söz ettim: uyku, rüya, uyanış, *turiya*. *Turiya* "dördüncü" demektir, "ötesi". Bu yedi çakra ve onlarda yapılan çalışma da bu dört evreye karşılık gelmektedir.

Muladhar ve *svadhishthan* arasındaki ilk buluşma uyku gibidir. Buluşma gerçekleşir ama sen onun çok farkında olmazsın. Keyif alırsın, içinde müthiş bir tazelik hissinin yükseldiğini hissedersin. Sanki derin bir uyku çekmişçesine dinlendiğini hissedersin ama bunu tam olarak göremezsin – çok karanlıktır. Kadın ve erkek içinde buluşmuştur ama bilinçaltında buluşurlar; buluşma gün ışığında gerçekleşmez, gecenin karanlığında gerçekleşir. Evet, sonucu hissedersin, neticeyi hissedersin. Aniden içinde yeni bir enerji, yeni bir ışık, yeni bir parıltı hissedersin. Bir auraya erişirsin. Başkaları da sende belirli bir mevcudiyet niteliği, bir titreşim hissetmeye başlayabilir. Ama sen neler olup bittiğini tam olarak anlaya-

mazsın, bu yüzden ilk buluşma uyku gibidir.

İkinci buluşma rüya gibidir: *Manipura* ile *anahata* buluştuğunda, içsel kadınla buluşman bir rüyada karşılaşman gibidir. Evet, bir parça hatırlayabilirsin. Tıpkı sabah uyandığında gece gördüğün rüyayı hatırlaman gibi – biraz oradan, biraz buradan. Belki bir şeyleri unutursun, belki tamamını hatırlamazsın ama yine de hatırlarsın. İkinci buluşma rüya gibidir. Daha farkında olursun, bir şeylerin olduğunu hissetmeye başlarsın. Değiştiğini, bir değişimin eli kulağında olduğunu, artık eski sen olmadığını hissetmeye başlarsın. Ve ikinciyle, dışarıdaki kadına olan ilginin azaldığını ya da dışarıdaki erkeğe olan ilginin eskisi kadar nefes kesici olmadığını fark etmeye başlarsın.

İlk buluşmayla da bir değişiklik olur ama sen farkına varmazsın. İlkiyle artık kadınınla ilgilenmediğini düşünmeye başlayabilirsin ama artık hiçbir kadınla ilgilenmediğini anlayamazsın. Kadınından sıkıldığını ve başka bir kadınla daha mutlu olacağını düşünebilirsin; bir değişiklik iyi gelecektir, farklı bir iklim, farklı bir kadın iyi olacaktır. Bu, sadece bir tahmindir. İkinci buluşmayla, artık kadın veya erkekle ilgilenmediğini, ilginin içe döndüğünü hissetmeye başlarsın.

Üçüncü buluşmayla tamamen farkında olursun; bu bir uyanış gibidir. *Vishuddha agya* ile buluşur: Sen her şeyi fark edersin, buluşma gün ışığındadır. Ya da şu şekilde olduğunu da söyleyebiliriz: İlk buluşma gece karanlığındadır, ikinci buluşma gece ile gündüz arasındaki alacakaranlıktadır, üçüncü buluşma ise dolunaydadır – sen her şeyin farkındasındır, her şey nettir. Şimdi dışarıyla işin bitmiştir. Bu senin karını

veya kocanı terk edeceğin anlamına gelmez, sadece artık âşık olmadığın anlamına gelir. Merhamet duyarsın. Şu âna kadar yanında olan kadın kuşkusuz harika bir arkadaştır, seni bu noktaya kadar getiren adam iyi bir dosttur; minnet duyarsın. Birbirinize minnet ve merhamet duymaya başlarsınız.

Bu her zaman böyledir: Anlayış yükseldiğinde, beraberinde merhamet de getirir. Eğer eşini terk eder ve ormana kaçarsan bu sadece senin zalim olduğunu ve içinde merhamet olmadığını gösterir. Bunun sebebi olup biteni anlamaman da olabilir ama anlayış asla değildir. Anladığın zaman merhamet duyarsın.

Buda aydınlandığı zaman, öğrencilerine söylediği ilk şey şu oldu: "Yashodhara'ya gidip onunla konuşmak istiyorum." Bu, eşiydi.

Ananda çok rahatsız oldu. "Saraya gidip karınla konuşma-

nın ne anlamı var? Sen onu terk ettin – üzerinden on iki sene geçti." Ve Ananda'nın bu durumdan rahatsız olmasının bir sebebi daha vardı: Bir buda nasıl olup da karısını düşünebilirdi? Budaların bu şekilde düşünmeleri beklenmez.

Diğer öğrenciler çekildiğinde, Ananda Buda'ya şöyle dedi: "Bu iyi değil. İnsanlar ne düşünecek?"

"İnsanlar ne düşünecek?" diye tekrarladı Buda. "Ona olan minnetimi ifade etmek, bana yardım ettiği için ona teşekkür etmek zorundayım. Ve bana olan şeyden ona da vermek zorundayım – ona bu kadarını borçluyum. Gitmem gerek."

Buda geri döndü, saraya gitti, karısını gördü. Kuşkusuz Yashodhara öfkeliydi; bu adam gecenin bir yarısı ona hiçbir

Yashodhara öfkeliydi, bu adam gecenin bir yarısı ona hiçbir şey söylemeden gitmişti. Buda'ya, "Bana güvenemez miydin? Gitmek istediğini söyleyebilirdin ve ben dünyada seni engelleyecek son kadın olurdum. Bana bu kadar bile güvenemez miydin?" dedi. Ve ağlıyordu – on iki senelik bir öfkeyle! Bu adam gecenin bir yarısı hırsız gibi kaçmıştı, aniden, ona en ufak bir ipucu bile bırakmadan.

Buda özür diledi. "Anlamadığım için," dedi. "Cahildim. Farkında değildim. Ama şimdi farkındayım ve biliyorum; bu yüzden geri döndüm. Sen bana çok yardım ettin. Tüm o eski olayları unuttun; yere dökülen sütü düşünmenin hiçbir anlamı yok. Bana bak – muazzam bir şey oldu. Ben yuvaya döndüm. Ve ilk görevimin sana karşı olduğunu, sana gelmek, tecrübemi sana aktarmak ve seninle paylaşmak olduğunu hissettim."

Öfke gitmiş, kızgınlık dinmişti. Yashodhara yaşlı gözleriyle baktı. Evet, bu adam çok değişmişti; bu artık onun tanıdığı adam değildi. Aynı adam değildi, kesinlikle değildi. Müthiş bir parlaklık gibi görünüyordu: Yashodhara neredeyse Buda'nın etrafındaki aurayı, ışığı bile görebiliyordu. Ve Buda öyle huzurlu

ve öyle sessizdi ki; neredeyse kaybolmuştu, varlığı neredeyse yokluktu. Ve sonra, kendine rağmen, Yashodhara ne yaptığını unuttu. Buda'nın ayaklarına kapandı ve öğrencisi olmak istedi.

Anladığın zaman, merhamet kaçınılmazdır. Bu yüzden benim *sannyasin*'lerimin ailelerini terk etmediklerini söylerim. Orada ol.

Rabindranath bu olayla , Buda'nın dönüşüyle ilgili bir şiir

yazdı. Yashodhara ona tek bir şey sormuştu: "Bana tek bir şey söyle," dedi. "Her neye eriştiysen – bir şeye eriştiğini görebiliyorum. O her ne ise ne olduğunu bilmiyorum, bana sadece tek bir şey söyle. Ona burada, bu evde erişmen mümkün değil miydi?"

Ve Buda hayır diyemezdi. Ona burada, bu evde erişmek mümkündü. Şimdi biliyordu, çünkü bunun ormanla veya kasabayla; aileyle veya bir aşramla hiçbir ilgisi yoktur. Hiçbir yerle ilgisi yoktur; en içsel çekirdeğinle ilgisi vardır. O her yerdedir.

İlk olarak, diğer cinse olan ilginin hafiflemeye başladığını fark edeceksin. Bu, loş bir fenomen olacak – karanlık bir camdan dışarı bakmak, sisli bir sabaha uyanmak gibi. İkincisi, bir şeyler netleşmeye başlayacak. Bir rüya gibi ama sis hafifleyecek. Üçüncüsünde tamamen uyanık olacaksın – bu olmuştur, içsel kadın içsel adamla buluşmuştur. Artık kutupluk yoktur: Aniden sen bir olursun. Şizofreni kaybolur, sen teksindir.

Bu birleşmeyle sen bir birey olursun. Bundan önce bir birey değildin, bir kalabalıktın, pek çok insandın, multi-psişiktin. Aniden düzene girdin. Bu eski hikâyenin söylediği budur.

Adam üç gün istemişti... Eğer bazen bu küçük hikâyelere bakarsan afallarsın; sembolleri önemlidir. Adam üç gün boyunca sessizce oturmak istemişti. Neden üç gün? Bunlar üç noktadır: uykuda, rüyada, uyanışta; adam kendini düzene

sokmak istedi. İlki uykuda olur, sonra rüyada olur, sonra uyanışta olur. Bir birey olduğun zaman, bölünmüşlüğün kaybolduğu zaman ve sen bir olduğunda, her şey bir olur.

Bu sana çok paradoksal görünebilir ama söylemek zorundayım: Birey evrenseldir. Bir birey olduğunda, aniden evrensel

olduğunu görmeye başlarsın. Şu âna kadar hep varoluştan ayrı olduğunu düşünüyordun; şimdi bunu düşünemezsin. Âdem ve Havva birbirlerinin içinde kaybolmuşlardır. Herkesin o veya bu şekilde bulmaya çalıştığı hedef budur. Tantra, ona ulaşmanın en kesin bilimidir; bu hedeftir.

Birkaç şey daha: Sana *muladhar*'ın rahatlaması gerektiğini, ancak o zaman enerjinin yukarı doğru çıkabileceğini söylemiştim. Ve içeri ve yukarı aynı anlama gelir; dışarı ve aşağı aynı şeydir. Enerji yalnızca *muladhar* rahatladığında içeri veya yukarı hareket edebilir. Dolayısıyla yapılacak ilk şey *muladhar*'ı rahatlatmaktır.

Sen seks merkezini çok sıkı tutarsın. Toplum senin seks merkezinin farkında olmanı sağladı; seni ona saplantılı hale getirdi, bu yüzden onu çok sıkı tutarsın. Sadece izlemen yeterlidir. Her zaman, sanki kendini bıraktığın takdirde kötü bir şeyler olacakmış gibi cinsel organizmanı çok sıkarsın. Tüm koşullanman onu sıkı tutmaya yöneliktir. Rahatla; onu kendi haline bırak. Korkma – korku gerginlik yaratır. Korkudan vazgeç. Seks güzeldir; seks bir günah değil, bir erdemdir. Bir kez onun bir erdem olduğunu düşünmeye başladığında rahatlayabileceksin.

Daha önce *muladhar*'ı nasıl rahatlatacağını anlatmıştım. Ve *svadhishthan*'ı nasıl rahatlatacağından da bahsetmiştim; bu bölüm merkezidir. Ölümden korkma. İnsanlığı egemenliği altına almış iki korku vardır: seks korkusu ve ölüm korkusu.

Her iki korku da tehlikelidir; onlar senin büyümene izin vermediler. Bu korkulardan kurtul.

Üçüncü çakra *manipura*'dır; *manipura* negatif duygularla yüklüdür. Bu yüzden duygusal anlamda sıkıntı yaşadığında miden rahatsızlanır; *manipura* hemen etkilenir. Dünyanın tüm dillerinde, “Bunu midem kaldırmaz,” gibi ifadeler vardır. Bu kelimenin tam anlamıyla doğrudur. Bazen belirli bir şeyi sindiremediğinde miden bulanmaya başlar, kusacakmış gibi hissedersin. Hatta bazen olur – psikolojik bir kusma. Biri bir şey söyler ve sen bunu sindiremezsin. Aniden midenin bulandığını hissedersin: Kusarsın ve kustuktan sonra rahatlarsın.

Yogada bunun için metotlar vardır. Yogi sabah uyandığında bol miktarda su içmelidir – bir kova dolusu tuzlu su; su ılık olmalıdır – ve sonra yogi kusup o suyu çıkarmalıdır. Bu, *manipura*'yı rahatlatmaya yardımcı olur. Bu, harika bir arınma sürecidir.

Şaşıracaksın: Şimdi pek çok modern terapi, kusmanın yardımcı olduğunu fark etti. Kusmak *manipura*'yı rahatlatır. Tantra ve yoga bunu her zaman biliyordu.

Negatif duygular –öfke, nefret, kıskançlık, vesaire– hepsi bastırılmıştır. *Manipura*'n aşırı yüklüdür. Bu bastırılmış duygular enerjinin yukarı çıkmasına izin vermezler; bu bastırılmış duygular bir kaya gibidir: Geçit tıkalıdır. Karşılaşım, Geştalt ve buna benzer terapiler, hepsi farkında olmadan *manipura*'da işlev gösterir. Öfkeni tetiklemeye çalışırlar, kıskançlığını, açgözlülüğünü provoke etmek isterler; saldırganlığını, şiddet duygunu ortaya çıkarmaya çalışırlar. Toplum tek bir şey yapmıştır; seni negatif olan her şeyi bastırman ve her şey pozitifmiş gibi davranman için eğitmiştir. Şimdi, her ikisi de tehlikelidir. Pozitifmiş gibi davranmak sahtekârlıktır,

ikiyüzlülüktür ve negatifi bastırmak tehlikelidir; zehirlidir, senin sistemini zehirler.

Tantra negatif olanı ifade etmeni ve pozitif olana izin vermeni söyler. Öfke gelirse bastırma; saldırganlık gelirse bastırma. Tantra gidip birini öldürmeni söylemez – ama bastırılmış duyguları ifade etmenin binbir yolu olduğunu söyler. Dışarı çıkıp odun kesebilirsin. Hiç oduncuları izledin mi? Diğer herkesten daha sessiz görünürler. Avcıları izledin mi? Avcılar çok iyi insanlardır. Çok pis bir şey yaparlar ama iyi insanlardır. Avlandıkları zaman onlara bir şey olur. Hayvanları öldürdükleri zaman öfkeleri, saldırganlıkları çözünür. Şiddetten uzak yaşayan insanlar dünyadaki en çirkin insanlardır. Onlar iyi insanlar değildirler, çünkü onlar bir volkanın üzerinde otururlar. Onların yanında kendini rahat hissedemezsin; orada tehlikeli bir şey vardır – bunu hissedebilirsin, ona dokunabilirsin, kendini gösterir.

Bir ormana gidip bağırabilir, çığlıklar atabilirsin. Primal Terapi sadece çığlık terapisidir. Ve Karşılaşım, Primal ve Geştalt terapiler, *manipura*'yı rahatlatma konusunda çok etkilidir.

Manipura bir kez rahatladı mı, negatif ve pozitif arasında bir denge oluşur. Ve negatif ile pozitif dengeli olduğunda, geçit açılır; sonra enerji daha yükseğe çıkabilir. *Manipura* erkektir. Eğer *manipura* tıkalıysa enerji yukarı çıkamaz. *Manipura* rahat olmalıdır.

Yardımcı olabilecek her şeyi kullanmalısın, çünkü insan öyle yaralıdır ki tüm yardım kaynaklarına ihtiyacı vardır. Sana neden tüm metotları sunduğumu anlamayabilirsin: Yoga, Tantra, Tao, Sufi, Caynist, Budist, Hindu, Geştalt, Psikodrama, Karşılaşım, Primal Terapi, Kutup Dengeleme, Rolfing,

Yapısal Entegrasyon – neden tüm bunları önüne serdiğimi

anlamayabilirsin. Doğu'daki herhangi bir aşramda bunların yapıldığına hiç rastlamadın. Bunun bir sebebi vardır: İnsan öyle yaralıdır ki tüm kaynaklar önünde olmalıdır. Mümkün olan her kaynaktan yardım almalısın; ancak o zaman umut vardır. Aksi takdirde insan umutsuz vakadır.

Dördüncü çakra *anahata*'dır. Dördüncü çakradaki sorun kuşkudur; eğer bir insandan kuşku duyuyorsan, dördüncü çakran kapalı kalır. Güven bu çakrayı açar. Dolayısıyla kuşku yaratan her şey kalbini hırpalar. *Anahata* kalp çakradır. Mantık, mantığa uydurma, tartışmacılık, aşırı rasyonellik, aşırı Aristoteles, hepsi *anahata*'yı hırpalar. Felsefe, kuşkuculuk *anahata*'yı hırpalar.

Anahata'yı açmak istiyorsan, daha çok güvenmelisin. Şiir felsefeden daha faydalıdır, sezgi mantıktan daha faydalıdır, duygu düşünceden daha faydalıdır. Dolayısıyla kuşkudan güvene geçmek zorundasın, ancak o zaman *anahata*'n açılır, ancak o zaman *anahata*'n *manipura*'dan erkek enerjiyi alacak şekilde açılır. Anahata dişidir; kuşkuyla kapanır, kuşkuyla katılaşır, kuşkuyla kurur – erkek enerjiyi alamaz. Güvenle açılır: Güvenle o çakraya nem gelir ve o zaman erkek enerjinin nüfuz etmesine izin verir.

Sonra beşinci çakra: *vishuddha*. Yaratıcılıktan uzaklık, taklitçilik, tekrarcılık – bunlar zarar verir.

Vishuddha taklit yüzünden zarar görür. Taklitçi olma, kopya olma. Bir Buda olmaya çalışma. Bir İsa olmaya çalışma. Thomas a Kempis'in yazdığı *İsa'nın İzinde* gibi kitaplara dik-

kat et – dikkatli ol. İzinde olmak yetmez. *Vishuddha* yaratıcılıktan uzak olmakla, taklitçilikle zarar görür ve yaratıcılık, ifade, kendi yaşam tarzını bulmak, "kendi şeyini yapmak" için yeterince cesur olmakla iyileşir. Sanat, müzik, dans, yeni-

likçilik faydalıdır. Ama yenilikçi ol – her ne yaparsan yap, onu yeni bir şekilde yap. Ona bireysellik katmaya çalış, ona özgün imzanı kat. Yeri temizlerken bile kendine özgü bir şekilde yap; yemek pişirirken bile kendin ol. Yaptığın her şeye yaratıcılık katabilirsin; katmalısın. Ne kadar yaratıcı olursan *vishuddha* o kadar açılır. Ve *vishuddha* açıldığı zaman, ancak o zaman enerji *agya*'ya, üçüncü göz merkezine, altıncı merkeze girebilir.

Bu süreçtir: Önce her merkezi temizle, arındır, ona neyin zarar verdiğine dikkat et ve yardım et ki doğal işlevini kazanabilsin. Engeller kalktığında enerji akmaya başlar.

Altıncı merkezin ötesi *sahasrar*'dır, *turiya*'dır, bin yapraklı lotustur. Çiçek açarsın. Evet, tam olarak budur. İnsan bir ağaçtır: *Muladhar* köktür, *sahasrar* ise ağacın çiçek açmasıdır. Çiçek açar, kokun rüzgârlara karışır. Bu, duadır; bu, kutsal güce sunabileceğin tek şeydir. Ödünç aldığın çiçekler işe yaramaz, ağaçlardan çaldığın çiçekler olmaz; sen çiçek açmalı ve kendi çiçeklerini sunmalısın.

Şimdi Saraha'nın sutralarına gelelim. İlki:

Aldatılmış açlığı öpmenin,
onun tamamen gerçek olduğunu söylemenin hazzı –
evini terk eden ve kapıda durup
bir kadına bedensel haz söylentilerini soran bir adam gibi.

Öpmek semboliktir – yin ve yang, erkek ve kadın, Shiva ve Shakti arasındaki herhangi bir buluşmanın sembolüdür. Bir kadınla el ele tutuştuğunda – bu bir öpüşmedir, ellerin öpüşmesidir ya da dudaklarınla onun dudaklarına dokunduğunda bu öpüşmedir ya da cinsel organlarının buluşması – bu da bir öpüşmedir. Dolayısıyla öpücük, Tantra'da karşıt kutupların tüm buluşmalarında semboliktir. Bazen sadece bir kadını

görerek öpebilirsin. Eğer gözleriniz buluşur ve birbirlerine dokunursa bu bir öpüşmedir, buluşma gerçekleşmiştir.

Aldatılmış açlığı öpmenin, onun tamamen gerçek olduğunu söylemenin hazzı... Saraha aldatılmış insanın –ne yaptığının farkında olmayan, hayaller âlemindeki insanın– sürekli karşı cinsi aradığını söyler: kadın, erkeği; erkek kadını. Sürekli karşı cinsle buluşmak için uğraşırlar – ve bu buluşma asla olmaz. Bunun saçmalığı şudur: Sen sürekli arar, arzularsın ve hiçbir şey olmaz, geriye bir tek hüsran kalır. Saraha, bunun gerçek buluşma olmadığını söyler. Gerçek buluşma, *sahasrar*'da olandır. O buluşma bir kez gerçekleştiğinde, sonsuza dek gerçekleşmiştir. Bu gerçektir. Dışarıda olan buluşma gerçek değildir, anlıktır, geçicidir – bir yanılgıdır.

Tıpkı... Evini terk eden ve kapıda durup bir kadına bedensel haz söylentilerini soran bir adam gibi. Güzel bir tebessüm. Saraha, içindeki kadın senin, sonsuza dek senin olmayı beklerken dışarıdaki bir kadının elini tutmanın tıpkı evini terk eden ve kapıda durup bir kadına bedensel haz söylentilerini soran bir adam gibi olduğunu söyler.

Önce... evini terk eden... Yuvanı terk edersin, dışarıdaki

Önce... evini terk eden... Yuvanı terk edersin, dışarıdaki bir kadın arayışında evini, en içsel çekirdeğini terk edersin ve kadın içeridedir. Nereye gidersen git onu gözden kaçırırsın; tüm dünyayı dolaşabilir ve her türlü kadın ve erkek arayabilirsin. Bu bir seraptır, bir gökkuşağı arayışıdır, ellerin bomboş kalır. Kadın içeridedir ve sen yuvanı terk edersin.

Ve sonra... kapıda duran... Bu da semboliktir. Her zaman kapıda durursun, duyularla – onlar kapılardır. Gözler kapılardır, eller kapılardır, cinsel organlar kapılardır, kulaklar kapılardır – bunlar kapılardır. Biz her zaman kapıda dururuz.

Gözlerle bakar, kulaklarla dinler, ellerle dokunmaya çalışır,

kapıda kalır ve tekrar eve nasıl döneceğimizi unuturuz. Ve saçmalık da buradadır – sevginin ne olduğunu bilmezsin ama bir kadına yaşadığı hazları, deneyimleri sorarsın. Onun deneyimini dinleyerek kutsanacağını sanırsın. Bu, yemek yerine mönüyü almak gibidir.

Saraha, önce kendinden gittiğini –kapıda durduğunu– ve sonra başkalarına hazzın ne olduğunu, yaşamın ne olduğunu, sevincin ne olduğunu, Tanrı'nın ne olduğunu sorduğunu söyler. Ve Tanrı her daim içinde beklemektedir. O senin içindedir ama sen başkalarına sorarsın. Onları dinleyerek herhangi bir anlayışa erişebileceğini mi sanıyorsun?

Hiçlik evindeki yaşamsal kuvvetlerin kıpırtısı
pek çok farklı şekilde hazlarda sahte bir artışa sebep olmuştur.
Böyle yogiler kederden düşüp bayılırlar, çünkü onlar
gökyüzünden düşmüş, kötülüğe aldanmışlardır.

Öncelikle, seks nihai haz değildir, sadece başlangıçtır, alfadır, hazzın ABC'sidir; omega değildir. Seks gerçek değildir, kutsanmışlık değildir, sadece onun yankısıdır; *sahasrar* uzaktadır. Seks merkezin bir parça mutluluğa eriştiğinde, bu *sahasrar*'ın uzak bir yansımasıdır. *Sahasrar*'a ne kadar yaklaşırsan o kadar çok mutluluk hissedersin.

Muladhar'dan *svadhishthan*'a doğru ilerlediğinde daha mutlu hissedersin – *muladhar* ve *svadhishtha*'nın ilk buluşması müthiş bir hazdır. Sonra ikinci buluşma daha büyük bir hazdır. Sonra üçüncü buluşma olur ve sen daha müthiş bir hazzın var olabileceğine inanamazsın ama daha fazlası mümkündür, çünkü sen hâlâ *sahasrar*'a uzaksındır – çok uzak değil ama uzak. *Sahasrar* inanılmazdır. Mutluluk öyle yoğundur ki sen

sen olmaktan çıkarsın, sadece mutluluk olursun. Mutluluk öyle çoktur ki, "Mutluyum," diyemezsin, sadece mutluluk olduğunu bilirsin.

Yedinci de bir sevinç titreşimi olursun – doğal olarak. Sevinç *sahasrar*'da olur ve sonra altı katmanı geçmek zorundadır. Çoğu kaybolur, bu sadece bir yankıdır. Dikkatli ol: Yankıyı gerçekle karıştırma. Evet, yankıda bile gerçek bir şeyler vardır. Oradaki gerçeklik ipini bul. İpi yakala ve içeri doğru ilerlemeye başla.

Hiçlik evindeki yaşamsal kuvvetlerin kıpırtısı pek çok farklı şekilde hazlarda sahte bir artışa sebep olmuştur. Ve seksin nihai haz olduğu yönündeki bu yanılgı yüzünden bir sürü eğreti şey büyük önem kazandı. Para çok önemli oldu,

çünkü parayla her şeyi satın alabilirsin: Seksi satın alabilirsin. Güç çok önemli oldu, çünkü güç sayesinde dilediğin kadar seks yapabilirsin; yoksul bir adam seksi düşünmez. Kralların binlerce kadını vardı – yirminci yüzyılda bile, Haydarabad Nizamı'nın beş yüz tane karısı vardı. Doğal olarak güç sahibi olan insan dilediği kadar seks yapabilir. Ancak seksin, paranın, gücün, prestijin nihai gerçeklik olduğu yönündeki bu yanılgı yüzünden binlerce başka sorun yaşandı.

Hiçlik evindeki yaşamsal kuvvetlerin kıpırtısı... Bu, sadece hayal gücüdür; hayal gücünden dolayı sen bunun haz olduğunu düşünürsün. Bu, kendi kendine hipnozdur, kendi kendine telkindir. Ve bir kez kendi kendine telkin yaptığında, gözüne haz gibi görünür. Bir düşün: bir kadının elini tuttuğunda müthiş bir haz duyarsın: Bu, kendi kendine hipnozdur. Sadece zihnindeki bir fikirden ibarettir.

Yaşamsal kuvvetlerin kıpırtısı... Zihindeki bu fikir yüzünden biyoenerjinde kıpırtılar olur. Bazen sadece bir *Playboy*

fotoğrafına bakarken bile kıpırtılar olur; kimse yoktur aslında, sadece çizgiler ve renkler – ve enerjin kıpırdanmaya başlar. Bazen sadece zihinde bir fikir belirir ve enerjin hareketlenir. Hayal gücünün ardından enerji gelir.

Hiçlik evindeki yaşamsal kuvvetlerin kıpırtısı –hayaller yaratabilirsin, hayalleri hiçlik ekranına yansıtabilirsin– pek çok farklı şekilde hazlarda sahte bir artışa sebep olmuştur.

İnsanın patolojisini izlersen göreceksin: İnsanların öyle fikirleri vardır ki neler olduğuna inanamazsın. Bazı erkekler önce pornografiye bakmadıkça sevdikleri kadınla sevişemez-

ler. Gerçek, gerçekdışı olandan daha az gerçek gibi görünür; sadece gerçek olmayana bakarak heyecanlanırlar. Kendi hayatında bile gerçek olmayanın gerçekten daha heyecan verici olduğuna tanık olmadın mı?

Bilincini hayalden gerçeğe değiştirmek zorundasın. Her zaman gerçeğe kulak ver. Çok ama çok uyanık olmadıkça hayal gücünün esiri olacaksın.

Hayali olan pek çok sebepten çok tatmin edici gibi görünür. Hayallerin senin kontrolündedir. Dilersen benim burnuma sahip olabilirsin – hayallerinde. Dilediğin şeyi düşünebilirsin; kimse engel olmaz, kimse hayal gücüne sızamaz, tamamen özgürsündür. Beni dilediğin gibi resmedebilirsin, beni hayal edebilirsin, umut edebilirsin, benden dilediğini yaratabilirsin. Özgürsün; ego kendini harika hisseder.

Bu yüzden bir usta öldüğü zaman ölmeden önce sahip olduğundan daha fazla öğrenciye ulaşır. Ölü bir ustayla öğrenciler rahat ederler; yaşayan bir usta ile zorluk büyüktür. Buda hiçbir

zaman şimdiki kadar, iki bin beş yüz sene sonra olduğu kadar
müride sahip olmadı. İsa'nın sadece on iki öğrencisi vardı; şimdi dünyanın yarısı. Ölü bir ustanın etkisine bak: Şimdi İsa

ellerinde, onunla dilediğin şeyi yapabilirsin. Canlı olmadığına göre senin hayallerini ve hayal gücünü yok edemez. Eğer sözde Hıristiyanlar gerçek İsa'yı görmüş olsalardı ânında kalp krizi geçirirlerdi. Neden mi? Çünkü inanamazlardı. Onlar hayaller kurdular ve İsa gerçek bir insandır. Onu bir barda arkadaşlarıyla içki içip dedikodu yaparken bulabilirdin. Bu

halde pek de "Tanrı'nın tek oğlu" gibi görünmez, değil mi? Çok sıradan görünür: Belki de sadece Marangoz Yusuf'un oğludur. Ama İsa gittikten sonra senin hayallerine müdahale edemez. O zaman sen de onu dilediğince resmedebilir, ona dair görüntüler yaratabilirsin.

Ne kadar uzak, o kadar kolay: Hayal gücü tam gaz çalışır. Sen bana yaklaştıkça hayallerinin gücü o kadar azalır. Ve hayallerini bir kenara koymadıkça beni asla göremezsin. Aynı şey diğer tüm hazlar için geçerlidir.

Hiçlik evindeki yaşamsal kuvvetlerin kıpırtısı pek çok farklı şekilde hazlarda sahte bir artışa sebep olmuştur. Böyle yogiler kederden düşüp bayılırlar, çünkü onlar gökyüzünden düşmüş, kötülüğe aldanmışlardır. Çok fazla hayal kurarsan gökyüzündeki yerini kaybedersin. Hayal gücü *samsara*'dır, hayal gücü senin rüyandır. Çok fazla hayal kurarsan gök-lerdeki yerini kaybedersin, kutsallığını kaybedersin, bilinçli bir varlık olmazsın. Hayal gücü seni alt eder, seni boğar, bir hayalin içinde kaybolursun. Hayallerinde bayılabilir ve bunun samadhi olduğunu düşünebilirsin. Bayılan ve *samadhi*'de olduğunu düşünen insanlar vardır. Buda bu *samadhi*'lere "sahte *samadhi*'ler" demiştir. Saraha da bunun bir yanlış bir *samadhi* olduğunu söyler. Tanrı'yı hayal etmek, hayal gücüne dalmak, hayal gücünü beslemek, onu daha çok doyurmak, daha çok hayal etmek – bayılırsın, bilincini yitirirsin; kendi

eserine dair güzel hayaller kurarsın.

Ama bu, gökyüzündeki yerinden düşmektir. Ve Saraha, farkındalığının saflığından düşmenin tek kötülük olduğunu söyler. "Gökyüzündeki yer" ile kastedilen nedir? Hayallerin